

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FILOZOFSKA FAKULTETA
Oddelek za slovenistiko**

Diplomsko delo

**BESEDOSLOVNE SPREMEMBE V PSALMIH
TRUBARJEVEGA IN DALMATINOVEGA PREVODA,
T. I. JAPLJEVE IN WOLFOVE BIBLIJE
TER SLOVENSKEGA STANDARDNEGA PREVODA
SVETEGA PISMA**

Mentorica:
izr. prof. dr. Irena Orel

Kandidatka:
Aleša Majster

Ljubljana, julij 2009

IZVLEČEK, KLJUČNE BESEDE

IZVLEČEK

Diplomsko delo obravnava izbrana besedila petih slovenskih prevodov psalmov: Trubarjevega, Dalmatinovega, psalme v t. i. Japljevi in Wolfovi Bibliji ter v Slovenskem standardnem prevodu Svetega pisma. Pregledu slovenskih prevodov psalmov in njihovim bistvenim značilnostim sledi natančna primerjalna besedoslovna analiza izbranih psalmskih besedil, katere cilj je pokazati, kdaj med prevodi prihaja do razlik le na izrazni, kdaj pa tudi na pomenski ravni. V nadaljevanju so v tipologiji besedoslovnih sprememb povzeti glavni tipi sprememb med izbranimi prevodi psalmov na leksikalni in pomenoslovni, pa tudi na besedotvorni, oblikoslovni in skladijski ravni.

ABSTRACT

Degree paper deals with selected texts of five Slovene translations of Psalms: Trubar's, Dalmatin's, those in the so called Japelj's and Wolf's Bible, and those in the Slovene standard translation of the Bible. A survey of Slovene translations of Psalms and their essential characteristics is followed by a detailed comparative lexical analysis of selected texts of Psalms, which aims to show when differences occur only on an expressional level and when also on the semantic level. Further on, the main types of changes between selected translations are summarized on different levels: on lexical and semantic, as well as on the level in respect to word formation, morphological and syntactical level.

KLJUČNE BESEDE: Sveto pismo, Psalmi, slovenski prevodi, zgodovinsko besedoslovje

KEY WORDS: Bible, Psalms, Slovene translations, historical lexicology

OKRAJŠAVE

b.	beseda
DAL	Dalmatinova Biblija
dov.	dovršni
ed.	ednina
ekspr.	ekspresivno
figurativ.	figurativno
gl.	glagol
gr.	grško
hebr.	hebrejsko
hr.	hrvaško
it.	italijansko
JAP	t. i. Japljeva Biblija
količ.	količinski
knjiž.	knjižno
l.	leto
lat.	latinsko
mn.	množina
mnog.	mnogostni
nar.	narečno
nav.	navadno
nedov.	nedovršni
nem.	nemško
neuj.	neujemalni
npr.	na primer
os.	osebni
oz.	oziroma
perz.	perzijsko
pgerm.	pragermansko
povedk.	povedkovnik
pog.	pogovorno
posamost.	posamostaljena

pr. Kr.	pred Kristusom
prid.	pridevnik
pril.	prilastek
prim.	primerjaj
prisl.	prislov
Ps	psalm
rel.	religiozno
RPS	razločevalna pomenska sestavina
sam.	samostalnik
srb.	srbsko
srvnem.	srednjevisokonemško
stil.	stilno
stvnem.	starovisokonemško
S.	sveti (pri Trubarju)
SP	Sveto pismo
SSP	Slovenski standardni prevod Svetega pisma
SSKJ	Slovar slovenskega knjižnega jezika
svoj.	svojljni
st.	stoletje
star.	starinsko
sv.	sveti
št.	številka
t. i.	tako imenovan
tj.	to je
TPPs	Ta prvi psalm ž nega triemi izlagami
TRB	Trubarjev prevod psalmov
turš. kirg.	turško kirgijsko
uj.	ujemalni
UPS	uvrščevalna pomenska sestavina
v.	vrstica
vznes.	vzneseno
WLF	t. i. Wolfova Biblija
zaim.	zaimek
zastar.	zastarelo

KAZALO

IZVLEČEK, KLJUČNE BESEDE	3
OKRAJŠAVE.....	4
KAZALO	6
1 UVOD	8
2 NAMEN, METODA DELA IN HIPOTEZE	9
2 PSALMI IN PREVODI.....	11
2. 1 PSALMI.....	11
2. 2 SLOVENSKI PREVODI PSALMOV IN PREVODI SVETEGA PISMA, KI SO JIH VKLJUČEVALI.....	14
2. 3 O PREVAJANJU.....	20
3 BESEDOSLOVNA ANALIZA PSALMOV	22
3. 1 PSALM 1	22
3. 2 PSALM 45	31
3. 3 PSALM 84	52
3. 4 PSALM 133	66
3. 5 PSALM 148	69
4 TIPOLOGIJA BESEDOSLOVNIH SPREMEMB	79
4. 1 LEKSIKALNE SPREMEMBE	81
4. 1. 1 Besedne – korenске	81
4. 1. 1. 1 Nizi iz izvorno domačih besed	81
4. 1. 1. 1. 1 Zamenjave znotraj iste besedne vrste.....	81
4. 1. 1. 1. 2 Zamenjave med različnimi besednimi vrstami.....	82
4. 1. 1. 2 Nizi, v katerih je vsaj ena uporabljena beseda prevzeta.....	83
4. 1. 1. 2. 1 Germanizmi	83
4. 1. 1. 2. 1. 1 Znotraj iste besedne vrste	83
4. 1. 1. 2. 1. 2 Med različnimi besednimi vrstami	86
4. 1. 1. 2. 2 Latinizma.....	86
4. 1. 1. 2. 3 Hebraizmi	86
4. 1. 2 Leksikalni arhaizmi	87
4. 1. 3 Beseda : besedna zveza	88
4. 1. 4 Frazemi.....	89
4. 1. 4. 1 Pri vseh prevodih.....	89
4. 1. 4. 2 Samo pri nekaterih prevodih:	91
4. 1. 5 Dodana beseda/besedna zveza	92
4. 1. 6 Opuščanje	92
4. 2 POMENSKA RAZMERJA	94
4. 2. 1 Medleksemska razmerja.....	94
4. 2. 1. 1 Sopomenskost.....	94
4. 2. 1. 1. 1 Besedotvorne sopomenke.....	96
4. 2. 1. 1. 2 Pomenska podobnost.....	97
4. 2. 1. 1. 3 Pomenska različnost.....	101
4. 2. 2 Tipi večpomenskosti	105

4. 2. 2. 1 Pomenska vsebovanost.....	105
4. 2. 2. 1. 1 Vzporedna podpomenskost	105
4. 2. 2. 2 Pomenski prenosi	106
4. 2. 2. 2. 1 Prenos glede na bližino	106
4. 2. 2. 2. 1. 1 Sinekdoha	106
4. 2. 2. 2. 1. 2 Metonimija	107
4. 2. 2. 2. 2 Metafora	108
4. 3 BESEDOTVORNE SPREMEMBE.....	110
4. 3. 1 Besedotvorne različice	110
4. 3. 2: Netvorjenka (nepredložni rodilniški samostalnik kot oblika za izražanje svojilnosti v samostalniški zvezi) : izpeljanka (svojilni pridevnik).....	111
4. 3. 3 Besedotvorni arhaizmi.....	112
4. 4 OBLIKOSLOVNE SPREMEMBE	114
4. 4. 1 Vidske različice pri glagolu.....	114
4. 4. 2 Dve obliki svojilnega zaimka za 3. osebo: (prvotna) rodilniška (oblika osebnega zaimka) in (drugotna) tvorjena z obrazilom -ov.....	115
4. 4. 3 (Povratni) svojilni zaimek	115
4. 4. 4. Spremembe števila (ednina : množina) pri samostalniku.....	117
4. 5 SKLADENJSKI RAZLIKI	117
4. 5. 1 Beseda : stavek	117
4. 5. 2 Besedna zveza : (odvisni) stavek	118
5 ZAKLJUČEK.....	119
6 ZAHVALA.....	123
7 VIRI IN LITERATURA	125
7. 1 VIRI.....	125
7. 2 LITERATURA	125
8 PRILOGE.....	130
8. 1 GRAF: SOPOMENSKOST GLEDE NA IZVOR	130
8. 2 BESEDILA PSALMOV	131
8. 2. 1 PSALM 1.....	131
8. 2. 2 PSALM 17.....	132
8. 2. 3 PSALM 27.....	134
8. 2. 4 PSALM 45.....	136
8. 2. 5 PSALM 73.....	139
8. 2. 6 PSALM 84.....	142
8. 2. 7 PSALM 100.....	144
8. 2. 8 PSALM 133.....	145
8. 2. 9 PSALM 148.....	145
IZJAVA.....	148

1 UVOD

K Svetemu pismu, temu delu vseh del, vodi mnogo poti. S prvim in vsemi nadaljnjimi prevodi Svetega pisma v slovenščino so prevajalci odstranili jezikovne ovire, ki so pred tem pregradile prostor med Bogom in vernikom, in tako omogočili njun pristen stik. V krščanstvu so psalmi vedno pomenili srce osebnega in občestvenega bogoslužja.¹

V njih so utelešena najbolj prečiščena spoznanja o Bogu, človeku in svetu, in sicer v njihovem neprestanem dialogu. Človek si tako v psalmih lahko dovoli vse tone svoje čustvene izraznosti, od rajanja prek krika v stiski do preklinjanja v trenutni agoniji in slepoti. Misli in čustva niso presežna le v sebi, temveč tudi v izraznosti presežnih simbolov in pesniških strukturah, posebno v t. i. miselnem paralelizmu.

Ko sem lani začela raziskovati, s katero temo bi se ukvarjala v diplomski nalogi, smo Slovenci obeležili 500. obletnico rojstva Primoža Trubarja, začetnika in utemeljitelja slovenskega knjižnega jezika – leto 2008 je bilo razglašeno za Trubarjevo leto. To me je nagovorilo k izzivu, da se kanim v diplomskem delu ukvarjati tudi z njim. Ko sem ugotovila, da so Psalmi edina knjiga Stare zaveze, ki jo je Trubar v celoti prevedel, sem jih izbrala za obravnavo.

V diplomskem delu obravnavam besedoslovne spremembe v petih slovenskih prevodih psalmov: v Tem celem Pfalterju Daidovem Primoža Trubarja (1566), v Davidovem Psalterju Dalmatinove Biblije (1584), v Bukvah tih Psalmov t. i. Japljeve Biblije (1784–1802), v Bukvah Psalmov t. i. Wolfove Biblije (1856–1859) in v Psalmih Slovenskega standardnega prevoda Svetega pisma (1996).

Prvi del diplomskega dela zajema bistvene podatke o psalmih in izbranih prevodih ter se dotika dveh načel prevajanja. V nadaljevanju v osrednjem delu, besedoslovni analizi (posebno na leksikalni in posledično pomenoslovni ravni), podrobno obravnavam pet besedil (psalme št. 1, 45, 84, 133 in 148) v omenjenih petih prevodih. Iz analize nato povzemam glavne tipe ponavljajočih se besedoslovnih sprememb, tako nastalo tipologijo sprememb pa v naslednjem poglavju dopolnjujem z dodatnim gradivom iz štirih besedil (psalmi št. 17, 27, 73 in 100). V zadnjem delu na podlagi prej omenjene besedoslovne analize in tipologije sprememb v psalmih povzemam bistvene ugotovitve diplomskega dela.

¹ Gross in Reinelt 1989: 5.

2 NAMEN, METODA DELA IN HIPOTEZE

Vseh pet prevodov psalmov, ki so nastali v različnih časovnih obdobjih (16., 18., 19., 20. st.), izhaja iz istega teksta (Sveto pismo Stare zaveze: Psalmi), ne pa istih predlog. Namen diplomskega dela je ugotoviti, katere besedoslovne razlike in spremembe se najpogosteje pojavljajo v psalmskih besedilih izbranih prevodov. Do teh ugotovitev skušam priti z v nadaljevanju opisanim potekom dela.

Prva, natančna – vzorčna besedoslovna analiza, v kateri so prevodi razvrščeni kronološko od leve proti desni (TRB, DAL, JAP, WLF, SSP), poteka po posameznih vrsticah psalmov. Najprej so izpisane besede in (besedne, pa tudi stavčne) zveze (včasih npr. samo samostalni ali samostalniška zveza ne zadošča in je treba zraven upoštevati tudi glagol), ki se med prevodi razlikujejo. Pri določevanju njihovih pomenov (pri prevzetih besedah tudi izvora) si pomagam z uporabo slovarjev (SSKJ, pravopisnim, etimološkim, frazeološkim, nemško-slovenskim slovarjem in slovarjem jezika slovenskih protestantskih piscev) in druge biblične literature (predvsem z razlago psalmov in Bibličnim leksikonom) ter s članki o omenjeni tematiki, informacije pa črпам tudi z internetnih strani (www.biblija.net, <http://books.google.com> itd.). Temu sledi določevanje medleksemskih in znotrajleksemskih pomenskih razmerij (sopomenskost, pomenska podobnost/delna prekrivnost, različnost, tipi večpomenskosti: vsebovanost in prenosi) med prevodi. Kadar se leksemi in pomeni v analizi ponavljajo, je na njihovo prvo pojavitev in razlago napoteno z »glej Ps ... «.

Primerjalna analiza naj bi pokazala, kdaj pri besedah in zvezah med prevodi prihaja do neujemanja samo na izrazni, kdaj pa posledično tudi na pomenski ravni. Čeprav poteka predvsem na leksikalni in pomenoslovni ravnini, je opozorjeno tudi na oblikoslovne (npr. vidске pri gl.), besedotvorne (različice) in skladenjske besedoslovne spremembe.

V naslednjem poglavju sledi povzetek splošnih besedoslovnih sprememb v obliki tipologije, v kateri so iz analize (petih psalmov) izpeljane kategorije besedoslovnih sprememb na različnih ravneh podkrepljene z ilustrativnim gradivom dodatnih štirih psalmskih besedil (celotna besedila so dodana v prilogi), ki so tako predstavljena na shematičen način (npr. pomen leksemov v gradivu dodatnih psalmov je predstavljen le glede na morebitne razločevalne pomenske sestavine).

Na izbiro in tvorbo besed v prevodih gotovo vplivajo različne predloge in časovne razlike: v primerjavi med prevodi se pričakuje veliko besednih – korenskih sprememb na leksikalni ravni.

Predvsem pri starejših prevodih je zaradi odvisnosti od predlog in zaradi poimenovalnih stisk oz. zadreg pričakovati več prevzetih besed kot pri sodobnem prevodu.

Kljub zamenjavam leksemov se, ker gre za prevode istega besedila, pričakuje pomenska enakost oz. sopomenskost. Pozornost je usmerjena tudi na morebitne pomenske odmike, na kar bi lahko vplivale različne predloge in tudi uporabljena prevodna načela.

Omejitev gradiva na izbrane psalme pomeni, da so zaključki relativni, torej lahko tudi ne splošno veljavni.

2 PSALMI IN PREVODI

2. 1 PSALMI²

V hebrejski Bibliji imajo Psalmi naslov Hvalnice (hebr. *tehillim*), v grški Septuaginti nosijo naslov *Psaltérion* ali *Psalmói*, od koder tudi običajni naslov Psalmi. Uvrščeni so (za Postavo in Preroki) na začetek tretjega dela hebrejskega Svetega pisma, tj. Spisov, pred Jobovo knjigo in Pregovore, s katerima sestavljajo ločeno trojico.

Knjiga zajema 150 pesnitev. Ps 1 in Ps 2, ki sta nekoč sestavljala enega samega, služita za uvod, medtem ko sklepna doksologija, Ps 150, končuje peti del in hkrati celo knjigo.

V oštevilčenju psalmov je razlika med hebrejskim in grško-latinskim načinom štetja. Do zamika pride zato, ker so nekateri psalmi enega izročila razdeljeni na dva dela oz. obratno, združeni v enega, v drugem izročilu. Prevodi, ki jih obravnavam v diplomskem delu, se razlikujejo v oštevilčenju: Trubar, Dalmatin in Slovenski standardni prevod se držijo zaporedja številke hebrejskega psalterja in se ne ujemajo z Japljevo in Wolfovo Biblijo, ki se zgledujeta po latinski Vulgati (ta pa po grški Septuaginti).

Po zgledu Postave je psalter razdeljen na pet delov, od katerih se vsak končuje z obliko blagoslova ali doksologijo.

Zbirka, ki je nastajala postopno, je bila mogoče dokončana proti koncu 3. st. pr. Kr. Zaradi vsebinske razsežnosti in raznolikosti besednega fonda prevladuje mnenje, da je tekst psalmov verjetno spesnilo več avtorjev. Posamezni psalmi imajo v okviru heterogene celote popolnoma homogeno strukturo: isti slog in mentaliteto. Po izročilu je pretežni del vseh psalmov spesnil David sam. Trubar se v svojem predgovoru k prevodu psalterja strinja s sv. Avguštinom, da je verbalna inspiracija, tj. notranje razodetje, pravi vir psalmov.³

Psalmi imajo različne naslove oz. napise, razen štiriintridesetih, ki so brez teh in se imenujejo »orfanos« – sirote.⁴ Pravi pomen in namen teh oznak še ni pojasnjen: naslovi so lahko dodani zaradi boljšega razumevanja psalma in njegove vsebine ali so povezani z liturgično uporabo psalmov ali pa oznake veljajo zvrstem psalmov. Najbolj pogosto se pojavlja ime David, in sicer na začetku triinšedemdesetih psalmov. Staro izročilo ga je

² V poglavju je večina informacij povzeta po *Uvodu v Psalme iz Svetega pisma Stare in Nove zaveze: Slovenskega standardnega prevoda iz izvirnih jezikov* (Ljubljana: Svetopisemska družba Slovenije, 1996), str. 767–771. (Druge) specifične navezave so navedene v opombah.

³ Premk 1986a: 83.

⁴ Premk 1986a: 80.

razglasilo za velikega pesnika in glasbenika. Toda hebrejski predlog *le* pred imeni oseb lahko označuje ali avtorja ali pripadnost določenemu literarnemu krogu ali pa kaže na junaka pesnitve.⁵

Nekateri naslovi kažejo na naravo psalmov: molitev, hvalnica, pesem. Druge besede v naslovih se tičejo glasbe: zborovodja, piščali, godala. Določeni nejasni izrazi naj bi pomenili napeve, po katerih so te pesmi peli: lilije, *gittít* z nepojasnjanim pomenom. Naslovi nekatere psalme izrecno povezujejo z bogoslužnimi dejanji: ob posvečenju Davidove hiše, za sobotni dan, v zahvalo. Stopniške pesmi, dobesedno »pesmi vzpenjanja«, so nedvomno uporabljali romarji, ki so se vzpenjali v Jeruzalem. Posebej je treba omeniti abecedne psalme. *Alef, Bet, Gimel* etc. so imena zaporednih soglasnikov hebrejske abecede. V hebr. besedilu abecednih pesnitev se vsaka vrstica ali večja enota začne s soglasnikom, ki stoji pred njo.

Osnovno in najpomembnejše vodilo hebrejskega pesništva je t. i. miselni paralelizem, izražen v paralelizmu členov (*parallelismus membrorum*), ki ga je v 18. st. odkril Robert Lowth in o tem poročal v knjigi *O svetem pesništvu Hebrejcev*.⁶ Paralelizem pomeni ujemanje verza oz. vrstice z drugim verzom oz. vrstico. Misel je izražena v distihu ali tristihu, ki sta oz. so med seboj v sinonimnem, antitetičnem ali sintetičnem razmerju.⁷

Sinonimni paralelizem, ki prevladuje v celotni semitski poeziji, nastopi tedaj, kadar drugi in morda tudi tretji stih s podobnimi izrazi ponovi misel prvega:

Ps 19,2:

*Nebesa pripovedujejo o Božji slavi,
nebesni svod sporoča o delu njegovih rok.*

Antitetični je paralelizem tedaj, ko drugi in morda tudi tretji stih izrazi nasprotje prvega stiha:

Ps 147,6:

*Gospod podpira ponižne,
krivičnike ponižuje do zemlje.*

Sintetični paralelizem je v tem, da drugi in morda tudi tretji stih nadaljuje misel prvega:

Ps 96,1:

⁵ Krašovec 1996c: 767.

⁶ Robert Lowth, *De Sacra Poesi Hebraeorum: Praelectiones Academiae Oxonii habitae (On the Sacred Poetry of the Hebrews)*, uradno objavljeno v latinščini l. 1753, prevod v angleščino l. 1787 (vir: <http://books.google.com>).

⁷ Paralelizem daje bralcu ali poslušalcu priložnost, da se nekoliko pomudi pri eni misli in čustvu, s čimer naj bi se čimbolj umiril in zajel celoto pesmi (Krašovec 1996c: 768; Gross in Reinelt 1989: 7).

*Pojte Gospodu novo pesem,
pojte Gospodu, vsa zemlja.*

Psalmi lahko uvrščamo v tri velike skupine: hvalnice, psalmi prošnje, zaupanja in zahvale ter poučne psalmi. Hvalnice se ločijo glede na to, na koga se nanašajo. *Hvalnice Bogu Stvarniku in Rešitelju* so namenjene za določene slovesnosti, močno poudarjen je skupnostni vidik. *Spevi Božjemu kraljevanju* so prepoznavni po vzkliku *Gospod kraljuje*. *Sionske pesmi* poveljujejo Jeruzalem in njegov tempelj. *Kraljevski psalmi* poveljujejo jeruzalemske časne vladarje. Psalmom prošnje, zaupanja in zahvale je skupno doživljanje stiske, zato se v nekaterih jezikovnih izročilih imenujejo žalostinke: *prošnji psalmi* ali klici na pomoč, *psalmi zaupanja* ter *zahvalni psalmi* posameznikov ali skupine. Poučni psalmi imajo prav poseben namen poučevati: *poučni izreki*, *zgodovinski nauki*, *liturgična besedila*, *preroške spodbude* in *modrostne pesmi* (te obravnavajo vprašanja sreče ali nesreče pravičnih oziroma krivičnih).

V predgovoru razlaga Trubar koristnost psalterja. Na prvo mesto postavi spoznavanje Boga in njegove volje, vendar vloge psalmov ne omejuje le na ožje versko področje, ampak imajo po njegovem širšo družbeno vlogo: petje psalmov ne spada le v cerkev ali sakralne prostore, ampak tudi v vsakdanje življenje: verniki naj bi jih peli tudi doma in pri delu. V psalmih najde človek tolažbo, uteho in pomoč v vsakdanjih tegobah, stiskah in nevarnostih (preganjanja pripadnikov prave Cerkve; Turki, ki napadajo, morijo, požigajo in vodijo v pregnanstvo; človek, ki ga zapustijo domači ali pa se čuti zavrženega tudi od Boga). »Ty Psalmi, pravi S. Augustin, so ena dobra bogata Apoteka inu sdrava Arznya, sa vse shlaht bolesni, tih vernih Dush.«⁸

Vsebinsko se psalter imenuje tudi »mikrokozmos Biblije«, saj podaja sintezo celotne biblične problematike: »Sakai vtim Pfalteriu, vtih mahinih Buquizah, Ie vse tu, kar fo kuli Moifes, Samuel, Salomon, Preroki inu ty Iogri piffali, kratku fastopnu inu slepimi, glatkimi, dobru postaulenimi besedami, sapiffanu inu vte vessele peifmi flosenu. Obtui eni ta Pfalter prou imenuio to malo Biblio, Inu en Regishter vfiga S. Pyfma.«⁹

⁸ Rajšp 1996: 466; Trubar 1566: 12.

⁹ Premk 1986b: 530; Trubar, 1566: 7, 8.

2. 2 SLOVENSKI PREVODI PSALMOV IN PREVODI SVETEGA PISMA, KI SO JIH VKLJUČEVALI¹⁰

Do sodobnega, ekumensko izdanega prevoda Svetega pisma smo na Slovenskem poznali protestantsko prevajanje SP, ki je kljub posredništvu različnih predlog slonelo na svetopisemskem izvorniku, in katoliško, ki je bilo vse do začetka 20. stoletja osnovano na Vulgati; ta je bila od tridentinskega cerkvenega zbora leta 1546 uradna oblika SP katoliške cerkve – vsi prevodi za javno rabo so morali biti narejeni po njej in opremljeni z razlago cerkvenih očetov.¹¹

Protestantsko prevajanje Svetega pisma na Slovenskem je povezano z Luthrovo (1485–1546) versko reformo: Luther je menil, da so za to, da človek doseže usmiljenje, potrebni in zadostni le trije »zgolj«: »zgolj vera, zgolj milost, zgolj Sveto pismo«. ¹² SP je bilo zanj edini vir verovanja (*sola scripta*), zato naj ga bere vsak v razumljivem materinem jeziku. Pod vplivom te zahteve je Primož Trubar (1508–1586) začel prevajati svetopisemske knjige v slovenščino, in sicer tiste, ki se največ rabijo pri bogoslužju: evangelije in psalme. Prevajanja SP se torej ni lotil ljubiteljsko, ampak z določenim namenom: zaradi bogoslužnih potreb – z njim je utiral protestantsko bogoslužje na Slovenskem.

Ta celi Psalter Davidov je edina knjiga Stare zaveze, ki jo je Trubar v celoti prevedel. Natisnjena je bila leta 1566.

V pismu švicarskemu reformatorju Henriku Bullingerju 1. februarja 1559 Trubar piše, da mu pri prevajanju psalterja v slovenščino dobro služita Waltherjevo in Musculovo delo.¹³ Kot osnova sta mu torej služila Musculov prevod psalterja v latinščino z obsežnim komentarjem ter (G)Waltherjev prevod psalterja v nemščino, rabil pa je tudi Luthrov prevod. Musculov prevod psalmov iz hebrejščine v latinščino je v razdelku *explanatio* bogato komentiral posamezne značilnosti hebrejskih besed, tako da se je Trubar ponekod lahko približal hebrejskemu besedilu, tudi če ga ni razumel.¹⁴ V zvezi z latinskimi predlogami za

¹⁰ V poglavju je veliko informacij povzetih iz treh virov: France Rozman, *Prevajanje Svetega pisma na Slovenskem (do leta 1990)*, CD-ROM, dodatki: študije (Ljubljana: Svetopisemska družba Slovenije, 2004); Jože Krašovec, *Splošni uvod v Sveto pismo, Sveto pismo Stare in Nove zaveze: Slovenski standardni prevod iz izvornih jezikov* (Ljubljana: Svetopisemska družba Slovenije, 1996), str. 24–43; *Biblije na Slovenskem: 19. september 1996–5. januar 1997*, ur. Gorazd Kocijančič (Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica, 1996). Nekatere specifične navezave (tudi iz drugih virov) so navedene v nadaljnjih opombah.

¹¹ Rozman 2004: 1, 14.

¹² Kocijančič Pokorn 2003: 45.

¹³ Švicarska reformatorja: Wolfgang Musculus: *In sacrosanctum Davidis Psalterium* (1556) in Rudolf (G)Walther: *Der Psalter* (1558) (Ahačič 2007: 278; Premk 1996a: on-line).

¹⁴ Ahačič (2007: 268–269, 278–279) navaja, da v pismu Bullingerju 13. septembra 1555 Trubar namreč pravi, da ne zna ne grško ne hebrejsko; v *Ta pervem deilu tiga Noviga testamenta* leta 1557 pa zatrjuje, da ne pozna

Trubarjeve psalme velja omeniti še latinski prevod psalterja Georga Maiorja, ki ga je Trubar zelo verjetno poznal, saj ga v pismu (napisano po njegovi dovršitvi prevoda psalmov) vojvodi Krištofu Württemberškemu navaja kot referenco zastran sholij.¹⁵

V predgovoru v *Ta celi Psalter Davidov* pravi, da je psalme prevajal enajst let (in tiskal štiri mesece) ter da so mu glavno osnovo za prevod predstavljali latinski prevodi, da pa je delal tudi po nemških. Zamolčanje predlog oz. natančneje, okrnjeno navajanje virov, O. Sakrausky utemelji z dejstvom, da se je Trubar bal obtožbe cvinglijanstva.¹⁶

Trubar je l. 1579 izdal tudi Ta prvi psalm ž nega triemi izlagami, ki vključuje dobesedni prevod prvega psalma, kot ga je najti v Luthrovem prevodu Biblije iz leta 1545, ter tri »izlage«: parafrazo, razlago in alegorijo. Edini znani ohranjeni izvod TPPs je shranjen v Universitätsbibliothek v Tübingenu.¹⁷

Posebna zasluga Trubarjevega prevajanja SP je, da je s svojim prevajanjem spodbudil k prevajanju še druge, zlasti Jurija Dalmatina.¹⁸

Leta 1584 je v Wittenbergu izšlo Dalmatinovo monumentalno delo *Biblija, tu je vse svetu pismu stariga inu noviga testamenta, slovenski tolmačena skuzi Jurija Dalmatina*. Z njim smo se Slovenci uvrstili med dvanajst redkih narodov, ki so imeli v 16. stoletju prevedeno celo SP v materinem jeziku.¹⁹ V uvodu v Biblijo pravi, da je prevajal iz studenca originalnih jezikov in iz prevodov drugih prevajalcev, še posebej iz Luthrovega domišljenega prevoda. Dalmatin je pri prevajanju starozaveznih knjig skoraj gotovo rabil tudi grški in latinski prevod, vendar le kot pomoč pri prevajanju določenih besed in težjih mest, ne pa kot predlogo, iz katere bi neposredno prevajal – pri prevajanju Stare zaveze se je Dalmatin opiral predvsem na Luthrov prevod.²⁰ Čeprav je Dalmatin znal hebrejsko in grško, Svetega pisma ni prevajal po izvorniku.²¹ Toda glavni protestantski teologi iz vseh treh dežel (Kranjske, Štajerske in Koroške), ki so sestavljali revizijsko komisijo (ta je pričela svoje delo v Ljubljani 24. avgusta 1581 in ga opravila v pičlih dveh mesecih), so besedilo Dalmatinovega prevoda

hebrejsko niti črke, grško pa da ne zna dobro brati, kar kaže, da se je grško vmes že priučil. Toda Premk (2008: on-line) mu nasprotuje, ker Musculus v komentarjih psalmov *In Sacrosanctum Davidis Psalterium Commentarij* v izvorni pisavi razlaga navedeno hebrejsko in celo kaldejsko besedilo, to pa zahteva določeno predznanje klasične hebrejščine, kar pomeni, da je Trubar moral doseči vsaj osnovno stopnjo znanja tega jezika, da je komentarje lahko uporabil.

¹⁵ Nemški protestantski teolog in pridigar Georg Maior (Maier): *Psalterium Davidis iuxta translationem veterem repurgatum* (1547) (Vinkler 2009: 632–633).

¹⁶ Premk 1996a: on-line.

¹⁷ Grdina 2008: 199–200.

¹⁸ Rozman 2004: 3.

¹⁹ Rozman 2004: 4.

²⁰ Ahačič 2007: 270, 277.

²¹ Rozman, n. m.

Biblije primerjali z Luthrovo nemško izdajo kot protestantsko normo ter z grškim in hebrejskim izvirnikom.²²

Dalmatin je pri prevodih psalmov od Trubarja prevzel okoli 80% ter spremenil ali dodal okoli 20% polnopomenskih besed. Njegovi popravki sledijo v glavnem Luthrovi predlogi, mnogi imajo tudi stilno vlogo, nekatere rešitve se še v največji meri skladajo s Hieronimovimi rešitvami v Vulgati, večina pa se ujema tudi s hebrejsko predlogo.²³

Dalmatin je odpravljal Trubarjeve germanizme ter opuščal njegove določne in nedoločne člene, ki jih je ta pod vplivom nemščine dosledno uporabljal. Vendar v tem ni bil dosleden, saj je v njegovem prevodu še zmeraj preveč barbarizmov in vulgarizmov, ki so jih protestanti sami občutili kot slabost Trubarjevega jezika.²⁴

Dalmatinov prevod Biblije predstavlja vrh slovenskega prevajanja v 16. stoletju. V svojem času je pomenil predvsem dvoje: trdnost in stalnost slovenske protestantske teologije in dokončno konstituiranje slovenske knjižne norme v 16. stoletju, ki je praktično veljala še skoraj naslednjih 200 let, vse do novega prevoda Svetega pisma. Dalmatinova Biblija se je v večji meri izognila protireformacijskim knjižnim čistkam, ker so jo izjemoma smeli uporabljati tudi katoliški duhovniki.²⁵

V protestantski pesmarici *Ta celi Catehismus, eni psalmi, inu teh vekshih Godov, Stare inu Nove Kerszhanske Pejsni, od P. Truberja, S. Krellia inu od drugih sloshena, inu s'dostemi lepimi Duhovnimi Pejsmi pobulshane*, ki je izšla l. 1584, so objavljeni psalmi št. 1, 2, 12, 14, 15, 23, 25, 31, 46, 53, 67, 82, 83, 91, 103, 124, 128, 130 in 173 v prevodih Primoža Trubarja, Jurija Dalmatina in Sebastjana Krelja (Trubarjev prevod Ps 1 je enak njegovi Tiga perviga psalma prvi izlagi – parafrazi).

Prvi katoliški prevod celotnega Svetega pisma, poimenovan po Juriju Japlju, t. i. Japljeva Biblija, je izhajal v letih 1784–1802 in obsega 11 zvezkov: 2 novozavezna in 9 starozaveznih. 1798 je izšel četrti zvezek: Psalmi, v prevodu Antona Travnarja.

Ljubljanski škof Karl J. Herberstein (1719–1787), odločen katolik, je imenoval komisijo janzenistične duhovščine, da bi pripravila temeljit prevod, uradno škofijsko izdajo Svetega pisma. Njihov namen je bil omogočiti vsem katoliškim vernikom, da bi sami brali in premišljevali biblična besedila. Voditelj te komisije je bil prevajalec Jurij Japelj (1744–1807), ki je bil od vseh jezikovno najbolj izobražen. Z jezikoslovcem in prevajalcem Blažem

²² Glavan 2004: 6.

²³ Ahačič 2007: 280.

²⁴ Rozman 2004: 4; Moder 1985: 49. – Germanizmom se tedaj noben pisec, vzgojen v kulturni sredini, ni mogel izogniti (Rupel 1934: XXXII).

²⁵ Glavan 2004: 8, 7.

Kumerdejem (1738–1805) je začel prevajati Sveto pismo po Vulgati, a sta se nato razšla.²⁶ Japlju so se kmalu pridružili novi sodelavci: Janez Debevec, Jožef Rihar, Jožef Škrinjar, Modest Šraj in Anton Traven. Naslanjali so se na Dalmatinov prevod (kjer se je besedilo skladalo z Vulgato), precej germanizmov pa so nadomestili s slovenskimi izrazi. Ker je bilo iz teoloških in jezikovnih razlogov nasprotovanje Japljevemu prevodu vedno močnejše, je vodenje priprave Stare zaveze končno prevzel Jožef Škrinjar (1753–1825).²⁷

Protestantski pastor Aleksander (Šandor) Terplan (1816–1858) je preuredil prevod Štefana Küzmiča *Nouvi zákon* iz l. 1771 in mu v tretji izdaji l. 1848 dodal svoje najpomembnejše delo, prvi in odličen prevod psalmov v prekmurščino – *Knige Žoltárske*. To izdajo je l. 1883 ponatisnila Britanska svetopisemska družba na Dunaju in 1928 v Zemunu.

Ljubljanski škof Anton Alojzij Wolf (1782–1859) je poskrbel za izdajo novega, tretjega slovenskega celotnega prevoda Svetega pisma. Kolektivni prevod je izšel v šestih zvezkih med leti 1856 in 1859 in se zaradi škofove pobude in podpore imenuje Wolfova biblija, čeprav škof Wolf ni zanjo ničesar prevedel, dejanski naslov pa je *Sveto pismo stare in nove zaveze z razlaganjem poleg nemškiga, od apostoljskiga Sedeža poterjeniga sv. pisma, ki ga je iz Vulgate ponemčil in razložil Dr. Jožef Franc Allioli*.

Vodstvo prevajanja je prevzel Jurij Volc (1805–1885), ki je k prevajanju pritegnil vrsto sodelavcev (Andrej Čebašek, Andrej Gollmayer, Jurij Grabner, Peter Hicinger, Matija Hočvar, Luka Jeran, Anton Lesar, Josip Marn, Frančišek Metelko, Anton Mežnarc, Anton Pintar, Matevž Ravnikar-Požencan, Andrej Zamejic, Valentin Orožen in Felicijan Globočnik).

Prevajali so po Vulgati in po prevodu, ki ga je po Vulgati ponemčil Jožef Franc Allioli. Kjer se Vulgatino besedilo razlikuje od hebrejskega in grškega izvornika, so to naznačili pod črto. Iz Alliolija so prevzeli tudi obsežno razlago, ki sloni na razlagi cerkvenih očetov.²⁸ Volc je veliko prevedel sam, prevode sodelavcev je popravljajl in jezikovno poenotil. Novi prevod je v jezikovnem pogledu precej boljši kakor Japljev.²⁹

Josip Stritar (1836–1923) je l. 1881 je prevedel psalme, ki jih je izdala Britanska in inozemska Svetopisemska družba na Dunaju z naslovom *Psalmi Davidovi*.

Jovan Vesel Koseski (1798–1884) je s pomočjo Simona Gregorčiča prepesnil in v samozaložbi izdal starozavezno knjigo *Psalmi* (1892).

²⁶ Delno zaradi tega, ker je bil Kumerdej prestavljen v Celje, Japelj pa na Ježico, delno zaradi razlik v nazorih glede pravopisa (Rozman 2004: 7).

²⁷ Krašovec 1996b: 41.

²⁸ Rozman 2004: 8.

²⁹ Krašovec, n. m.

Češki misijonar Antonin Chraska (1868–1953), ki je živel v Ljubljani, se je tako dobro naučil slovensko, da se je lotil prevajanja celega Svetega pisma v slovenščino in je ob pomoči Antona Mikuša, Frana Govekarja in drugih zmožel to delo. Leta 1903 je izdal psalme po hebrejskem izvirniku, 1914 pa v eni knjigi celo Sveto pismo z naslovom *Sveto pismo starega in novega zakona: Stari zakon po hebrejskem, Novi po grškem izvirniku*. Z njim smo dobili Slovenci, prvič po Dalmatinu, celo Sveto pismo v eni knjigi.

Simon Gregorčič (1844–1906) je prevedel psalm 118 v 22 pesmih in prepesnil Jobovo knjigo ter ju leta 1904 izdal z naslovom *Svetopisemska knjiga Job in psalm 118*. Njegov prevod spokornih psalmov je bil natisnjen šele v Zbranem delu leta 1951.

Ljubljanski škof Anton Bonaventura Jeglič (1850–1937) je izdal svoj komentiran prevod psalmov skupaj z duhovno razlago v knjigi *Psalmi et cantica secundum ordinem in psalterio Romano* (1915/16) in ga namenil (samo) duhovnikom.

Psalmi so razvrščeni tako kot v brevirju in ne kakor v Svetem pismu. Prevajal jih je po Vulgati.³⁰ Oziral se je tudi na hebrejski izvirnik, čeprav njegovih različic redno ni vnašal v besedilo. Močno se je oprl na Lampetovo besedilo, tako da je približno tri četrtine Jegličevega besedila enaka Lampetovemu.³¹ Največja značilnost Jegličevega prevoda je v tem, da vnaša vanj besede, ki jih ni v Svetem pismu, s čimer razširja svetopisemsko besedilo in ga čustveno niansira. Medtem ko pravi psalmist »Iz stiske sem klical h Gospodu« (Ps 118,5), prevaja Jeglič: »Iz grozne stiske sem klical h Gospodu«. To dela popolnoma preiščeno in sicer zato, da bi imeli psalmi večji psihološki učinek.³²

Matija Slavič (1877–1958) je l. 1951 izdal prevod psalmov v ciklostilu.

Leta 1953 so pri Družbi sv. Mohorja v Celovcu v knjigi z naslovom *Cerkvena poezija, psalmi, slavospevi in cerkvene himne* izšli psalmi, ki jih je prevedel Jože Vovk.

V letih 1958–1961 je izšel nov prevod Svetega pisma iz izvirnika, ki se ga je oprijelo ime Mariborski prevod, ker mu je dovoljenje za natis podpisal mariborski, takrat še lavantinski škof Maksimilijan Držečnik. Knjige celotnega prevoda Biblije v redakciji Jakoba Aleksiča, Stanka Cajnkarja, Andreja Snoja in Jožeta Dolenca so nastajale in bile tiskane v Ljubljani.

³⁰ Psalme je Hieronim pripravil v treh verzijah: leta 384 je starolatinski prevod (*Vetus Latina*) popravil po predheksapelski Septuaginti. Ta verzija se imenuje Rimski psalter (*Psalterium Romanum*); danes ga uporabljajo samo v liturgiji bazilike Sv. Petra v Rimu. Nekaj let pozneje je v Cezareji psalme priredil po Heksapli in deloma po hebrejskem izvirniku. Ta verzija se imenuje Galski psalter (*Psalterium Gallicanum*); ohranil se je v Vulgati (»razširjena (izdaja)«) in v rimskem brevirju. Leta 392 je psalme prevedel iz hebrejščine. Ta verzija se imenuje *Psalterium iuxta Hebraicum* in se v liturgiji ni nikoli uveljavila (Krašovec 1996b: 37).

³¹ Frančišek Lampe (1859–1900) je 1894 izdal prvi snopič *Zgodb Svetega pisma starega zakona*, nato pa vsako leto po en snopič. Lampe je izdal 7 snopičev Stare zaveze, naslednja dva pa Janez Ev. Krek (1865–1917).

³² Rozman 2004: 9.

Leta 1974 je izšlo v Ljubljani *Sveto pismo Stare in Nove zaveze: Ekumenska izdaja*, ki je najpomembnejša priredba mariborske izdaje. Novo redakcijo z opombami iz francoske, t. i. Jeruzalemske Biblije so opravili Jakob Aleksič, Stanko Cajnkar in Jože Dolenc ter pastorja Vladimir Miselj in Ludvik Jošar. Knjige je izdala in založila Britanska biblična družba in je doživela več ponatisov v neugotovljivo visokih nakladah.³³

Nov, slovenski standardni prevod Biblije je začela leta 1980 pripravljati skupina biblicistov Teološke fakultete v Ljubljani pod vodstvom akademika Jožeta Krašovca (1944–).

»Razlogi za nov prevod in nov tip prevoda: prvič, besedilo samo, saj to doslej še nikoli ni bilo prevedeno dosledno po izvirnih besedilih; drugič, razvoj slovenskega jezika; tretjič, izjemen razmah svetopisemskih znanosti v zadnjih desetletjih; četrtič, potreba po strokovnih uvodih in opombah, ki jih prejšnja, ekumenska izdaja iz leta 1974 nima skoraj nič.«³⁴

Prevod je bil zamišljen kot skupinsko delo (imenovana je bila široka redakcijska komisija, v kateri so bili prevajalci, teologi, slovenisti in zastopniki drugih krščanskih veroizpovedi) in je tako nastajal 15 let. Dosledno je preveden po izvirniku: vsi prevajalci so se pri svojem delu opirali na zadnje tekstnokritične izdaje hebrejskega, aramejskega in grškega besedila Svetega pisma, hkrati so se trudili, da je besedilo čimbolj v skladu s sodobno slovenščino. Septembra 1996 je prevod izšel kot *Slovenski standardni prevod iz izvirnih jezikov*.

Posamezni sodelavci pri prevajanju so vmes izdali tudi svoje prevode, tako Jože Krašovec prevod psalmov (ki se mestoma razlikuje od SSP). Razlago psalmov sta napisala Heinrich Gross in Heinz Reinelt (serija *Geistliche Schriftlesung*), prevedel pa jo je škof Jože Smej. Knjigo z naslovom *Psalmi: Besedilo in razlaga* je izdala Mohorjeva družba v Celju leta 1989.

³³ Ekumensko izdajo Biblije so omogočila navodila 2. vatikanskega cerkvenega zbora, naj se katoličani pri izdajanju Biblije povezujejo z drugimi kristjani (*Biblije na Slovenskem* 1996: 214). To je prva ekumenska izdaja (vključuje tudi devterokanonične/apokrifne knjige Stare zaveze), ne pa prvi ekumenski prevod (t. i. Mariborski prevod) (Krašovec 1996b: 42–43).

³⁴ Krašovec 1996a: 15.

2. 3 O PREVAJANJU

Ker v diplomskem delu primerjam pet prevodov Svetega pisma, velja omeniti še dva tehnična termina teorije prevajanja, ki ju je uveljavil Eugene Nida in se uporabljata danes: prevodno načelo formalne ekvivalence oblikovno in vsebinsko poskuša čim boljše posneti in primerno izraziti v ciljnem jeziku semantično, paradigmatično, stilistično in tekstualno/sintagmatsko sporočilo izhodiščnega jezika – gre za prevajanje *besede za besedo*, medtem ko načelo dinamične ekvivalence teži za tem, da formulacija ciljnega jezika v drugačnem času, kulturi, mentaliteti itn. naredi enak vtis kot formulacija izhodiščnega jezika v svojem lingvističnem in družbenem kontekstu in tako nerazumljivo dela razumljivo, tuje domače – gre za prevajanje po smislu: *pomen za pomen*.³⁵

Od leta 1516, ko je izšel latinski prevod grškega teksta Nove zaveze Erazma Rotterdamskega, se je začel nov pogled na prevajanje bibličnih besedil, ki ga določuje temeljno spoznanje: ne črka, temveč Duh, ne dobesedni prevod, temveč smisel. Zato naj tudi ne bi več prevajali po Vulgati, temveč iz originalnih jezikov (hebrejščina, grščina), kar latinščina ni bila. V prevodu iz originalnih jezikov naj bi bila navzoča Duh prvotnega jezika in smisel, ki ga je ta jezik razodeval. Trubar je v Trstu (okoli l. 1524–1527 in 1530) poslušal razlago Erazmovih načel o prevajanju in je poznal jedro novega spoznanja, da je treba prevajati po smislu.³⁶

Sv. Hieronim v 57. pismu (Pismo Pamahiju o najboljši vrsti prevajanja) pravi, da pri prevajanju ne izraža besede z besedo, temveč smisel s smislom [non verbum e verbo, sed sensum exprimere de sensu]. Pri tej odločitvi sledi učitelju Marku Tulliju Ciceru, ki je tako zapisal v predgovoru svojih (prevedenih) govorov: »Menil sem, da bralcu besed ni potrebno odšteti kot novce, temveč da mu jih moram odtehtati.« V nadaljevanju Hieronim pravi, da je »pomen nekako lastnina posamične besede in lahko se zgodi, da v prevodu ne morem najti besede, s katero bi ta pomen lahko izrazil.«³⁷

Kot Cicero je Hieronim zagovarjal dinamičnoekvivalentno prevajanje, razen za nekatere primere v Bibliji: kjer prevajalec naleti na skrivnost, mora prevajati *besedo za besedo*. Hieronim ne zaupa v prevajalčevo sposobnost doumevanja bistva izvirnika. Po njegovem je pomenska polnost izvirnega teksta nad človeško sposobnostjo doumevanja, v nasprotnem primeru bi bil tekst omejen s prevajalčevim razumevanjem.

³⁵ Kocijančič 1992: 31, 32.

³⁶ Rajhman 1985: 27, 28; Premk 1996b: 66.

³⁷ Kocijančič Pokorn 2003: 33, 34.

Prevajanje po načelu dinamične ekvivalence skriva v sebi metafizično pretenzijo, pretirano stremljenje. Prevajalec v imenu svojega domnevnega razumevanja besedila namenoma odstrani neskončno pomensko razsežnost prevajanega besedila: prevajalčevo dojetje si prisvoji skrivnost v besedilu, tako da jo naredi racionalno berljivo in jo s tem razskrivnosti.

Dilemo med črko in Duhom opiše švicarski protestantski teolog 19. st. Karl Barth: »Res je sicer, da črka mori in Duh oživlja, vendar pa mi ni čisto jasno, kako bi – vsaj mi – lahko prišli do Duha drugače kakor preko črke.« To lahko razumemo kot kritiko dinamičnoekvivalentnega prevajanja. Gorazd Kocijančič poziva, naj se novi slovenski prevod vrne k načelu formalne ekvivalence, k filološkemu prevodu in hermenevtični teoriji prevajanja.³⁸

Kot je iz zgornjega preleta načel prevajanja razvidno, je Trubar, prvi slovenski prevajalec psalmov, poznal in verjetno sledil prevodnemu načelu dinamične ekvivalence; medtem ko se zadnji, sodobni prevod SP pri prevajanju zopet vrača k formalni ekvivalenci.

³⁸ Kocijančič 1992: 35, 36.

3 BESEDOSLOVNA ANALIZA PSALMOV

3. 1 PSALM 1

Ps 1 skupaj s Ps 2 velja kot uvod v psalter – некоč sta sestavljala en sam psalm, ki se začnja in končuje z blagrovanjem. Ps 1 postavlja v nasprotje pot pravičnega in pot brezbožnega človeka, na koncu je izid: obe poti si stojita nasproti. Po literarni vrsti je modrostna pesem.

Ta Celi Pfalter Dauidou 1 1 DObru ie letimu Moshu, kateri ne hodi vta fuit tih Neuernikou, inu ne ftoy na tim potu tih greshnikou, Inu na tim ftolu tih Shpotliuceu ne fidy.	DAVIDOV PSALTER. 1 1 DOBRV je temu Moshu, kateri nehodi v'fvit téh Pregréfhnikou: Inu neftopa na pot téh Gréfhnikou, inu nefedy ker Shpotlivci fedé.	BUKVE tih PSALMOV. 1 1 Blógèr zhlovèku, kateri po fvetovanju tih hudobnih ny hodil, inu na pôti tih grefhnikov ny ftál, inu na fèdeshi tih fhpotlivzov ny fèdel:	BUKVE PSALMOV. 1 1 Blagor človeku, kateri ne hodi po svetovanji hudobnih, in ne postaja na potu grešnikov, in ne sedí na stolu kuge;	Psalmi PRVA KNJIGA (Ps 1–41) PSALM 1 Dvoje poti življenja 1 1 Blagor človeku, ki ne hodi po nasvetu krivičnih, ne stopa na pot grešnikov in ne poseda v družbi porogljivcev,

Na začetku TRB in DAL uporabita nevtrarno zvezo *dobru ie (temu možu)*; JAP, WLF in SSP imajo na istem mestu pomenski ustreznik *blagor (človeku)*.³⁹ *Dobro* (iz prid. dober) ima širok pomenski obseg – gre za nekaj pozitivnega, v našem primeru izraža primernost, koristnost česa, zadovoljstvo nad čim. *Blagor* izraža veselje, zadovoljnost nad srečo koga. V hebr. izvorniku je medmet *'aš'erē ha'iš*, katerega osnova je glagol *'ašar*, ki pomeni tudi 'imeti uspeh, srečo; prinašati veselje'.⁴⁰

Mož (TRB, DAL) je dorasel človek moškega spola. *Človek* (JAP, WLF, SSP) je lahko nedoločena, katerakoli oseba ne glede na spol ali oseba moškega spola. Pomenska vsebovanost *moža* v *človeku*. V hebr. ima beseda *'iš* 'mož' posebni pomenski odtenek: 'človek, poln notranje moči, ki preverja svoje notranje vzgibe in se izogiba skušnjavi, da ne bi zašel v slabo družbo'.⁴¹

³⁹ V Trubarjevem psalterju besede *blagur* ni, Dalmatin pa jo na drugih mestih navaja, vedno ob pomožniku biti (Premk 1992: 47). Glej tudi analizo Ps 84,6.

⁴⁰ V modrostnih psalmih je *blagor človeku* pogosto uporabljen izraz blagrovanja. Vendar ne poudarja kreposti, ampak vztrajno potrežljivost in upanje v božjo obljubo (Grabner-Haider in Krašovec s sod. 1984: 186).

⁴¹ V hebr. izvorniku ta pozdravni »rek za srečo«, »vesel vzklik« ni nujno naslovljen izključno na eno osebo. M. Luther pa se je ustavil ob edninski obliki *mož*, češ da je psalmist vedel, kako redki so taki ljudje in je za to uporabil to številko (Premk 1992: 47, 53), medtem je v nadaljevanju uporabljen izraz grešniki v množinski obliki.

V vseh prevodih je uporabljen glagol *hoditi*. M. Luther pojasnjuje, da v hebrejščini izražen pojem *hoditi* v prenesenem pomenu pomeni 'živeti, obnašati se'.⁴²

DAL in TRB imata sam. *svet*, SSP *nasvet*, JAP in WLF uporabita sam. *svetovanje*, glagolnik od svetovati. Sam. *svet* in *nasvet* sta besedotvorni različici (razlika je v predponi na-) in se pomensko prekrivata, *svetovanje* (JAP, WLF) pa pomeni 'dejanje dajanja (na)svetov'.

V nadaljevanju imajo prevodi različna poimenovanja za predstavnike slabega: TRB ima *nevernike*, DAL *pregrešnike*, JAP in WLF uporabita izraz *hudobni*, SSP pa *krivični*. *Nevernik* (TRB) je tisti, ki ni pripadnik kake vere, ekspr. pomeni tistega, ki ne veruje v kaj sploh. *Pregrešnik* (DAL) naredi kaj zlasti moralno slabega, oporečnega, prekršek (kršenje božje ali cerkvene zapovedi), prestopok. Pri vseh prevodih je v nadaljevanju blizupomenska (skoraj sopomenska) inačica *grešnik*; sam. se razlikujeta v besedotvornem pomenu predpone pre-, ki v sestavljanjkih izraža zelo veliko mero, stopnjo česa. Pri JAP in WLF je uporabljena posamost. prid. b. *hudobni* za človeka, ki drugim želi in povzroča slabo, hudo. V SSP uporabljena posamost. prid. b. *krivični* se nanaša na krivico, dejanje, ki koga prizadene in je v nasprotju z vrednotami, priznanimi v določeni družbi.⁴³ Slednji prevodi so si pomensko najbližje, vse našteje osebe pa so moralni odpadniki: pomen je podoben v vseh prevodih, s poudarkom na različnih pomenskih sestavinah.⁴⁴

Gl. *postajati* (WLF) pomeni večkrat krajši čas *stati* (TRB, JAP). Oba glagola sta nedov., pri prvem gre za ponavljajnost, pri drugem pa za statičnost in umeščenost – *stati* (TRB, JAP) je glagol stanja, medtem ko je nedov. gl. *stopati* (DAL, SSP) v dobrednem pomenu 'iti, hoditi' glagol premikanja (pri drugem gl. gre za gibanje in usmerjenost, poleg tega je mogoča tudi ponavljajnost, medtem ko je pri prvem gl. ni). Pomenu glagola *stati* je v tem kontekstu

⁴² Premk 1992: 49.

⁴³ Krivičnost je upor proti Bogu, tako brezbožnež postane nasprotnik pravičnega, ki posluša božje navodilo in pravilo (postava – tora); brezbožnost in krivičnost postaneta eno (Grabner-Haider in Krašovec s sod. 1984: 369).

⁴⁴ V TPPs je TRB Ps 1 aktualiziral, prilagodil tedanjim razmeram: v drugi izlagi omenja Turke in papežnike; tu gre tudi za Trubarjev osebni obračun z nekaterimi konkretnimi katoliškimi duhovniki: Polidorjem de Montagnano, nasprotnikom protestantizma, znanem tudi po živahnem zasebnem življenju, in z Merčnikom, pohotnežem, katerega identiteta ni znana. V tretji izlagi je omenjen katoliški duhovnik Matija Mercina, prav tako odločni nasprotnik protestantov, ki tudi ni bil znan po strogem držanju celibata, saj je imel dva otroka (*Zbrana dela Primoža Trubarja IV* 2006: 490–496).

pripisana posebna pomenska lastnost: 'vztrajati na napačni poti,⁴⁵ potem ko se človek zave svoje napake'.⁴⁶

Konec vrstice se med prevodi besedno razlikuje. TRB ima besedno zvezo *stol špotlivcev*, JAP *sedež špotlivcev*, WLF *stol kuge*, SSP *družbo porogljivcev*, DAL ima stavek *kjer špotlivci sede*.⁴⁷ *Stol* (TRB, WLF) oz. *sedež* (JAP) sta uporabljena v prenesenem pomenu kot kraj, kjer se *družba* (SSP) oseb zbere in sedi. DAL izrazi kraj na opisni način: zveza *kjer špotlivci sede* je krajevni odvisni stavek (veznik *kjer* se v odvisnem stavku uporablja za izražanje kraja, na katerem se dejanje dogaja) in ne samostalniška besedna zveza, torej gre v primerjavi z drugimi prevodi za pomembno skladijsko razliko; stavek tudi ni rabljen v prenesenem pomenu. Tudi SSP ima dobesedni pomen samostalnika *družba* 'skupina ljudi, ki jih družijo skupni interesi (zlasti zabava)'.⁴⁸

Izraz *špotlivec* (TRB, DAL, JAP), ki star. pomeni zasmehovalec, posmehljivec, je germanizem (*der Spötter*). *Porogljivec* (SSP) je tisti, ki zelo očitno, grobo izraža negativen, odklonilen odnos do koga, navadno z vsebinsko pozitivnimi besedami. Posmehljivca in porogljivca glede na hebr. izvornik *les* povezuje poseben pomenski odtenek zlobne ironije, smešenja, med sam. gre za delno sopomenskost (sam. porogljivec je tudi bolj ekspr. izraz). Sam. *kuga* (WLF) je rabljen v prenesenem pomenu kot metafora za nekaj slabega, kar ima množično uničujoče, pogubne posledice (zabrisano je, na koga se nanaša).⁴⁸

Sam. *stol* (TRB, WLF) oz. *sedež* (JAP) (v dobesednem pomenu 'kos pohištva/kar je namenjeno za sedenje') pomensko ustrezata gl. *sedeti*. V SSP je uporabljen gl. *posedati*, ki pomeni večkrat *sedeti* (TRB, DAL, JAP, WLF). Glagol *sedeti* ima sobesedilno tudi simboličen pomen 'sedeti za isto mizo, biti v (slabi) družbi, pod (slabim) vplivom'.⁴⁹

Pri glagolih *hoditi*, *stati*, *sedeti* gre v dobesednem pomenu za popuščanje aktivnosti, izražene z zaporednimi glagolskimi dejanji, v prenesenem pomenu pa ti glagoli v hotenem

⁴⁵ Sam. *pot* je tukaj v pomenu življenjska pot, нравna preobrazba (Gross in Reinelt 1989: 20).

⁴⁶ Premk 1992: 51.

⁴⁷ Dalmatinov prevod dobesedno ustreza Luthrovemu: *da die Spötter sitzen*, prevod v Wolfoi Bibliji pa Vulgati: *in cathedra pestilentiae non sedit* (vir: www.biblija.net).

⁴⁸ V Tiga perviga psalma perui Islagi – Paraphrasis iz l. 1575 je TRB omenjeno zvezo zamenjal z zvezo *rotavž, stol tih malikov*.

⁴⁹ Premk 1992: 49.

stopnjevanju izražajo slabo druženje z grešniki.⁵⁰ Pri samostalnikih *nevernik/pregrešnik/hudobni/krivični*, *grešnik* in *zasmehovalec/porogljivec* gre za stopnjevanje pomena in pomensko dopolnjevanje. Kljub leksikalni in pomenski raznolikosti se pomen celotne vrstice med prevodi ohrani.

2 Temuzh nega veffellie inu vola ie vti Poftai tiga Gospudi, Inu od ne-ga Poftaue nuzh inu dan gouori.	2 Temuzh ima shejle h'GOSPODNI Poftavi: Inu govory od njegove Poftave dan inu nuzh.	2 Ampak ima fvojo vólo v' poftávi tiga Gospóda, inu njegóvo poftávo nózh, inu dan premišhlúje.	2 temuč ljubi postavo Gospodovo, ter noč in dan premišljuje njegovo postavo!	2 temveč se veseli v GOSPODOVI postavi in premišljuje njegovo postavo podnevi in ponoči.

TRB, DAL, WLF in SSP imajo veznik *temveč* (do SSP *temuč* – izrazna razlika), JAP pa *ampak*. Oba sta protivna veznika in razlika ne vpliva na celoten pomen.

TRB ima zvezo *veselje in volja je v postavi tega Gospoda*, pri DAL je uporabljena zveza *ima želje h Gospodnji postavi*, pri JAP je prisotna zveza *ima svojo voljo v postavi tega Gospoda*, pri WLF oseba *ljubi postavo Gospodovo*, v SSP *se veseli v Gospodovi postavi*.

TRB in JAP imata sam. *volja*, TRB z leksikalnim dodatkom *veselje in (volja)*. Zveza *veselje in volja* (TRB) je dvojna formula.⁵¹ DAL ima *želje*, WLF in SSP pa imata na istem mestu gl. *ljubiti* (WLF) in *veseliti se* (SSP). Tudi pri drugih treh prevodih je treba upoštevati uporabljene glagole: TRB ima gl. *biti*, DAL in JAP pa gl. *imeti*.

Volja (TRB, JAP) pomeni pripravljenost prizadevati si za kaj in izraža pozitiven odnos do kakega dejanja, pri *veselju* (TRB) gre za pozitiven odnos, zaradi katerega se zdi kaj, ukvarjanje s čim prijetno, zaželeno; pomeni tudi vnemo, prizadevnost. *Želja* (DAL) je prizadevanje, čustvena potreba po čem. V vseh primerih gre za pojmovne samostalnike. WLF ima gl. *ljubiti* v pomenu 'imeti močen pozitiven čustven odnos, nagnjenje, *veselje* (TRB) do česa', v SSP pa je uporabljen gl. *veseliti se*. Pri vseh prevodih gre za nekaj pozitivnega, pomen je zelo podoben, delno celo prekriven.

⁵⁰ Gross in Reinelt 1989: 19.

⁵¹ Dvojna formula je ena izmed slogovnih značilnosti pridig v reformaciji. Pomembnejše misli reformator rad dvakrat poudari tako, da poveže dve sinonimni ali pomensko podobni besedi s prirednim veznikom »in« v dvočlensko formulo. Novak (1986: 379) navaja, da so te dvojice pogosto sestavljene iz prevzete besede in domače ustreznice.

Razlika med prevodi je tudi v predložni zvezi: *h'* Gospodni Poštavi (DAL) : *v* Gospodovi postavi/postavi tega Gospoda (TRB, JAP, SSP). Predlog *h* v DAL prevodu označuje določeno usmeritev, predlog *v* (TRB, JAP, SSP) v dobesednem prevodu pa izpričuje odsotnost vsake razdalje, zraščeno s središčem, bistvom.⁵² Gre torej za pomembno pomensko razliko, kar dopolnjujejo tudi glagoli: Trubarjev *je* (veselje in volja *je* v postavi) izraža vsebovanost, dejstvo, podobno je v SSP (*se veseli* v postavi). Pri DAL in JAP je z gl. *imeti* izraženo hotenje.⁵³

V nadaljevanju imata TRB in DAL gl. *govoriti*, ostali trije prevodi pa *premišljevati*, v SSP je v opombi navedeno *premišljuje* ali *mrmra*. Gl. *govoriti* v pomenu 'izražati misli z govorjenjem' se pomensko dopolnjuje z gl. *premišljevati*. Gre za aktivno premišljevanje, ki zahteva, da bo izraženo. V Izraelu so postavo premišljevali in jo brali na glas ali polglasno.⁵⁴

TRB, JAP in WLF imajo zvezo *noč in dan*, sestavljeno iz dveh samostalnikov, DAL ima *dan in noč*, SSP pa ima na istem mestu zvezo *podnevi in ponoči*, sestavljeno iz dveh prislovov.⁵⁵ V vseh prevodih je pomen enak: 'kar naprej, neprenehoma, nenehno, ves čas, vselej, vedno'. Gre za stalno besedno zvezo dveh protipomenk, ki v SP nastopata kot meristična celota.⁵⁶ Verjetno je bil to že pri protestantih avtomatizem, vprašanje pa ostaja, kateri vrstni red je (bil) bolj ustaljen.⁵⁷

⁵² Premk 1992: 66.

⁵³ V zvezi *njega postava* (TRB) : *njegova* postava (ostali) je oblikoslovna razlika: DAL, JAP, WLF in SSP imajo pridevniško sklanjatev svojilnega zaimka (*njegov*) namesto Trubarjeve osebnozaimenske (*njega*) roditeljske oblike. V zvezi *postava tega Gospoda* (TRB, JAP) in *Gospodnja/Gospodova postava* (DAL, WLF, SSP) je tudi oblikoslovna (samostalniška sklanjatev nasproti pridevniški), besedotvorna ter skladenjska razlika: DAL in SSP imata v levem (WLF pa v desnem) ujemalnem prilastku izpeljan svojilni prid. *Gospodnji oz. Gospodov*, TRB in JAP pa v desnem neujemalnem prilastku sam. *Gospod*.

⁵⁴ Glagoli duševnega delovanja in govorjenja so v hebrejščini pogosto povezani, kar nekateri pripisujejo govorni dejavnosti (Premk 1986b: 537).

⁵⁵ V parafrazi k prvemu psalmu (TPPs) uporabi TRB sinonimni paralelizem *nuč, dan tar vselei*, kar dokazuje, da je hotel še posebej poudariti, da nasprotujoči pojmi označujejo celoto.

⁵⁶ Merizem je govorniška figura, pri kateri je besedni par, sestavljen iz nasprotnih polov, negativnega in pozitivnega, ki skupaj oblikujeta organsko celoto (Premk 1996a: on-line).

⁵⁷ V SSKJ je pod gesloma *dan in noč* navedeno zaporedje *noč in dan* (kot pri TRB, JAP in WLF), v slovarskem delu Slovenskega pravopisa pa je vrstni red obraten: *dan in noč* (kot pri DAL). V SSKJ je pod gesloma *podnevi in ponoči* navedena zveza *podnevi in ponoči*.

3 Inu on ie koker enu driuu, kir ie fafaienu per tih Vodenih potozhizhah, Kateru da lui Sad per nega zhaffu. Inu nega lyftie ne vuene, Inu kar on dei, tu dobru rata.	3 Ta je kakòr enu drivu, kateru je saffajenu pèr vodenih potozhizhah: Kateru fvoj sad daje v'fvoim zhaffu: Inu njegovu lyftje neuvne: Inu kar on deje, tu dobru rata.	3 On bó enák enimu sravèn tekózhah vodá saffajenimu drèvèfsu, kateru fvoj sad pèrnefse ob fvojim zhafsi: Inu katèriga pèrje fe ne bó oblètelu: inu vfe, kar koli bó pozhef, njemu po frèzhi pójde.	3 In je enak drevesu, ki je zasajeno ob potocih, in daje sad ob svojim času; njegovo perje ne oblèta, in vse, kar koli počenja, mu gre po sreči.	3 Tak je kakor drevo, zasajeno ob vodnih strugah, ki daje svoj sad ob svojem času in njegovo listje ne ovne; vse, kar dela, uspeva.

Primera človeka z drevesom je v SP zelo pogosta.⁵⁸ V našem primeru je drevo zasajeno *pri vodenih potočičih* (TRB, DAL), *ob potocih* (WLF), *zraven tekočih vod* (JAP), *ob vodnih strugah* (SSP). Razlika v predlogih: *pri* (TRB, DAL), *zraven* (JAP) in *ob* (WLF, SSP) ne vpliva na pomen celote, pri vseh gre za za izražanje stanja v položaju, ko je kaj v neposredni bližini česa.

Sam. *potočič* (TRB, DAL) je danes star. izraz za potoček, ki je manjšalnica od sam. *potok* (WLF), ki je manjša, v *strugi* (SSP) tekoča voda (JAP). *Struga* (SSP) je podolgovata naravna ali umetna vdolbina na zemeljski površini, po kateri teče voda. JAP ima nadpomensko zvezo *tekoče vode*, TRB, DAL in WLF pa uporabijo podpomenke. V SSP je zveza *vodne struge* sestavljena iz izpeljanega prid. *voden* (kot pri TRB in DAL) in iz sam. *struga* (del ozemlja) – pomenska razlika in tudi dopolnjevanje z ostalimi prevodi, pri katerih gre (samo) za vodo, tekočino.

Prislovne zveze, ki označujejo časovnost se pomensko ujemajo, razlika je le oblikovna: *per nega zhaffu* (TRB), *v'fvoim zhaffu* (DAL), *ob svojem času* (JAP, WLF, SSP). TRB uporabi v zvezi še os. zaim. *njega*, ostali prevodi imajo povratnosvojilno obliko zaimka *svoj*.⁵⁹

Oba sam., *listje* (TRB, DAL, SSP) in *perje* (JAP, WLF), spadata med skupna imena: *perje* star. pomeni *listje* (na drevju), več (rastlinskih) listov – glede na izvor gre za objektivno

⁵⁸ Drevo je za Izraelce poseben simbol. V njihovem puščavskem svetu je prav taka redkost kot človek, zakoreninjen v življenjskem temelju tore, v veselju in stalni poglobitvi. Psalmist je mislil na drevo življenja (nasproti drevesu smrti), eno od variant drevesa sveta (Premk 1992: 68).

⁵⁹ V SSKJ je pod geslom *čas* naveden frazem *vse ob svojem času* (brez razlage).

TRB je prislovno zvezo *per nega zhaffu* v TPPs zamenjal z zvezo *per prauim redom*. Gre za zoženje pomena. Namesto prvotnega abstraktnjšega pojma časa, postavi v ospredje konkretnjši vidik urejenosti, ki človeka privede do uspeha (Premk 1992: 73).

znotrajjezikovno časovno sopomenskost.⁶⁰ Listju ustreza gl. *uveneti* (TRB, DAL) oz. *oveneti* (SSP), ki pomeni 'postati nekoliko uvel' (uvel 'ki je zaradi pomanjknja vode, sokov zgubil trdnost, gladkost, napetost'), perju pa *obleteti* (JAP, WLF) v pomenu 'zgubiti liste'. Pomenska različnost in dopolnjevanje obeh glagolov: posledica ovenelosti je lahko obletelost (stanje drevesa po osutju lista).

Pri TRB in DAL gl. *deti* in *dejati* star. pomenita *delati* (SSP), narediti; tudi gl. *početi* (JAP, WLF) pomeni *delati* (SSP) oz. izvrševati kako delo, aktivnost – pomenska enakost izbranih glagolov.

Germanizem (*dobru*) *rata* (TRB, DAL) govori za Luthrov vpliv (nem. *geraten* 'posrečiti se, uspeti, uspevati'). JAP in WLF imata na istem mestu zvezo *gre/pojde po sreči*, SSP pa gl. *uspevati*. Kljub leksikalnim razlikam se pomen med prevodi ohrani.

4 Ty Neuerniki pag nekar taku, temuzh koker te pleue, Katere ta Veiter refmezhe.	4 Pregréfhniki pak néfo taku: Temuzh kakòr Pléve, katere vejter resneffe.	4 Ne takú ti hudobni, ne takú: ampak fo kakòr prah, katèriga vejter od semle prozh snefse.	4 Ne takó, hudobni, ne takó; temuč so ko prah, ki ga veter od zemlje vzdiguje.	4 Ni pa tako s krivičnimi, temveč so kakor pleve, ki jih veter raznaša.

Za analizo *nevernikov* (TRB), *pregrešnikov* (DAL), *hudobnih* (JAP, WLF) in *krivičnih* (SSP) glej Ps 1,1. Izpad pomožnika pri TRB.

Namesto protipomenke, ki bi zanikala zasajeno drevo (Ps 1,3), ubesedi psalmist protipomen – ki ga ima lahko samo rastlina, ki je izgubila korenine, stik z zemljo – z drugim izrazom: TRB, DAL, SSP uporabijo primero *kakor pleve* – 'trši ovoji semena pšenice, rži (žitnega zrna), ki niso tesno zrasli z vsebino in so odstranjeni z mlatenjem'.⁶¹ V tej primeri gre za preneseni pomen plev kot nestalnosti, netrdnosti, izpraznjenosti, nečesa slabega.⁶² JAP in WLF primero izrazita drugače – *kakor prah*, ki tu ekspr. pomeni nekaj minljivega, nestalnega, pozabljenega, neuspelega, uničenega. Delna sopomenskost obeh primer: skupna pomenska sestavina plev in praha (v prenesenem pomenu) je nestalnost.

⁶⁰ Pri določanju vrste sopomenskosti glede na izvor v analizi uporabljam členitev Vidovič Muhe 2000: 162 (graf je naveden v prilogi).

⁶¹ Ko so žito omlatili, so metali v zrak mešanico plev in zrnja, zrnje je težje in je padlo na tla, pleve, ki so lažje, pa je odnesel veter (*Sveto pismo Stare in Nove zaveze: Slovenski standardni prevod iz izvornih jezikov* 1996: 772).

⁶² Oblikoglasna podoba pleve v slovenskem jeziku nekoliko spominja na plevel. Njuna ekspresivna raba je zelo pogosta (Premk 1992: 75).

DAL in SSP imata gl. *raznesti* ('z nošenjem, prenašanjem narediti, da pride kaj na več mest), TRB gl. *razmetati* ('z metanjem narediti, da pride kaj na večjo površino, na več mest'), JAP ima zvezo *od zemlje proč znesti* ('z nošenjem spraviti kam' – proč), WLF pa *od zemlje vzdigovati* 'premikati z nižjega mesta, položaja na višjega'). Pomensko odstopanje pri WLF, drugi prevodi imajo skupne pomenske sestavine (delna sopomenskost). Pri WLF je glagol tudi vidsko različen (nedov., ostali prevodi uporabijo dov. gl.). Kljub leksikalnim razlikam se pomen celotne vrstice ohrani.

5 Obtū ty Neuerniki vti Praudi ne obftoye, Inu ty Greshniki vti Gmaini tih prauizhnih.	5 Satu pregréshniki v'fodbi neobftoje: Ni Greshniki v'Gmajni téh Pravizhnih.	5 Sa tēga vólo ti hudobni ne bódo pèr fodbi (dobru) obftali: tudi ne gréshniki v' sbęrališi tih pravizhnih.	5 Zatorej hudobni ne bodo obstali v sodbi, in grešniki ne v zboru pravičnih;	5 Zato krivični ne bodo obstali ob sodbi, ne grešniki v zboru pravičnih.

Posledično/sklepalno priredje vpeljujejo različni vezniki: *obtu* (TRB), *satū/zatū* (DAL, SSP), *sa tega voljo* (JAP), *zatorej* (WLF). Trubarjev *obtu* in Dalmatinov *satū* sta stalna stilema obeh avtorjev.⁶³

Sam. *neverniki* (TRB) : *pregrešniki* (DAL) : *hudobni* (JAP, WLF) : *krivični* (SSP) – glej Ps 1,1.

Sam. *pravda* (TRB) zastar. pomeni *sodbo* (DAL, JAP, WLF, SSP) kot dejanje Boga, v katerem se vse dobro nagrajuje in vse slabo kaznuje – pomenska prekrivnost obeh sam.⁶⁴ Glede na izvor gre med sam. *pravda* in *sodba* za objektivno znotrajjezikovno časovno sopomenskost (nekoč rabljena beseda *pravda* je danes v pomenu sodbe v knjižnem jeziku mrtva). Vsi prevodi imajo gl. *obstati*, JAP pa je čutil potrebo, da je ta obstanek v oklepaju opredelil s prislovom *dobro*.

Vrstico zaključuje zveza *gmajna* (TRB, DAL) : *zbirališče* (JAP) : *zbor* (WLF, SSP) *pravičnih*. Sam. *gmajna* (TRB, DAL), ki zastar. pomeni skupnost, skupina, srenja, je izposojen iz srvnem. *gemeine* 'srenja, občinska last, občinska zemlja'; *zbirališče* (JAP) je kraj, prostor za zbiranje; *zbor* (WLF, SSP) je večja skupina ljudi, zbrana na kakem mestu, navadno

⁶³ Premk 1992:78.

⁶⁴ Pretežna večina razlagalcev meni, da je na tem mestu govor o poslednji božji sodbi, ko človek stoji pred sodnikom, Bogom, in mora dajati odgovor za svoje življenje (Premk 1992: 78).

z določenim namenom oz. sestanek te skupine. Izbira pri JAP je pomensko (ne pa leksikalno) bolj oddaljena od ostalih, med seboj pomensko bolj podobnih prevodov, saj gre za kraj oz. prostor, kjer se skupina ljudi zbira.

6 Sakai ta Gofpud fna ta pot tih prauizhnih, Ampag ta pot tih Ne·uernikou pogine.	6 Sakaj GOSPVD sna téh Pravizhnih pot: Ampak téh pregréfhnih pot pogine.	6 Sakaj Gofpód posná pôt tih pravizhnih: inu pôt tih hudobnih bó konèz vsęła.	6 zakaj Gospod pozná pot pravičnih; pot hudobnežev pa zgine.	6 Zakaj GOSPOD pozná pot pravičnih, pot krivičnih pa vodi v pogubo.

TRB in DAL imata gl. *znati*, ki star. pomeni *poznati* (JAP, WLF, SSP),⁶⁵ gl. sta besedotvorna sinonima (razlikujeta se v predponskem obrazilu po-).

Za predstavnike slabega glej Ps 1,1. Razlika je pri WLF, ki ima namesto posamost. prid. b. *hudobni sam. hudobnež* – pomen je enak.

Vrstico zaključujejo gl. *poginiti* (TRB, DAL), *zginiti* (WLF), *konec vzeti* (JAP), *voditi v pogubo* (SSP). *Poginiti* (TRB, DAL) ekspr. pomeni umreti; *konec vzeti* (JAP) pogovorno, ekspr. pomeni umreti, *poginiti*, ubiti se (z današnje perspektive TRB, DAL in JAP pot obravnavajo personificirano) – pomenska prekrivnost leksemov. Gl. *zginiti* (WLF) pomeni 'prenehati biti, obstajati; zastar. miniti, preteči'. WLF ima pomensko širši izraz od TRB, DAL in JAP. *Poguba* (SSP) ima negativno konotacijo, je nekaj slabega, ekspr. pomeni stanje kot posledico moralne izgube, škode. SSP s to leksikalno in pomensko izbiro izstopa izmed peterice prevodov in poudari pomenske sestavine, ki se nanašajo na moralne odpadnike.

Prvi psalm se pričinja s prvo črko (beseda *ašere*), z alefom, konča pa s tau, ki je zadnja črka hebrejske abecede. Tako sta tudi optično izraženi smotrnost in zaokroženost sporočila.⁶⁶

⁶⁵ Gl. *poznati*, v tem primeru Gospod *pozná* pot pravičnih, v starozavezni govornici pomeni, da Gospod pravične ljubi, da je z njimi v tesni pogodbeni navezi (Gross in Reinelt 1989: 31).

⁶⁶ Premk 1986b: 541.

3. 2 PSALM 45

Ps 45 je kraljevski psalm, pesem ob svatbi izraelskega kralja, himna kralju. V judovskem in krščanskem izročilu je vir bogatih mesijanskih in alegoričnih razlag. Omeniti velja dve sodobni eksegetski smeri: po mnenju enim razlagalcev naj bi Ps 45 odseval izrazne prvine *svete svatbe*, obreda, ki je bil nekoč zelo razširjen na Jutrovem; po mnenju drugih pa moramo ta psalm razumeti kot čisto posvetno pesem, zloženo za poroko severnoizraelskega kralja Ahába s feničansko (tirsko) princeso Jezabelo – potemtakem naj bi bil ta psalm edina posvetna pesem v vsem psalterju (podobno slavi človeško ljubezen in poroko Visoka pesem). Šele pozneje naj bi to kraljevsko pesem povezovali z Mesijem in začeli alegorično tolmačiti psalm, v katerem so videli podobo razmerja med Kristusom in Cerkvijo.

45 1 <i>Ena Ohzaitna</i> <i>Peifam inu</i> <i>Poduuzhene tik</i> <i>Otruk Korah, od</i> <i>tih Rosh oli lilei</i> <i>htimu napreipetyu.</i>	45 1 <i>Ena Sakonska</i> <i>Peiffen inu</i> <i>podvuzhenje</i> <i>Korahovih otruk od</i> <i>Rosh,</i> <i>k'naprejpétju.</i>	44 1 <i>H' konzu, sa tēifte,</i> <i>kateri imajo</i> <i>premeneni biti,</i> <i>Córetovim fynovam</i> <i>sa návuk, pejfēm sa</i> <i>tiga lúbiga.</i>	44 (45) 1 <i>K koncu, njim, ki se</i> <i>bodo spremenili,</i> <i>Koretovim sinovam v</i> <i>poduk, pesem za</i> <i>ljubljeniga.</i>	PSALM 45 (44) Kraljevska svatbena pesem 45 1 <i>Zborovodju, po</i> <i>napevu Lilije. Pouk</i> <i>Korahovih sinov.</i> <i>Ljubezenska pesem.</i>

TRB ima v prvi vrstici zvezo *ohzaitna peisam*, DAL *zakonska pesem*, SSP ima naslov *Kraljevska svatbena pesem*, JAP na istem mestu uporabi zvezo *kateri imajo premeneni biti*, WLF pa zvezo *ki se bodo spremenili*. Pod naslovom ima SSP zvezo *ljubezenska pesem*, JAP ima *pesem za ljubega*, WLF pa *pesem za ljubljenega*.

Prid. *ohzaiten* (TRB) je izpeljanka iz sam. *ohcet* 'svatba', ki je prevzet izraz iz nem. *Hochzeit* v enakem pomenu, kar se je razvilo iz srvnem. *hoch(ge)zit* 'velik praznik'. Danes se beseda *ohcet* rabi pogovorno za praznovanje ob poroki, *svatbo* (izpeljan prid. *svatben* v SSP) – med sam. *ohcet* in *svatba* oz. med prid. *ohzaiten* in *svatben* gre za izvorno razliko (prevzeto : domače) in za objektivno znotrajjezikovno časovno oz. zvrstno (pogovorno : nezaznamovano) sopomenskost.⁶⁷ Prid. *zakonski* (DAL), ki se nanaša na zakon ('z zakonom urejena življenjska zveza moškega in ženske'), zakonsko zvezo, zakonce, se pomensko razlikuje od omenjenih

⁶⁷ S stališča različnih obdobij se vidik sopomenskosti (glede na izvor) spremeni: prevzeti izrazi, ki so danes zvrstno označeni – kot (nižje) pogovorni, so bili v tedanjem času (16. st.) knjižni. Izvorno različne sopomenke so tako predvsem na ravni knjižnega jezika danes časovno zaznamovane. Sopomenskost izvorno različnih izrazov je v analizi označena kot: časovna (vidik pojavljanja leksemov v različnih časovnih obdobjih) *oziroma* zvrstna (leksema opredeljena le z današnjega vidika).

izrazov pri TRB in v SSP, ki pomenita dogodek – praznovanje (ob sklenitvi zakonske zveze, po obredu), za razliko od DAL, kjer je poudarek na dejstvu – zakonu, zvezi med dvema. Gl. (s)premeniti (JAP, WLF) ima morda zvezo s spremembo stana ob poroki: iz samskega v zakonski (pomensko širša leksikalna izbira).

Prid. *ljubezenski* (SSP) se nanaša na ljubezen. Sam. *ljubljeni* (WLF) je izpeljan iz prid. *ljubljen*, ki ekspr. pomeni drag, ljub. *Ljubi* (JAP) (iz prid. *ljub*) je star. poimenovanje moške osebe, ki je v ljubezenskem odnosu do dekleta (fant). Pomenska podobnost med SSP ter JAP in WLF, ki imata pomensko skoraj prekrivna izraza.

V nadaljevanju sledijo podobni izrazi: *poduk* (WLF) zastar. pomeni *pouk* (SSP), *poučevanje* (starejša varianta *podučevanje* pri TRB in DAL); prav tako *nauk* (WLF) navadno ekspr. pomeni *pouk* (SSP). Glede na izvor sta sam. *poduk* in *pouk* objektivni znotrajjezikovni časovni sopomenki.

JAP, WLF in SSP imajo sam. *sinovi*, TRB in DAL pa imata sam. *otroci*. Gre za razmerje podpomenka – nadpomenka.

K' naprejetju (TRB, DAL) je kalk iz nemščine (gl. *vorsingen* pomeni voditi pri petju), v SSP je uporabljen pomenski ustreznik, sam. *zborovodju*. V kontekstu nerazumljiva je zveza *h'/k koncu* (JAP, WLF).

TRB uporabi zvezo (*pesem*) *od rož ali lilij*, DAL *od rož*, v SSP pa je prisotna zveza *po napevu lilije*, ki pove, na katero melodijo je bil psalm pét, kar pri TRB in DAL verjetno implicira predlog *od* ('pesem o rožah' oz. melodija, na katero je bila 'pesem o rožah' péta). JAP in WLF nimata tega podatka. Izhodiščni slovenski pomen besede *roža* (TRB, DAL) je vrtnica. Beseda je prevzeta iz stvnem. *rōsa*, srvnem. *rōse*, nem. *Rose* ('vrtnica'), kar je izposojeno iz lat. *rosa* ('vrtnica'). Izraz *roža* (TRB, DAL) danes najpogosteje uporabljamo za rastlino z izrazitim cvetom – v tem primeru gre za širšepomenski izraz, nadpomenko besedi *lilija* (TRB, SSP), ki je vrtna rastlina z visokim stebлом in velikimi lijakastimi belimi cvetovi.

2 MVie ferce tihta eno lipo Peifan, ieft hozho muia Della timu Krallu poueidati, Mui iefik bo ena perut eniga hitriga Piffaria.	2 MOje ferce slaga eno lepo Pejffën, Ieft hozhem pejti od eniga Krajla: Moj jesik je enu peru eniga hitriga Piffarja.	2 Moje fêrżę sagánja eno lejpo pejffëm: jeft hózhem moje dëlu kralju povedati: Mój jésik je kakòr perù eniga hitriga piifsárja.	2 Iz serca mi vre dobra beseda; svojo pesem pojem kralju.	2 Srce mi prekipeva od dobre besede, s svojo pesmijo se obračam h kralju, moj jezik je pisalo hitrega pisca.

Sam. *srce*, eden ključnih biblicizmov v psalmih, izraža bistvo stare hebrejske miselnosti, ki dojema svet bolj s srcem kot z razumom.⁶⁸ Gl. *tihtati* (TRB) je germanizem (*dichten* 'pesniti, figurativ. izmisliti si, spesniti').⁶⁹ Gl. *zlagati* (DAL) pomeni ustvarjati, pisati (pesmi, skladbo). *Zaganjati* (JAP) pomeni spravljati kaj v delovanje, tek; ekspr. pa izraža nastopanje dejanja, kot ga določa samostalnik (v tem primeru pesem).⁷⁰ Gl. *vreti* (WLF) ekspr. izraža obstajanje zelo razgibanega, vznemirjenega čustvenega stanja, pri katerem lahko človek tudi veliko in z lahkoto govori ali poje – *lepo pesem* (TRB, DAL, JAP) ali *dobro besedo* (WLF, SSP). Gl. *prekipevati* (SSP) ekspr. pomeni obstajati v veliki meri (izhodiščni pomen gl. *prekipevati*: zaradi močnega vretja razlivati se čez rob posode – kaže na pomensko dopolnjevanje s primarnim pomenom gl. *vreti* (WLF)).

Podobnost med TRB in JAP in med WLF in SSP. Pri TRB in JAP hoče govorec kralju povedati njegova (tj. govorčeva) *dela*; pri WLF *svojo pesem* poje kralju; v SSP se *s svojo pesmijo* obrača h kralju (TRB in JAP uporabita svojilno (*moj*), WLF in SSP pa povratnosvojilno (*svoj*) obliko zaimka).⁷¹ Pri DAL pa govorec hoče peti *od kralja* (o kralju). DAL pomensko enoto *dela* (ali *pesem*) kar izpusti, intencija psalmista je tako različno pojmovana; gre tudi za pomensko razliko, izraženo skladenjsko-sklonsko (sklon je pomensko različen – t. i. vsebinski sklon): ostali prevodi imajo zvezo *peti/povedati komu* (*kralju*) (vezava gl. z dajalnikom), DAL pa ima *peti o kom* (*o kralju*) (vezava gl. z mestnikom) – kralj je opevanec: sklonska razlika ima za posledico tudi dejansko vsebinsko oz. pomensko razliko.

Gl. *povedati* (TRB, JAP) ima splošnejši pomen (nadpomenka) od gl. *peti* (DAL, WLF), ki star. pomeni pesniti (specifičen pomen), ekspr. pa pomeni tudi govoriti, pripovedovati – glede na slednji pomen gre za pomensko enakost in le za vidsko razliko med gl. *povedati*, ki je dov.,

⁶⁸ Premk 2001a: 302.

⁶⁹ Petje srca pri TRB ustvarja psalme (Premk, n. d., 304).

⁷⁰ JAP je gl. *zaganjati* prevedel iz Vulgate: gl. *eructo* pomeni 'brblja, govori, izriga, izbljuva, izvrže' (Premk 1991: 51).

⁷¹ Premk (1992: 244) pojasnjuje, da hebr. beseda *ma'āši* pomeni 'moje delo', 'moja stvaritev' – torej lahko pomeni tudi 'moja pesem'.

in gl. *peti* 'govoriti, pripovedovati', ki je nedov. V SSP uporabljen gl. *obračati se (h/k)*, ki izraža, da kdo prihaja s kom v stik z določenim namenom, v pomenu najbolj odstopa od ostalih prevodov.

V nadaljevanju (pri WLF v naslednji vrstici – v. 3) sledi zveza v prenesenem pomenu: *moj jezik je/bo (kakor) perut/pero/pisalo hitrega pisarja/pisavca/pisca, /kateri hitro piše*.⁷² JAP in WLF imata z veznikom *kakor* izraženo primero, pri TRB, DAL in SSP je tertium comparationis izpuščen in gre za poistovetenje namesto primerjanja.

Pero (DAL, JAP, WLF) je vrsta *pisala* (SSP): odnos podpomenka – nadpomenka. *Pero* ptice (zlasti gosi), ki se je nekdanj z namakanjem v črnilo uporabljalo za pisanje, je del *peruti* (TRB) – to je pomenski prenos, sinekdoha: celota (*perut*) poimenuje del (*pero*). V nadaljevanju sledijo besedotvorni sinonimi: *pisar* (TRB, DAL, JAP) : *pisavec* (WLF) : *pisec* (SSP) – besedotvorna priponskoobrazilna razlika (pripone: -ar, -avec, -ec).

3 Ti fi ta leipshi vmei vfemi zhlo·ueskimi Otruki, ta Gnada ie islyta vtuih vuftih, Obtu ie Bug tebe shegnal vekoma.	3 Ti fi ta ner lepfhi mej zhlovezhkimi otruki, Lubesniva fo tvoja uftna, satu je tebe Bug shegnal vekoma.	3 Ti fi nar leipshi med zhlovefhkimi otrôzi, lubesnivi fo tvoji shnabli: kër je Bóg tebe na vëkoma poshegnal.	3 Moj jezik je kakor peró pisavca, kateri hitro piše. Lepši si podobe ko človeški otroci, prijetnost je izlita na tvoje ustnice; zatorej te je Bog oblagodaryl vekomej.	3 Lep, najlepši si med človeškimi sinovi, s tvojih ustnic lije milina, zato te je Bog blagoslovil na veke.

V nadaljevanju sledi povečevanje kralja, njegove telesne lepote. Pri TRB in WLF je uporabljen primernik latnostnega prid. lep – *lepši* (WLF ima dodan izraz *podobe: lepši si podobe*), pri DAL in JAP je uporabljen presežnik *najlepši*, v SSP pa sta uporabljena osnovnik *lep* in presežnik *najlepši* – gre za stopnjevanost pomena.

Nadpomenka *otroci* je prisotna v vseh prevodih, razen v SSP, kjer je naveden pomensko ožji sam. *sinovi*.

Leksikalna podobnost in pomenska enakost med DAL: *ljubezniva so tvoja ustna* in JAP: *ljubeznivi so tvoji žnabli*. TRB ima zvezo *gnada je izlita v tvojih ustih*, WLF *prijetnost je izlita na tvoje ustnice*, v SSP pa je uporabljena zveza *s tvojih ustnic lije milina*. *Ljubezniv*

⁷² Pevec se sklicuje na pesniški navdih, ki ga je dobil na dan kraljeve svatbe (Gross in Reinelt 1989: 165).

(DAL, JAP) ekspr. pomeni mil, prijeten; v SSP je uporabljena izpridevniška izpeljanka sam. *milina* ('lastnost milega (človeka)'); pri WLF pa izpeljanka *prijetnost* ('lastnost prijetnega'). Izraz *gnada* (TRB), ki zastar. pomeni milost ('dobrohoten, prizanesljiv odnos oz. kar je izraz tega odnosa; usmiljenje, sočutje'), je prevzet iz srvnem. *genade*, nem. *Genade* 'milost', kar se je razvilo iz pgerm. **ganaepon* 'dobra volja; volja, komu pomagati'. Pomenski odmik TRB od ostalih prevodov, toda v kontekstu gre za pomensko podobnost (sam. milost in milina sta oba izpeljanki iz prid. mil, razlikujeta se v priponskem obrazilu -ina in -ost).⁷³ V SSP je uporabljen gl. *liti*, TRB in WLF pa imata deležnik stanja *izlit*.

Izraz *ustna* (DAL) pomeni *ustnico* (WLF, SSP).⁷⁴ TRB na tem mestu uporabi izraz *usta*, ki je lahko sopomenski sam. *ustna* (DAL) in je v tem primeru sinekdoha (pomenski prenos, menjava dela s celoto) za ustnice; lahko pa gre pri TRB za pomensko razliko, kar kaže predlog *v* ustih in ne *na* ustih. Pri JAP je uporabljen (v mn.) sam. *žnabelj*, ki pomeni *ustnico* (nižje pog.) in je prevzet iz srvnem. *snabel*, 'kljun'. Med sam. *žnabelj* in sam. *ustnica* gre za izvorno razliko (prevzeto : domače) in za objektivno znotrajjezikovno časovno oz. zvrstno sopomenskost (razmerje med nižje pogovornostjo in nezaznamovanostjo).

Prevodi uvajajo posledično/sklepalno priredje s sopomenskimi vezniki: star. *obtu* (TRB), *satu* (DAL)/*zato* (SSP), knjiž. *zatorej* (WLF), razen JAP, ki ima veznik *kęr*, s katerim uvede vzročni odvisnik,

Gl. *žegnati* (TRB, DAL) pogovorno pomeni *blagoslavlјati* (SSP), gl. *požegnati* (JAP) je njegova dovršna oblika (besedotvorna razlika v predponi po-). Gl. *oblagodariti* (WLF) star. pomeni blagosloviti, obdariti, nagraditi. Pomenska prekrivnost izrazov. Gl. *žegnati* in *blagoslavlјati* sta različnega izvora (prevzeto : domače) in sta objektivni znotrajjezikovni časovni oz. zvrstni (pogovorno : nezaznamovano) sopomenki. V tej vrstici je kljub izraznim razlikam in pomenskim odstopanjem pomen pri vseh prevodih zelo podoben.

⁷³ TRB je sam trdil, da lat. *gracia* Kranjci in Nemci prevajajo z *gnada*, Hrvati in Čehi pa z *milost*. *Gnada* se v *Registru Dalmatinove Biblije* pojasnjuje z izrazom *milost*, po drugi strani pa mu je *gnada* ustreznica za lat. *gracia*, nem. *Gnade*, *milost* pa ustreza lat. *miser cordia*, nem. *Barmhertzigkeit*, kar dokazuje z nemškim prevodnim zgledom (Legan Ravnika 2003: 572).

⁷⁴ Pleteršnik navaja za *ustna* (samo) pomen *ustnica* (*die Lippe*).

4 Ti možni Iunak opashi tui mezh, na to tuiio ftran, Stuiem Gospostuum inu ftuio lipoto.	4 Pèrpalhi tvoj Mezh na tvojo ftran ti Iunak: Sakaj tu je tvoja hvala inu fnaga.	4 Ti nar možnéjshi! pèrpálhi tvój mezh na tvojo ftran,	4 Prepaši se s svojim mečem okoli ledja, Vsigamogočni!	4 Opaši si svoj meč okoli ledij, o junak, svoje veličastvo in svoj sijaj.

Junak (TRB, DAL, SSP) ekspr. pomeni postavnega, močnega (zunanji izgled) in/ali izredno pogumnega, neustrašnega (karakterna/notranja lastnost) človeka. TRB poudari njegovo moč z dodatnim pridevnikom *močni*; pomenski poudarek na moči je tudi pri JAP, ki ima presežnik prid. močen – *najmočnejši*, in pri WLF, ki ima prid. *vsemogočni*, ki izraža največjo, presežno stopnjo (izraz *vsemogočni* se sicer lahko uporablja tudi za kralja kot absolutnega vladarja in za Boga) – v primerjavi s TRB je razlika v intenziteti moči, SSP in DAL pa tega pomena ne izrazita.⁷⁵

Pomenska prekrivnost gl. *opasati* (TRB, SSP) in *prepasati* (DAL, JAP, WLF), ki se razlikujeta v sopomenskem predponskem obrazilu (-o in -pre). TRB, DAL in JAP imajo zvezo *na tvojo stran*, WLF in SSP pa *okoli ledja/ledij*. *Ledja* (WLF, SSP) so del hrbta tik pod pasom ob ledvicah. *Stran* (TRB, DAL, JAP) je vsaka od obeh površin, ki omejuje telo v smeri, prečni na njegovo gibanje, usmerjenost; izraz *stran* oz. *zveza na tvojo stran* je vzporednica Luthrovemu *an deine Saite* (*die Saite* v nem. pomeni stran, figurativ. pa bok), torej gre za nem. leksikalni kalk. Izrazna razlika, pomenska podobnost prevodov.⁷⁶

Naslednji stavek je pri JAP in WLF samo v naslednji vrstici – v. 5 (medtem ko ga imajo ostali trije prevodi v tej vrstici, delno ponovitev izrazov pa tudi v naslednji vrstici). TRB uporabi zvezo *gospostvo in lepota*, DAL *hvala in snaga*, JAP ima *lepoto in čast*, WLF ima na istem mestu *brhkoto in lepoto*, v SSP pa je uporabljena zveza *veličastvo in sijaj*. Opredelitev lastnosti kralja se po prevodih razlikuje. *Lepota* pri JAP in WLF je lastnost, značilnost lepega, tj. tistega, ki ima v estetskem pogledu pozitivne lastnosti; izraz pri TRB pa je metonimija za predmetnost, s katero postanemo lepi, in je pomensko enak sam. *snaga* (DAL), ki star. pomeni lepoticje (okras, dragocen nakit (ogrlica iz draguljev), tudi lepa oblačila za slavlje, praznovanje) in se pomensko dopolnjuje s *sijajem* (SSP), ki ekspr. pomeni veliko razkošje, razkošnost. *Gospostvo* (TRB) pomeni oblast, vladanje, gospodovanje. *Hvala* (DAL) je

⁷⁵ Vrstice 4–6 označujejo kralja kot sijajnega mladega vojaka (Gross in Reinelt 1989: 166) oz. heroja v vojni (Premk 1992: 241).

⁷⁶ V celotni literaturi slovenskih protestantskih piscev ni najti besede *bok* v pomenu 'latus' (Premk 1992: 246).

poudarjanje pozitivnih lastnosti koga. *Brhkota* (WLF) se redko uporablja v pomenu lepote (JAP, WLF), čednosti, postavnosti. WLF ima dvojno formulo (*brhkota in lepota*) – pomenski poudarek je na kraljevi zunanji podobi, v estetskem izgledu. *Čast* (JAP) je priznanje velike vrednosti ali veljave, spoštovanje, slava in je pomensko blizu *veličastvu* (SSP), ki vzbujata pozornost, občudovanje zaradi velike pomembnosti. To je izrazno preobloženo mesto, med prevodi so prisotne razlikovalne pomenske sestavine, toda pomen ni povsem različen, saj gre pri vseh primerih za pozitivne lastnosti: v zunanji podobi, videzu, v estetskem pogledu in po vrednosti, veljavi, pomembnosti – vse to so lastnosti, ki pritičejo kralju (delna sopomenskost). Razlika je tudi v uporabljenem prid. svoj. zaimku: TRB, DAL in JAP imajo os. svoj. zaim. *tvoj*, WLF in SSP pa os. povratni svoj. zaim. *svoj*.

5 Inu vti tui naredbi puidi po frezhi, vleci femkai tei rifnici h'dobrimu, inu de te reune per Praudi obderfish, Inu ta tuia Dèfniza bode tebi zhudne rizhy iskafala.	5 Pojdi tebi po frezhi v'tvoji fnagi, jésdi femkaj, rifnici h'dobrimu, inu de te reune pèr pravici obdèrshifh, taku bo tvoja dèfna roka zhudne rizhy fkasala.	5 (<i>Pokáshi fe</i>) v' tvoji lejpoti, inu v' tvoji zhafti, hodi frèzhnu * * Hebr. add. v' tvoji lejpoti. , inu krajlúj Sa volo rèfnize, krotkófti, inu pravize; * ** inu tvoja dèfníza bo tebe stráshne rèzhhy vuzhila. inu tvoja dèfníza bó tebe zhúdnú vodíla.	5 V svoji berhkoti in v svoji lepoti začni, srečno hōdi in kraljuzavoljo resnice, in pohlevnosti, in pravice; in čudovitno te bo vodila tvoja desnica.	5 To je tvoj sijaj, uspevaj. Jezdi za resnico in milino pravičnosti, strašnih del naj te uči tvoja desnica.

Glede na ostale štiri prevode je vidna razlika pri TRB, ki v tej vrstici uporabi zvezo *v tvoji naredbi* (*naredba* star. pomeni ukaz); pri DAL in v SSP gre za delno ponovitev zveze iz prejšnje vrstice: *v tvoji snagi* (DAL), *tvoj sijaj* (SSP); medtem ko imata JAP in WLF samo v tej vrstici naslednji zvezi: JAP *v tvoji lepoti in v tvoji časti*, WLF pa *v svoji berhkoti in svoji lepoti* – za analizo izrazov glej prejšnjo vrstico – Ps 45,5.

TRB in DAL imata zvezo *pojdi po sreči*, JAP in WLF zvezo *hodi srečno* (oz. *srečno hodi* – zamenjan vrstni red), SSP pa *uspevaj*. *Pojdi* je velelnik gl. *iti*, *hodi* pa velelnik gl. *hoditi*, oba gl. pomenita premikati se s korakanjem oz. opraviti kakšno pot – pomenska prekrivnost. SSP leksikalno in pomensko odstopa od ostalih prevodov z izbiro gl. *uspevati*, ki pomeni s svojim delom, prizadevanjem dosega take rezultate, kot se želi, pričakuje. Kljub pomenskemu odstopanju v SSP se pomen med prevodi ohrani (pri ostalih prevodih je glagolu dodan prislov *srečno/po sreči*).

TRB ima gl. *vleči* (kalkiran po nemščini za pomen 'iti, odpotovati'), DAL in SSP gl. *jezditi* (v velelnem naklonu: *vleci, jezdi*). Vsi prevodi imajo sam. *resnica* (TRB in DAL imata zvezo *resnica k dobremu*), v nadaljevanju pa se prevodi med seboj leksikalno razlikujejo: TRB ima sam. *pravda*, ki (z današnjega vidika zastar.) pomeni *pravica* (DAL) – oba imata zvezo *da te revne pri pravdi/pravici obdržiš*. Sam. *pravda* in *pravica* obstajata istočasno (v 16.st.) in sta besedotvorna sinonima (*pravda* je večpomenska beseda).⁷⁷ JAP in WLF imata poleg sam. *pravica* (DAL) še *krotkost* (JAP), ki pomeni *pohlevnost* (WLF), SSP ima ekspr. zvezo *milina pravičnosti*. Izrazi *pravda*, *pravica* in *pravičnost* sodijo v isto besedno družino (imajo enak korenski morfem in drugo priponsko obrazilo).

Desnica (TRB, JAP, WLF, SSP) je *desna roka* (DAL) – univerbizacija pri vseh prevodih, razen pri DAL. TRB in DAL imata zvezo *čudne reči (i)zkazala*, JAP in WLF imata zvezo *čudno/čudovito vodila*, SSP ima zvezo *strašnih del naj te uči*. Prid. *čuden* (TRB, DAL, JAP) in *čudovit* (WLF) sta besedotvorni sopomenki (korenski morfem je enak, razlikuje se le priponsko obrazilo, ki je sopomensko). Prid. *čudovit* se pomensko razlikuje od prid. *strašen* (SSP) – pri obeh gre za nekaj nenavadnega. Glagoli *(i)zkazati* (TRB, DAL), *voditi* (JAP, WLF) in *učiti* (SSP) imajo različen pomen. Pomen vrstice se med prevodi razlikuje.⁷⁸

6 Oftre fo tuie ftrelle, de ty ludy pred tebo doli padaio, V'fredi vmei Sourashniki tiga Kralla.	6 Tvoje ftrile fo oftre, de folki pred tabo doli padajo, V'frédi mej Sovrashniki tiga Krajla.	6 Tvoje ojftré pùhíže bódo predèrle fèrza krajlèvih fovráshnikov, lúdf'tva bódo pred tabo doli pádale.	6 Tvoje pušice so ojstre; narodi padajo pred teboj; (pušice gredo) v serca kraljevih sovražnikov.	6 Tvoje puščice so ostre; ljudstva padejo pod tebe, tisti, ki so v srcu sovražniki kralja.

Sam. *strela* (TRB, DAL) zastar. pomeni *puščica* (JAP, WLF in SSP), 'tanka, lahka palico, z navadno v obliki strešice okrepljeno konico na eni strani, za streljanje z lokom'. Samostalnika sta objektivni znotrajjezikovni časovni sopomenki, z današnjega vidika gre za časovno zaznamovanost na ravni izbire izraza (strela).

TRB ima sam. *ludy* (mn. od sam. *človek*), DAL *folki*, JAP in SSP *ljudstva*, WLF *narodi*. Sam. *folk* (DAL) v pomenu *ljudstvo* (JAP, SSP) je prevzet iz srvnem. *volc* 'narod, ljudstvo' (kar je

⁷⁷ V Trubarjevem času je bila zveza *dershati prauo* frazeologizirana. Danes frazem *držati pravdo* ni več živ niti v nižjem pogovornem jeziku (Premk 2001a: 310).

⁷⁸ 5. vrstica pove, kaj je treba razumeti pod *strašnimi deli*: strašna ali strah zbujajoča dela so potrebna, da se uresničita in zavarujeta resnica in pravičnost – temeljni zahtevi vere, za katere se poteguje kralj (Gross in Reinelt 1989: 166).

dalo današnje nem. *das Volk*). *Narodi* (WLF) v tem primeru pomenijo *ljudstva* (JAP, SSP), etnije, plemena, skupnost *ljudi* (TRB). Pomenska enakost vseh izrazov.

Prevodi imajo različne zveze z gl. *pasti*: TRB, DAL in JAP uporabijo zvezo *doli pasti* (*pred tabo*) (kalk po nem. gl. *hinunterfallen*), ki je pomensko podobna v SSP uporabljeni zvezi *pasti* (*pod tebe*): v obeh primerih gre za gibanje ali smer proti nižjemu kraju oz. k spodnji strani česa (pri TRB, DAL in JAP izraženo s prislovno sestavino *doli*, v SSP s predlogom *pod*). WLF ima pomensko podobno zvezo *pasti* (*pred teboj*). Predlog *pred*, ki se rabi za izražanje premikanja, usmerjenosti k sprednji strani česa, uporabijo TRB, DAL, JAP in WLF. Kljub različnim predlogom (*pred*, *pod*) se pomen med prevodi ohrani, saj vsi uporabijo isti glagol.

Leksikalna in pomenska enakost TRB in DAL, ki uporabita prislovno zvezo: *ljudje* (od ostrih strel) padajo *doli v sredi med* sovražniki kralja – *sreda* v pomenu sredine (krajevnost prislova). Prevod pri TRB in DAL se pomensko razlikuje od tistega pri WLF in JAP: pri WLF *gredo* puščice *v srca* kraljevih sovražnikov, pri JAP jih bodo *predrle* – izrazna različnost, delna pomenska prekrivnost obeh prevodov. Pomensko razlikovalen (od TRB in DAL ter od JAP in WLF) je tudi prevod v SSP: tisti izmed *ljudstva*, *ki so v srcu* sovražniki kralja, *padejo*; zveza *v srcu* je rabljena v prenesenem pomenu '(človek) v (svoji) notranjosti'.

7 O Bug tui stol oftane vfelei inu vekoma, Ta Paliza tuiga Kraleuftua ie ena rauna Paliza.	7 Bug, tvoj Stol oftane vfelej tår vekoma, Tvojga Krajleftva paliza je ena rauna paliza.	7 Tvój ředesh o Bóg je od vėkoma do vėkoma: tvoja krajleva páliza je páliza tę pravíce.	7 Tvoj sedež, Bog! je od vekomej do vekomej; palica tvojiga kraljestva je palica pravice.	7 Tvoj prestol, o Bog, * *Ali Tvoj prestol je (kakor) Božji. traja na vekov veke, žezlo pravičnosti je žezlo tvojega kraljestva.

Sedež (JAP, WLF) je to, kar je namenjeno za sedenje (splošnejši pomen) in je nadpomenka sam. *stol* (TRB, DAL), ki je kos pohištva navadno z naslonjalom, namenjen za sedenje ene osebe. *Prestol* (SSP) je lepo oblikovan, okrašen *stol* (odnos podpomenka – nadpomenka) kot znamenje vladarske oblasti. Hierarhija pomenov (od najbolj splošnega do najbolj specifičnega): *sedež* (JAP, WLF) – *stol* (TRB, DAL) – *prestol* (SSP).⁷⁹

Trajati (SSP) pomeni *biti* (TRB, DAL, JAP, WLF), obstajati v času.

⁷⁹ Stara zaveza uporablja včasih izraz *Bog* tudi za ljudi. Zdi se, da *Bog* v tej vrstici označuje kralja (*Sveto pismo Stare in Nove zaveze: Slovenski standardni prevod iz izvornih jezikov* 1996: 816; Gross in Reinelt 1989: 166).

Podobne prislovne zveze, ki izražajo časovnost: *vfelei inu vekoma* (TRB) in *vfelej tår vekoma* (DAL) sta priredni sopomenski zvezi. *Od vękoma do vękoma* (JAP) in *od vekomej do vekomej* (WLF) sta dvodelni predložni frazeološki zvezi s komplementarnima predlogoma od – do in ponovitvijo časovnega prislova: *vekomaj* (TRB, DAL, JAP, WLF) izraža, da obstaja kako dejstvo brez začetka in brez konca. *Vselej* (TRB, DAL) izraža popolno neomejenost na kak čas. Frazem *na vekov veke* (SSP) pomeni zmeraj, vedno.⁸⁰

Zveza *palica tvojega kraljestva* (TRB, DAL (zamenjan vrstni red), WLF) se razlikuje od *tvoje kraljeve palice* (JAP): v prvem primeru gre za desni (oz. pri DAL levi) neujemalni prilastek, prisotna je izsamostalniška izpeljanka sam. kraljestvo, tj. država oz. področje, kjer vlada kralj; v drugem primeru je levi ujemalni prilastek, v njem je izsamostalniška izpeljanka prid. kraljev, ki se nanaša na osebo, kralja. Izraza v prilastku imata različen besedotvorni pomen. SSP ima zvezo *žezlo tvojega kraljestva* (enak prilastek kot pri TRB, DAL, WLF). *Žezlo* (SSP) je okrašena *palica* (TRB, DAL, JAP, WLF) kot znamenje vladarske oblasti, odnos med samostalnika je podpomenka (žezlo) – nadpomenka (palica).⁸¹

V nadaljevanju sledijo pomensko podobne zveze: *ravna palica* (TRB, DAL) : *palica pravice* (JAP, WLF) : *žezlo pravičnosti* (SSP). V vseh primerih gre za palico, pomen izraza v desnem prilastku pa se razlikuje. Prid. *raven* (TRB, DAL) je rabljen v prenesenem pomenu 'pravičen'.⁸² Za razlago *pravice* (JAP, WLF) in *pravičnosti* (SSP) glej naslednjo vrstico – Ps 45,8.

8 Ti lubish to Prauizo inu fouurafish vfo Neuernoft, obtu ie tebe Bug, tui Bug shalbal fteim veffelim oliem, Vezh koker te tuie Touarishe.	8 Ti lubish pravizo inu fovrashifh hudobnu djanje: Satu je tebe Bug, tvoj Bug, shalbal, s'ojljem tiga veffelja, vezh kakor tvoje tovarifhe.	8 Tí lubifh pravízo, inu fovráshifh krivízo: sa tó je tebe o Bóg! tvój Bóg s' oljam tiga vefsélja vezh kakor tvoje továrfhe pomásal.	8 Ti ljubiš pravico in sovražiš krivico; zatorej te je Bog, tvoj Bog mazilil z oljem veselja bolj ko tvoje tovarše.	8 Ljubil si pravičnost in sovražil krivičnost, zato te je Bog, tvoj Bog, mazilil z oljem veselja bolj kakor tvoje vrstnike.

Samo SSP ima gl. *ljubiti* izražen v pretekliku, ostali prevodi imajo sedanjik (oblikoslovna razlika). *Pravica* (TRB, DAL, JAP, WLF) pomeni to, kar je v skladu s človekovimi, družbenimi predstavami, pravili o (moralnih) vrednotah. *Pravičnost* (SSP) je lastnost,

⁸⁰ Sinonimni frazeološki paralelizmi (Premk 1997: 80).

⁸¹ Prestol, žezlo in desnica (v. 5, 7) so simboli moči (Premk 1992: 260).

⁸² Premk 1992: 250.

značilnost pravičnega ('takšen, ki ravna v skladu z določenimi normami, moralnimi in drugimi priznanimi načeli') človeka. Pomenska razlika med SSP in ostalimi prevodi.

V nadaljevanju ima TRB sam. *nevernost*, DAL besedno zvezo *hudobno dejanje*, JAP in WLF *krivico*, SSP pa *krivičnost*. Pri TRB in SSP gre za lastnost, pri DAL, JAP in WLF pa za dejanje – v vseh primerih gre za nekaj slabega,⁸³ *nevernost* pri TRB je pomensko ožja beseda glede na ostale prevode.

Gl. *žalbat* (TRB, DAL) je izpeljan iz sam. *žavba* (v 16. st.: *žalba*), ki je prevzet iz srvnem. *salbe* in pomeni mazilo. Z današnjega vidika gre med izvorno različnima izrazoma za razmerje med nižje pogovornostjo (*žavba*) in nezaznamovanostjo (*mazilo*), po izvoru pa za objektivno znotrajjezikovno časovno oz. zvrstno sopomenskost. Gl. *žalbat* (TRB, DAL) pomeni *maziliti* (WLF, SSP), tj. z oljem za maziljenje obredno mazati, JAP ima dovršno obliko slednjega gl. – *pomazati*. Pomenska prekrivnost izrazov.⁸⁴

Trubar ima zvezo *veselo olje*, ostali prevodi imajo *olje (tega) veselja*.⁸⁵ Pri TRB gre lahko za sinestezijo, sicer pa prid. *vesel* ne pomeni lastnosti olja, ampak morda tako olje, ki povzroča veselje.

TRB, DAL in JAP uporabijo stopnjevalni prislov *več*, kalkiran po nemščini, WLF in SSP pa sodobnejši *bolj* – objektivna znotrajjezikovna časovna sopomenskost med prislovoma.

Le SSP uporabi sam. *vrstnik*, ki je sopomenski sam. *tovariš* (TRB, DAL, JAP, WLF), le da se slednji danes manj uporablja. Gre za objektivno znotrajjezikovno časovno odhajajočo sopomenskost (raba sam. *tovariš* peša).

⁸³ Prevodi uporabijo iste besedotvorne korene besed kot v Ps 1,1, kjer gre za predstavnike slabega, moralne odpadnike: *neverniki* (TRB), *pregrešniki* (DAL), *hudobni* (JAP, WLF), *krivični* (SSP) – za razlago glej Ps 1,1. V primerjavi s Ps 1,1 je v Ps 45,8 razlika v besedotvornih korenih pri DAL, JAP in WLF, a vidimo, da gre pravzaprav samo za zamenjave besedotvornih korenov med prevodi: v Ps 45,8 ima DAL (delno) isti besedotvorni koren (*hudobno dejanje*) kot JAP in WLF v Ps 1,1 (*hudobni*); JAP in WLF pa imata v Ps 45,8 isti besedotvorni koren (*krivica*) kot SSP v Ps 1,2 (*krivični*) in v Ps 45,8 (*krivičnost*).

⁸⁴ Maziljenje pomeni podelitev moči in kraljevske oblasti in je sestavina kraljevega ustoličenja (Gross in Reinelt 1989: 167)

⁸⁵ Skladenjska razlika: levi ujemalni (TRB) : desni neujemalni prilastek (ostali).

9 Tui guant ie fgul Myra Aloe inu Kezia, ti hodish is tih Elefantouskih kofty hysh, Vkaterih ti imash tuie Veffelie.	9 Tvoj gvant je sgul Myrra, Aloe, inu Kezia, is Slonovih kofty hiſh pèrneſſena, od kateriga ti imash tvoje veſſelje.	9 Po myrri, áloe, inu cáfii díſhe tvoje is ſlonokoſtènih s-ſhranb (pèrneſſéne) oblazhíla: s' katèrimi tebe rasveſſeleę	9 Mira in kaplja in kaſija s tvojih oblačil iz ſlonokoſènih hiſ; ž njimi so te razveſelile	9 Mira in aloja, kaſija so vsa tvoja oblačila, iz ſlonokoſènih palač te razveſeljujejo ſtrune.

Sam. *gvant* (TRB, DAL) je prevzet iz srvnem. *gewant*, v pomenu (boljša) obleka. Danes gre za nižje pogovorno obliko z enakim pomenom ('obleka'). Sam. *gvant* (TRB, DAL) in sam. *oblačilo* (JAP, WLF, SSP) sta različnega izvora (prevzeto : domače) in sta objektivni znotrajjezikovni časovni oz. zvrstni sopomenki (nezaznamovano : nižje pogovorno).

Slovenski prevajalci se v tej vrstici s poimenovanji orientalskih dišav navezujejo na eksotične termine izvornika (ohranjene so podstavne oblike originala), gre za ilustrativen primer prevzema tujk orientalskega izvora. *Mira* je dišeča smola nekaterih tropskih grmov in dreves. Izraz je prevzet (eventualno prek nem. *Myrrhe*) iz lat. *murra*, *myrrha*, kar je izposojeno iz gr. *mýrra*. *Aloa* oz. *aloja* (TRB, DAL, JAP, SSP) je smola, dragocena dišava agavi podobne tropske in subtropske rastline *Aloe ferox* (16.st) z debelimi, mesnatimi listi. Beseda je tujka, prevzeta prek nem. *Aloe* in lat. *aloe* iz gr. *alóe* 'aloja', kar etimološko ni pojasnjeno. WLF ima na istem mestu besedo *kaplja*, kar bi lahko pomenilo zelo majhno količino tekoče smole. *Kásija* (pri TRB in DAL *kecija*) je olje, dragocena dišava tropske rastline s pernatimi listi in navadno rumenimi cveti v grozdastem socvetju. Vzporedna podpomenskost med izrazi *mira*, *aloja* in *kaſija*, ki so vse vrste dišav.⁸⁶

Pri TRB, DAL in v SSP je uporabljena zveza v prenesenem pomenu: *gvant/oblačila je/so* (*zgolj* – TRB in DAL poudarita, da brez česa drugega) *mira*, *aloja* in *kaſija*, kar pomeni, da oblačila dišijo oz. *diše* kot pri JAP (razlika od ostalih prevodov je v leksikalni izbiri v dobesednem pomenu), ker so na njih dišave (WLF) oz. ker so narejena (*zgolj/tudi*) iz dišav. Z naštetimi dragocenimi dišavami je pri vseh prevodih poudarjen vonj kraljevih sijajnih oblačil.

⁸⁶ Vir definicij dišav: SSKJ, etimološki slovar, Gross in Reinelt 1989: 167, Grabner-Haider in Krašovec s sod. 1984: 159, 447; oddaja Enajsta šola: Parfum, predvajana v četrtek, 9. marca 2009 na RTVSLO in dostopna na internetni povezavi http://www.rtvsllo.si/odprtikop/enajsta_sola/parfum/, kjer najprej beremo oz. slišimo, da so bili najpogosteje uporabljeni staroegiptovski parfumi sestavljeni iz eteričnih *olj*, potem pa še, da so bile janež, *kaſija*, poprova meta, rožmarin in limona glavne *sestavine* parfumov, iz česar sklepam, da so bila to olja, pridobljena iz teh rastlin.

Kraljevska oblačila in dišave iz v. 9 so le odsev notranje lepote, zunanja predstavitev vladarjeve pravičnosti iz v. 7, 8.⁸⁷

TRB ima *hiše iz elephantouskih kosti*, DAL *iz slonovih kosti*, ostali prevodi imajo *slonokoščene shrambe* (JAP)/*hiše* (WLF)/*palače* (SSP). *Elefantouske* (TRB) (iz nem. besede *der Elefant* 'slon') kosti so *slonove* (DAL) kosti; JAP, WLF in SSP imajo zloženi prid. *slonokoščen* – pri vseh prevodih gre za enak pomen. *Hiša* (TRB, DAL, WLF) je stavba, namenjena zlasti za bivanje ljudi; *palača* (SSP) je velika, razkošna stavba, poslopje, navadno za javne namene – vzporedna podpomenskost (nadpomenska je stavba). Izbira pri JAP je pomensko oddaljena od ostalih prevodov: *shramba* (JAP) je prostor za shranjevanje česa sploh.⁸⁸

TRB in DAL imata zvezo *imeti veselje*, JAP, WLF in SSP pa gl. *razveseliti* ('narediti, povzročiti, da postane kdo vesel') – razlika je v vrsti glagolskega dejanja (stanje : povzročiti dejanje). Samo WLF ima gl. v pretekliku, v ostalih prevodih je uporabljen gl. v sedanjiku (oblikoslovna razlika).

Pri TRB ima kralj veselje v *hišah*, pri DAL ima veselje *od gvanta* (iz hiše), pri JAP in WLF ga z oblačili razveselijo *hčere kraljev* (v naslednji vrstici), v SSP pa ga razveseljujejo *strune* iz palač – prevodi so pomensko različni.

10 Vmei tuiemi Shlahtniki fo tudi te Szhere tih Kralyz, Ta Neueifsta ftoy na tui defnici, fgul vsla:tei oblyzhena.	10 V'tvoji fnagi hodio teh Krajleu hzhere, Ta Nevesta ftoj na tvoji defnici, v'sgul shlahtnim slatej.	10 Hzhyre tih krajlov v' tvoji zhafti. Na tvoji defnizi ftoy krajliza v' slátim, inu pišsanim oblazhyly.	10 hčere kraljev v tvojim veličastvu. Kraljica stoji na tvoji desnici v zlatim oblačilu, ogernjena s pisano obleko.	10 Kraljevske hčere so med tvojimi dragimi, na tvoji desnici stoji družica z zlatom iz Ofirja.

TRB ima izraz *žlahtniki* (izpeljan iz sam. *žlahta* 'sorodstvo' (16. st.), ki je prevzet iz stvnem. *slahta*, srvnem. *slahte* 'pokolenje, pleme, rod, izvor', prvotno *'mladike, poganjki'), ki pogovorno pomeni sorodnike. SSP ima posamost. prid. b. *dragi* ('tisti, do katerih ima kdo pozitiven čustveni odnos') – izraza sta pomensko različna (vsi dragi niso sorodniki oz. vsi sorodniki niso dragi), a se v kontekstu pomen ohrani. DAL, JAP in WLF imajo na istem mestu popolnoma drugačen leksikalni izbor: *snaga* (DAL), *čast* (JAP), *veličastvo* (WLF) – za pomen izrazov glej Ps 45,4–5.

⁸⁷ Premk 1991: 47.

⁸⁸ Mišljene so palače z rezbarijami iz slonove kosti, kjer so bili tudi nasadi mire, aloje in kasije (Gross in Reinelt 1989: 167).

JAP in WLF imata zvezo *hčere kraljev*, DAL ima samo obrnjen vrstni red: *kraljev hčere*, TRB ima zvezo *hčere kraljic* (besedotvorna priponskoobrazilna razlika ter pomenska razlika, ki se nanaša na spol osebe), SSP pa ima zvezo *kraljevske hčere* – prid. *kraljevski* se nanaša tako na kralja kot na kraljico. Pomen se v vseh prevodih ohrani.

Nevesta (TRB, DAL) je ženska ob poroki in nekaj časa pred njo. *Družica* (SSP) je dekle, ki spremlja nevesto, ženina k poroki (pomenski odmik od TRB in DAL). v SSP je v opombi opozorjeno, da tu družica morda pomeni kraljico mater, kar bi bil tudi eden od možnih pomenov leksikalne izbire pri JAP in WLF: *kraljica* je kraljeva žena, tj. že poročena ženska v odnosu do svojega moža, kralja, drugi možni pomen v tem kontekstu je, da je to nevesta – nova kraljica ob svojem možu, kralju. Izrazi so pomensko različni, gre za ujemanje le v določeni lastnosti: vsi se nanašajo na obred/dejanje poroke.

Leksikalna raznolikost med prevodi – oseba ženskega spola stoji: *zgolj v zlatu oblečena* (TRB), *v zgolj žlahtnem zlatu* (DAL), *v zlatem in pisanem oblačilu* (JAP), *v zlatem oblačilu, ogrnjena s pisano obleko* (WLF), *z zlatom iz Ofirja* (SSP).

Izvezalni členek *zgolj* (TRB, DAL) knjiž. pomeni 'samo, ki je brez česa drugega, čisto'. Prid. *žlahten* (DAL) izraža plemenitost in izbranost zlata. Ofirsko zlato je dragoceno zlato, najbrž z obale Rdečega morja, od koder ga je dobival kralj Salomon (10 st. pr. Kr.). Pri TRB, DAL in v SSP je poudarek (samo) na zlatu (pri TRB je vanj oblečena, pri DAL in v SSP *je v zlatu/z zlatom* – uporabljen je pomožni gl. biti in predlog). Pri JAP in WLF ima oseba poleg zlatega (torej ne samo zlato) še pisano oblačilo/obleko (pri WLF je z njo ogrnjena).

11 Poslushai ti Hzhy, gledai gori, inu perkloni tuia Vusheffa, Inu pofabi tuiga folka inu te Hyshe tuiga Ozheta.	11 Poslušaj Hzhy, pogledaj, inu nagni tvoja ušheffa, Posabi tvojga folka inu tvojga ozheta hilhe.	11 Poslúshaj hzhy, poglej, inu nagni tvoje vùhú: posábi na tvoje ludftvu, inu na hilho tvojga ozheta.	11 Poslušaj, hčí, in glej, in nagni svoje uho, ter pozabi svojiga ljudstva, in hiše svojiga očeta!	11 Poslušaj, hčí, glej, nagni svoje uho, pozabi na svoje ljudstvo in hišo svojega očeta.

DAL in JAP uporabita dov. gl. *pogledati*, ostali prevodi imajo nedov. gl. *gledati*, pomen se ne spremeni (razlika je v gl. vidu, ki je izražen z besedotvorno predpono po-). Pri TRB je gl. dodatno določen s prislovom *gori*, ki izraža smer pogleda.

Pomenska prekrivnost gl. *prikloniti* (TRB) in gl. *nagniti* (DAL, JAP, WLF, SSP), ki pomeni skloniti. JAP, WLF in SSP imajo edninsko obliko sam. *uho*, TRB in DAL pa imata množinsko obliko sam. – *ušesa*.

Skladenjskovezavna razlika med prevodi: *pozabiti koga ali česa* (TRB, DAL, WLF) – vezava z roditeljskim in *pozabiti na koga ali kaj* (JAP, SSP) – vezava s tožilnikom.

Sam. *folk* (TRB, DAL) v pomenu *ljudstvo* (JAP, WLF, SSP) je prevzet iz srvnem *volc* 'narod, ljudstvo'. *Ljudstvo* v tem primeru pomeni skupnost ljudi, ki jih družijo skupen izvor, skupna preteklost.

TRB, DAL in JAP uporabijo os. svoj. zaim. *tvoj*, pri WLF in v SSP pa je uporabljen os. povratni svoj. zaim. *svoj*.

12 Taku ta Kral bode na tui lepoti en lusht imel, Sakai on ie tui Gofpud, inu ti ga imash molyti.	12 Taku bo ta Krajl na tvoji lepoti lusht imèl: Sakaj on je tvoj GOSPVD, inu ga imalh moliti.	12 Inu krajl bó nad tvojo lèjpoto dopadajénje imel: sakaj on je Gofpód tvój Bóg, inu njega bódo * * Hebr. <i>inu njega imash moliti.</i> molili.	12 In kralj bo želel tvoje lepôte; zakaj on je Gospod, tvoj Bog, ter ga bodo molili.	12 Če kralj hrepeni po tvoji lepoti, on je vendar tvoj gospod, se mu pokloni.

Izraz *lušt* v pomenu 'veselje, volja' (16. st.) je prevzet prek nem. izraza *Lust* (*die Lust* 'zadovoljstvo, ugodje') iz srvnem., stvnem. *lust* 'veselje, radost'. Zveza *lušt imeti na čem* (TRB, DAL) je kalk iz nem. *Lust haben auf* 'želeli si nečesa' – pomenska prekrivnost z gl. *želeli* (WLF) in *hrepeneti* (SSP): razlika med slednjima glagoloma je, da gl. *hrepeneti* izraža večjo intenziteto želje po čem. *Imeti dopadajénje nad čim* (JAP) zastar. pomeni biti zadovoljen, vesel, da je tak; *dopadajénje* zastar. pomeni zadovoljstvo, ponos – pomenska podobnost z ostalimi prevodi. Med zvezama *imeti lušt na čem* (TRB, DAL) in *imeti dopadajénje nad čim* (JAP) gre tudi za skladenjskovezavno razliko (mestnik : orodnik).

TRB, DAL in SSP uporabijo poimenovanje osebe *Gospod*, JAP in WLF pa izrazu *Gospod* dodata zvezo *tvoj Bog*. *Gospod* religiozno pomeni Boga, gre za naziv, označitev Boga kot osebe.⁸⁹

TRB, DAL in JAP imajo zvezo *imaš moliti*; gl. *imeti* star. pomeni morati (poudarjena je nujnost, da oseba uresniči dejanje), gl. *moliti* (TRB, DAL, JAP, WLF) pomeni po božje častiti; v SSP je uporabljen gl. *prikloniti se*, ki ekspr. pomeni izkazati komu čast, spoštovanje – delna pomenska prekrivnost med prevodi.

13 Inu te Szhere is Tira prido shnih Darruui, Ty bogati vmei ludmi bodo pred tebo molyli.	13 Zorova hzhy, bo s'daruvi tukaj, Ty bogati folki bodo pred tabo molili.	13 Inu hzhyre od Tyra bódo s' daróvimi prihle, vfi bogáti tiga ludftva bódo tebe prófsili.	13 In hčere s Tira, vsi bogati zmed ljudstva, bodo z darili tvoj obraz prosili.	13 Tirska hči je tam z darilom, tvoj obraz milujejo bogati iz ljudstva.

Pri TRB, JAP in WLF je rabljena zveza *hčere iz/od/s Tira* (množinska oblika sam. hči in desni predložni neujemalni prilastek), SSP ima zvezo *Tirska hči* (edninska oblika sam. hči in levi ujemalni prilastek). Tir (ime pomeni 'skala') je antično feničansko mesto ob Sredozemskem morju (na področju današnjega Libanona), ki ni pripadalo Davidovemu kraljestvu, ampak je stalo ob severni meji dežele; znano trgovsko središče, zaradi svojega bogastva in razkošja je veljalo za primer ošabnosti in predrznosti.⁹⁰ DAL leksikalno izstopa z zvezo *Zorova hči* – zgled je bil verjetno Luther z zvezo *Die Tochter Zor*. Prevodi *iz/od/s Tira*, *Tirska* in *Zorova* so lastnoimenske dublete za hebr. *sōr*; Dalmatinova je (prek Luthra) izvirna, ostale so (začenši s TRB) prevzete po Vulgati.⁹¹

TRB, DAL in JAP imajo množinsko obliko sam. *dar* (*darovi*), SSP ima edninsko, WLF pa množinsko obliko sam. *darilo*. Pomenska enakost obeh sam., le besedotvorna razlika v priponskem obrazilu (-0 in -ilo).

TRB ima sam. *ludi* (TRB), DAL *folki* (DAL), JAP, WLF in SSP pa *ljudstva*, ki v tem primeru ekspr. pomenijo več ljudi, veliko skupino ljudi.

⁸⁹ Gospod je v Stari zavezi osebni pojem, ki označuje odnos verujočih do Boga (Grabner-Haider in Krašovec s sod. 1984: 296–297).

⁹⁰ Tirska hči lahko poudarja princesino bogastvo, zveza z edninskim sam. sicer poimenuje v pesniškem nagovoru vse veličastno žensko spremstvo (Premk 1992: 256).

⁹¹ Premk, n. m.

TRB in DAL imata ob glagolu predložno zvezo s sam. os. zaim. *pred teboj/tabo moliti* (izražena je prisotnost), JAP ima zvezo gl. z zaim. *tebe prositi*, WLF zvezo *tvoj obraz prositi*, SSP pa *tvoj obraz milovati* (ob gl. je zveza prid. os. svoj. zaim. in sam.). Med izrazi (*pred teboj/tabo* (TRB, DAL), *tebe* (JAP) in *zvezo tvoj obraz* (WLF, SSP) gre za pomenski prenos, sinekdoho (zamenjava celote z delom ali obratno).

Gl. *moliti* ('po božje častiti') (TRB, DAL) je pomensko ožji od gl. *prositi* (JAP, WLF), ki ima širši pomen. V SSP je uporabljen gl. *milovati* (izrazno podoben gl. *moliti*, razlika je v priponi -ova- namesto -i-) v pomenu izražati naklonjenost, čustva; ljubkovati (pomenski odmik). Glagoli se med prevodi po pomenu razlikujejo, a se glede na celoten kontekst pomen vrstice med prevodi ohrani.

14 Vfe Gospostuu te Szhere tiga Kralla, ie is notra, Ona ie fguantom od slata oblyzhena.	14 Krajleva Hzhy je cillu zhaftita snotraj, Ona je s'slatim gvantom gvantana.	14 Vfa zhaft krajleve hzhyre je snótrajna, svúnaj je ona s' slátim oblazhílam obležhena.	14 Vse veličastvo kraljeve hčere je znotrej, v zlatih robovih,	14 Vsa bleščeča je kraljeva hči v notranjem prostoru, iz zlatih pletenin je njena obleka.

Sopomenska celostna zaimka: *ves* (TRB, JAP, WLF, SSP) in *cel* (DAL).

Hči kralja (TRB) : *kraljeva hči* (DAL, JAP, WLF, SSP) – pomenska enakost, izražanje svojilnosti je različno pri TRB.⁹²

Sam. *gospostvo* (TRB) : *veličastvo* (WLF) : *čast* (JAP) – glej Ps 45,4–5, razlika pri DAL, ki ima izpeljanko iz sam. čast – prid. *častit*; v SSP je uporabljen prid. *bleščeč*, ki knjiž. pomeni razkošen, sijajen. V SSP je pomen podoben kot pri DAL, s to razliko, da gre v SSP za videz, pri DAL pa za abstraktno lastnost (spoštovanje).

Pomenska prekrivnost prislova *znotraj* (TRB, DAL, WLF) in izpeljanega prid. *znotranji* (JAP) ter pomenska podobnost z zvezo v *notranjem prostoru* (SSP) – v vseh primerih je mišljena notranjost ('čustveno-moralna stran človeka') kraljeve hčere.

TRB in JAP uporabita deležnik stanja *oblečen*, DAL ima izraz *gvantan* v enakem pomenu (oba izpeljana iz sam. *obleka* oz. *gvant* – glej Ps 45,9). WLF ima v naslednji vrstici izraz

⁹² Skladenjska razlika: TRB ima desni neuj. pril., ostali prevodi pa levi uj. pril., besedotvorna razlika: TRB ima netvorjenko (sam.), ostali prevodi izpeljanko (svoj. prid.).

ogrnjen, v SSP je uporabljena zveza gl. *biti* in predloga *iz* (*pletenin*). Pomenska razlika med izrazoma *oblečen* in *ogrnjen* je v stopnji/načinu stanja oblačila na kom: oblačilo, s katerim je oseba ogrnjena, je *samo* povrhu *na* njenem telesu, *okrog* ramen; če pa je oseba oblečena, je sicer oblačilo tudi *na* njenem telesu, je pa tudi ona oblečena *v* oblačilo, kar za osebo, ki je (samo) ogrnjena ne velja. Danes bi se razliko dalo definirati s pomočjo predlogov *v* in *s/z*: oseba je oblečena *v* oblačilo in ogrnjena z njim, toda za čas starejših prevodov je razlika v predlogih nerelevantna (pri TRB, DAL in JAP je oseba *gvantana*/oblečena *z* *gvantom*/oblačilom).

Sam. *gvant* (TRB) : *oblačilo* (JAP, WLF) : *obleka* (SSP) – razlika pri SSP glede na Ps 45,9.

TRB ima zvezo *gvant od zlata*, DAL ima *zlat gvant*, JAP pa *zlato oblačilo* – pomenska enakost prevodov. WLF ima določnejšo zvezo *v zlatih robovih* (verjetno skrajni zunanji deli oblačil – zveza v kontekstu ni čisto jasna – ki so zlati), v SSP pa je prisotna zveza *obleka iz zlatih pletenin* (pomensko specifičnejši leksikalni dodatek – sam. *pletenine*).⁹³

15 Ona bode vpyllanim guantu htimu Krallu perpellana, Inu fa no bodo tudi te Dezhle, nee Drushyce htebi perpelane.	15 Njo pelajo v'piffllanim gvanti h'Krajlu: Inu nje Drushice, te Dèzhle, katere sa njo hodio, h'tebi pelajo.	15 V' pišanim oblazhílu bó h' Krajlu pelána: sa njó bódo tudi divíze, nję drúshíze k' tebi pèrpeláne.	15 s pisanim oblačilam je ogernjena. Za njo so device k kralju peljane; nje družíce so k tebi peljane;	15 V pisanih oblačilih jo vodijo h kralju, za njo so device, njene družíce, pripeljane so k tebi.

V nadaljevanju ima oseba *pisan gvant* (TRB, DAL) oz. *pisano oblačilo* (JAP, WLF, SSP) – JAP in WLF imata sam. v ed., SSP pa v mn. – glej Ps 45,9 in Ps 45,14 – pomenska enakost med vsemi prevodi.

TRB ima gl. *pripeljati*; DAL, JAP in WLF imajo besedotvorno različico, gl. *peljati*, ki pomeni kot spremljevalec, vodnik delati, da kdo kam gre; v SSP je uporabljen gl. *voditi*, ki pomeni delati, povzročati, da kdo kam pride – pomenska prekrivnost glagolov (razlika je v gl. načinu: TRB, JAP in WLF imajo trpnik, DAL in SSP pa tvornik).

⁹³ Zlate vezenine, v katere je oblečena kraljeva hči, so samo zunanji izraz njene notranje veličine (Premk 1992: 258).

Vsi prevodi imajo sam. *družice*, v nadaljevanju imata TRB in DAL sam. *dečle*, JAP, WLF in SSP pa sam. *device* – izraza sta besedotvorna sinonima: devica je dorasla mlada ženska, ki še ni poročena, dekle; *dečla* je narečna oblika sam. dekle.

Pomenska prekrivnost gl. *peljati* (DAL, WLF) in *pripeljati* (TRB, JAP, SSP) – razlika je v gl. vidu: prvi je nedov., drugi pa dov. gl. (vsi prevodi imajo trpnik, razen DAL, ki ima tvornik).

16 One bodo perpelane fueffeliem inu fuukanem, Inu one puido vto Kraleuo vesho.	16 One fe pelajo s'veffeljem inu s'vukanjem, Inu gredo v'krajleu palazh.	16 One bódo med vefséljam, inu ukánjam pèrpeláne: one pójdejo nótèr v' krájlovu prebiválfhe.	16 peljane so z veseljem in radovanjem; vpeljane so v kraljev tempelj.	16 Vodijo jih z vzkliki veselja in radosti, prihajajo v kraljevo palačo.

Gl. *pripeljati* (TRB, JAP) : *peljati* (DAL, WLF) : *voditi* (SSP) – glej Ps 45,14–15. TRB, JAP in WLF imajo trpnik, izražen s trpnim deležnikom, DAL in SSP imata tvornik. Sledi gl. *iti* (TRB, DAL, JAP), ki je pomensko podoben gl. *prihajati* (SSP); gl. *vpeljati* (WLF) je pomensko različen (WLF ima trpnik, ostali prevodi pa tvornik).

TRB, DAL, JAP in WLF imajo sam. *veselje*, SSP pa ima zvezo *vzkliki veselja*. V nadaljevanju sledi sam. *ukanje* (TRB, DAL, JAP), ki je glagolnik od gl. *ukati*, ki pomeni oglašati se z visokimi, močnimi, u-ju podobnimi glasovi, izražajoč *veselje*, razigranost – pomenska vsebovanost ukanja (podpomenka, bolj specifičen pomen) v veselju (nadpomenka, širši pomen). *Radost* (SSP) je veselje (dvojna formula v SSP); sam. *radovanje* (WLF) je glagolnik iz. glagola *radovati se*, ki pomeni veseliti se ('biti v stanju veselja') – ponovitev pomena pri WLF. Pomenska prekrivnost med prevodi – pri vseh je pomenski poudarek na veselju: pri TRB, DAL in JAP je le-to povezano z oglašanjem – ukanjem, v SSP pa z vzkliki (večja intenzivnost kot pri WLF).

Vrstico zaključuje pri TRB sam. *veža*, DAL in SSP imata izraz *palača*, JAP *prebivališče*, WLF pa *tempelj*. *Veža* (TRB) je prehoden prostor v poslopju za vhodnimi vrati,⁹⁴ v tem primeru je del *templja* (WLF), ki je zlasti razkošno grajena stavba, prostor, namenjen za verske obrede; jeruzalemski tempelj je bil zemeljsko *prebivališče* (JAP) Boga. *Palača* (DAL,

⁹⁴ Morda gre za preddverje jeruzalemskega templja (Gross in Reinelt 1989: 309), ki ga je zgradil Salamon in so ga sestavljali preddverje, sveto in presveto, kjer je bila postavljena skrinja zaveze (Grabner-Haider in Krašovec s sod. 1984: 718).

SSP) je velika, razkošna stavba, poslopje, navadno za javne namene. Palača in tempelj sta stavbi – vzporedna podpomenskost.⁹⁵

17 Na meiftu tuih Ozhetou, bosh imeila Otroke, Te ifte bosh pošta·uila kanim Vyudom po vřim Suei·tu.	17 Na mejfti tuih ozhetou bofh ti iméla otroke: Te bofh ti k'Viudom řtávila po vfem Svejti.	17 Sa tvojmi ozheti bódo tvoji otrozi nařtopili: ti jih bófh sa poglavárje zhes vuřs řvejř pořtávil.	17 Naméřti tuih očetov so ti rojeni řinovi; pořtávil jih boř poglavárje po vsi zemlji.	17 Nameřto tuih očetov bodo tuih řinovi, pořtávil jih boř za kneze po vsej deželi.

Sam. *otroci* (TRB, DAL, JAP) : *řinovi* (WLF, SSP) – glej Ps 45,1.

Sledeči glagoli se razlikujejo po pomenu, v gl. načinu in skladenjskopomensko: trpnik glagolov *imeti* (TRB, DAL), *biti* (SSP) in *nastopiti* (JAP), pri TRB in DAL je osebek, vrřilec dejanja, nevesta, pri JAP in SSP so to otroci/řinovi. Pri WLF je uporabljen trpnik *so rojeni*, osebek, od dejanja prizadeti, so řinovi.

V nadaljevanju sledijo različni izrazi: *vjuda* (TRB, DAL) pomeni vojvoda – delna pomenska prekrivnost s sam. *knez* (SSP), oba sta vladarja: prvi dežele, drugi kneževine. V řiršem smislu je lahko sam. *vjuda* sopomenka sam. *poglavar* (JAP, WLF), ki je na čelu kake skupnosti, vodja.

Gl. *staviti* (DAL) star. pomeni *postaviti* (TRB, JAP, WLF, SSP), glagola sta besedotvorna sinonima (razlika je v predpionskem obrazilu po-), glede na izvor gre za objektivno znotrajjezikovno časovno sopomenskost.

Svet (TRB, DAL, JAP) je *zemlja* (WLF) kot življenjski prostor ljudi – pomenska prekrivnost izrazov, ki se lahko razlikujeta od *dežele* (SSP), ki je oznaka za obsežnejše, s kakimi značilnostmi povezano, zaokroženo ozemlje (teritorialno ožje od ostalih prevodov). Svet in zemlja pa sta lahko tudi sinekdohi za deželo, zemlja je lahko tudi stična sopomenka, rabljena na vzhodu, za deželo (morda vpliv ilirizma).

⁹⁵ V SSKJ je *tempelj* opredeljen kot nekrščansko svetišče, kar ni pravilno.

18 Na tuie Ime hozho iest spumniti od Poroda do poroda, Obtú bodo tebe hualyli vfi Ludy	18 Na tvoje Ime hozhem jeft spumniti, od eniga roda do drusiga: Satu bodo tebe sahvalili ty folki	18 Ony * * Hebr. <i>Jeft bóm spomin tvojga imena od róda do róda ohránil. i. t. d.</i> bódo spomín tvojga imena od róda do róda ohránili. Sa tó bódo tebe lúdfva vfelej: inu na vękoma hvalile.	18 Spominjali se bodo tvojiga imena od roda do roda.	18 Tvojega imena se bom spominjal v vseh rodovih, zato te bodo ljudstva hvalila na vekov veke.
			19 Zato te bodo narodi hvalili od vekomej do vekomej.	

Različne prislovne zveze: *od poroda do poroda* (TRB), *od enega roda do drugega* (DAL), *od roda do roda* (JAP, WLF), *v vseh rodovih* (SSP). Sam. *porod* (TRB), ki se danes v tem pomenu ne uporablja več, ima enak pomen kot sam. *rod* 'skupnost ljudi, potomcev istega prednika'. Vse zveze imajo enak pomen: od staršev se bo kaj prenašalo na otroke/bodo kaj prevzemali otroci.

TRB in DAL uporabita dov. gl. *spomniti (na ime)*, WLF in SSP pa njegov vidski par, nedov. gl. *spominjati se (imena)* v pomenu povzročiti oz. povzročati, da se komu kaj iz preteklosti znova pojavi v zavesti. JAP uporabi zvezo *ohraniti spomin (imena)*, ki pomeni zapomniti si ('narediti, doseči, da se kaj aktivno ohrani v zavesti') – pomenska podobnost JAP, ki poudarja aktivnost zapomnjenja, z ostalimi prevodi, ki so med sabo pomensko prekrivni. Razlika med prevodi je tudi skladiškovozavna: pri TRB in DAL glagolu sledi tožilnik *ime*, pri JAP, WLF in SSP pa rodilnik *imena* (JAP, WLF, SSP).

Veznik *obtu* (TRB) : *satú* (DAL)/*zato* (JAP, WLF, SSP) – glej Ps 1,5 – razlika pri JAP in WLF, ki imata v tej vrstici veznik *zato*.

Sam. *ludy* (TRB) : *folki* (DAL) : *ljudstva* (JAP, SSP) : *narodi* (WLF v naslednji vrstici) – glej Ps 45,6.

Prislovne zveze, ki opredeljujejo časovnost: *vfelei inu vekoma* (TRB), *vfelej tår vekoma* (DAL), *vfelej inu na vękoma* (JAP), *od vekomej do vekomej* (WLF), *na vekov veke* (SSP) – glej Ps 45,7.

Pomenska prekrivnost gl. *zahvaliti* (DAL) in gl. *hvaliti* (TRB, JAP, WLF, SSP) – le vidna razlika med gl.: prvi je dov. (dovršnost je izražena z gl. predpono za-), drugi pa nedov. glagol.

3. 3 PSALM 84

Ps 84 prištevamo med sionske pesmi.⁹⁶ Pobuda zanj je bila po vsej verjetnosti jesensko romanje v Jeruzalem ob šotorskem prazniku.⁹⁷

84 1 <i>En Pfalm tih Korauih Otruk, na tim Gititu, knapreipetyu.</i>	84 1 <i>En Pfalm Korahovih otruk, na Gititu, k'naprejpétju.</i>	83 1 H' konzu, sa prēlhe, Córetovim fynóvam.	83 (84) 1 K koncu, za tlačivnice, Koretovim sinovam, psalm.	PSALM 84 (83) Veselje nad svetiščem 84 1 Zborovodju, po »Gitit«. Psalm Korahovih sinov.

Sam. *otroci* (TRB, DAL) : sinovi (JAP, WLF, SSP) – glej Ps 45,3.

K' naprejpétju (TRB, DAL) je kalk iz nemščine (gl. *vorsingen* pomeni voditi pri petju), v SSP je uporabljen pomenski ustreznik *zborovodju*. V kontekstu nerazumljiva je zveza *h'koncu* (JAP, WLF).

TRB, DAL in SSP imajo zvezo *na Gitit/po Gititu*, kar pomeni po napevu »Stikalnica«. ⁹⁸ JAP in WLF imata zvezi *za preše oz. tlačivnice*. Sam. *preša* (JAP) je danes pogovorna varianta besede *stiskalnica* – gre za objektivno znotrajjezikovno zvrstno sopomenskost. Sam. *tlačilnica* (WLF) knjiž. pomeni *stiskalnica* – izraza sta objektivni znotrajjezikovni zvrstni sopomenki.

⁹⁶ Sionske pesmi ali »psalme vzpenjanja« so peli izraelski romarji, ko so se vzpenjali proti svetemu mestu Jeruzalemu (Krašovec 1996c: 768–769).

⁹⁷ Judje so šotorski praznik obhajali osem dni, od 15. do 22. tišrja (čas od druge polovice septembra in prva polovica oktobra), v spomin na življenje v preprostih šotorih med štiridesetletnim bivanjem/potovanjem v puščavi, ko so bili na poti iz Egipta (odhod iz egiptovske sužnosti) v obljubljeni deželo. Med praznikom so si judovske družine postavile (in si še danes postavljajo) zasilne kočice (»šotore«), da bi s simboličnim prebivanjem v njih podoživele bivanje v puščavi (Grabner-Haider in Krašovec s sod. 1984: 711–712; *Sveto pismo Stare in Nove zaveze: Slovenski standardni prevod iz izvornih jezikov* 1996: 1616).

⁹⁸ *Gitit* je neznana beseda; nekateri prevodi v njej vidijo glasbilo iz mesta Gat, drugi spev ob trgatvi in stiskalnici (*Sveto pismo Stare in Nove zaveze: Slovenski standardni prevod iz izvornih jezikov* 1996: 777). Po napevu »Stiskalnica« je Krašovčev prevod v delu Heinricha Grossa in Heinz Reinelta, *Psalmi: Besedilo in razlaga* (Celje: Mohorjeva družba, 1989), str. 89.

2 O Gofpud te Voiske, Koku lubefnyua fo tuia prebyualishzha.	2 Koku fo pazh lubesniva tvoja prebivalifzha, ò GOSPVD, Zebaot.	2 Kakú lubesnive fo tvoje prebivalifha o Gospód tēh vojfká!	2 Kako ljube so mi tvoje prebivališa, Gospod vojskinih trum!	2 Kako ljuba so tvoja prebivališča, GOSPOD nad vojskami!

TRB, JAP in SSP uporabijo izraz *vojska/vojske* (samo TRB v edninski obliki), ki ekspr. pomeni veliko množico, medtem ko WLF izbere besedno zvezo *vojskine trume*, kjer *truma* pomeni večjo skupino, v levem prilastku je izpeljan prid. *vojskin* (iz sam. vojska). *Zebaot* (DAL) je hebraizem, beseda hebrejske Biblije, ki pomeni vojske, trume (množinska oblika).⁹⁹ DAL jo je verjetno prevzel prek Luthra (*Herr Zebaoth*). Pomenska prekrivnost izrazov in besedne zveze.

Prid. *ljubezniv* (TRB, DAL) zastar. pomeni *ljub* (WLF, JAP, SSP), oboje pa ekspr. pomeni prijeten – besedi sta objektivni znotrajjezikovni časovni sopomenki.

3 Muia Dusha pegeruie inu sylnu shely po tih Veshah tiga Gofpudi, Muie ferce inu muie mefü fe vefeli htimu shyuimu Bogu.	3 Moja duha shely inu vsdihuje po veshah tiga GOSPUDA, Moje tellu inu moja duha fe vefele v'tém shivim Bogu.	3 Moja duha shely, inu omèdlúje po hihi tiga Gofpóda. Moje fērze, inu moje mefšú fe vefšely v' shivim Bógu.	3 Moja duša hrepení in koperní po lopah Gospodovih. Moje serce, in moje meso se veselí v živim Bogu;	3 Moja duša hrepeni, celo medli Po GOSPODOVIH dvorih, moje srce in moje meso vriskata k živemu Bogu.

V nadaljevanju sledijo različni glagoli, ki izražajo, kaj se dogaja z dušo – pri TRB *pegeruje in* (*silno*) *želi*, pri DAL *želi in vzdihuje*, pri JAP *želi in omedluje*, pri WLF *hrepeni in koprni*, v SSP *hrepeni in (celo) medli*.

TRB na začetku uporabi gl. *pegeruje*, germanizem po nem. *begehren*, ki pomeni *želeiti* (TRB, DAL in JAP), 'čutiti željo po čem', in *hrepeneti* (WLF, SSP), 'čutiti, imeti močno željo po čem' – glagoli so pomensko prekrivni; gl. *hrepeneti* izraža večjo intenzivnost želje kot gl. *želeiti*, kar je pri TRB (še dodatno) poudarjeno s prislovom *silno* ('ki se pojavlja v zelo visoki stopnji'). Omenjeni glagoli so objektivne znotrajjezikovne časovne sopomenke. Gl. *vzdihovati* (DAL) ekspr. pomeni *želeiti* si koga/kaj, *hrepeneti* po kom/čem. JAP in SSP uporabita leksikalno podobna gl. *omedlevati* in *medleti* (oba nedov.), ki ekspr. (v zvezi s po) pomenita zelo *hrepeneti*. Gl. *koprneti* (WLF) navadno ekspr. pomeni čutiti, imeti zelo močno željo po čem, kar je še za pomenski odtenek prislova *zelo* intenzivnejši pomen kot ga ima gl. *hrepeneti*

⁹⁹ Vir: <http://de.wikipedia.org/wiki/Zebaot>.

(WLF). Vsi (leksikalno delno različni) prevodi za poudarjanje in stopnjevanje pomena uporabijo dvojno formulo – pri vseh gre za željo oz. hrepenenje, ki sta izražena različno intenzivno.

Veža (TRB, DAL) je prehodni prostor v poslopju za vhodnimi vrati. *Lopa* (WLF) zastar. pomeni *vežo* (TRB, DAL), avlo ('velika veža v javnih poslopih'). Glej Ps 45,16. *Hiša* (JAP) je stavba, namenjena zlasti za bivanje ljudi. *Dvor* (SSP) je (v nekaterih deželah) veliko, razkošno grajeno poslopje ('večja stavba'), vladarjevo bivališče. *Veža* (TRB, DAL) oz. *lopa* (WLF) je del stavbe – JAP in SSP imata drugačen, širši pomen: različni bivalni stavbi: *hiša* (JAP) in *dvor* (SSP) – vzporedna podpomenskost.

TRB, JAP, WLF, SSP imajo zvezo (*moje*) *srce in (moje) meso*, DAL pa leksikalno izstopa z izbiro (*moje*) *telo in (moja) duša*. Oba sam., *srce* in *duša*, sta prisposodi nematerialnosti, duševnosti, čustev: izraz *srce* je rabljen v prenesenem pomenu kot središče čustvovanja, zavesti in misli človeka; *duša* (v dobesednem pomenu) je skupek človekovih čustvenih, miselnih in voljnih značilnosti; duševnost. Sam. *telo* in *meso* sta prisposodi materialnosti, snovnega dela človeškega bitja: *meso* ekspr. pomeni človeško telo, čutnost, telesnost.¹⁰⁰ Obe zvezi: *srce in meso* ter *telo in duša* – človeško telo/meso, ki je v razmerju in nasprotju do duše/srca – pomenita celega človeka, človeka kot psihofizično celoto – pomenska prekrivnost.

Gl. *veseliti se* (TRB, DAL, JAP in WLF) pomeni biti v stanju veselja. V SSP je na istem mestu uporabljen pomensko ožji gl. *vriskati*, ki ekspr. pomeni oglašati se z glasovi, izražajočimi veselje.

4 Sakai ta Vrabez naide to hysho, inu ta Laftouiza febi gnefdu, gdi fuie mlade poloshi, Tuie Altarie Gospud te Voiske, ti mui Kral inu Bug mui.	4 Sakaj Ptiza je eno hilho nahla, inu Laftoviza fvoje gnesdu, ker fvoje mlade sleshe, slafti tvoje Altarje, GOSPVD Zebaot, moj Kralj inu moj Bug.	4 Grábèz fi najde ftanòvànje: inu garliza gñesdu, kjer fvoje mladizhe isvaly. (O de bi tudi jeft pozhival) pèr tvojih altarjih o Gospód tèt vojkâ: mój kralj, inu mój Bóg.	4 vrabec si namreč najde hišo in gerlica svoje gnjezdo, ker izvali svoje mladiče; (jez pa naj najdem) tvoje altarje, Gospod vojskinih trum, moj kralj in moj Bog!	4 Celo ptica si najde dom, lastovka gnezdo zase, kamor položi svoje mladiče, pri tvojih oltarjih, GOSPOD nad vojskami, moj Kralj in moj Bog.

¹⁰⁰ Izraz *meso* je TRB rabil v bibličnih citatih v pejorativnem pomenu kot vir skušnjav (Legan Ravninar 2003: 572), *srce* pa pojmuje kot vzvišeno notranjost (Premk 2001a: 306).

Vrabec (TRB, WLF), pri JAP glasoslovna varianta *grabec* (v > g po etimologiziranju), je vrsta *ptice* (DAL, SSP): gre za razmerje podpomenka (vrabec, grabec) – nadpomenka (ptica). Razlika med prevodi je tudi v izbiri časa: samo DAL ima gl. *najti* v pretekliku.

Stanovanje (JAP) je *dom* (SSP), bivališče. *Dom* (SSP) je prostor, *hiša* (TRB, DAL, WLF), kjer kdor stalno živi – delna pomenska prekrivnost izrazov. Hiša je lahko tudi večpomenka in je sopomenska prebivališču nasploh – v tem primeru je hiša metonimija.

Lastovica (TRB, DAL) oz. *lastovka* (SSP) in *grlica* (JAP, WLF) sta ptici – vzporedna podpomenskost. Prva je ptica selivka s škarjastim repom in vitkimi krili, druga je golobu podobna ptica z rdečimi nogami.

TRB in DAL imata posamost. prid. b. *mladi*, JAP, WLF in SSP uporabijo izraz *mladiči*, ki označujejo mlade ('v prvem obdobju življenja') živali. Izraza sta besedotvorni varianti, pomen med prevodi je prekriven.

Gl. *položiti* (TRB, SSP) ima več pomenov, za naš primer je najustreznejša razlaga 'dati kaj na določeno mesto (v ustrezen položaj)'. DAL uporabi gl. *zleči* (*izleči*), ki pomeni (v zvezi z jajčeci, jajci) izločiti zaradi razmnoževanja. JAP in WLF imata na istem mestu gl. *izvaliti*, ki pomeni 's sedenjem na jajcih, jajčecih doseči, da se v njih razvijejo mladiči'. Pomenske razlike med glagoli: gl. *položiti* (TRB, SSP) ima splošnejši pomen, gl. *zleči* in *izvaliti* pa imata bolj specifičen pomen in se lahko pomensko dopolnjujeta (posledičnost izlege je lahko izvalitev).

Sam. *vojska* (TRB)/*vojske* (JAP, SSP) : *Zebaot* (DAL) : *vojskine trume* (WLF) – glej Ps 84,2.

5 Dobru ie tim kir vtui hyshi prebyuaio, Oni tebe vedan hualio.	5 Blagur je tém, kateri v'tvoji hiłhi prebivajo, Tijiłti tebe v'felej hualio, Sela.	5 Šřezłni ło, kateri v' tvoji hiłhi o Gosłpód prebivajo: ony te bódó na vękoma hvalili.	5 Blagor jim, kateri prebivajo v tvoji hiłı, o Gosłod! vekomej in vekomej te bodo hvalili.	5 Blagor njim, ki stanujejo v tvoji hiłı: ře te bodo smeli hvaliti.* * Gr., lat. na veke vekov te bodo hvalili. Sela.

Dobru je (TRB) : *blagur* (DAL)/*blagor* (WLF, SSP) : *srečni so* (JAP) – glede na Ps 1,1 je razlika pri DAL, ki namesto zveze *dobru je* (TRB) uporabi *blagur je*, in vidnejša leksikalna razlika pri JAP, ki ima v tej vrstici namesto *blagor* zvezo *srečni so*. *Srečen* (JAP) (v tem

primeru v medmetni rabi kot blagor) izraža veselje, zadovoljstvo nad srečo koga – gre za pomensko prekrivnost z *blagor* (JAP, WLF, SSP).

Leksikalno različni prislovi oz. prislovnice: *vedan* (*vedno*) (TRB), *vselej* (DAL), *na vekomaj* (JAP), *vekomaj in vekomaj* (WLF) in *še* (SSP) so si med seboj pomensko podobni: *vedno* (TRB) izraža, da kaj obstaja, se dogaja brez prenehanja; *vselej* (DAL) izraža popolno neomejenost na kak čas; *vekomaj* (JAP, WLF) izraža, da kako dejanje, stanje nima konca (pri WLF je s ponovitvijo pomen še poudarjen); *še* (SSP) pa izraža nadaljevanje trajanja, obstajanja česa – v vseh primerih gre za časovno neomejenost, neprenehnost oz. brezkončnost dogajanja/dejanja.

Prvi štirje prevodi imajo gl. *hvaliti* (v osebni glagolski obliki), v SSP pa je uporabljena zveza naklonskega gl. *smeti*, ki v tem primeru izraža utemeljenost, upravičenost, in nedoločnika *hvaliti*.

DAL in SSP imata na koncu tujko – hebraizem *sela*, podano v izvorni podobi. TRB jo v tej vrstici prevaja z *vedan* (*vedno*), v istem psalmu na drugem mestu – Ps 84,9 – pa jo (neprevedeno) navaja na koncu vrstice.¹⁰¹ Pomen leksema *sela* je odvisen od vsakokratne kontekstualne pojavitve in je težko razumljiv, Talmud jo v Ps 84,5 interpretira z vstajanjem, to je s potjo navzgor.¹⁰²

6 Dobru ie tim zhlouekom, katerih muzh ie vtebi, Inu ty kir is ferza po tebi hodio.	6 Blagur je tém ludem, kateri tebe sa fvojo muzh dèrshe, Inu is ferza sa tabo hodio.	6 Blógèr zhlovèku, katèri od tebe pomózh zháka: katèri k' tebi pridti is fèrza shely.	6 Blagor človeku, kateri ima pomoč od tebe; v svojim srcu si napravlja stopnjice	6 Blagor človeku, čigar moč je v tebi, v njegovem srcu so ceste.* * Hebr. v njihovem srcu; gr., lat. v njegovem srcu.

¹⁰¹ Premk 1987: 75.

¹⁰² F. Premk (1996b: 73) jo definira kot slovesno formulo pritrditve in čaščenja. Večina razlagalcev meni, da gre za podoben vzklík kot *amen* in *aleluja*. Gesenius izpeljuje ta leksem iz sam. *sal* v pomenu višina in tako bi *sela* pomenilo *Kvišku, navzgor!*, nanašajoč se na igralca na strune z navodilom, da zviša ton; Erza dopušča tudi alternativni pomen, da je *sela* glasbena inštrukcija, ki označuje poseben zanos ob dvigu glasu. Sv. Hieronim navaja, da *sela* »pomeni sovpad višjega in nižjega v opevanih večnih stvarih«. Sv. Avguštin meni, da *sela* »napoveduje v tekstu spremembo v miselnem procesu, kar se lahko odraža v spremembi osebikov«. H. Cazelles trdi, da *sela* »označuje konec kitice, spremembo misli, ali pa napoveduje neko izjavo ali pa nasvet, ki ju avtor želi poudariti«. DAL in SSP povzameta mnenje Sv. Avguština in H. Cazellesa – prevzeti izraz v tej vrstici je pri omenjenih dveh prevodih pretežno formalne narave (Premk 1987: 75–76).

Dobru je (TRB) : *blagur* (DAL)/*blagor* (JAP, WLF, SSP) – glej Ps 1,1 in Ps 84,5 – razlika od prejšnje vrstice (Ps 84,5) pri JAP: namesto zveze *srečni so* ima besedo *blagor*. Vsi prevodi uporabijo sam. *človek*: TRB in DAL imata množinsko obliko (TRB *človekom*, DAL *ljudem*), drugi trije prevodi pa edninsko obliko samostalnika.

TRB, DAL in SSP imajo sam. *moč* v pomenu sposobnost za obstajanje, bivanje, razvijanje; *pomoč* (JAP, WLF) je 'kar kdo naredi za koga sploh' (oz. 'kar se da komu, da pride iz neugodnega položaja'), ekspr. pa pomeni tudi rešitev – izraza sta pomensko različna. Pri TRB in v SSP je sam. *moč* uporabljen v zvezi (*katerih*) *moč je (v tebi)*, torej s pomožnim gl. *biti*; DAL ob sam. *moč* uporabi gl. *držati*, ki zastar. pomeni 'imeti, šteti za'. Ob sam. *pomoč* ima WLF gl. *imeti*, JAP pa *čakati* (v pomenu 'pričakovati', gl. izraža tudi namero, željo). Pomenska prekrivnost gl. pri TRB in SSP ter DAL in WLF, izbira gl. pri JAP v pomenu najbolj odstopa od ostalih prevodov.

Zaključek vrstice se med prevodi razlikuje: TRB, DAL in JAP imajo zvezo *iz srca* (v pomenu 'srčno, iskreno'), ki ji sledi (*po tebi* (TRB)/*za tabo* (DAL)/*k tebi* (JAP)) pri TRB in DAL gl. *hoditi*, pri JAP pa zveza gl. *želeti* – s katerim je poudarjeno hotenje osebe, da uresniči dejanje – in nedoločnika *priiti*. Občutna razlika WLF in SSP z ostalimi prevodi: WLF ima zvezo *v svojem srcu si napravlja stopnice*, SSP pa *v njegovem srcu so ceste*. Obe zvezi sta rabljeni v prenesenem pomenu: *srce* kot središče čustvovanja, zavesti je prispodoba želje; *stopnice* (WLF) v prenesenem pomenu označujejo vzpenjanja; *ceste* (SSP) pomenijo romarska pota do Jeruzalema.¹⁰³ Razlika je tudi v uporabljenem svoj. zaimku: WLF ima povratni svoj. zaim., SSP pa os. svoj. zaim.

7 Kateri skufi ta folsni dul hodio, inu vundukai ftudence delaio, Inu ty Vuzhenyki bodo fuelykim Shegnom kronani.	7 Kateri po tém folsnim dolu hodio, inu tukaj Studence delajo, Inu vuzheniki bodo s'mnogim shegnom fnasheni.	7 Kęr je v' dolíni tęh fól's, v' tim kraji, kámęr je njega (Bóg) poštávil.	7 po dolini solz k kraju, ki si ga je odločil.	7 Ko hodijo po dolini joka, jo spreminjajo v kraj s studencem, tudi zgodnji dež jo pokriva z blagoslovi.

Različni predlogi: *skozi* (TRB), *po* (DAL, WLF, SSP), *v* (JAP) – razlika ne vpliva na celoten pomen. TRB in DAL imata zvezo *solzni dol*, JAP in WLF *dolina solz*, SSP pa *dolino joka*. *Dol* (TRB, DAL) je star. izraz za *dolino* (JAP, WLF, SSP) – pomenska enakost, besedotvorna razlika (v priponi -0 oz. -ina). *Solza* (TRB, DAL, JAP, WLF) je kapljica slane, prozorne

¹⁰³ *Sveto pismo Stare in Nove zaveze: Slovenski standardni prevod iz izvornih jezikov* 1996: 860.

tekočine, ki se izloča v očesni votlini v večji količini zlasti ob veliki čustveni prizadetosti, žalosti, telesni bolečini; v mn. ekspr. pomeni *jok* (SSP), pri katerem gre za izražanje velike čustvene prizadetosti, zlasti žalosti, ali telesne bolečine s solzami in glasovi. Vse zveze ekspr. pomenijo kraj trpljenja, težav.¹⁰⁴ TRB ima prislov *vundukaj*, DAL *tukaj*, v SSP je uporabljen samostalniški os. zaim. *jo* – vsi omenjeni izrazi se nanašajo na solzni dol oz. dolino joka.

TRB, DAL in SSP imajo sam. *studenec*; TRB in DAL imata ob njem gl. *delati*, SSP pa zvezo *spreminjati* v. Gl. *spreminjati* (SSP) pomeni *delati* (TRB, DAL), da kaj ni več tako/isto, kot je bilo – gre za bolj specifičen pomen od gl. *delati* (TRB, DAL), ki ima splošnejši pomen (nadpomenka). Pomen pri omenjenih treh prevodih se ohrani.

Pri preostalih dveh prevodih (JAP, WLF) *studenec* ni omenjen. JAP ima zvezo *v tem kraju*, WLF ima *k kraju*. Sledita gl. *postaviti* ('narediti, da pride kaj kam sploh/na določeno mesto') (JAP) in *odločiti* (WLF), ki star. pomeni dodeliti, nameniti; določiti, izbrati – kljub temu, da se glagola pomensko razlikujeta, je njun pomen sobesedilno podoben, toda pri JAP je človeka (na ta kraj) postavil Bog, pri WLF si je človek (sam) odločil (kraj) – pomenska razlika.

Naslednji stavek je pri JAP in WLF v naslednji vrstici. TRB in DAL imata izraz *žegen*, ki bo pri TRB *velik* (prid.), pri DAL pa *mnog* (mnog. količ. prid. zaim.), z njim bodo (*V*)*učeniki kronani* (TRB) oz. *snaženi* (DAL). V SSP dolino joka (po kateri hodijo ljudje) *pokriva z blagoslovi zgodnji dež*. Pri JAP in WLF *postavodajalec žegna oz. daje blagodar*.

Izraz *žegen* (TRB, DAL), ki pomeni *blagoslov* (SSP), je prevzet iz stvnem. *sëgan* ali srvnem. *sëgen* v pomenu blagoslova, znamenja križa, kar je izpeljano iz stvnem. **seganon* 'narediti znamenje križa', to pa je izposojeno iz lat. **signare* 'označiti, narediti znak, zapečatiti', izpeljanke iz lat. *signum* 'znak'. Z današnjega vidika gre med izvorno različnima izrazoma *žegen* in *blagoslov* za razmerje med pogovornostjo in nezaznamovanostjo, po izvoru pa za objektivno znotrajjezikovno časovno oz. zvrstno sopomenskost. Sam. *blagodar* (WLF) zastar. pomeni *blagoslov* (SSP) – izraza sta objektivni znotrajjezikovni časovni sopomenki. Pomenska enakost izrazov pri vseh prevodih.

¹⁰⁴ Več hebr. rokopisov in prevodi imajo *po dolini joka* namesto *po dolini Baka*; baka (balzamovec) je drevo, ki ima obilo soka in raste v suhih dolinah. Po *dolini Baka* je bil dostop do zahodnih vrat Jeruzalema (*Sveto pismo Stare in Nove zaveze: Slovenski standardni prevod iz izvornih jezikov* 1996: 860).

JAP uporabi istopodstavni (kot sam. pri TRB in DAL) gl. *žegnati*, ki pogovorno pomeni blagoslavljanje. SSP ima gl. *pokrivati*, ki pomeni *dajati* (WLF), polagati na kaj zlasti zaradi varstva, zaščite – specifičnejši pomen od gl. *dajati* (WLF), ki ima širši pomen. TRB ima gl. *kronati*, ki ima več pomenov – najustreznejša razlaga v tem primeru je, da gre za preneseni pomen (metafora): vučenikom bo podeljen žegen (kot je vladarju položena krona na glavo). Zveza *bodo snaženi* (DAL) pomeni, da bodo okrašeni oz. da bo na njih položen žegen (kot okras). *Snažen* (JAP) star. pomeni okrašen (snaga je lepoticje: okrasje, nakit).

Pri JAP in WLF je oseba, ki žegna/daje blagodar *postavodajalec*, ki star. pomeni zakonodajalec, v tem primeru Bog. V SSP dolino joka z blagoslovi pokriva *zgodnji dež*, ki je prisposoda blagoslova v obliki padavin z neba oz. z nebes – od Boga.

8 Oni od ene mozhy do druge gredo, Ta Bug tih Bogou fe bo vtim Sionu vidil.	8 Ony obdërshe enu obladanje sa drugim, De fe mora viditi, de je v'Zioni ta pravi Bug.	8 Sakaj poštávo-dajávëz jih bó shëgnal, ony bódo v' zhëdnoftih gori jemáli: ony bódo Bogá tih bogóv v' Šioni glëdali.	8 Zakaj postavodajavec daje blagodar; hodijo od čednosti do čednosti; vidi se Bog bogov na Sionu.	8 Hodijo od hrabrosti do hrabrosti, Bog bogov se pokaže na Sionu.

Moč (TRB) je človekova sposobnost za prenašanje telesnih in/ali duševnih naporov, DAL ima sam. *ob(v)ladanje*, glagolnik od gl. *obvladati*, ki pomeni 'biti telesno ali duševno enako ali bolj sposoben kot nasprotnik' – pomenska podobnost izrazov, v tem kontekstu je verjetno mišljena duševna sposobnost oz. značajska lastnost. *Čednost* (JAP, WLF) je dobra lastnost, krepost (raba peša), star. pomeni tudi odliko, vrlino. V SSP je uporabljen sam. *hrabrost*, ki pomeni izredno pogumnost. *Čednost* je pomensko širši izraz (značajsko pozitivna lastnost), nadpomenka sam. *hrabrost* (bolj specifičen pomen). Kljub različnim pomenskim poudarkom so si leksikalne izbire med prevodi pomensko blizu.

DAL ima zvezo *ta pravi Bog*: prid. *pravi* poudarja pomen sam. *Bog*, na katerega se veže – tj. Bog nasproti drugim, nepravim/napačnim bogovom. Ostali štirje prevodi imajo zvezo *Bog (teh) bogov*, ki pomeni Bog nad vsemi (drugimi) bogovi. Pomenska podobnost DAL z ostalimi prevodi.

Pomenska prekrivnost glagolov premikanja *iti* (TRB) in *hoditi* (WLF in SSP) – pri obeh gre za premikanje s korakanjem. JAP ima glagolsko zvezo *gori jemati* (kalk po nem.

(*hin*)*aufnehmen*), ki pomeni povečati, rasti. DAL ima gl. *obdržati*, ki izraža, da kaj (obvladanje) ne preneha biti, obstajati. Pomenska različnost uporabljenih leksemov.

Pomenska podobnost gl. *pokazati se* (SSP), ki pomeni postati viden, in gl. *videti se* (TRB, DAL, WLF), ki se pomensko dopolnjujeta z gl. *gledati* (JAP). Gre tudi za oblikoslovno razliko v vrsti glagolskega dejanja: gl. *pokazati se* (SSP) je začetno dovršen, gl. *videti se* (TRB, DAL, WLF) in *gledati* (JAP) izražata trajanje dejanja. Razlika je tudi v glagolskem načinu in skladijskopomenska: JAP, SSP uporabita tvornik, TRB, DAL, WLF pa trpnik; vršilec dejanja je v SSP imenovan, pri TRB, DAL in WLF vršilec ni izražen (s trpnikom s se je zabrisano kdo – brezosebno izražanje), pri JAP je perspektiva spremenjena: vršilci so ljudje, Bog pa je delovalnik, ki ga dejanje prizadeva. Gre za vektorsko protipomenskost glagolov *videti se* in *gledati*. Razlika je tudi v naklonskosti: pri DAL je z gl. *morati* izražena nujnost, pri ostalih gre za dejstvo.

9 O Bug inu Gospud te Voiske, vslyshi muio proshno, Saftopi ti Bug Iacopou. Sela.	9 O GOSPOVD Bug Zebaot posluhaj mojo molitou, resumej ti Iacobou Bug, Sela.	9 Gofpód Bóg tēh vojká vliŕihŕi moŕo molitu: posluhaj Jakobov Bóg.	9 Gospod Bog vojskineh trum, usliŕi mojo molitev; posluŕaj, Bog Jakopov!	9 GOSPOD, Bog nad vojskami, usliŕi moŕo molitev, posluŕaj, o Bog Jakobov! Sela.

V tej vrstici je vidna izrazna podobnost (skoraj enakost, razlika je samo *vojske* : *vojskine trume*) med JAP, WLF in SSP. Sam. *vojska* (TRB)/*vojske* (JAP, SSP) : *Zebaot* (DAL) : *vojskine trume* (WLF) – glej Ps 84,2.

Gl. *uslišati* (TRB, JAP, WLF, SSP) pomeni narediti, da kdo dobi, doseže, kar prosi, želi; gl. *poslušati* (DAL, JAP, WLF, SSP) izraža slušno sprejemanje (prošnje). Pomensko dopolnjevanje obeh glagolov pri JAP, WLF in SSP. Gl. *zastopiti* (TRB) nižje pogovorno pomeni *razumeti* (DAL), ki v tem kontekstu izraža razumsko dojetje slišane. Med izvorno različnima izrazoma gre za objektivno znotrajjezikovno časovno oz. zvrstno (nižje pogovorno : nezaznamovano) sopomenskost.

Molitev (DAL, JAP, WLF, SSP) je *prošnja* (TRB) k Bogu. *Prošnja* je bolj splošen, nevtralen izraz, *molitev* je bolj konkretna, ima specialen pomen (*prošnja*, naslovljena Bogu). Izraza bi bila lahko tudi sopomenska, če ima TRB prošnjo za molitev.¹⁰⁵

Tujko *sela* ima v tej vrstici poleg DAL in SSP tudi TRB – glej Ps 84,5.

10 Ti Bug nash Szhyt pogledai vľai, Refgledai tu oblyzhie tuiga Shalbaniga.	10 Ti Bug nash Szhit, pogledaj vľaj, Inu pogledaj na obras tvojga Shalbaniga.	10 O Bóg! kateri si nash várih, poglej: inu vèrsi tvoje ozhy na oblizhje tvojga Kriftufa.	10 Ozri se, Bog, naš varh, in poglej na obličje svojiga maziljeniga;	10 Naš ščit, glej, o Bog, ozri se na obraz svojega maziljenca!

Pri TRB, DAL in v SSP gre za preneseni pomen besede *ščit*, saj označuje zaščitnika – tistega, ki daje komu zaščito; JAP in WLF imata na istem mestu izraz *varuh* v dobesednem pomenu – pomeni tistega, ki koga/kaj varuje. Oba izraza pomenita tistega, ki dela, da kdo ni deležen česa neprijetnega, nezaželenega – delna pomenska prekrivnost.

Gl. *pogledati* (TRB, DAL, JAP) in gl. *gledati* (SSP) se razlikujeta v gl. vidu, prvi izraža začetno dovršno dejanje, drugi je nedov. glagol. WLF ima na istem mestu gl. *ozreti se*. V nadaljevanju imata DAL in WLF gl. *pogledati* (ki ga imajo TRB, DAL in JAP na prvem mestu); JAP ima frazem *vreči oči*, ki ekspr. pomeni pogledati – razločevalna pomenska sestavina gl. je 'usmeriti pogled'; SSP ima gl. *ozreti se* (ki ga ima WLF na prvem mestu) s specifičnim pomenom 'obrniti pogled'; TRB pa ima gl. *razgledati*, kjer gre za razmeščenost pogleda. Delna pomenska prekrivnost vseh glagolov (pri vseh gre za pomen 'gledati' z različnimi razločevalnimi pomenskimi sestavinami). Pri DAL gre za leksikalno (in pomensko) ponovitev (gl. *pogledati*), pri ostalih prevodih je z delno pomensko prekrivnostjo gl. dosežena poudarjenost pomena.

Obličje (TRB, JAP, WLF) je prednja stran glave, *obraz* (DAL, SSP) – pomenska enakost samostalnikov.

Posamost. prid. b. *žalbani* (TRB, DAL) je izpeljan iz sam. *žavba* (v 16. st.: žalba), ki je prevzet iz srvnem. *salbe* in pomeni mazilo. *Žalbani* pomeni *maziljeni* (WLF). SSP ima izpeljanko *maziljenec*, ki vzneseno pomeni tistega, komur je bila podeljena vladarska oblast z

¹⁰⁵ Prim. tudi Ps 17,1: *prošnja* (TRB) : *molitev* (ostali).

maziljenjem, v religioznem kontekstu maziljenec pomeni *Kristusa* (JAP) – učlovečenega Boga. Konec vrstice je pomensko enak pri vseh prevodih.

11 Sakai vtuih Veshah ie bulshe en dan biti, koker fice taushent, ieft hozho raishi per pragu biti vti Hyshi muiga Boga, Koker dolgu prebyuati vtih Shotorih tih Neuernikou.	11 Sakaj en dan v'tvohi veshah je bulphi, kakòr ficer taushent: Iéft hozhem rajphi pèr pragu štati v'mojga Boga hiłhi, kakòr dolgu prebivati v'téh nevěrnikou uttah.	11 Sakaj en dan v' tvoji véshi je vezh vrèdèn, kakòr fizèr távshènt. Rájphi hózhem ta narmajnlhi v' hiłhi mojga Bogá biti: kakòr v' shotorjih tih grèłhnikov prebivati.	11 zakaj bolji je en dan v tvojih lopah, kakor tavžent. Raji sim nar manjši v hiši svojiga Boga, kakor de bi stanoval v šotorih grešnikov.	11 Da, en dan v tvojih dvorih je boljši kakor tisoč drugih; raje ostanem na pragu hiše svojega Boga, kakor da bi stanoval v šotorih krivičnosti.

Sam. *veža* (TRB, DAL, JAP) : *lopa* (WLF) : *dvor* (SSP) – glej Ps 84,3 in Ps 45,16 – JAP ima v tej vrstici namesto besede *hiša* sam. *veža*.

JAP pa ima elativno obliko prid. vreden (ekspr. 'ki ima dobre, pozitivne lastnosti v veliki meri'): *več vreden*. TRB, DAL, WLF in SSP imajo nevtralnejši izraz, primernik lastnostnega prid. dober: *boljši* – delna pomenska prekrivnost pridevnikov

Izraz *tavžent* (TRB, DAL, JAP, WLF) je prevzet iz nem. *Tausend*, 'tisoč'. Danes je nižje pogovorna oblika števnik *tisoč* (SSP). Med izvorno različnima izrazoma gre za objektivno znotrajjezikovno časovno oz. zvrstno (nižje pogovorno : nezaznamovano) sopomenskost. Ekspresivno oba izraza pomenita nedoločeno večjo količino.

DAL ima gl. *stati* v pomenu *biti* (TRB, JAP, WLF), nahajati se, v SSP je uporabljen gl. *ostati* v pomenu ne prenehati biti, se nahajati na določenem prostoru, v določenem kraju. Med glagoloma je besedotvorna razlika v gl. predponi -o. Pomenska prekrivnost vseh glagolov. TRB, DAL in JAP imajo pred omenjenimi gl. še gl. *hoteti*, ki poudarja željo, hotenje govorca biti na določenem kraju.

TRB, DAL in SSP imajo zvezo (*biti/(o)stati*) *pri/na pragu (hiše)*, JAP in WLF pa presežnik prid. *majhen*: (*biti*) *najmanjši (v hiši)* – v obeh primerih gre za določeno najnižjo stopnjo glede na prisotnost v prostoru oz. razsežnost/dolžino.

Prebivati (TRB, DAL, JAP) pomeni imeti kje bivališče, stanovanje, navadno za daljši čas, *stanovati* (WLF, SSP). Pri TRB in DAL je pomen gl. prebivati dodatno poudarjen s prislovom

dolgo, ki je sicer za razumevanje pomena nepotreben, saj sam gl. predpostavlja bivanje 'navadno za daljši čas'.

V nadaljevanju sledijo zveze: *ute nevernikov* (DAL) : *šotori nevernikov* (TRB)/*grešnikov* (JAP, WLF)/*krivičnosti* (SSP). Sam. *uta* (DAL) je prevzeta beseda iz stvnem. *hutt(e)a* ali iz nepreglašene različice od srvnem. *hütte* 'koča, šotor, stojnica, talilnica rude'. Ostali štirje prevodi imajo izraz *šotor*, kar je prevzeto prek hr., srb. *šator*, star. in nar. *čador* 'šotor', iz turšč. kirg. *šatyr*, osmansko *çadir*, to pa iz perz. *čader*.¹⁰⁶ V tej vrstici *uta* in *šotor* nista rabljeni v pomenu bivalnega prostora, ampak v prenesenem pomenu zbora oz. zbirališča ljudi.

Sam. *nevernik* (TRB, DAL) : *grešnik* (JAP, WLF) : *krivičnost* (SSP) – glej Ps 1,1 – namesto posamost. prid. b. *krivični* je v tej vrstici v SSP uporabljena izpridevniška izpeljanka *krivičnost*, ki ima v primerjavi z drugimi prevodi različen besedotvorni pomen: pri drugih prevodih gre za vršilca dejanja (*grešnik*) oz. nosilca lastnosti ali povezave (*nevernik*), podspol človeško (+), v SSP gre za lastnost (*krivičnost*), podspol človeško (–).

12 Saki ta Gofpud Bug ie tu Sonce, inu ta Szhyt, ta Gofpud daie Gnado inu zhaft, On ne odpouei dobriga, tím kir vti nedolshnofti hodio.	12 Sakaj GOSPVD Bug je Sonce inu Szhit, GOSPVD daje gnado, inu zhaft, On nebo odpovédal obeniga dobriga tém brumnim.	12 * * Hebr. v. 12. <i>Sakaj Gospód Bóg je nafhe fónze, inu bránba: Gospód bó gnado inu zhaft dál.</i> Sakaj Bóg lubi vřmilenje, inu rěfnizo: Gospód bó gnado, inu zhaft dál.	12 Ker usmiljenje in resnico ljubi Bog; Gospod bo milost in slavo dal.	12 Zares, sonce in ščit je GOSPOD Bog, milost in slavo daje GOSPOD, ne odreka dobrine tístim, ki hodijo v popolnosti.

V prvem stavku je skoraj popolna enakost med TRB, DAL in SSP – razlika je le v prvi besedi: TRB in DAL uvajata vzročno priredje z veznikom *zakaj*, v SSP pa je na tem mestu uporabljen členek *zares*, ki izraža soglasje, pritrditev oz. poudarja pomen besed, na katere se nanaša. Na drugi strani je v prvem stavku skoraj popolna enakost med JAP in WLF – razlika je le, da JAP uvede vzročno priredje z veznikom *zakaj*, WLF pa vzročno podredje z veznikom *ker*, kar pa ne vpliva na pomen. Prevod prvega stavka JAP in WLF je glede na TRB, DAL in SSP leksikalno in pomensko različen; JAP ima delno podobno varianto (glede na hebr. izvornik) kot TRB, DAL in SSP zapisano v opombi (označeno z *). Sam. *sonce* (TRB, DAL,

¹⁰⁶ V času pred naselitvijo v Palestini so tudi Izraelci živeli v šotorih, lahko prenosljivih bivališčih iz kož (iz kozje ali kamelje dlake) in blaga (Grabner-Haider in Krašovec s sod 1984: 711–712; *Sveto pismo Stare in Nove zaveze: Slovenski standardni prevod iz izvornih jezikov* 1996: 1667).

SSP, JAP*) v prenesenem pomenu (vznes.) pomeni srečo, veselje. Sam. *ščit* (TRB, DAL, SSP) – glej Ps 84,10; JAP ima v opombi na tem mestu sam. *branba* (*obramba*) v pomenu varstva, zaščite – gre za dobesedni pomen izraza nasproti prenesenemu pomenu (metafora) sam. *ščit* pri TRB, DAL in v SSP.

JAP in WLF uporabita poimenovanje *Bog*, medtem ko imajo TRB, DAL in SSP zvezo *Gospod Bog*. *Gospod* rel. pomeni Boga – glej Ps 45,12.

JAP in WLF imata zvezo *ljubi usmiljenje in resnico* – v primerjavi s TRB, DAL in SSP gre za pomensko razlikovalen prevod: pri TRB, DAL in v SSP sta sonce in ščit metafori za Boga, JAP in WLF pa navajata pojma, lastnosti (v dobesednem pomenu), do katerih ima Bog močen pozitiven odnos (in nista metafori zanj).

TRB, DAL in JAP imajo priredno zvezo *gnada in čast*, WLF in SSP pa *milost in slava*. Sam. *gnada* (TRB, DAL, JAP) zastar. pomeni *milost* (WLF, SSP), gre za objektivno znotrajjezikovno časovno sopomenskost; izraz je prevzet iz srvnem. *genade*, nem. *Genade* 'milost', kar se je razvilo iz pgerm. **ganaepon* 'dobra volja; volja, komu pomagati'. *Čast* (TRB, DAL, JAP) je priznanje velike vrednosti ali veljave, spoštovanje, *slava* (WLF, SSP). *Slava* je časovno mlajša sopomenka, ki je sredi 19. st. nadomestila večpomenski termin *čast*.

Razlika med prevodi je tudi v izbiri časa (gl. *dati*): pri TRB, DAL in v SSP je dejanje izraženo v sedanjiku, pri WLF in JAP pa v prihodnjiku.

Naslednji stavek imata JAP in WLF v naslednji vrstici. Pomenska enakost gl. *odpovedati* (TRB, DAL) in gl. *odrekati* (SSP), le da prvi izraža dovršnost, drugi pa nedovršnost dejanja ('narediti/delati', da kdo ni več deležen česa pozitivnega od koga'). Gl. *kratiti* (WLF) pomeni povzročati, delati, da ima kdo česa manj; *odvzeti* (JAP) pa pomeni povzročiti, narediti, da ima kdo, kaj česa manj ali nima več – glagola se razlikujeta v gl. vidu (prvi je nedov., drugi dov.) in sta sobesedilno sopomenska. TRB in SSP uporabita gl. v sedanjiku (dovršni sedanjik pri TRB je lahko v vlogi prihodnjika), ostali trije prevodi pa v prihodnjiku.

Dobro (TRB, DAL) zastar. pomeni *dobrino* (SSP), prav tako *dobrota* (JAP, WLF) star. pomeni korist, *dobro* – glede na izvor gre za objektivno znotrajjezikovno časovno sopomenskost.

JAP in WLF imata zvezo *ki nedolžno žive*; TRB uporabi zvezo *ki v nedolžnosti hodijo*; v SSP *hodijo v popolnosti*; DAL ima na istem mestu prid. *brumen* v pomenu pobožen, prizadeven, vnet, vrl, ki je prevzet in prilagojen iz srvnem. *vrum*, 'vrl, koristen, pobožen'. Načinovni prislov *nedolžno* oz. izpeljanka *nedolžnost* – iz prid. *nedolžen* 'ki nima krivde, ni kriv' – se pomensko razlikuje od izpeljanega sam. *popolnost* iz prid. *popoln*, ki navadno ekspr. pomeni tistega, ki ima dobre, pozitivne lastnosti v največji meri. V tem stavku se izrazi med prevodi pomensko sicer razlikujejo, glede na celoten kontekst pa ni večjih odstopanj.

13 O Bug te Voiske, dobru ie timu zhloueku, Kateri fe na te faneffe.	13 O GOSPVD Zebaot, dobru je timu zhlovėku, kateri fe na tebe saneffe.	13 On fvoje dobróte tēm ne bó odvseł, kateri nedólshnu shivę: blógèr zhlovėku, kateri v' tebe o Gospód tēh vojlkā savúpa.	13 Dobrot ne bo kratil njim, ki živé nedolžno; Gospod vojskinih trum, blagor mu, kdor v te zaupa.	13 GOSPOD nad vojskami, blagor človeku, ki zaupa vate.

Sam. *vojska* (TRB)/*vojske* (JAP, SSP) : *Zebaot* (DAL) : *vojskine trume* (WLF) – glej Ps 84,2.

Dobru je (TRB, DAL) : *blagor* (JAP, WLF, SSP) – glej Ps 1,1 in Ps 84,5–6.

Gl. *zanesti se (na)* (TRB, DAL) pomeni biti prepričan, da kdo dela, ravna tako, kakor je najbolje, primerno, zaželeno; gl. *zaupati (v)* (JAP, WLF, SSP) pomeni biti prepričan o moči, sposobnosti koga narediti kaj tako, da bo izid dober, ugoden oz. pomeni biti prepričan, da je kdo dober in da bo dobro vplival na uresničitev določenih pričakovanj. Pomenska podobnost obeh glagolov glede na celoten kontekst.

3. 4 PSALM 133

Ps 133 je modrostna pesem, ki spada v vrsto starozaveznih modrostnih izrekov in opeva bratovsko skupnost, ki ji Bog daje blagoslov in dolgo življenje, če bratje drug ob drugem prebivajo v slogi. Ti modrostni izreki, vzeti iz posvetnega okolja, so uvrščeni tudi med romarske pesmi.

133 <i>1</i> <i>Ena Peifam vtim</i> <i>Vishim Cori.</i> POle koku ie dobru inu lubefniuu, Kadar ty Bratie vkupe smyrom prebiuaio.	133 <i>1</i> <i>Ena Davidova</i> <i>Pejffën, v'tem</i> <i>višhim Kori.</i> POle, koku je lipu inu lubesnivu, kadar Bratje v'myru vkup prebivajo.	132 Davidova Pejffëm teh fhtabèl. <i>1</i> Pole, kakú dobru, inu kakú vefšëlu je, kadâr brátje saftópnu vkúpej prebivajo!	132 Davidova Pejffëm teh fhtabèl. <i>1</i> Pole, kakú dobru, inu kakú vefšëlu je, kadâr brátje saftópnu vkúpej prebivajo!	PSALM 133 (132) Blagoslov bratske sloge 133 <i>1</i> <i>Davidova</i> <i>stopniška pesem.</i> Glejte, kako dobro in kako prijetno je, če bratje složno prebivajo skupaj!

SSP ima nadnaslov *Blagoslov bratske sloge* in v prvi vrstici naslov *Davidova stopniška pesem*, TRB in DAL imata v prvi vrstici naslov *(Davidova) pesem v tem višjem koru*, pri JAP in WLF je nad prvo vrstico psalm naslovljen kot *Davidova pesem teh štabel*. Kor (TRB, DAL), ki je dvignjeni del cerkve, namenjen za orgle in pevce, bi lahko v tem kontekstu pomenil nekaj dvignjenega (kamor se, kot na kor, pride po stopnicah). Prid. *stopniški* (SSP) se nanaša na stopnico. *Štabla* (JAP, WLF) je iz nemščine prevzeta beseda za stopnico (*die Staffel*).¹⁰⁷

Gl. *gledati* (SSP) in *pogledati* (TRB, DAL, JAP, WLF) se razlikujeta v glagolskem vidu (prvi je nedov., drugi dov.) in v predponi po- (besedotvorna razlika), a sta pomensko prekrivna.

DAL uporabi prislov *lepo*, ostali prevodi pa *dobro* – v obeh primerih so poudarjene pozitivne lastnosti dejstva. *Ljubeznivo* (TRB, DAL) ekspr. pomeni *prijetno* (SSP) – oboje izraža pohvalo, odobravanje, ugodje, zadovoljstvo. WLF odstopa od ostalih prevodov z izrazom *veselo*, ki izraža veselo razpoloženje.

V nadaljevanju ima TRB zvezo z *mirom*, DAL pa v *miru* – mir je stanje brez preprirov, sporov med ljudmi. Prisl. *zastopno* (JAP, WLF) je izpeljan iz prid. *zastopen* (prid. je izpeljan iz glagola *zastopiti se*, ki pomeni *razumeti se*), ki zastar. pomeni takšnega človeka, ki se razume, živi v slogi – pomenska prekrivnost s prisl. *složno* (SSP), ki je izpeljan iz prid. *složen* v

¹⁰⁷ Stopniške pesmi, dobesedno »pesmi vzpenjanja«, so uporabljali romarji, ki so se vzpenjali v Jeruzalem (Krašovec 1996c: 768).

pomenu 'ki poteka brez preprirov, nasprotovanj' – pomenska prekrivnost izrazov in zvez pri vseh prevodih.

2 Koker ta shlahntni Balšam, kateri od te Aaronoue glaue doli vto nega brado tezhe, ia vto nega celo brado, Kateri doli tezhe na kraye nega guanta.	2 Kakòr je ta dragi Balsham, kateri is Aaronove glave doli tezhe, po vfej njegovi bradi, kateri doli tezhe na njegou gvant.	2 (Letó je) kakòr drágu masílu na glávi, katèru doli tézhe po vfi Aaronovi brádi, Katèru doli tézhe na rôb njegóviga oblazhíla:	2 (Letó je) kakòr drágu masílu na glávi, katèru doli tézhe po vfi Aaronovi brádi, Katèru doli tézhe na rôb njegóviga oblazhíla:	2 Je kakor najboljše olje na glavi, ki teče na brado, Aronovo brado, ki teče na ovratnik njegove obleke.

Prid. *žlahnten* (TRB) knjiž. pomeni plemenit, izbran. Prid. *drag* (DAL, JAP, WLF) pomeni dragocen. V SSP je uporabljen presežnik prid. *dober – najboljši*, ki delno vsebuje lastnost žlahtnega in dragega. Pomenska podobnost med prevodi.

Balzam (TRB, DAL) je *olje* (SSP) balzamovega grma, ki lepo diši in se hitro strdi (sam. balzam je podpomenka sam. olje). *Olje* (SSP) je vrsta *mazila* (JAP, WLF), torej njegova podpomenka (sam. mazilo je nadpomenka sam. olje). Razmerje med pomeni je hierarhično: *mazilo* (najširši pomen) (JAP, WLF) – *olje* (bolj specifičen pomen) (SSP) – *balzam* (najbolj specifičen pomen) (TRB, DAL).¹⁰⁸

TRB, DAL, JAP in WLF imajo zvezo *doli teči*, SSP gl. *teči*, sledi različna krajevna določitev dejanja: pri TRB gre za umeščenost: (*doli teče*) *vto celo brado*, pri DAL, JAP in WLF gre za razmeščenost: *po vsej/vsi bradi*, v SSP za nameščenost: (*teče*) *na brado*.

V nadaljevanju ima TRB zvezo (*doli teče*) *na kraje njega gvanta*, DAL ima *na njegov gvant*, JAP in WLF imata *na rob njegovega oblačila*, v SSP pa je prisotna zveza (*teče*) *na ovratnik njegove obleke*. Predložna zveza *na kraj* (TRB) star. pomeni *na rob* (na 'skrajni zunanji del česa') (JAP, WLF). Glede na izvor gre med sam. *kraj* in *rob* za objektivno znotrajjezikovno časovno sopomenskost. *Ovratnik* (SSP) je del obleke, srajce ob vratu, navadno za okras. V SSP je prisotna najbolj specifična opredelitev dela obleke, DAL pa dela gvanta ne poimenuje posebej.

¹⁰⁸ *Olje na glavi* (SSP) je olje, ki so ga zlivali na glavo duhovnikom ob njihovi posvetitvi – glavo so pomazilili tako, da so nanjo izlili mazilno olje, in sicer tako, da je od temena kapljalo prek glave (Gross in Reinelt 1989: 491; *Sveto pismo Stare in Nove zaveze: Slovenski standardni prevod iz izvirnih jezikov* 1996: 912).

Sam. *gvant* (TRB, DAL) : *oblačilo* (JAP, WLF) : *obleka* (SSP) – glej Ps 45,9 – razlika pri SSP: namesto sam. *oblačilo* je prisotna sopomenka *obleka*.¹⁰⁹

3 Koker ta roffa kir pade od tiga Hermona zhes te Hrybe Sionske, Sakai vundukai ta Gofpud fapoueda ta Shegen inu ta Leben vfelei inu vekoma.	3 Kakòr ta roffa, katera od Hermona doli pada, na Zionfke Gorre: Sakaj ondi je GOSPVD oblubil, shegen inu leben vfelej tàr vekoma.	3 Kakòr rofsa gorre Hermon, katèra na hrib Šion doli páda. Sakaj ondi je Gofpód shègèn oblúbil, inu shivlénje na vèkoma.	3 Kakòr rofsa gorre Hermon, katèra na hrib Šion doli páda. Sakaj ondi je Gofpód shègèn oblúbil, inu shivlénje na vèkoma.	3 Je kakor rosa s Hermona, ki pada na sionske gore. Zakaj tam je GOSPOD zapoved al blagoslov, življenje na veke.

Hermon je južni del Antilibanona in je severna Izraelova meja v Vzhodni Jordaniji. *Hrib* (TRB, JAP, WLF) je višja vzpetina zemeljskega površja, *gora* (DAL, SSP) je izrazita, visoka vzpetina zemeljskega površja – vzporedna podpomenskost. TRB, DAL in SSP imajo množinsko obliko, JAP in WLF pa edninsko obliko omenjenega sam.¹¹⁰

Rosa *pade* (dov. gl. le pri TRB), *pada* (SSP), *doli pada* (dodan smerni prislov *doli* pri DAL, JAP, WLF) *čez* hribe (TRB) oz. *na* gore (DAL, SSP), hrib (JAP, WLF). Predlog *na* (DAL, JAP, WLF, SSP) izraža neposredno usmerjenost, predlog *čez* (TRB) pa razprostranjenost česa (kalkiran glagol *pasti čez kaj*), lahko pa pomeni tudi *na* (v 16. st ni bilo pomenske razlike) – enak pomen med prevodi.

Sopomenska in časovno različna krajevna določitev dejanja: *vundukai* (TRB), *ondi* (DAL, WLF, JAP), *tam* (SSP).

Pri TRB in v SSP je uporabljen gl. *zapovedati*, ki pomeni povedati, sporočiti, da se kaj mora narediti, delati. DAL, JAP in WLF uporabijo gl. *obljubiti*, ki pomeni izjaviti komu, da bo kaj dobil, bo česa deležen oz. da bo kdo kaj storil, uresničil – glagola sta pomensko razlikovalna (oba pa sodita v bližino pomenskega polja performativov, tj. izrekov, z izrekanjem katerih se izvede neko dejanje).

¹⁰⁹ Razlika med TRB in ostalimi prevodi je tudi v sklanjatvi: TRB ima osebnozaimensko sklanjatev (*njega*), ostali prevodi pa pridevniško sklanjatev svojilnega zaimka (*njegov*); TRB ima desni, ostali prevodi pa levi prilastek.

¹¹⁰ *Sionske gore*: pesniško ime za griče, na katerih sta bila postavljena Jeruzalem in tempelj (*Sveto pismo Stare in Nove zaveze: Slovenski standardni prevod iz izvirnih jezikov* 1996: 912).

Sam. *žegen* (TRB, DAL, JAP, WLF) : *blagoslov* (SSP) – glej Ps 84,7 – razlika pri WLF: namesto sam. *blagodar* ima sam. *žegen*.

Izraz *leben* (TRB, DAL) v pomenu *življenje* (JAP, WLF, SSP), je germanizem (*das Leben*).¹¹¹

Prislovne zveze, ki izražajo časovnost: *vfelei inu vekoma* (TRB), *vfelej tàr vekoma* (DAL), *na vəkoma* (JAP, WLF), *na veke* (SSP) so pomensko prekrivne: pomenijo zmeraj, vedno – glej Ps 45,7 in Ps 148,6.

3. 5 PSALM 148

Ps 148 je vesoljna hvalnica Bogu Stvarniku. Ima obliko himne, ki se s klici obrača na različna območja ustvarjenih bitij in jih spodbuja, naj hvalijo Boga. Celotno stvarstvo je razdeljeno in posamič naštetu po tedanjem spoznanju. V tej razvrstitvi, narejeni kakor egipčanski naravoslovni seznam, se kaže hkrati stanje tedanjega naravoslovja. V prvem delu Ps (v. 1–6) je k hvali Gospoda povabljen nébesni svet, v drugem delu (v. 7–13) je k hvaljenju povabljena zemlja in vse stvari, ki so na njej.

148 1 <i>Alleluia</i> . HValyte tiga Gospudi od Nebes, Hualyte ga vti viškokoti.	148 1 <i>Halleluia</i> . HValite vy Nebesla GOSPUDA: Hvalite njega v'tej viškokoti.	148 Alleluja. 1 Hvalite Gospóda vy, katèri ste v' nebesih, hvalite ga v' viškokóti.	148 1 Aleluja! Hvalite Gospoda z nebes; hvalite ga na višavah!	PSALM 148 Hvalnica vesolja 148 1 Aleluja! Hvalite GOSPODA z nebes, hvalite ga na višavah!

Leksikalna in pomenska podobnost med vsemi prevodi. Izstopata DAL in JAP, ki z os. zaim. *vi* poudarjata 2. osebo mn. (ki jo sicer že izraža glagolska končnica *-te*). Pri DAL gre pri sam. *nebesa* lahko za pomenski prenos, in sicer za metonimijo, če so mišljeni prebivalci nebes, nebeščani – kot je pri JAP opisno izraženo z *vi, kateri ste*. Pri TRB, JAP, WLF in SSP so nebesa v pomenu kraja, od koder naj prihaja hvala od hvalilcev, ali pa se nanašajo na Gospoda (kot desni neuj. pril).

¹¹¹ Po analizi gradiva iz izbranih besedil protestantov Trubarja, Dalmatina in Krelja Legan Ravnikar (2003: 571) ugotavlja, da *leben* v nekaterih zvezah pomeni zemeljsko življenje v skladu s pravim krščanskim naukom, sicer pa terminološka zveza *večni leben* prevladuje za pojem posmrtnega življenja; medtem ko *život* skoraj brez izjeme pomeni tuzemeljsko življenje in ni nikdar zastopan v pomenu onostranskega življenja, pomeni pa (poleg izrazov telo in meso) tudi telo v fiziološkem smislu (glej tudi analizo Ps 84,3).

TRB, DAL, JAP imajo edninsko obliko sam. *visokost* v pomenu višine, WLF in SSP pa množinsko obliko sam. *višava*, ki navadno ekspr. pomeni prostor, ki je zelo visoko nad zemeljsko površino, v mn. pa rel. pomeni 'v nebesih'.

2 Hualyte ga vfi nega Angeli, Hualyte ga vfe nega voiske.	2 Hvalite njega vfi njegovi Angeli: Hvalite njega vfa njegova vojlka.	2 Hvalite ga vfi njegóvi angeli: hvalite ga vfe njegóve vojlke.	2 Hvalite ga vsi njegovi angelji; hvalite ga, vse njegove vojskine trume!	2 Hvalite ga, vsi njegovi angeli, hvalite ga, vse njegove vojske!

TRB, DAL, JAP, SSP uporabijo sam. *vojska* (od vseh petih prevodov samo DAL v edninski obliki), ki ekspr. pomeni veliko množico, medtem ko WLF izbere besedno zvezo *vojskina truma*, kjer truma pomeni večjo skupino, v levem pril. je izpeljan prid. *vojskin* (iz sam. vojska) – pomenska prekrivnost sam. in besedne zveze.

3 Hualyte ga Sonce inu Luna, Hualyte ga vfe fuitle fueifde.	3 Hvalite njega Sonce inu Luna: Hvalite njega vfe fvitle Svesde.	3 Hvalite ga fónze inu mejfžez: hvalite ga vfe svęsde inu lúzhí.	3 Hvalite ga, solnce ino luna; hvalite ga, vse zvezde ino luč!	3 Hvalita ga, sonce in luna, hvalite ga, vse svetle zvezde!

Sopomenskost sam. *luna* (TRB, DAL, WLF, SSP) in sam. *mesec* (JAP). TRB, DAL, SSP imajo zvezo *svetle zvezde*, JAP in WLF pa *zvezde in luč/-i. Nebeške luči* (SSKJ) vznes. pomenijo zvezde – pri JAP gre verjetno za dvojno formulo in s tem za poudarjenost pomena. Nejasen je pomen sam. *luč* (v ed.) pri WLF.

4 Hualyte ga vfa Nebefla, inu te vode, Kir fo odfgorai na Nebefsih	4 Hvalite vy nebefla povfod: Inu te Vodé, katere fo osgoraj nad Nebefsih.	4 Hvalite ga górne nebefsa: inu vfe vodé, katere fo nad nębam, naj hválio imę tiga Gofpóda.	4 Hvalite ga, nebés nebesa, in vse vodé, ki so nad nebesi!	4 Hvalite ga, nebes nebesa, ve vode, ki ste nad neбом!

V nadaljevanju sledijo zveze z nebesi: TRB: *vsa nebesa*, DAL: *nebesa povsod*, JAP: *gornja nebesa*, WLF, SSP: *nebes nebesa*. Celostni zaim. *vse* (TRB) in prislov *povsod* (DAL) sta v tem primeru pomensko prekrivna, *gornja nebesa* (JAP) so višja od spodnjih, nižjih, sam. zveza *nebes nebesa* (WLF, SSP) izraža najvišjo lego. Izrazi, dodani sam. *nebesa*, poudarjajo prostorsko razsežnost in dodatno določajo lego oz. višino nebes.

Pred sam. *vode* imata TRB in DAL določni člen *te*, JAP in WLF celostni zaim. *vse*, SSP pa sam. os. zaim. *ve*.

Na koncu vrstice imajo TRB, DAL in WLF sam. *nebesa*, JAP in SSP pa *nebo*. *Nebesa* so lahko množinska oblika sam. *nebo* ali pa skupno ime – v tem kontekstu je pomen enak. JAP ima na koncu vrstice stavek, ki ga imajo drugi prevodi v naslednji vrstici.

5 Lety imaio hualyti tu ime tiga Gofpudi, Sakai on ie fapouedal, inu oni fo ftuarieni.	5 Teifte imajo hvaliti tiga GOSPUDA Ime: Sakaj kadar on sapovej, taku je ftvarjenu.	5 Sakaj on je rəkāl, inu je bilú fturjenu: on je sapovėdal, inu je bilú ftvarjenu.	5 Naj hvalijo ime Gospodovo; zakaj on je rekel, in bile so storjene; on je ukazal, in bile so vstvarjene.	5 Naj hvalijo ime GOSPODOVO, zakaj on je ukazal, in bili so ustvarjeni.

JAP in WLF imata stavek, ki ga ostali prevodi nimajo: v njem uporabita gl. *reči*, ki jima sledi trpni deležnik *storjen*. Ta dodan stavek je pravzaprav parafraza naslednjega stavka (oz. je naslednji stavek parafraza prejšnjega), ki ga imajo vsi prevodi. TRB, DAL in JAP uporabijo gl. *zapovedati*, WLF in SSP pa *ukazati*. Pomen je podoben. Pri vseh prevodih sledi trpni deležnik *stvarjen* (TRB, DAL, JAP) oz. *ustvarjen* (WLF, SSP) – besedotvorna razlika (slednja dva prevoda imata predpono u-). Samo pri DAL je dejanje zapovedovanja izraženo v sedanjiku.

6 On ie nee poterdil, de vfelei inu vekoma oftano, on ie eno Ordningo fturil, Katera fe ne preftopi.	6 On nje dersh y vfelej tār vekoma: On je nym eno Sapuvid dal, de nefmejo drugazhi pojti.	6 On jih je sa vfelej, inu sa vėkoma poftavil: on je (njim) eno sapovėd dāl, inu ne bó prefhla.	6 Postavil jih je za vselej in na večne čase; dal je postavo, in ne bo prešla.	6 Postavil jih je za vselej, na veke, dal je zakon, ki ne preide.

Vrstica je med prevodi besedno raznolika. TRB uporabi glagola *potrditi* ('narediti, da postane kaj veljavno, priznано sploh')¹¹² in *ostati* ('ne prenehati biti, se nahajati na določenem prostoru, v določenem kraju; pri premikanju, gibanju ne (moči) priti z določenega mesta'); DAL gl. *držati* ('z oblastjo, vplivom ohranjati koga/kaj v določenem položaju, na določenem mestu; pog. ohranjati koga pod vplivom, v oblasti'), ostali prevodi imajo gl. *postaviti*, ki pomeni narediti, da pride kaj kam sploh/na določeno mesto.

Zelo podobne prislovne zveze, ki označujejo časovnost: *vfelei inu vekoma* (TRB), *vfelej tār vekoma* (DAL), *sa vfelej, inu sa vėkoma* (JAP), *za vselej in na večne čase* (WLF), *za vselej, na veke* (SSP) pomenijo enako: *za vselej* pomeni dokončno, nepreklicno za vedno; *vekomaj* izraža, da obstaja kako dejanje, stanje brez začetka in brez konca; *na večne čase/na veke*

¹¹² Ne vemo, kaj je TRB mislil z gl. *potrditi*, morda ga je uporabil v pomenu 'določiti'.

pomeni (za) zmeraj, za vedno. S ponovitvijo je dosežena poudarjenost pomena. Glej tudi Ps 45,7.

Različni izrazi: sam. *ordninga* (TRB) : *zapoved* (DAL, JAP) : *postava* (WLF): *zakon* (SSP). *Ordninga* (TRB) v pomenu pravilnik, red je germanizem (die *Ordnung*). *Zapoved* (DAL, JAP) je 'to, kar pove, sporoči, da se kaj mora narediti, delati oz. kar je za koga tako, da se mora upoštevati'. *Postava* (WLF) star. pomeni predpis, *zakon* (SSP), ki je splošno veljaven pravni predpis ter celota takih in iz njih izvirajočih pravnih predpisov. Pri vseh prevodih gre za prekriven, specifičen pomen – toro, božjo postavo. V Ps 1,2 imajo vsi prevodi izraz *postava*.¹¹³

Skladenjskopomenska razlika med glagoloma: *storiti* (TRB) je dejanjski glagol, izražena je dejavnost vršilca dejanja, pri gl. *dati* (DAL, JAP, WLF, SSP) pa gre za namembnost dejanja drugim osebam (prejemnikom postave).

TRB ima trpnik gl. *prestopiti: se ne prestopi* se nanaša na Ordningo, red; JAP, WLF in SSP pa *preiti: ne bo prešla* (JAP, WLF v prihodnjiku), *ne preide* (SSP v sedanjiku) se nanaša na prejemnike postave. Na istem mestu ima DAL zvezo (*ne smeti drugače iti* (gl. je v tvorni obliki). Gl. *prestopiti* (TRB) pomeni navadno ekspr. narediti drugače, kot zahtevajo predpisi, zakoni, načela, prekršiti. Gl. *smeti* (DAL) z nikalnico izraža prepoved, gl. *preiti* (JAP, WLF, SSP) pa pomeni miniti, končati se. JAP, WLF in SSP imajo glede na TRB in DAL, ki sta si pomensko bližje, različen pomen (poudarjena je časovna komponenta gl. dejanja).

V celotni vrstici so si leksikalno in pomensko podobni JAP, WLF in SSP, TRB in DAL pa v pomenu in izrazju odstopata.

7 Hualyte tiga Gospudi od te Sēle, vi Balene, Inu vfe Globofzhine	7 Hvalite GOSPUDA na Semli: Vy Balene, inu vfe Globofzhine.	7 Hvalite Gospóda (vę stvary) na semli: morfki fomi, inu vfi brésni:	7 Hvalite Gospoda na zemlji, zmaji in vsi brezni!	7 Hvalite GOSPODA z zemlje, morske pošasti in vse globine;

¹¹³ O besedi postava je ohranjeno naslednje Trubarjevo pričevanje v *Ta Drugem Deilu Tiga Noviga Testamenta*: »To latinsko beffedo, lex, Nembci imenuio, Gesetz, Ty Crouati inu Peami, Sakon, Mi Crainci pag po tei Nembfzhini prauimo Poftaua.« (TDN e4) V prvi parafrazi TPPs TRB tudi pove, kaj si predstavlja pod toro, tj. božjo postavo: kai Bug fam řapouei (Premk 1992: 63).

JAP v oklepaju posebej poudari 2. osebo mn.: *ve, stvari*. TRB in DAL imata izraz *Balena*, JAP *morski som*, WLF *zmaj*, SSP *morska pošast*. *Balena* (TRB, DAL) je latinizem, v latinščini je *Balaena* izraz za kita – največjega, ribi podobnega morskega sesalca z vretenastim telesom in zakrnelimi zadnjimi okončinami.¹¹⁴ *Som* (JAP) je velika sladkovodna roparska riba s tremi pari dolgih brkov, prid. *morski* (iz sam. morje 'slana voda, ki napolnjuje vdolbine med celinami') pri JAP torej ne ustreza, prevajalec je verjetno hotel poudariti, da gre za morsko žival, saj se morje lahko povezuje z velikimi globinami. *Zmaj* (WLF) (s kvalifikatorjem pravljico) je ponavadi hudobna, krilata žival z eno ali več glavami, levjimi kremplji in kačjim repom, ki navadno bruha ogenj. *Morski som* (JAP), poznana velika sladkovodna riba, bi bila lahko podstava za *morsko pošast* (SSP). Skupna pomenska sestavina leksemov – z izjemo WLF, ki nima prid. *morski* – je velika morska žival – vzporedna podpomenskost.

Vrstico zaključujejo sam. v mn.: *globočine* (TRB, DAL), *brezni* (JAP, WLF), *globine* (SSP). Izrazna podobnost med TRB, DAL in SSP. Besedotvorni različici, sam. *globočina* (TRB, DAL) in *globina* (SSP), sta pomensko prekrivni: gre za globok kraj, izraza sta sopomenska *breznu* (JAP, WLF), ki je zelo globoka jama s strmimi stenami. Globina v SSP je metonimija (pomenski prenos: z izrazom za razsežnost je poimenovana predmetnost, ki ima to razsežnost v opazni (visoki) stopnji).

8 Ogen, tozha, Sneeg, leed, pysh, Kateri to nega Belfedo oprauio.	8 Ogin, Tozha, Snég, Megla, Vihar, kateri njegovo belfedo opraulajo.	8 Ogin, tózha, fñeg, lęd, píh: kateri njegóvu povélje íspólnio:	8 Ogenj, toča, sneg, led, vihar, ki njega povelje spolnujejo!	8 ogenj in toča, sneg in megla, vihar, ki izpolnjuje njegovo besedo;

V prvem stavku vrstice popolna izrazna enakost med TRB in JAP ter skoraj enakost med DAL in SSP (razlika: *vihar – vihar, veter*). Vsi prevodi imajo *ogenj, toča* in *sneg*. TRB, JAP in WLF imajo še *led*, TRB in JAP *piš*, DAL in SSP *meglo*, DAL in WLF *vihar*, SSP *viharni veter*.

Ogenj (vsi) je pojav, pri katerem oddaja snov ob spajanju s kisikom svetlobo in toploto oz. vročino. V tem pomenu je *ogenj* protipomenka *ledu* (vsi). Beseda *ogenj* pa ima tudi drugotni pomen: rdeča svetloba, žarenje neba, povezano z zahajajočim soncem, večerno zarjo. Če upoštevamo ta pomen *ognja*, so vsi naštetih izrazi vremenski pojavi. *Toča* in *sneg* (vsi) sta

¹¹⁴ Vir: SSKJ, geslo *kit*, in http://en.wikipedia.org/wiki/Bowhead_Whale.

padavini v različnih oblikah: *toča* v obliki večjih ledenih zrn, *sneg* v obliki snežink – vzporedna podpomenskost. *Piš* (TRB, JAP) je kratkotrajen, navadno oster, močen veter. *Vihar* (DAL, WLF) je močen veter, navadno ob neurju; *viharni veter* (SSP) je sopomenska besedna zveza. Oba, *piš* (TRB, JAP) in *vihar* (DAL, WLF), sta močna vetra – vzporedna podpomenskost.

Glagoli nastopajo v vidskih parih: *opraviti* (TRB) v pomenu 'uspešno končati kako delo, opravilo ali kaj zahtevnega, pričakovanega' je dov. gl.; *opravljati* (DAL) v pomenu 'biti dejaven pri kakem delu, opraviilu ali pri čem zahtevanem, pričakovanem' pa nedov. gl. Gl. *izpolniti* (JAP) pomeni napraviti (dov.), *izpolnjevati* (SSP) pa delati (nedov.), da kaj zahtevanega, obvezujočega postane stvarnost, dejstvo. Glagola *spolnjevati* (WLF) in *izpolnjevati* (SSP) se razlikujeta v premeni predpomskega obrazila: iz- > s- (onemitev i-ja pri WLF).

Beseda (TRB, DAL, SSP) je lahko tudi ukaz, izrek.¹¹⁵ *Povelje* (JAP, WLF) pomeni ukaz sploh – pomenska prekrivnost izrazov.

9 Gorre inu vfi hrybi, Ta rodouyta driueffa inu ty cedri.	9 Gorre inu vfi Hribi: Rodovita driveffa inu vfi Cedri.	9 Gorre, inu vfi grizhi: rodovitne drèveffa, inu vfi zédri:	9 Hribi in vsi griči, rodno drevje in vsi cedri!	9 gore in vsi griči, sadno drevje in vse cedre;

TRB in DAL uporabita izraza *gora* in *hrib*, JAP in SSP *gora* in *grič*, WLF pa *hrib* in *grič*. *Grič* (JAP, SSP, WLF) je nižji *hrib*, *hrib* (TRB, DAL, WLF) je višja vzpetina zemeljskega površja, *gora* (TRB, DAL, JAP, SSP) je izrazita, visoka vzpetina zemeljskega površja. Psalmist pokaže na višje in nižje vzpetine (izjema je WLF). Vzporedna podpomenskost sam. *grič*, *hrib* in *gora* (skupna nadpomenka je vzpetina zemeljskega površja, razlika je v višini).¹¹⁶

Drevesa (množinska oblika sam. *drevo*) pri TRB in DAL so *rodovita*, kar zastar. pomeni *rodovitna* (JAP). *Drevje* ('več dreves' – skupno ime) pri WLF je *rodno*. Prid. *rodovit*, *rodoviten* in *roden* so besedotvorni sinonimi. SSP izstopa iz peterice prevodov s *sadnim* drevjem, ki ga ne opredeli glede na lastnost, ampak glede na vrsto.

¹¹⁵ Za primerjavo navajam Ps 119,91a: Po tui *naredbi* ona oftane do danashniga dne (TRB); Onu vřak dan po tvoji *beffedi* oftane (DAL); Po tvojih *sodbah* danes stojijo reči (SSP), kjer imajo omenjeni prevodi različne izraze: *naredba* (TRB), *beseda* (DAL), *sodba* (SSP).

¹¹⁶ Pri sam. *grič* gre tudi za pomensko specializacijo glede na nevtrarno nadpomenko *hrib*: včasih besede *grič* niso uporabljali.

10 Suiryna inu vfa Shiuyna, Zheruye inu Ptyce.	10 Svirina inu vfa shivina: Zhèrvje inu vfe Ptice.	10 Sveríne, inu vfa shivína: kar lási, inu letežhe ptize:	10 Zverine in vsa živina, laznína in perutnína!	10 zveri in vsa živina, laznína in krilate ptice;

Sam. *zverina* je pri TRB in DAL rabljen kot skupno ime (neštevno, v ed. – sopomenka *zverjad*), pri JAP in WLF pa kot števeni sam. (v mn.), *zveri* (SSP) so velike, navadno nevarne štirinožne divje živali – pomenska enakost med prevodi. Besedotvorna razlika med sam. *zverina* in *zver* je v priponskem obrazilu (-ina in -0). *Živina* (vsi prevodi) so navadno večje domače živali, ki se redijo, vzrejajo zaradi gospodarskih koristi, zlasti govedo. V nadaljevanju imata TRB in DAL sam. *črvje*, WLF in SSP *laznino*, JAP pa opisno zvezo *kar lazi*. Manjše živali, ki lezejo, so *laznina* (WLF, SSP) – nadpomenka samostalniku *črvje* (TRB, DAL), ki pomeni več črvov – danes se to skupno ime ne uporablja več (besedotvorni arhaizem). TRB, DAL, JAP in SSP imajo sam. *ptice*. JAP ima dodan prid. *leteče*, SSP pa *krilate* – pri obeh prevodih gre z dodanima prid. za omejitev pomena. WLF ima skupno ime *perutnina*, ki je danes podpomenka pticam (pomeni večje domače *ptice* (nadpomenka), ki se gojijo zaradi mesa in jajc, zlasti kokoši), v 19. st. pa je imel izraz širši, drugačen pomen: tisto, kar ima peruti (perut-nina) – sopomenka *pticam*.

11 Vi Krali na Semli inu vfi ludyé, Vyudi inu vfi Rihtary na Semli.	11 Vy Krajli na Semli inu vfi Ludje: Viudi inu vfi Rihtarji na Semli.	11 Krajli tē semle, inu vfe ljudstva: poglavárji, inu vfi lodníki tē semle:	11 Kralji zemlje in vse ljudstva; poglavarji in vsi sodniki zemlje!	11 kralji zemlje in vsa ljudstva, knezi in vsi vladarji na zemlji;

Sledi družbena lestvica: ljudje so razdeljeni po moči in vplivu. TRB in DAL uporabita sam. *ljudje* (mn. od *človek*), ostali trije prevodi imajo sam. *ljudstvo* (v mn.), ki ekspr. pomeni več ljudi, veliko skupino, skupnost ljudi; pomeni pa tudi večinski, zlasti socialno nižji družbeni sloj (družbeni protipol *kraljem* – sam. imajo vsi prevodi).

V nadaljevanju sledijo različni izrazi: *vjuda* (TRB, DAL) pomeni vojvoda – delna pomenska prekrivnost s sam. *knez* (SSP), oba sta vladarja: prvi dežele, drugi kneževine. V širšem smislu je lahko sam. *vjuda* sopomenka sam. *poglavar* (JAP, WLF), ki je na čelu kake skupnosti, vodja.

Sam. *rihtar* (TRB, DAL) v pomenu *sodnik* (JAP, WLF) je germanizem (der *Richter*). V tem nizu izrazov izstopa izbira samostalnika *vladar* (SSP), ki je sicer nadpomenka *kralju* in *knezu*.

12 Vi Hlapzhizhi inu Deklice, Vi ftari fred fteimi mladimi.	12 Hlapzhizhi inu Dezhle: Stari inu Mladi.	12 Mladenzhi, inu divize: ftari inu mladi naj hválio imę tiga Gofpóda:	12 Mladenči in device, stari in mladi naj hvalijo ime Gospodovo!	12 mladeniči in mladenke, starčki in dečki!

Hlapčič (TRB, DAL) je manjšalnica od hlapec, star. pa pomeni deček ('oseba moškega spola do pubertete'), fantič ('deček, zlasti predšolski'). JAP, WLF, SSP imajo sam. *mladenič*, ki je doraščajoča oseba moškega spola oz. dorasel mlad moški, ki še ni poročen. *Hlapčič* (tj. deček) in *mladenič* sta osebi moškega spola, razlika je v starosti oz. doraslosti. Sam. *deklica* (TRB) ekspr. pomeni dekle ('doraščajoča oseba ženskega spola oz. dorasla mlada ženska, ki še ni poročena'), sam. *dečla* (DAL) je narečna oblika sam. dekcle. *Devica* (WLF, JAP) star. pomeni doraslo mlado žensko, ki še ni poročena, dekcle. *Mladenka* (SSP) pomeni mlado dekcle. Različna poimenovanja za dekcle, pomenska prekrivnost izrazov pri vseh prevodih. Mladenič in dekcle (v različnih variantah) sta antonima, opredeljena glede na spol.

TRB, DAL, JAP in WLF imajo antonimna dopolnjevalna pridevnika *stari* in *mladi*, ki osebe opredeljujeta (samo) glede na starost in ne glede na spol (širši pomen). SSP pa ima na istem mestu samostalnika *starčki* in *dečki*, ki osebe moškega spola (ožji pomen) opredeljujeta glede na spol in starost (starček je starejši, deček pa mlajši).

JAP in WLF imata v tej (v. 12) vrstici na koncu stavek, ki ga imajo drugi prevodi v naslednji vrstici (v. 13).

13 Lety hualyte tu Ime tiga Gofpudi, fakai nega Ime ie famu viſfo·ku, Nega zhaft ie zhes to Semlo inu zhes tu Nebu.	13 Imajo hvaliti tiga GOSPVDA Ime: Sakaj le famu njegovu Ime je viſſoku: Njegova hvala gre, kakòr je ſhiroku Nebu inu Semla.	13 Sakaj famu njegóvu imę je viſoku.	13 ker njegovo ime samó je visoko.	13 Naj hvalijo ime GOSPODOVO, zakaj le njegovo ime je vzvišeno, njegovo veličastvo je nad zemljo in nebom.

Veznik *zakaj* (TRB, DAL, JAP, SSP) je v vezniški rabi v vzročnem priredju, *ker* (WLF) pa uvaja odvisni stavek v vzročnem podredju. TRB, JAP in WLF imajo členek *samo*. SSP in DAL imata *le*. Oba izvzemalna členka izražata omejenost na navedeno. DAL ima za *le* še izraz *samo*, ki bi v tem primeru lahko bil prid., ni pa čisto jasno. Prid. *visok* (TRB, DAL, JAP, WLF) ekspr. pomeni *vzvišen* (SSP) – pomenska enakost.

Naslednji stavek imata JAP in WLF v naslednji vrstici (v. 14). *Čast* (TRB) je priznanje velike vrednosti ali veljave, spoštovanje, *slava* (WLF) – glej tudi Ps 84,12. *Hvala* (DAL, JAP) pomeni poudarjanje pozitivnih lastnosti česa. *Veličastvo* (SSP) vzbuja pozornost, občudovanje zaradi velike pomembnosti. Čast, hvala, slava in veličastvo so delne sopomenke: pri primerih gre za veliko vrednost, veljavo, pomembnost, pozitivne lastnosti – vse to so atributi Gospoda in razlogi za hvalnico.

TRB in JAP imata predlog *čez*, ki pomeni *nad* (WLF in SSP), pred njim imajo vsi omenjeni prevodi pomožnik *biti*; DAL izstopa z opisno zvezo: *gre, kakor je široko – nebo* (TRB, DAL, SSP); pri JAP in WLF pa je uporabljen sam. *nebesa* (JAP, WLF) – glej Ps 148,4.

14 Inu on ie ta Rug fuiga Folka po·uishal, vfi nega Suetniki hualyte ga, Ty Ifraelski Otroci, ta folk, kir nemu slushi. Alleluia.	14 Inu on povifhujeta Rug fvojga folka: Vfi njegovi Svetniki imajo hvaliti: Israelfki otroci: ta folk, kateri njemu flushi, Halleluja.	14 Njegova hvala je zhes nebeřsa, inu semlo: inu on je oblãft fvojga ludftva povikfhal. Vfi njegovi fvetniki, Israelfki otrozi: ludftvu, kateru fe njemu përblishúje, imajo hvalo pejti. Alleluja.	14 Njegova slava (seže) nad nebesa ino zemljo; saj je poviřal rog svojimu ljudstvu. Hvala vsim njegovim svetim, sinovim Izraelovim, ljudstvu, ki se njemu bliža. Aleluja!	14 Vzdignil je rog svojemu ljudstvu, hvalnico za vse njegove zveste, za Izraelove sinove, za ljudstvo, ki mu je blizu. Aleluja!

TRB, DAL in WLF imajo gl. *poviřati*, JAP glasoslovno varianto *povikřati*, SSP pa *vzdigniti*. Gl. *poviřati* (TRB, DAL, WLF) pomeni *povzdigniti* – dati čemu viřjo stopnjo glede na pomembnost, enak pomen ima gl. *vzdigniti* (SSP). *Rog* (TRB, DAL, WLF, SSP) v prenesenem pomenu (metafora) pomeni *oblast* (JAP), moč, ugled in vse, kar na zemlji nekaj velja.¹¹⁷

TRB in DAL imata sam. *folk* (v pomenu ljudstvo je prevzet iz srvnem. *volc* 'narod, ljudstvo'), JAP, WLF, SSP pa sam. *ljudstvo*. Ljudstvo v tem primeru (za razliko od Ps 148,11) pomeni skupnost ljudi, ki jih druži skupen izvor, skupna preteklost, podoben jezik, običaji – v Bibliji so to Judje, izvoljeno ljudstvo.

Sam. *svetnik* (TRB, DAL, JAP) in posamost. prid. b. *sveti* (WLF) ekspr. pomenita tistega, ki v najviřji meri obvladuje negativna nagnjenja in si prizadeva delati dobro; prid. *svet* je tudi v

¹¹⁷ Gross in Reinelt 1989: 149.

zvezi z Bogom, svetniki, verskimi obredi. *Zvesti* (SSP) je človek, ki vztraja v naklonjenem razmerju do koga; ki izraža, kaže zanesljivost in skrbnost – pomenska razlika SSP od ostalih prevodov.

TRB ima gl. *hvaliti*, DAL in JAP imata zvezo glagolskega primitiva *imeti*, ki pogovorno pomeni morati in gl. *hvaliti* (DAL) oz. *peti hvalo* (JAP), kar pomeni enako. WLF ima izraz *hvala* (glej Ps 148, 13), SSP pa *hvalnica*, ki rel. pomeni pesem v počastitev, hvalo Bogu.

Pomensko razlikovalni prevodi: pri TRB, DAL in JAP je *hvala* (svetnikov, Izraelskih otrok in folka/ljudstva) namenjena Gospodu; pri WLF gre *hvala* svetim, Izraelovim sinovom in ljudstvu; prav tako je v SSP Gospod povzdignil *hvalnico* za zveste, Izraelove sinove in za ljudstvo. TRB, DAL, in JAP imajo sam. *otroci* (nadpomenka), WLF in SSP pa imata sam. *sinovi* (podpomenka, ožji pomen: opredeljeni glede na spol).

Gl. *služiti* (TRB, DAL), ki navadno ekspr. pomeni vneto, prizadevno delati, delovati za koga, pomensko odstopa od leksikalnih izbir pri JAP, WLF in SSP na istem mestu, ki so si med sabo zelo podobne: gl. *približevati* (JAP) in *bližati se* (WLF) sta oba nedov. gl. in pomenita podobno: vzpostavljati prijazno razmerje oz. navezovati stike s kom; SSP ima zvezo *biti blizu*, kjer blizu izraža prijazno razmerje, duhovno sorodnost.

4 TIPOLOGIJA BESEDOSLOVNIH SPREMEMB

Pri tipologiji besedoslovnih sprememb je potrebno upoštevati naslednje predpostavke in pojasnila:

1. Skoraj nemogoče je vedno upoštevati vseh pet prevodov hkrati, ker nizi opazovanih leksemov (zaradi prevodnih razlik v najširšem smislu) niso vedno primerljivi med seboj (npr. pri medleksemskih razmerjih, ko imata dva prevoda sopomenske lekseme, dva pomensko podobne, peti pa je pomensko različen, sta lahko samo dva od prevodov navedena v kategoriji sopomenk, vseh pet pa kot primer pomenske različnosti; podobno je pri besedotvornih različicah, ki se prav tako praviloma ne pojavljajo pri vseh prevodih hkrati; v nekaterih primerih posamezni prevodi določenega pomena sploh ne izrazijo; na (ne)primerljivost do neke mere vplivajo tudi skladijske razlike med prevodi in spreminjajoče se sobesedilo opazovanih besed in besednih zvez).

2. Iste primere leksemov lahko uvrstimo v različne kategorije oz. podskupine glede na to, s katerega vidika jih preučujemo (npr. pri korenskih spremembah je potrebno upoštevati tudi izvor besedja; pomenski odnosi, pogojeni z zamenjavo leksemov, so obravnavani pod kategorijo pomenskih razmerij).

3. Za nazorno ilustracijo besedoslovne spremembe je včasih dovolj izolirana opazovana beseda ali besedna zveza (pri skladijski spremembi cel stavek nasproti besedni zvezi), velikokrat pa je za razumevanje potrebno navesti sobesedilo.

4. Pri primerih, ko je navedeno širše sobesedilo, po potrebi uporabljamo dvojno označevanje leksemov: podčrtan in odebeljeni tisk. Kadar sta v (istem) ilustrativnem gradivu dva primera za spremembe (npr. pomenska različnost), sta torej različno označena. Prav tako uporabljamo dvojno označevanje v primerih, ko je samo en ali so samo nekateri prevodi primer za kategorijo spremembe in je pri ostalih prevodih označena razlika (npr. dodana besedna zveza).

5. Zapis primerov sem skušala poenotiti. Velikokrat ilustrativne primere navajam v posodobljeno, poknjženo (tj. brez večine zapisnih, glasoslovnih in črkopisnih idr. posebnosti), in sicer v »osnovni« obliki (imenovalnik ednine pri samostalniku, nedoločnik pri glagolu); včasih je poenoten tudi vrstni red besed. Predvsem v tistih primerih, kjer za prikaz spremembe ne zadošča izoliran leksem, pa tudi ponekod drugod, je navedena izvorna pojavna oblika leksemov in sobesedila. Primeri so z nekaj izjemami (stavki) navedeni brez končnih ločil.

6. Podrobneje so obravnavane besedoslovne spremembe na leksikalni in posledično pomenoslovni ravnini, na ostalih ravneh pa le v toliko, kolikor so se s ponavljanji v besedni analizi psalmov pokazale kot relevantne pri obravnavi sprememb besed in besednih zvez.

7. Količino primerov sem omejila: izmed vseh sem skušala izbrati reprezentativne in relevantne za prikaz besedoslovnih sprememb. Več primerov je navedenih v tistih kategorijah, ki se tudi v samih besedilih psalmov (naj)večkrat pojavljajo.

4. 1 Leksikalne spremembe

4. 1. 1 Besedne – korenske¹¹⁸

Pri zamenjavi leksemov, pri katerih pride do razlik v korenih, so smiselno izločeni:

4. 1. 1. 1 Nizi iz izvorno domačih besed

4. 1. 1. 1. 1 Zamenjave znotraj iste besedne vrste

a) Zamenjava glagolov

a1) Ps 1,1:

govoriti (TRB, DAL) : *premišljevati* (JAP, WLF, SSP)

a2) Ps 17,6:

prikloniti (TRB) : *nagniti* (ostali)

a3) Ps 27,4:

ostati (TRB, DAL) : *prebivati* (JAP, WLF, SSP)

a4) Ps 73,11:

obdati (TRB, DAL, WLF) : *obstopiti* (JAP) : *obkrožiti* (SSP)

a5) Ps 84,12–13:

odpovedati (TRB, DAL) : *odvzeti* (JAP) : *kratiti* (WLF) : *odrekati* (SSP)

a6) Ps 100:

častiti (TRB) : *hvaliti* (DAL, JAP, WLF) : *slaviti* (SSP)

b) Zamenjava samostalnikov

b1) Ps 17,6:

besede (TRB, JAP, WLF) : *govorjenje* (DAL) : *izrek* (SSP)

b2) Ps 27,3:

kreg (TRB) : *boj* (DAL, JAP, WLF) : *vojna* (SSP)

b3) Ps 45,5:

strela (TRB, DAL) : *puščica* (JAP, WLF, SSP)

b4) Ps 45,10:

nevesta (TRB, DAL) : *kraljica* (JAP, WLF) : *družica* (SSP)

¹¹⁸ V tej podkategoriji je upoštevana le formalna/izrazna različnost pri zamenjavah leksemov, primeri so so- in raznopomenski. Pomenski odnosi, pogojeni z zamenjavo leksemov, so obravnavani pod kategorijo pomenskih razmerij.

b5) Ps 100,4:

veža (TRB) : *lopa* (DAL, JAP, WLF) : *dvor* (SSP)

b6) Ps 148,12:

hlapčič (TRB, DAL) : *mladenič* (JAP, WLF, SSP)

c) Zamenjava pridevnikov¹¹⁹

c1) Ps 45,5:

čuden (TRB, DAL, JAP) : *strašen* (SSP)

c2) Ps 133,2:

žlahten (TRB) : *drag* (DAL, JAP, WLF) : *najboljši*¹²⁰ (SSP)

c3) 148,9:

rodoviten (JAP) : *saden* (SSP)

c4) 148,10:

leteč (JAP) : *krilat* (SSP)

č) Zamenjava prislovov¹²¹

č1)Ps 73,19:

naglo (TRB) : *hitro* (DAL, JAP, WLF) : *v hipu* (SSP)

č2) Ps 133,1:

z mirom (TRB)/*v miru* (DAL) : *složno* (SSP)

4. 1. 1. 1. 2 Zamenjave med različnimi besednimi vrstami

a) Ps 73,22:

norec (TRB, DAL) : *neumen* (JAP, SSP) : *biti v nič storjen* (WLF)

TRB in DAL uporabita sam., JAP in SSP prid., WLF pa glagolski frazem.

b) Ps 73,27:

TRB: *kir preshushtniki nad tebo rataio* (sam.)

DAL: *kateri supàr tebe kurbajo*¹²² (gl.)

¹¹⁹ Ahačič (2007: 277) govori o Dalmatinovih sistematičnih popravkih v Trubarjevem besedju: *neverni* > *pregrešni*.

¹²⁰ Presežnik od prid. *dober*.

¹²¹ Upoštevane so tudi predložne zveze (predlog + sam.) v funkciji prislova.

JAP: kateri tebi <i>nesveſti</i> poſtánejo	(prid.)
WLF: kateri so ti <i>nezveſti</i>	(prid.)
SSP: ki z <i>vlačuganjem</i> odpade od tebe	(sam.)

4. 1. 1. 2 Nizi, v katerih je vsaj ena uporabljena beseda prevzeta

4. 1. 1. 2. 1 Germanizmi

4. 1. 1. 2. 1. 1 Znotraj iste besedne vrste

a) Zamenjava samostalnikov:

a1) Ps 17,14; Ps 27,1:

život (TRB) : *leben* (DAL) : *življenje* (JAP, WLF, SSP)¹²³

a2) Ps 27,3:

kamp (TRB, DAL) : *šotorje* (JAP) : *šotorišče* (WLF) : *tabor* (SSP)

a3) Ps 27,7:

štima (TRB, DAL) : *glas* (JAP, WLF, SSP)

a4) Ps 84,12:

gnada (TRB, DAL, JAP) : *milost* (WLF, SSP)

a5) Ps 45,6; Ps 45,18:

ludi (TRB) : *folki* (DAL) : *ljudstva* (JAP, SSP) : *narodi* (WLF)¹²⁴

a6) Ps 133,3:

žegen (TRB, DAL, JAP, WLF) : *blagoslov* (SSP)

V primeru a4) (Ps 84,12) ima JAP še vedno germanizem, v primeru a6) (Ps 133,3) pa ga imata oba, JAP in WLF.¹²⁵

¹²² Gl. *kurbati se* je z današnjega vidika vulgarizem, v 16. st. je bil izraz morda/verjetno nevtralnejši kot danes. DAL ga v Psalmih poleg v Ps 73,27 uporabi še v Ps 106, 39 (*kurbali*), TRB pa le v slednjem (*curbali*).

¹²³ Za primerjavo Ps 133,3: *leben* (TRB, DAL) : *življenje* (JAP, WLF, SSP).

¹²⁴ Za primerjavo Ps 45,11; Ps 100,3; Ps 148,14: *folk* (TRB, DAL) : *ljudstvo* (JAP, WLF, SSP) in Ps 45,13: *ludi* (TRB) : *folki* (DAL) : *ljudstvo* (JAP, WLF, SSP).

¹²⁵ V primerjavi s Ps 133,3 v Ps 84,7–8 WLF germanizem nadomesti s slovenskim izrazom, pri JAP je uporabljen istopodstavnici (kot sam. v Ps 133,3) prevzeti glagol: *žegen* (TRB, DAL) : *blagodar* (WLF) : *blagoslov* (SSP).

b) Zamenjava pridevniške besede:

b1.1) germanizem : romanizem (falsh : (ne)goljufen)

Ps 17,1:¹²⁶

TRB: *proshno, kir is **falsh** vuft ne gre*

DAL: *molitou, katera negre is **falfh** uft*

JAP: *molitu, katera ne pride is **golúfnih** vuft*¹²⁷

WLF: *molitev iz **negoljufnih** ust*

SSP: *molitev z ustnic brez prevare*¹²⁸

b1.2) Ps 27,12:

TRB: *sakai subper me **falsh** pryzhe vftaieio*

DAL: *sakaj **krive** prizhe supèr mene vftajejo*

JAP: *sakaj **làshnive** prizhe fo supèr mene gori vftále*

WLF: *zakaj **lažnjive** priče so se zoper me vzdignile*

SSP: *kajti zoper mene so vstale **krive** priče*

b2) Ps 45,1:

ohzaiten (TRB) : **zakonski** (DAL) : **svatben** (SSP)

b3) Ps 45,14:

oblečen (TRB, JAP) : **gvantan** (DAL)

b4) Ps 84,11: (števník)

tavžent (TRB, DAL, JAP, WLF) : **tisoč** (SSP)

c) Zamenjava glagolov:

c1. 1) Ps 1,3:

(*dobro*) **ratati** (TRB, DAL) : *iti (po sreči)* (JAP, WLF) : *uspevati* (SSP)

c1. 2) Ps 45,8:

žalbat (TRB, DAL) : *pomazati* (JAP) : *maziliti* (WLF, SSP)

¹²⁶ Nem. *falsch* 'napačen, nepravi, kriv, lažen' (večpomenskost).

¹²⁷ Romanska izposojenka pri JAP in WLF: izpeljanka *goljufen* (oz. sestavljanke *negoljufen*) iz *goljuf*, ki je prevzeta iz it. *gaglioffo* 'malopridnež, lopov, postopač', kar etimološko ni zadovoljivo pojasnjeno.

¹²⁸ Pri WLF in SSP glagol ni zanikan, ampak je v funkciji zanikanja predpona *ne-* (WLF) oz. desni neujemalni prilastek (SSP).

c1.3) Ps 73,15:

TRB: *ieft bi bil taku to shlahto tuih otruk **fauergal***

DAL: *bi jeft bil **ferdamnal**¹²⁹ vse tvoje otroke, kateri fo kuli kadaj bily*

JAP: *mórem ród tvojih otrók **pogubiti***

WLF: ***zavergel** bi zarod tvojih otrók*

SSP: *bi **izdal** rod tvojih sinov*

c2) Kalki, dobesedni prevodi po nemščini, eden izmed osnovnih načinov širitve slovenskega glagolskega besedja, s katerim so prevajalci v 16. stoletju razreševali poimenovalne zadrege, so prevodne ustreznice nemških predponskih glagolov in so dvodelna poimenovanja: prislovna sestavina je prevodna ustreznica nemške predpone.¹³⁰

c2. 1. 1) Ps 17,13:

***gori vstati**¹³¹ (TRB, DAL, JAP) : *vzdigniti se* (WLF) : *vstati* (SSP)*

c2. 1. 2) Ps 27, 12:

vstati (TRB, DAL, SSP) : ***gori vstati*** (JAP) : *vzdigniti se* (WLF)

c2. 2) Ps 27,10:

***gori vzeti**¹³² (TRB, DAL, JAP) : *sprejeti* (WLF, SSP)*

c2. 3) Ps 73,19:

***doli vzeti**¹³³ (TRB) : *poginiti* (DAL) : *biti proč* (JAP) : *zginiti* (WLF) : *končati* (SSP)*

c2. 4) Ps 73,26:

***doli jemati** (TRB) : *sahniti* (DAL) : *omagati* (JAP) : *iti h koncu* (SSP)*

TRB ima kalke v štirih primerih (od petih navedenih), DAL v dveh, JAP v prvih treh primerih ohrani prislovno sestavino glagolskega kalka celo tam (primer c2. 1. 2), kjer jo TRB in DAL že opustita.

¹²⁹ Nem. *verdammen* '(ostro) obsojati, rel. prekleti'.

¹³⁰ Merše 2003: 81. – Čeprav ne gre za neposredne germanizme, so kalki, ker gre za dobesedni prevod po nemščini, tu uvrščeni pod germanizme.

¹³¹ Po nem. *aufstehen*.

¹³² Po nem. *aufnehmen*.

¹³³ Po nem. *hinunternehmen*.

4. 1. 1. 2. 1. 2 Med različnimi besednimi vrstami

a) Ps 73,14:

štrajfinga (TRB, DAL) : *pokorjenje* (JAP) : *biti pokorjen* (WLF) : *kazen* (SSP)

TRB, DAL, JAP in SSP uporabijo sam., WLF pa glagolsko zvezo.

b) Ps 73,3:

TRB: *sakai mene **ie obdal en Ayffer**¹³⁴ fubper te neuumne* (glagolska zveza s sam.)

DAL: *sakaj meni **je shal djalu** na te Hvalce* (glagolska zveza s povedk.)

JAP: *kər **fim fe** zhes te krivizhne **vnel*** (gl.)

WLF: *ker **sim se vnel** zoper hudobne* (gl.)

SSP: *zakaj **ljubosumen sem bil** na bahače* (prid.)

4. 1. 1. 2. 2 Latinizma

a) Ps 148,7:

Balena (TRB, DAL) : *morski som* (JAP) : *zmaj* (WLF) : *morska pošast* (SSP)

b) Latinizem : germanizem (Gloria : Pildi)

Ps 17,15:

TRB: *ieft hozho fyt biti kadar se tuia **Gloria** obudi*

DAL: *jeft hozhem fit biti, kadar se s'budim po tvoim **Pildi***

JAP: *bóm nasiten, kadàr se bó tvoje **zhaft** pèrkasala*

WLF: *nasiten bom, ko se perkaže tvoja **slava***

SSP: *ko se prebudim, se bom sitil ob tvoji podobi*

4. 1. 1. 2. 3 Hebraizmi¹³⁵

a1) Ps 84,5:

vedan (vedno) (TRB) : **sela** (DAL, SSP)

a2) Ps 84,9:

sela (TRB, DAL, SSP)

¹³⁴ *Der Eifer 'vnema'*.

¹³⁵ Za razlago izrazov glej poglavje 3 Besedoslovna analiza – Ps 84,2 in Ps 84,5.

JAP in WLF nimata te besede (ne morebitnega prevodnega ustreznika).

b) Ps 84, v. 2, 4, 9, 13:

vojska (TRB)/*vojske* (JAP, SSP) : **Zebaot** (DAL) : *vojskine trume* (WLF)

c) Figura etymologica¹³⁶

Ps 27,6:

TRB: *taku iest hozho te offre tiga vukana offrouati*

DAL: *satu hozhem jest v'njegovi Vtti hvalo offrati*

JAP: *inu jest hózhem v' njegóvim šhotorji s' velikim gláfsam óffre offrùvati*

WLF: *in sim daroval dar veselja v njegovim šotoru*

SSP: **daroval** bom v njegovem šotoru **daritve ob vzklikanju**

V naslednjih skupinah gre pri nekaterih ilustrativnih primerih še za razlike v korenih, vendar ne pri vseh, zato so uvrščeni v samostojne podkategorije na leksikalni ravni.

4. 1. 2 Leksikalni arhaizmi¹³⁷

a1) Ps 17,7:

TRB: *ti Ohranenik tih kir fe na te seuupaio,*

DAL: *ti **Svelizhar**, téh, kateri na tebe savupajo*

JAP: *kęr teifste **odrešhish**, katęri v' tebe vupajo*

WLF: *ki **otévaš** njé, ki v té upajo*

SSP: **rešitelj** tistih, ki se zatekajo /.../ k tvoji desnici

a2) Ps 27,9:

TRB: *mui Bug inu Ohranenik*

DAL: *ò Bug mojga **isvelizhanja***

JAP: *ò Bóg mój **Isvelizhar***

¹³⁶ Figura etymologica, zveza samostalnika z istopodstavnim glagolom, je kazalec svečanega, obenem pa tudi težkega stila. F. Premk (2003a: 72) jo uvršča med frazeološke hebraizme. – Čeprav ne gre za neposredni hebraizem, ampak za slogovno zgledovanje, kalk – dobesedni prevod po hebrejščini, je tu uvrščena pod hebraizme. – Glede na izvor pri TRB in JAP zveza sicer sestoji (tudi) iz germanizmov, germanizem pa ima tudi DAL, ki nima figure etymologice.

¹³⁷ Irena Grickat-Radulović (1987: 165) navaja H. Orzechovsko (*O jeziku Damatinove Biblije*, Razprave [Razred 2], Ljubljana: SAZU, 1978, str. 33), ki pravi, da »so variante besed in oblik ali konstrukcij, ki so danes drugovrstne, zaznamovane kot arhaizmi ali dialektizmi, tedaj lahko bile prav osnovne variante«. Grickat-Radulovićeva dodaja, da imajo arhaizmi, pa tudi dialektizmi, pogosto stilsko funkcijo.

WLF: *o Bog, zveličar moj*

SSP: *Bog moje rešitve*

b) Ps 27,1:

TRB: *TA Gospud ie muia luzh inu muie ohranene*

DAL: *GOSPVD je moja Luzh inu Ohranenje*

JAP: *Gospód je moja luzh, inu moja **pomózh***

WLF: *Gospod je moja luč, in moja **pomoč***

SSP: *GOSPOD je moja luč in moja **rešitev***

c) Ps 73,2:

TRB: *Muie noge pag bi fe bile skorai **opoteknile**, Inu muie stopyne bi bile skorai spopolnile.*

DAL: *Ieft pak bi fe bil skoraj spodpolsnil s'mojemi nogami: Moje stopinje bi fe bilé skoraj **spodèrknile**.*

JAP: *Moje nogę pak bi bile skoraj **spodletęle**: moje stopine bi bile skoraj **spoddàrknile**.*

WLF: *Moje noge pa bi se bile kmalo **spotaknile**; kmalo bi bile **spoderknile** moje stopinje.*

SSP: *Jaz pa – moje noge so se skoraj **spotaknile**, moji koraki so malodane **spodrsnili**.*

č) Ps 100,5:

trpeti (TRB, DAL, JAP, WLF) : *trajati* (SSP)

4. 1. 3 Beseda : besedna zveza

a) Ps 17,1:

pravica (TRB, DAL, JAP, WLF) : *pravična stvar* (SSP)

b) Ps 27,5:

kamenata peč (TRB) : *skala* (ostali)

c) Ps 45,5:

desnica (TRB, JAP, WLF, SSP) : *desna roka* (DAL)¹³⁸

č) Ps 100,1:

veselje (TRB) : *ukanje* (DAL) : *veselo petje* (JAP, WLF) : *vriskanje* (SSP)

¹³⁸ Za primerjavo: Ps 45,10: *desnica* (vsi prevodi); Ps 73,23–24: *desna roka* (vsi prevodi).

d) Ps 148,2:

vojska (DAL)/ *vojske* (TRB, , JAP, SSP) : *vojskine trume* (WLF)¹³⁹

Besedno zvezo ima večinoma samo en prevod nasproti ostalim, ki uporabijo enobesedno poimenovanje (tu je izjema primer č), kjer besedno zvezo uporabita JAP in WLF).

4. 1. 4 Frazemi¹⁴⁰

4. 1. 4. 1 Pri vseh prevodih

Sestavine frazemov se zamenjajo:

a) Ps 1,2:

TRB, JAP, WLF: *noč in dan*

DAL: *dan in noč*

SSP: *podnevi in ponoči*

b) Ps 1,4:

TRB, DAL, SSP: *kakor pleve*

JAP, WLF: *kakor prah*

c) Ps 17,8:

TRB: *obari ti mene koker tu ferklu tiga oka*

DAL, JAP: *ob(v)aruj mene kakòr sèrklu v'ozhefsi*

WLF: *vári me ko punčico v očesu*

SSP: *varuj me kakor zenico v očesu*¹⁴¹

č1) Ps 73,26:

TRB, WLF, SSP: *moje meso in moje srce*

DAL: *moje meso in duša*

JAP: *moje telo in moje srce*

¹³⁹ Za primerjavo: Ps 84, v. 2, 4, 9 in 13: *vojske* (TRB, JAP, SSP) : *Zebaot* (DAL) : *vojskine trume* (WLF). Vsi primeri (tudi že omenjeni hebraizem *Zebaot* pri DAL) so v množinski obliki, medtem ko uporabi v Ps 148,2 samo DAL sam. *vojska* v edninski obliki.

¹⁴⁰ O bibličnih frazemih glej Kržišnik 2000. Avtorica v prispevku ugotavlja, da je večina bibličnih stalnih zvez v SSKJ brez oznake *bibl.*, veliko pa jih v SSKJ sploh ni.

¹⁴¹ V SSKJ pod geslom *zenica*: *paziti na koga kot na zenico svojega očesa* 'zelo'.

č2) Ps 84,3:

TRB, JAP, WLF, SSP: *moje srce in moje meso*

DAL: *moje telo in moja duša*

Sam. *duša* v obeh (č1 in č2) primerih uporabi samo DAL.

d) Ps 100,3:¹⁴²

TRB, DAL, JAP, WLF: *ovce njegove paše*

SSP: *čreda njegove paše*

e1) Ps 45,7:

TRB: *vfelei inu vekoma*

DAL: *vfelej tår vekoma*

JAP: *od vəkoma do vəkoma*

WLF *od vekomej do vekomej*

SSP: *na vekov veke*

e2) Ps 133,3:

TRB: *vfelei inu vekoma*

DAL: *vfelej tår vekoma*

JAP, WLF: *na vəkoma*

SSP: *na veke*

e3) Ps 148,6:

TRB: *vfelei inu vekoma*

DAL: *vfelej tår vekoma*

JAP: *sa vfelej, inu sa vəkoma*

WLF: *za vselej in na večne čase*

SSP: *za vselej, na veke*

TRB in DAL imata v vseh treh primerih eno (vsak svojo) varianto.

¹⁴² Poudarek na skupini. Morda povezava z dobrim pastirjem iz Nove zaveze: »Jaz sem dobri pastir. Dobri pastir da svoje življenje za ovce.« (Jn 10,11).

4. 1. 4. 2 Samo pri nekaterih prevodih:

a1) Ps 1,6:

TRB, DAL: *poginiti*

JAP: ***konec vzeti***

WLF: *zginiti*

SSP: *voditi v pogubo*

a2) Ps 73,19:

TRB, JAP: ***konec vzeti***

DAL: ***konec jemati***

WLF: *poginiti*

SSP: *preminiti*

a3) Ps 73,27:

TRB: ***konec vzeti***

DAL: *biti končan*

JAP, WLF: *poginiti*

SSP: *pogubiti*

b) Ps 73,22:

TRB, DAL: *biti norec*

JAP, SSP: *biti neumen*

WLF: ***biti v nič storjen***

c) Ps 84,10:

TRB: *razgledati*

DAL, WLF: *pogledati*

JAP: ***vreči oči***

SSP: *ozreti se*

JAP ima frazem v treh primerih, TRB v dveh, DAL in WLF pa v enem primeru (od petih).

4. 1. 5 Dodana beseda/besedna zveza

a) Ps 27,4:

TRB: *enu fem iest profsil od Gospudi*

DAL: *enu profsim jest od GOSPVDA*

JAP: *eno samo rezh sim jest Gospóda profsil*

WLF: *eno sim Gospoda prosil*

SSP: *za eno prosim GOSPODA*

b) Ps 73,24:

TRB: *inu mene gori vfamesh fto zhestio*

DAL: *inu me h'puslednimu s'zhaftjo gori vsamesh¹⁴³*

JAP: *inu ti bósh mene po tem v' (tvojo) zhaft gori vsel*

WLF: *in v veličastvu si me sprejel*

SSP: *potem pa me vzemi v slavo*

4. 1. 6 Opuščanje

DAL je opuščal pri TRB določni in nedoločni člen, vendar v tem ni bil dosleden: velikokrat ga opusti, a ga večkrat tudi obdrži ali pa zamenja. Tukaj je relevantno primerjati prve tri prevode (pravzaprav samo prva dva), ker je DAL popravljajal za TRB, a vidimo, da se kdaj pojavi še pri JAP (samo takrat ga navajam pri primerih), pri kasnejših dveh prevodih pa ne.

a) Ps 1,2:

TRB: *temuzh nega vesselie inu vola ie vti Poftaui tiga Gospudi*

DAL: *temuzh ima shejle h'GOSPODNI Poftavi*

JAP: *ampak ima fvojo vólo v' postávi tiga Gospóda*

DAL opusti, JAP ohrani drugi določni člen.

b) Ps 73,3:

TRB: *sakai mene ie obdal en Ayffer subper te neuumne*

DAL: *sakaj meni je shal djalu na te Hvalce*

¹⁴³ Glede na JAP in SSP ima DAL drugačno pomensko sestavino končnosti: *h puslednimu* pomeni nazadnje, tj. po vsem tem.

JAP: *kər fīm fe zhes te krivizhne vnəl*

DAL in JAP obdržita določni člen (TRB ima tudi nedoločnega pred sam., DAL in JAP nimata sam. (na istem mestu uporabita povdk. v glagolski zvezi oz glagol.)

c) Ps 133,2:

TRB: *koker ta shlahtni Balsam*

DAL: *kakòr je ta dragi Balsham*

DAL ohrani določni člen.

č) Ps 27,3:

TRB: *aku en cel Camp subper me leshi /.../ kadar en kreg subper me vftane*

DAL: *aku lih ena vojska supèr mene kamp stury /.../ kadar boj supàr mene vftane*

JAP: *aku ravnu bi (ena vojska) meni na spruti fhotorje postávila /.../ aku lih bi boj supèr mene vftal*

Vsi trije prevodi imajo prvi nedoločni člen, drugega le TRB.

d) Ps 84,4:

TRB: *sakai ta Vrabez naide to hysho, inu ta Laftouiza febi gnefdu*

DAL: *sakaj Ptiza je eno hisho nashla, inu Laftoviza svoje gnesdu*

DAL zamenja drugi določni člen z nedoločnim, prvega in tretjega pa opusti.

e) Ps 84,12:

TRB: *saki ta Gospud Bug ie tu Sonce, inu ta Szhyt, ta Gospud daie Gnado*

DAL: *sakaj GOSPVD Bug je Sonce inu Szhit, GOSPVD daje gnado*

DAL opusti vse določne člene pri TRB.

4. 2 Pomenska razmerja

4. 2. 1 Medleksemska razmerja

4. 2. 1. 1 Sopomenskost

a) Samostalniki

a1) Ps 27,8:

obličje (TRB, JAP, WLF, SSP) : *obraz* (DAL)

a2) Ps 73,2:

stopinja (TRB, DAL, JAP, WLF) : *korak* (SSP)

a3) Ps 73,21:

obisti (TRB, DAL, JAP) : *ledvice* (WLF, SSP)

a4) Ps 73,6:

offert (TRB, DAL) : *napuh* (JAP, WLF) : *ošabnost* (SSP)

a5) Ps 148,3:

luna (TRB, DAL, WLF, SSP) : *mesec* (JAP)

a6) Ps 148,6:

ordninga (TRB) : *zapoved* (DAL, JAP) : *postava* (WLF) : *zakon* (SSP)

b) Glagoli

b1) Ps 27,7:

vpiti (TRB, JAP) : *klicati* (DAL, WLF, SSP)

b2) Ps 27,8:

praviti (TRB DAL, SSP) : *reči* (JAP, WLF)

b3) Ps 45,3:

žegnati (TRB, DAL) : *požegnati* (JAP) : *oblagodariti* (WLF) : *blagoslavljati* (SSP)

b4) Ps 84,9:

zastopiti (TRB) : *razumeti* (DAL)

b5) Ps 84,11:

prebivati (TRB, DAL, JAP) : *stanovati* (WLF, SSP)

b6) Ps 100,3:

storiti (TRB, DAL) : *narediti* (SSP)

Konotativne pomenske razlike med prevodi:¹⁴⁴

b7) Ps 27,1:

TRB: *strašiti se* ('bati se')

DAL: *biti groza* ('zelo se bati'; groza 'velik strah')

JAP, WLF: *tresti se* (ekspr. 'čutiti strah, skrb zaradi česa')

SSP: *trepetati* (ekspr. 'čutiti strah, skrb zaradi česa')

b8) Ps 27,2:

(moje meso)

TRB: *snesti* (stil. 'pojesti')¹⁴⁵

DAL, WLF, JAP: *žreti* (ekspr. 'hlastno jesti, z grizenjem uničevati')

SSP: *požreti* (nizko 'pojesti', eksp. 'z grizenjem uničiti')

b9) Ps 73,19:

TRB, JAP: *konec vzeti* (ekspr. 'umreti, poginiti, ubiti se')¹⁴⁶

DAL: *konec jemati* (eksp. 'umirati' - vidska razlika)

WLF: *poginiti* (ekspr. 'umreti')

SSP: *preminiti* (knjiž. 'umreti')

b10) Ps 73,27:¹⁴⁷

TRB: *konec vzeti* (eksp. 'umreti, poginiti, ubiti se')

DAL: *biti končan* ('ubiti'; končati star. 'ubiti, usmrtiti, uničiti, ugonobiti')

JAP, WLF: *poginiti* (ekspr. 'umreti')

SSP: *pogubiti* (star. 'ubiti, usmrtiti')

¹⁴⁴ Vsi prevodi imajo enak denotativni pomen, pri nekaterih primerih gre za konotativno pomensko razliko (označeno z eksp.). – Prvine, ki vplivajo na adherentno (drugotno) konotativnost, so zlasti čustvene (ekspresivne) (Vidovič Muha 2000: 97, 101).

¹⁴⁵ Izraz je v sodobnem knjižnem jeziku stilno obarvan.

¹⁴⁶ Glej tudi Stramljič Breznik (1998: 270–271), kjer avtorica opozarja, da je največ frazemov (vseh, ne posebej bibličnih) v SSKJ označenih z oznako ekspresivno, sledita skupini, označeni z vzneseno in olepševalno. »Zlasti skupina z oznako ekspresivno je dejansko najmanj označena, če upoštevamo, da je ekspresivnost sploh tipična lastnost frazema, opazna iz njegovega razmerja do proste besedne zveze.«

¹⁴⁷ Konotativna in časovna pomenska razlika.

4. 2. 1. 1. 1 Besedotvorne sopomenke

a) Časovne besedotvorne sopomenke

a1) Ps 1,6:

znati (TRB, DAL) : *poznati* (JAP, WLF, SSP)

a2) Ps 45,5:

čuden (TRB, DAL, JAP) : *čudovit* (WLF)

a3) Ps 45,17:

staviti (DAL) : *postaviti* (TRB, JAP, WLF, SSP)

a4) Ps 73,6:

hudoba (TRB) : *hudobija* (JAP, WLF)

a5) Ps 73,26:

del (TRB, DAL, JAP) : *delež* (WLF, SSP)

a6) Ps 84,7:

dol (TRB, DAL) : *dolina* (JAP, WLF, SSP)

a7) Ps 148,9:

rodovit (TRB, DAL) : *rodoviten* (JAP) : *roden* (WLF)

b) Sopomenska obrazila nasploh

b1) Ps 45,2:

pisar (TRB, DAL, JAP) : *pisavec* (WLF) : *pisec* (SSP)

b2) Ps 45,4:

opasati (TRB, SSP) : *prepasati* (DAL, JAP, WLF)

c) Sobesedilne sopomenke

c1) Ps 27,7:

hudoben (TRB, JAP, WLF) : *hud* (DAL)

c2) Ps 73,6:

sila (DAL) : *nasilje* (SSP)

c3) Ps 73,17:

svetost (TRB) : *svetinja* (DAL) : *svetišče* (WLF, SSP)

4. 2. 1. 2 Pomenska podobnost ¹⁴⁸

1) Ps 17,1:

vpyen(j)e (TRB, DAL) : *ječanje* (SSP)

Skupna UPS: oglašanje/proizvajanje glasov

TRB, DAL: vpitje; RPS: z zelo glasnim govorjenjem/zelo glasno

SSP: ječanje; RPS: z enakomernimi, slabotnimi, bolečino izražajočimi glasovi

2) Ps 17,12:

TRB: *koker en mlad Leu, kir na skriunim prebyua*

DAL: *kakòr en mlad Leu, kateri v'Berlogi fedy*

JAP: *kakòr en mlad leṽ, katèri v' lukni tìzhhy*

WLF: *ko mlad lev, ki preži v zatišji*

SSP: *kakor mlad lev, ki preži v skrivališču*

Skupna UPS: skriti prostor

TRB: *na skrivnem* '(na)skrivaj' – splošnejše

DAL: *brlog*; RPS: za bivanje zveri, zlasti v kaki votlini

JAP: *luknja* – sopomenka brlogu (le-ta je natančneje opredeljen)

WLF: *zatišje* (ekspr.); RPS: miren, zavarovan pred čim sploh

SSP: *skrivališče* – prostor, le besedotvorna razlika od na skrivnem

3) Ps 27,12:

sovražniki (TRB, DAL) : *preganjavci* (JAP) : *stiskavci* (WLF) : *nasprotniki* (SSP)

Skupna UPS: nasprotnik z željo škodovati

TRB, DAL: *sovražnik*; RPS: z zelo nenaklonjenim čustvenim odnosom, odporom

JAP: *preganjavec*; RPS: ki koga preganja (preganjati 'zasledovati koga z namenom uničiti ga ali mu onemogočiti delovanje')

WLF: *stiskalec*; RPS: ki koga stiska (stiskati ekspr. 'delati, da je kdo v zelo neprijetnem, težavnem položaju')

SSP: *nasprotnik* – splošnejše

¹⁴⁸ Z današnjega vidika je včasih težko določiti, ali je šlo v starejših prevodih za popolno ali delno pomensko prekrivnost.

4) Ps 73,20:

Pild (TRB, DAL) : *domišljena sreča* (JAP) : *podoba* (WLF) : *privid* (SSP)

Skupna UPS: podoba

TRB, DAL: *Pild* 'podoba' ('predstavitev česa resničnega ali domišljjskega') – splošnejše

JAP: *domišljena sreča*; RPS: *namišljena* ('namišljeno stanje ugodja' – sreča sicer pomensko odstopa, a gre za sobesedilno pomensko podobnost)

WLF: *podoba* – sopomenka *Pildu*

SSP: *privid*; RPS: *izmišljena*, *fantazijska*

5) Ps 73,21:

TRB: *inu ie mene **bolllu** vmuih obyftih*¹⁴⁹

DAL: *inu me **bodde** v'moih obyftih*

JAP: *tudi moje obyfti fo **nepokójne postale***

WLF: *in so se moje ledvice **pretresle***

SSP: *in me je **zbadalo** v ledvicah*

Skupna UPS: čutiti bolečine

TRB, DAL: *bosti* (ekspr.); RPS: *ostra*, *pekoča bolečina*

JAP: *postati nepokojen* (knjiž.); RPS: *zaradi vznemirjenja*, *notranje napetosti*

WLF: *pretresti* (ekspr.); RPS: *zaradi tresenja*, *premikanja*

SSP: *zbadati* (ekspr.): *ostra bolečina* – sopomenka *bosti*, *vidska razlika* (večkratnost, ponavljajnost dejanja glede na *bosti*)

6) Ps 73,22:

TRB, DAL: *biti norec*

JAP, SSP: *biti neumen*

WLF: *biti v nič storjen*¹⁵⁰

TRB, DAL: *norec* (ekspr.); UPS: *človek*, RPS: *brez pameti*, *brez uma*

JAP, SSP: *neumen* – sopomensko z *norec*, a konotativna pomenska razlika

¹⁴⁹ Gl. *bosti* - *bodem* v opisnem deležniku (*bodlo* > *bodlu* > *bolllu*).

¹⁵⁰ Frazema ni v SSKJ. Najbližje (pod geslom *nič*) je ekspr. *vse bo šlo v nič* 'bo propadlo'.

WLF: *biti v nič storjen* – splošnejši pomen, prehod v drugo stanje (iz nečesa, kar je, v nekaj, kar ni; nič 'kar ne obstaja, ne biva', ekspr. izraža zelo majhno količino, vrednost)

7) Ps 73,27:

prešuštniki (TRB) : *kurbati* (DAL) : *nezvesti* (JAP, WLF) : *vlačuganje* (SSP)

TRB: *prešuštnik* (ekspr. 'poročen moški, ki spolno občuje zunaj zakona')

DAL: *kurbati* (se) (vulg. 'vlačugati se, vlačiti se')

JAP, WLF: *biti nezvest* ('ne vztrajati v ljubezenskem razmerju do koga')

SSP: *vlačuganje* (glagolnik od vlačugati 'opravljati spolne odnose za plačilo, slabš. imeti s stališča določene ljubezenske zveze nedovoljene spolne odnose')

Skladenjskopomenska razlika med prevodi: pri DAL (*kurbati*) in v SSP (*vlačuganje*) gre za dejanje, pri TRB (*prešuštnik*) je vršilec dejanja, pri JAP in WLF (*nezvest*) gre za nosilca lastnosti. Izrazi spadajo v različne besedne vrste. Pomensko prekrivna sta izraza pri DAL in SSP ter pri TRB in JAP ter WLF, pri TRB gre glede na JAP in WLF še za konotativno pomensko razliko.

8) Ps 84,4:

hiša (TRB, DAL, WLF) : *stanovanje* (JAP) : *dom* (SSP)

Skupna UPS: bivalni prostor, stavba

TRB, DAL, WLF: *hiša*; RPS: namenjena zlasti za bivanje ljudi¹⁵¹

JAP: *stanovanje* – sopomenka domu

SSP: *dom*; RPS: kjer kdo stalno živi

9) Ps 84,10:

razgledati (TRB) : *pogledati* (DAL, WLF) : *vreči oči* (JAP) : *ozreti se* (SSP)

Skupna UPS: gledati

TRB: *razgledati*; RPS: razmeščenost pogleda (na vse strani)

DAL, WLF: *pogledati*; RPS: usmeriti pogled

¹⁵¹ Hiša je lahko tudi večpomenka in je sopomenska prebivališču nasploh – v tem primeru je metonimija.

JAP: *vreči oči* (ekspr.) – sopomensko s pogledati, a konotativna pomenska razlika

SSP: *ozreti se*; RPS: obrniti pogled

10) Ps 84,12:

odpovedati (TRB, DAL) : *odrekati* (SSP) : *odvzeti* (JAP) : *kratiti* (WLF)

Skupna UPS: delati, povzročati kaj (da je česa manj/da česa ni več)

TRB, DAL: *odpovedati*; RPS: da kdo ni več deležen česa pozitivnega od koga

SSP: *odrekati* – sopomenka odpovedati

JAP: *odvzeti*; RPS: da ima kdo, kaj česa manj ali nima več

WLF: *kratiti*; RPS: da ima kdo česa manj – sobesedilna sopomenskost z gl. *odvzeti*

11) Ps 100,5:

milost (TRB, DAL) : *usmiljenje* (JAP, WLF) : *dobrota* (SSP)

Skupna UPS: odnos oz. lastnost, povezana z dobrim

TRB, DAL: *milost* (nav. eksp.); RPS: dobrohoten, prizanesljiv (odnos)

JAP, WLF: *usmiljenje* – sopomenka milosti

SSP: *dobrota*; RPS: (lastnost) dobrega, dobrosrčnega človeka

12) Ps 148,13–14:

čast (TRB) : *hvala* (DAL, JAP) : *slava* (WLF) : *veličastvo* (SSP)

Skupna UPS: velika vrednost, pomembnost koga/česa

TRB: *čast*; RPS: priznanje velike vrednosti ali veljave, spoštovanje

DAL, JAP: *hvala*; RPS: poudarjanje pozitivnih lastnosti koga/česa

WLF: *slava* – sopomenka časti

SSP: *veličastvo*; RPS: ki vzbuja pozornost, občudovanje

4. 2. 1. 3 Pomenska različnost

1) Ps 1,1:¹⁵²

TRB: *nega lyftie ne **vuene***

DAL: *njegovu lyftje **neuvene***

JAP: *katęriga pęrje fe ne bó **oblętelu***

WLF: *njegovo perje ne **oblęta***

SSP: *njegovo listje ne **ovene***

TRB, DAL: *uveneti*; SSP: *oveneti*

UPS: izgubiti, RPS: trdnost, napetost, gladkost (zaradi pomanjkanja vode, sokov)

JAP, WLF: *obleteti*

UPS: izgubiti, RPS: liste

2) Ps 1,6:

TRB: *ta pot tih Neuernikou **pogine***

DAL: *tęh pregręfhnih pot **pogine***

JAP: *pôt tih hudobnih bó **konęz vsęla***

WLF: *pot hudobnežev pa **zgine***

SSP: *pot krivičnih pa **vodi v pogubo***

TRB, DAL: *poginiti* (ekspr. 'umreti')

JAP: *konec vzeti* (ekspr. 'umreti, poginiti, ubiti se') – sopomensko

WLF: *zginiti* ('prenehati biti, obstajati; zastar. miniti, preteči') – pomensko širše

SSP: *voditi v pogubo* (voditi 'peljati; omogočati, da kdo kam pride'; poguba ekspr. 'stanje kot posledica velike moralne ali materialne izgube, škode' – negativna konotacija) – pomensko različno od ostalih prevodov

3) Ps 17,12:

TRB: *koker en mlad Leu, kir na skriunim **prebyua***

DAL: *kakòr en mlad Leu, kateri v'Berlogi **fedy***

JAP: *kakòr en mlad lęv, katęri v' lukni **tįzhy***

WLF: *ko mlad lev, ki **preží** v zatišji*

¹⁵² Med izrazi *uveneti/oveneti* in *obleteti* je povezava (izguba česa) – razmerje vzroka in posledice.

SSP: *kakor mlad lev, ki preži v skrivališču*

TRB: *prebivati* (knjiž. 'biti')

DAL: *sedeti* ('biti, nahajati se kje') – sopomenki

JAP: *tičati*; (ekspr.) UPS: biti, nahajati se kje, RPS: negibno sedeč, čepeč – specifičen pomen¹⁵³

WLF, SSP: *prežati*; UPS: čakati, RPS: v določenem položaju, da se kaj ulovi – pomensko različno od prvih treh prevodov

4) Ps 27,4:

TRB: *de bi mogel /.../ refgledouati te lipe Boshye slushbe*

DAL: *de bi gledal te lepe GOSPODNIE Boshje flushbe*

JAP: *de bi **lepoto** tiga Gospóda ględal*

WLF: *de bi gledal **sladnost** Gospodovo*

SSP: *da bi zrl GOSPODOVO **milino***

TRB, DAL: *božje službe* ('to/vse, kar je v zvezi z Bogom'), dodan prid. *lep*

JAP: *lepota*; UPS: lastnost, značilnost, RPS: lepega

WLF: *sladnost* zastar. 'naslada, čutnost'; UPS: prijeten občutek, RPS: zaradi zadovoljevanja kake želje

SSP: *milina*; UPS: lastnost, RPS: milega človeka (v tem primeru Gospoda – Boga)

Pomenska enakost pri TRB in DAL ter razlika od ostalih treh prevodov, JAP in SSP sta si pomensko podobna, izbira pri WLF je pomensko različna.

5) Ps 73,3:

neumni (TRB) : *hvalci* (DAL) : *krivični* (JAP) : *hudobni* (WLF) : *bahači* (SSP)

Skupna UPS pri TRB, JAP, WLF: človek glede na slabo lastnost (pri JAP in WLF: moralno)

TRB: *neumni*; RPS: ki ne ravna v skladu z (raz)umom, pametjo

¹⁵³ UPS pri *tičati* 'biti, nahajati se kje' je pomen glagolov *prebivati* (TRB), *sedeti* (DAL) – glagola sta nadpomenki *tičati*.

JAP: *krivični*; RPS: ki povzroča krivico (krivica 'dejanje, ki koga prizadene in je v nasprotju z vrednotami, priznanimi v določeni družbi')

WLF: *hudobni*; RPS: ki drugim želi in povzroča slabo, hudo

Skupna UPS pri DAL in SSP: človek glede na izražanje svojih pozitivnih lastnosti

DAL: *hvalec*: (ekspr., redko); RPS: ki se (rad) hvali – konotativna pomenska razlika

SSP: *bahač*; RPS: ki se (rad) baha (bahati se 'čez mero se hvaliti') – večja mera dejanja

Pomenska podobnost med TRB, JAP in WLF ter pomenska različnost od DAL in SSP, ki imata med seboj pomensko zelo podobni izbiri.

Skladenjskopomenska razlika med prevodi: neumni (TRB), krivični (JAP), hudobni (WLF) – nosilec lastnosti, ki jo poimenuje podstava; hvalec (DAL), bahač (SSP) – vršilec dejanja, ki ga izraža podstava.

6) Ps 73,5:

nesreča (TRB, DAL) : *trpljenje* (JAP) : *trud* (WLF) : *muka* (SSP)

Skupna UPS pri TRB, DAL, JAP, SSP: neugodno, neprijetno stanje človeka¹⁵⁴ – različna stopnja neugodnosti (pomenska podobnost):

TRB, DAL: *nesreča*; RPS: duševne bolečine

JAP: *trpljenje*; RPS: hude telesne ali duševne bolečine, neugodje

SSP: *muka* – sopomenka *trpljenju*

WLF: *trud* – se pomensko (bolj) razlikuje od ostalih prevodov:

UPS: velik telesni, duševni napor, RPS: za doseg, uresničitev kakega cilja

7) Ps 73,6:

hudoba (TRB) : *sila* (DAL) : *krivica in hudobija* (JAP, WLF) : *nasilje* (SSP)

TRB: *hudoba* (star. 'hudobija'); 1. UPS: lastnost, RPS: hudobnega človeka, 2. UPS: dejanje

RPS: zlobno, hudobno

¹⁵⁴ Stanje, v katerem človek čuti neugoden, neprijeten telesni in/ali duševni občutek.

JAP, WLF: *hudobija* – sopomensko s hudobo

JAP, WLF: *krivica*; UPS: dejanje, RPS: ki koga prizadene in je v nasprotju z vrednotami, priznanimi v določeni družbi

DAL: *sila* – sobesedilna sopomenka z nasiljem, besedotvorno različno

SSP: *nasilje*; UPS: dejanje, ravnanje, RPS: nasilno ('ki se uresničuje z uporabo sile, pritiska') – pomensko različno od TRB, JAP, WLF¹⁵⁵

Sopomenskost med prevodi DAL in SSP ter med TRB, JAP in WLF, slednja dva imata še leksikalni dodatek, ki ga TRB nima.

8) Ps 100,5:

resnica (TRB, DAL, JAP, WLF) : *zvestoba* (SSP)

TRB, DAL, JAP, WLF: *resnica*; UPS: lastnost (koga/česa), RPS: skladnega s tem, kar obstaja; ujemajočega se z določenimi dejstvi

SSP: *zvestoba*; UPS: lastnost (koga; v tem kontekstu Boga), RPS: ki vztraja v (naklonjenem) razmerju do koga; ki koga (vedno) spremlja, je pri njem – pomensko različno¹⁵⁶

9) Ps 133,3:

zapovedati (TRB, SSP) : *obljubiti* (DAL, JAP, WLF)

TRB, SSP: *zapovedati*; UPS: povedati, sporočiti, RPS: da se kaj mora narediti, delati

DAL, JAP, WLF: *obljubiti*; UPS: izjaviti (komu), RPS: da bo kaj dobil, bo česa deležen oz. da bo kdo kaj storil, uresničil – pomensko različno¹⁵⁷

¹⁵⁵ Pomenska razlika med izrazi kjub temu, da je lahko skupna UPS: dejanje (pri TRB, JAP in WLF je za hudobijo lahko tudi lastnost), ki je tudi besedotvorni pomen izrazov.

¹⁵⁶ Pomenska razlika kljub skupni UPS: lastnost (besedotvorni pomen).

¹⁵⁷ Pomenska razlika kljub skupni UPS: izraziti kaj.

4. 2. 2 Tipi večpomenskosti

4. 2. 2. 1 Pomenska vsebovanost

Primeri so razvrščeni tako, da je nadpomenka na levi, podpomenka na desni strani.

a) Ps 1,1:

človek (JAP, WLF, SSP) : *mož* (TRB, DAL)

b) Ps 17,1:

prošnja (TRB) : *molitev* (DAL, JAP, WLF, SSP)

c) Ps 45,1:

otroci (TRB, DAL) : *sinovi* (JAP, WLF, SSP)¹⁵⁸

č) Ps 45,7:

sedež (JAP, WLF) : *stol* (TRB, DAL) : *prestol* (SSP)

d) Ps 84,4:

ptica (DAL, SSP) : *vrabec* (TRB, WLF)/*grabec* (JAP)

e) Ps 133,2:

mazilo (JAP, WLF) : *olja* (SSP) : *balzam* (TRB, DAL)

f) Ps 148,10:

laznina (WLF, SSP) : *črvje* (TRB, DAL)

4. 2. 2. 1. 1 Vzporedna podpomenskost¹⁵⁹

a) Ps 45,16:

palača (DAL, SSP) : *tempelj* (WLF) – nadpomenka: stavba

b) Ps 84,3:

hiša (JAP) : *dvor* (SSP) – nadpomenka: bivalna stavba

c) Ps 84,4:

lastovica (TRB, DAL), *lastovka* (SSP) : *grlica* (JAP, WLF) – nadpomenka ptica

č) Ps 100,4:

veža (TRB) : *lopa* (DAL, JAP, WLF) : *dvor* (SSP) – nadpomenka zaprt prostor

d) Ps 148,7:

balena (TRB, DAL) : *morski som* (JAP) : *morska pošast* (SSP) – nadpomenka velika morska žival

¹⁵⁸ Za primerjavo Ps 148,14: *otroci* (TRB, DAL, JAP) : *sinovi* (WLF, SSP).

¹⁵⁹ Izrazi imajo skupno nadpomenko.

e) Ps 148,8:

piš (TRB, JAP) : *vihar* (DAL, WLF) : *viharni veter* (SSP) – nadpomenka veter

f) Ps 148,9:

gora in hrib (TRB, DAL) : *gora in grič* (JAP, SSP) : *hrib in grič* (WLF) – nadpomenka vzpetina¹⁶⁰

4. 2. 2. 2 Pomenski prenosi

4. 2. 2. 2. 1 Prenos glede na bližino

4. 2. 2. 2. 1. 1 Sinekdoha

a) Ps 45,2:

TRB: *mui iefik bo ena **perut** eniga hitriga Piffaria*

DAL: *moj jesik je enu **peru** eniga hitriga Piffarja*

JAP: *mój jésik je kakòr **perù** eniga hitriga pifsárja*

WLF: *moj jezik je kakor **peró** pisavca, kateri hitro piše*

SSP: *moj jezik je **pisalo** hitrega pisca*

b) Ps 45,3:¹⁶¹

TRB: *ta Gnada ie islyta vtuih **uſtih***

DAL: *lubesniva fo tvoja **uſtna***

JAP: *lubesnivi fo tvoji **shnabli***

WLF: *prijetnost je izlita na tvoje **ustnice***

SSP: *s tvojih **ustnic** lije milina*

V obeh primerih gre za zamenjavo dela s celoto: celota (perut/usta) poimenuje del (pero/ustnice).

c) 45,13:

TRB: *ty bogati vmei ludmi bodo pred **tebo** molyli*

DAL: *ty bogati folki bodo pred **tabo** molili*

¹⁶⁰ Za primerjavo Ps 133,3: hrib (TRB, JAP, WLF) : gora (DAL, SSP).

¹⁶¹ Izbira izraza je lahko odvisna tudi od predloge. Luther ima *holdselig sind deine Lippen* 'mile so tvoje ustnice', v Vulgati je *diffusa est gratia in labiis tuis* 'milost/hvaležnost je razpršena na tvojih ustnicah' – v obeh primerih pomen 'ustnice' napotuje, da so usta pri TRB sinekdoha za ustnice. Toda tu je lahko pomenska razlika – da TRB misli usta, in ne ustnice, kaže predlog *v* ustih, in ne *na* ustih (sinekdoha).

JAP: *vši bogáti tiga ljudstva bódo **tebe** profsili*

WLF: *vsi bogati zmed ljudstva, bodo z darili **tvoj obraz** prosili*

SSP: ***tvoj obraz** milujejo bogati iz ljudstva*

V tem primeru gre za menjavo celote z delom ali obratno.

č) Ps 45,17:

TRB: *te ifte bosh postauila kanim Vyudom po vsim **Sueitu***

DAL: *te bosh ti k'Viudom stàvila po vsim **Sveiti***

JAP: *ti jih bósh sa poglavárje zhes vuš **fvejt** postávil*

WLF: *postavil jih boš poglavarje po vsi **zemlji***

SSP: *postavil jih boš za kneze po vsej **deželi***

Svet in zemlja (sopomenki) sta sinekdohi za deželo (menjava dela s celoto).¹⁶²

4. 2. 2. 1. 2 Metonimija

a) Ps 17,15:¹⁶³

TRB: *ieft hozho fyt biti kadar se tuia **Gloria** obudi*

DAL: *jeft hozhem fit biti, kadar se s'budim po tvoim **Pildi***

JAP: *bóm nafiten, kadàr se bó tvoje **zhafst** pèrkasala*

WLF: *nasiten bom, ko se perkaže tvoja **slava***

SSP: *ko se prebudim, se bom sitil ob tvoji **podobi***

b) Ps 45,4–5:

TRB: *Ti mozni Iunak opashi tui mezh, na to tuio stran, Stuiem Gospostuum inu ftuio **lipoto**.*

DAL: *Pèrpafshi tvoj Mezh na tvojo stran ti Iunak: Sakaj tu je tvoja hvala inu **fnaga**.*

JAP: *Ti nar mozhnéjshi! pèrpáfshi tvój mezh na tvojo stran, / (Pokáshi se) v' tvoji **lejpoti**.*

WLF: *Prepaši se s svojim mečem okoli ledja, Vsigamogočni! / V svoji berhkoti in v svoji **lepoti** začni ...*

SSP: *Opaši si svoj meč okoli ledij, o junak, svoje veličastvo in svoj **sijaj**.*

¹⁶² Zemlja je lahko tudi stična sopomenka, rabljena na vzhodu, za deželo (morda vpliv ilirizma).

¹⁶³ Tudi v tem primeru sta možni dve interpretaciji pomena: prva je, da gre med izrazi za pomensko razliko, druga pa, da gre za pomenski prenos, metonimijo – Gloria/slava/čast je rezultat prikazanja podobe/Pilda: podoba (fizično) izžareva slavo (abstraktno/duhovno). Slava je to, kar podoba izraža: gre za prenos iz konkretnega na abstraktno.

Pri JAP in WLF gre za lepoto kot 'lastnost, značilnost lepega', pri TRB pa je lepota metonimija, gre za predmet kot nosilec lastnosti: 'kar je lepo, lepotičje' – enak pomen, kot ga ima snaga ('okras(je), nakit') pri DAL, ki se pomensko dopolnjuje s sijajem v SSP.

c) Ps 148,1:¹⁶⁴

TRB: *hvalyte tige Gospudi od Nebefs*

DAL: *hvalite vy Nebeffu GOSPVDA*

JAP: *hvalite Gospóda vy, katęri fte v' **nebefsih***

WLF: *hvalite Gospoda z **nebes***

SSP: *hvalite GOSPODA z **nebes***

č) Ps 148,7:

TRB, DAL: *globočine*

JAP, WLF: *brezna*

SSP: ***globine***¹⁶⁵

Z izrazom za 'razsežnost' je poimenovana 'predmetnost, ki ima to razsežnost v opazni (visoki) stopnji'.

4. 2. 2. 2 Metafora

V skupini so primeri za razmerje preneseni pomen : dobesedni pomen oz. večpomenskost : enopomenskost.

a) Ps 1,1:

TRB: ***stol** špotlivcev*

DAL: *kjer špotlivci sede*

JAP: ***sedež** špotlivcev*

WLF: ***stol kuge***

SSP: *družba porogljivcev*

¹⁶⁴ Pri DAL gre pri sam. *nebesa* lahko za metonimijo, če so mišljeni prebivalci nebes, nebeščani (kot je pri JAP opisno izraženo z *vi, kateri ste*), kar potrjuje Luther, ki ima na tem mestu *Lobet, ihr Himmel, den Herrn*. Pri TRB, JAP, WLF in SSP so nebesa v pomenu kraja, od koder naj prihaja hvala od hvalilcev, ali pa se nanašajo na Gospoda (kot desni neuj. pril.).

¹⁶⁵ Globina 'razsežnost v navpični smeri navzdol' in, metonimija, 'prostor, ki ima to razsežnost v visoki stopnji'.

b) Ps 27,1:

TRB: *ta Gospud ie **Muzh** muiga Shiuota*

DAL: *GOSPVD je mojga lebna **muzh***

JAP, WLF: *Gospod je **var(i)h** moj(i)ga življenja*

SSP: *GOSPOD je **trdnjava** mojega življenja*

c) Ps 73,7:¹⁶⁶

TRB, DAL: *nih **ozhy** od **debbellofti** vunkai stoje*

JAP: *njih **hudobia** je kakòr is **bogáftva** prishla*

WLF: *njih **krivica** izhaja, kakor iz **masti***

SSP: *njihove **oči** izstopajo iz **zamaščenosti***

č) Ps 73,26:

TRB: *taku fi ti Bug vsai muiga Serza **muzh***

DAL: *taku fi vsaj ti Bug vfelej mojga serza **trofht***

JAP: *: ti o Bóg! fi mojga sèrzá Bóg*

WLF: *Bog mojiga serca /.../ je Bog*

SSP: ***skala** mojega srca /.../ je Bog*

d) Ps 84,10:

TRB: *ti Bug nash **Szhyt***

DAL: *ti Bug nash **Szhít***

JAP: *o Bóg! katèri fi nash **várih***

WLF: *Bog, naš **varh***

SSP: *naš **ščít** /.../ o Bog*

e) Ps 84,12:

TRB: *saki ta Gospud Bug ie tu **Sonce**, inu ta **Szhyt***

DAL: *sakaj GOSPVD Bug je **Sonce** inu **Szhít***

JAP:* *sakaj Gofpód Bóg je nafhe **fónze**, inu **bránba***

SSP: *zares, **sonce** in **ščít** je GOSPOD Bog*

*JAP ima ta stavek v opombi, sicer pa z WLF tega pomena ne izrazita.

¹⁶⁶ Pri WLF gre za primero: *kakor iz masti*. *Debelost* (TRB, DAL), *mast* (WLF), *zamaščenost* (SSP): posledica zamaščenosti je debelost, mast je prenos snovi na lastnost – metonimija.

f) Ps 148,14:

TRB: *on je ta **Rog** svojega Folka povišal*

DAL: *on povišuje ta **Rog** svojega folka*

JAP: *on je **oblast** svojega ljudstva povišal*

WLF: *je povišal **rog** svojemu ljudstvu*

SSP: *vzdignil je **rog** svojemu ljudstvu*

Očitna je težnja po enopomenskosti leksike v Japljevi Bibliji, kateri so sledili tudi prevajalci Wolfove Biblije, kjer je kljub temu v nekaterih primerih metafora (oz. primera). V primeru c) pri JAP ni nobene metafore, WLF ima primero. V primeru e) pri JAP in WLF pomen, ki je pri ostalih treh prevodih ubeseden z dvema metaforama, sploh ni izražen (niti z enopomenskim leksemom ne, pri JAP je stavek z eno metaforo in leksemom v dobesednem pomenu naveden v opombi), v primeru č) pa gre pri omenjenih dveh prevodih pravzaprav samo za ponovitev leksema (Bog) v dobesednem pomenu.

4. 3 Besedotvorne spremembe

4. 3. 1 Besedotvorne različice

a) Ps 1,1:

svet (TRB, DAL)/nasvet (SSP) : svetovanje (JAP, WLF)

b) Ps 27,9:

pomoč (TRB, DAL, SSP) : pomočnik (JAP, WLF)

c) Ps 45,7:

stol (TRB, DAL) : prestol (SSP)

č) Ps 73,10:

obračati (TRB, DAL, JAP, WLF) : vračati (SSP)

d) Ps 73,28:

upanje (TRB) : zaupanje (JAP, WLF)

e) Ps 84,6:

moč (TRB, DAL, SSP) : pomoč (JAP, WLF)

f) Ps 100,4:

hvala (TRB) : hvaljenje (DAL) : zahvala (JAP, WLF, SSP)

4. 3. 2: Netvorjenka (nepredložni roditeljski samostalnik kot oblika za izražanje svojilnosti v samostalniški zvezi) : izpeljanka (svojilni pridevnik)¹⁶⁷

a) Ps 1,2:

TRB: *vti Poftaui tiga **Gospudi***

DAL: *h'**GOSPODNI** Poftavi*

JAP: *v' **poftávi tiga Gospóda***

WLF: *postavo **Gospodovo***

SSP: *v **GOSPODOVI** postavi*

b) Ps 17,4:

TRB: *pred teimi delli tih **ludy***

DAL: *pred **zhlovezhkimi** delli*

JAP: *od drugih **ludy** djanja*

WLF: *od **človeških** dél*

SSP: *ob **človeških** dejanjih*

c) Ps 27,4:

TRB: *vti hyshi tiga **Gospudi***

DAL: *v'tiga **GOSPVDA** hišhi*

JAP: *v' **Gospódovi** híšhi*

WLF: *v **Gospodovi** hiši*

SSP: *v **GOSPODOVI** hiši*

č) Ps 27,13:

TRB: *to dobruto tiga **Gospudi***

DAL: ***GOSPODNIO** dobruto*

JAP: *dobróte tiga **Gospóda***

WLF: ***Gospodove** dobrote*

SSP: *dobroto **GOSPODOVO***

¹⁶⁷ Nepredložni roditeljski sam. je večinoma v desnem neuj. prilastku (tukaj je izjema primer b) pri JAP), svojilni pridevnik pa v levem uj. prilastku (tu sta izjemi primer a) pri WLF in č) v SSP). – Toda svojilne pridevnike iz lastnih imen imajo vsi prevodi: Ps 17,1: *Davidova molitev*; Ps 27,1: *Davidov psalm*; Ps 73,1: *Asafov psalm* (pri nekaterih prevodih je zamenjan vrstni red besed).

d) Ps 45,14:

TRB: *szhere tiga kralla*

DAL: *krajleva hzhy*

JAP: *krajleve hzhyre*

WLF: *kraljeve hčere*

SSP: *kraljeva hči*

Razen v dveh primerih: c) in d), gre JAP v razvoju nazaj in ima enako obliko kot TRB. DAL, ki sicer v ostalih primerih izkazuje jezikovni razvoj z izpeljanko, ima v primeru c) enako, netvorjeno obliko kot TRB.

4. 3. 3 Besedotvorni arhaizmi

a) Ps 17,1:

TRB: *merkai na muie vpyene*

DAL: *poslušhaj na moje vpyenje*

JAP: *męrkaj na moja prošnjo*

WLF: *glej na moja prošnja*

SSP: *prisluhni mojemu ječanju*

b1) Ps 45,18:¹⁶⁸

TRB: *od **Poroda** do **poroda***

DAL: *od eniga roda do drusiga*

JAP, WLF: *od róda do róda*

SSP: *v vseh rodovih*

b2) Ps 100,5:

TRB: *od eniga **Poroda** do drugiga*

DAL: *prejd inu prejd*

JAP, WLF, SSP: *od roda do roda*

¹⁶⁸ Oba primera, a1 in a2, kažeta tudi na razvoj frazema pri vseh prevodih.

c) Ps 73,2:

TRB: *muie noge pag bi fe bile skorai opoteknile*

DAL: *ieft pak bi fe bil skoraj fpodpolsnil s'mojemi nogami*

JAP: *moje nogę pak bi bile skoraj fpodletęle*

WLF: *moje noge pa bi se bile kmalo spotaknile*

SSP: *jaz pa – moje noge so se skoraj spotaknile*

č) Ps 148,10:

TRB, DAL: *črvje*¹⁶⁹

JAP: *kar lazi*

WLF, SSP: *lazzina*

4. 3. 4 Konverzija pridevnikov v vlogi samostalnikov:

a) Ps 1,1:

TRB: *neverniki* (sam.)

DAL: *pregrešniki* (sam.)

JAP, WLF: *hudobni* (posamost. prid. b.)

SSP: *krivični* (posamost. prid. b.)

b) Ps 73,3:

TRB: *neumni* (posamost. prid. b.)

DAL: *hvalci* (sam.)

JAP: *krivični* (posamost. prid. b.)

WLF: *hudobni* (posamost. prid. b.)

SSP: *bahači* (sam.)

c) Ps 84,10:

TRB, DAL: *žalbani* (posamost. prid. b.)

JAP: *Kristus* (sam.)

WLF: *maziljeni* (posamost. prid. b.)

SSP: *maziljenec* (sam.)

¹⁶⁹ Nemški kalk (Orožen 1984b: 257) – po Luthrovemu *Gewüirm*.

č) Ps 148, 14:

TRB, DAL, JAP: *svetniki* (sam.)

WLF: *sveti* (posamost. prid. b.)

SSP: *zvesti* (posamost. prid. b.)

4. 4 Oblikoslovne spremembe

4. 4. 1 Vidske različice pri glagolu

a) Ps 27,2:

žreti (DAL, JAP, WLF) : *požreti* (SSP)

b) Ps 45, 15:

peljati (DAL, WLF) : *pripeljati* (TRB, JAP, SSP)

c) Ps 45,18:

spomniti (TRB, DAL) : *spominjati* (WLF, SSP)

č) Ps 73,19:

konec vzeti (TRB, JAP) : *konec jemati* (DAL)

d) Ps 100,4:

hvaliti (TRB) : *zahvaliti* (DAL, JAP, WLF) : *zahvaljevati* (SSP)

e) Ps 133,1:

pogledati (TRB, DAL, JAP, WLF) : *gledati* (SSP)

f) Ps 148,8:

izpolniti (JAP) : *spolnjevati* (WLF), *izpolnjevati* (SSP)

g) Ps 148,8:

opraviti (TRB) : *opravljati* (DAL)

4. 4. 2 Dve obliki svojilnega zaimka za 3. osebo: (prvotna) roditeljska (oblika osebnega zaimka) in (drugotna) tvorjena z obrazilom -ov¹⁷⁰

a) V ednini:

a1) Ps 1,2:

njega postava (TRB) : *njegova postava* (ostali)

a2) Ps 27,4:

njega tempelj (TRB) : *njegov tempelj* (ostali)

a3) Ps 100,4:

njega vrata; njega ime (TRB) : *njegova vrata; njegovo ime* (ostali)

a4) Ps 133,2:

njega gvant (TRB) : *njegov gvant* (DAL), *njegovo oblačilo* (WLF, JAP), *njegova obleka* (SSP)

b) V množini:

b1) Ps 73,17:

njih konec (TRB, DAL, JAP, WLF) : *njihov konec* (SSP)

b2) Ps 73,20:

njih Pild (TRB, DAL), *njih domišljena sreča* (JAP), *njih podoba* (WLF) : *njihov privid* (SSP)

4. 4. 3 (Povratni) svojilni zaimek

a) Ps 1,3:

TRB: *kateru da fui Sad per nega zhaffu*

DAL: *kateru fvoj fad daje v'fvoim zhaffu*

JAP: *katęru fvój fad pęrnefse ob fvoim zhafsi*

WLF: *in daje sad ob svojim času*

SSP: *ki daje svoj sad ob svojem času*

¹⁷⁰ Starejša, roditeljska oblika osebnega zaimka za 3. osebo, torej oblika osebnozaimenske sklanjatve, se uporablja zelo dolgo, zlasti za množino tudi še danes. Mlajša, ki je tvorjena oblika svojilnega zaimka z obrazilom -ov, se sklanja po pridevniški sklanjatvi: za ednino (*njegov*) jo ima že Dalmatin (po Krelju), v množini (*njihov*) pride do zamenjave šele v sodobnem prevodu SP.

b) Ps 17,8:

TRB: *pod fenzo **tuih** perut skry ti mene*

DAL: *obrani mene pod fenzo **tvoih** peruti*

JAP: *várùj mene pod fenzo **tvojih** perùt*

WLF: *brani me pod senco **svojih** perut*

SSP: *skrij me v senci **svojih** peruti*

c) Ps 27,5:

TRB: *sakai on ie mene skril vtim hudim zhaffu pod **nega** Vtto*

DAL: *sakaj on mene sakriva v'**fvoji** Vtti v'hudim zhaffu*

JAP: *sakaj on me bó v' hudih dnëvih s' **fvojim** fhotorjam sakril*

WLF: *zakaj on me je skril v **svojim** šotoru, me varoval ob hudim dnevu*

SSP: *zakaj on mi daje varstvo v **svojem** zavetišču na dan nesreče*

č) Ps 27,9:

TRB: *Ne skriuai **tuiga** oblyzhia pred meno, inu ne odpehni vtim ferdu **tuiga** Hlapza.*

DAL: *Neskrivaj **tvojga** obrasa pred mano, inu nesavèrsi v'ferdu **tvojga** hlapza.*

JAP: *Ne obèrni **tvoje** oblizhje od mene: ne odstópi v' jësi od **tvojga** hlapza.*

WLF: *Ne obračaj **svojiga** obličja od mene; ne hodi v jezi od **svojiga** hlapca.*

SSP: *Ne skrivaj **svojega** obličja pred mano! Ne zavračaj v jezi **svojega** služabnika!*

d) Ps 45,4:

TRB: *opashi **tui** mezh*

DAL, JAP: *pèrpafshi **tvoj** mezh*

WLF: *prepaši se s **svojim** mečem*

SSP: *opaši si **svoj** meč*

e) Ps 148, 14:

TRB: *inu on ie ta Rug **fuiga** Folka pouishal*

DAL: *inu on povishuje ta Rug **fvojga** folka*

JAP: *inu on je obláft **fvojga** ljudstva povikshal*

WLF: *saj je povišal rog **svojimu** ljudstvu*

SSP: *vzdignil je rog **svojemu** ljudstvu*

Uporaba vrste zaimka je odvisna tudi od sobesedila. Večinoma imajo TRB, DAL in JAP namesto povratnosvojlne (WLF, SSP) oblike zaimka le svojilno, toda ne v vseh primerih: vsi prevodi imajo lahko povratnosvojlno obliko (primer e); primer a), prvi zaimek od dveh), v nekaterih primerih je nima le TRB (primer c); primer a), drugi zaimek od dveh).

4. 4. 4. Spremembe števila (ednina : množina) pri samostalniku

a) Ps 45,11:

uho (JAP, WLF, SSP) : *ušesa* (TRB, DAL)

b) Ps 45,13:

hči (DAL, SSP) : *hčere* (TRB, JAP, WLF)

c) Ps 45,13:

darilo (SSP) : *darovi* (TRB, DAL, JAP), *darila* (WLF)

č) Ps 84,6:

človek (JAP, WLF, SSP) : *človeki* (TRB), *ljudje* (DAL)

d) Ps 133,3:

hrib (JAP, WLF) : *hribi* (TRB), *gore* (DAL, SSP)

e) Ps 148,2:

vojska (DAL) : *vojske* (TRB, JAP, SSP), *vojskine trume* (WLF)

f) Ps 148,4:

nebo (JAP, SSP) : *nebesa* (TRB, DAL, WLF)

4. 5 Skladenjski razliki

4. 5. 1 Beseda : stavek

a) Ps 17,2:

TRB, DAL, JAP: ***kar je prav***

WLF: *pravičnost*

SSP: *iskrenost*

b) Ps 148,10:

TRB, DAL : *črvje*

JAP: ***kar lazi***

WLF, SSP: *laznina*

4. 5. 2 Besedna zveza : (odvisni) stavek

a) Ps 1,1:

WLF: *na stolu kuge*

TRB: *na tim stolu tih Shpotliuceu*

JAP: *na sêdeshi tih shpotlivzov*

DAL: **ker Shpotlivci fedé**

SSP: *v družbi porogljivcev*

b) Ps 73,15:

TRB: *ieft bi bil taku to shlahto tuih otruk fauergal*

DAL: *bi jeft bil ferdamnal **vse tvoje otroke, kateri so kuli kadaj bily***

JAP: *mórem **ród tvojih otrók** pogubiti*

WLF: *zavergel bi zarod tvojih otrók*

SSP: *bi izdal **rod tvojih sinov***

V obeh primerih le DAL pomen razklene v stavek, ostali prevodi imajo besedno zvezo.

c) Ps 17,12:

TRB: *koker en Leu **kir tiga louu shely***

DAL: *kakòr en Leu, **kateri shely rupati***

JAP: *kakòr en **rópa shelni** lèv*

WLF: *ko lev, **ki je na rop** perpravljén*

SSP: *kakor podoba leva, **ki hlepi, da bi trgal***

Ostali prevodi imajo stavek, le JAP besedno zvezo.

c) Ps 27,2:

TRB: **kir fo meni fouurash inu meni fubper**

DAL: *moji Supèrniki inu Sovrashniki*

JAP: *moji preganjavzi, inu moji sovráshniki*

WLF: *moji sovražniki*

SSP: *moji nasprotniki in sovražniki*

Samo TRB ima stavek, ostali prevodi pa besedno zvezo.

5 ZAKLJUČEK

Največ besedoslovnih sprememb v besedilih psalmov je na leksikalni ravni, in sicer besednih – korenskih. Pri zamenjavi leksemov, pri katerih pride do razlik v korenih, so smiselno izločeni nizi iz izvorno domačih besed in nizi, v katerih je vsaj ena uporabljena beseda prevzeta. Pri obeh skupinah so ločene zamenjave znotraj iste besedne vrste in med različnimi besednimi vrstami (redkejši primeri).

Od prevzetih izrazov je največ germanizmov in le posamezni primeri hebraizmov (sela) in latinizmov (Gloria), kar gotovo kaže (tudi) na odvisnost od predlog. Na prvi pogled se zdi, da je tujka odraz izrazne stiske (začenši v 16. st.) pri iskanju primerne slovenskega ustreznika, vendar to ne velja v vseh primerih prevzetih besed, ker pojavitve v drugih besedilih kažejo, da se oba izraza, prevzeti in domač, pri protestantih pojavljata istočasno (npr. gnada : milost, štima : glas) in je torej že takrat šlo za dvojnice. Toda kljub temu se zdi, da je bil prisoten primanjkljaj besedja za abstraktne pojme (Ayferr, offert, štrafinga, Gloria, Pild). Dalmatin se germanizmom ni mogel izogniti, odpravil je del (10–20%) Trubarjevih, na nekaterih mestih ga je celo poslabšal: Trubarjev slovenski izraz je nadomestil s prevzeto besedo (ludi : folk, život : leben). Kljub nedvomnim purističnim težnjam je del germanizmov ostal še v Japljevem Svetem pismu (gnada, štabla, žegen, žegnati) in celo v Wolfovem (tavžent, štabla, žegen : blagodar). Stari glagolski kalki so večinoma z ustreznimi izvirnimi izrazi nadomeščeni šele v Wolfovi Bibliji in v Slovenskem standardnem prevodu Svetega pisma.

Posamezni primeri leksikalnih in besedotvornih arhaizmov se pojavljajo pri obeh prevajalcih iz 16. stoletja.

Besednozvezna poimenovanja se pojavljajo večinoma samo pri enem prevodu nasproti ostalim, ki imajo enobesedno poimenovanje predmetnosti.

Biblična frazeologija je zelo bogata. Frazemi se lahko pojavljajo pri vseh prevodih: sestavine frazema se spreminjajo (lahko gre tudi za obojno rabo), pomen pa ostaja enak. V nekaterih primerih se frazemi pojavljajo samo pri posameznih prevodih (največkrat v Japljevi Bibliji), medtem ko imajo drugi prevodi nevtraln (neekspresivno) izražen pomen.

Opazni so zelo redki primeri dodane besede oz. besedne zveze (v Ps 27,4 v Japljevi Bibliji, v Ps 73,24 pri Dalmatinu, v Japljevi Bibliji in v sodobnem prevodu Svetega pisma).

Dalmatin je opuščal pri Trubarju nedoločni in določni člen, ki ju je ta uporabljal pod vplivom nemščine, vendar v tem ni bil dosleden: velikokrat ga opusti, a ga večkrat tudi obdrži

ali pa zamenja. Oba člena se pojavita tudi še v Japljevi Bibliji (določni člen ob desnem roditeljskem samostalniškem prilastku v vlogi svojilnega pridevnika: v Ps 27,4: lepota *tiga* Gospoda, v Ps 148,4: ime *tiga* Gospoda).

Za biblična besedila je značilen izreden pomenski dinamizem. Med medleksemskimi pomenskimi odnosi je po pričakovanju veliko sopomenskosti (glede na izvor je to večinoma objektivna znotrajjezikovna časovna sopomenskost), toda zdi se, da nad popolno pomensko prekrivnostjo prevladuje delna sopomenskost oz. pomenska podobnost. Z današnjega vidika je včasih težko določiti, ali je šlo v starejših prevodih za popolno ali delno pomensko prekrivnost: obstajajo namreč mejni primeri, ko so bili nekdanj zaradi večje pomenske ohlapnosti izrazi lahko sopomenski, danes pa niso (več). Med prevodi so tudi pogosti primeri pomenske različnosti (npr. izrazi pri Trubarju in/ali Dalmatinu in/ali v sodobnem prevodu na eni strani so med seboj sopomenski ali pomensko podobni, pomensko prekrivni izrazi v Japljevem in Wolfovem Svetem pismu na drugi strani pa so nasproti omenjenim prvim trem pomensko različni).

Pri tipih večpomenskosti zasledimo kar nekaj primerov pomenske vsebovanosti, posebej tudi vzporedne podpomenskosti.

Med prenesenimi pomeni prevladujejo metafore. Treba je poudariti, da je določanje tipa pomenskega prenosa večkrat težavno, ker je lahko odvisno tudi od interpretacije: v konkretnem primeru (Ps 45,3) bi lahko usta pri Trubarju interpretirali kot sinekdoho ali pa kot vsebovanost – z ustrezno razlago sta obe možnosti verjetni (zaradi predloga *v* pretehta slednja). Zato se v takih primerih še posebej izkaže potreba po primerjanju pojavitve besed v drugih kontekstih, ker samo konkretno (so)besedilo ne ponuja vedno enoznačne rešitve; pomembno pomagalo pri določanju pomena pa je tudi preverjanje predloge. V Japljevi in posledično v Wolfovi Bibliji je očitna težnja po enopomenskosti leksike (nasproti večpomenskosti leksike 16. st. in sodobnega prevoda). V nekaterih primerih v Japljevi in Wolfovi Bibliji pomen, ki je pri drugih treh prevodih ubeseden z metaforo, sploh ni izražen (niti z enopomenskim leksemom *ne*, v Ps 84,12 v Japljevi Bibliji je stavek *sicer v opombi*) oz. gre za ponovitev že uporabljenega leksema z dobessednim pomenom.

Od besedotvornih sprememb velja omeniti besedotvorne različice, od katerih so nekatere besedotvorni sinonimi. Pojavljajo se tudi primeri konverzije pridevnikov v vlogi samostalnikov. Jezikovni razvoj (po besedotvornih zakonih) pri Dalmatinu se kaže v izpeljavi svojilnega pridevnika iz nepredložnega roditeljskega samostalnika, ki ga ima Trubar, toda prevajalec v Japljevi Bibliji gre v večini primerov v razvoju nazaj in ima enako obliko kot Trubar.

Med oblikoslovnimi spremembami se najpogosteje ponavljajo spremembe glagolskega vida, pa tudi spremembe števila pri samostalniku (ednina : množina). Lep primer jezikovnega razvoja je pridevniška sklanjatev svojilnega zaimka za 3. osebo ednine (*njegov*) od Dalmatina dalje namesto Trubarjeve osebnozaimenske roditeljske oblike, v množini (*njihov*) pride do zamenjave šele v sodobnem prevodu Svetega pisma.

Trubar, Dalmatin in Japljev prevod Svetega pisma imajo večinoma le svojilno, Wolfova Biblija in sodobni prevod pa povratnosvojilno obliko zaimka z nekaj izjemami, ko se povratnosvojilna oblika pojavi pri vseh prevodih ali pa le pri Trubarju ne.

Skladenjski spremembi, ko gre za zamenjavo besede ali besedne zveze s stavkom, sta v primerih zastopani tako: ko gre za zamenjavo besede s stavkom, je ta stavek pravzaprav besedotvorna podstava besede (drugega prevoda); ko gre za zamenjavo besedne zveze s stavkom ali obratno, pa se en prevod skladdenjsko razlikuje od ostalih štirih.

Predvsem v izboru besedja, pa tudi na pomenski ravni sta si blizu Trubar in Dalmatin (16. st., protestantsko prevajanje, manjša ali večja naslonitev na Luthra), čeprav so med njima velikokrat tudi razlike; na drugi strani sta si izrazno in pomensko zelo podobna Japljeva in Wolfova Biblija (18. in 19. st., katoliška prevoda, predloga Vulgata). Zdi se, da je sodobni slovenski standardni prevod (20. st., ekumenski prevod, iz izvirnih jezikov) izrazno in pomensko še najbližje Dalmatinu (kar bi lahko potrdilo, da si je tudi Dalmatin pri prevajanju pomagal z izvirnikom), seveda pa samo sodobno izrazje in pomenska preciznost z vsemi detajli pričata o časovnem razponu več kot štirih stoletij med prevodoma.

Gotovo je, da je na raznolikost prevodov vplivala odvisnost od predlog (Luthrova odprava posredniške vloge latinščine – razlika med protestantskim in katoliškim prevajanjem Svetega pisma, sodobni prevod iz izvirnika), saj predloga vpliva tako na izbor in morebitno tvorbo novega besedja kot tudi na pomensko interpretacijo. Pri prevajanju je pomembno, katerim prevodnim načelom sledijo prevajalci (formalna : dinamična ekvivalenca). Na prevode vplivajo tudi dostopni priročniki, ki jih je prevajalec lahko uporabljal pri svojem delu (vpliv časovnih razlik med prevodi), poleg tega še prevajalčeva vednost, izkušnje, njegovo dojemanje zunajjezikovne realnosti – tudi ti zunajjezikovni dejavniki do neke mere vplivajo na prevajalčevo verbalizacijo pomena prevajanih besedil.

V besedoslovnih spremembah psalmov se zrcalijo časovne razlike med prevodi. Izboljšave (in spremembe na slabše) lahko prinese že nov prevajalec v istem obdobju (Dalmatinovi sistematični popravki v besedju za Trubarjem, odprava germanizmov, a tudi novi) ali vsako novo obdobje (puristične težnje v Japljevi Bibliji, a so stari kalki nadomeščeni z izvirnimi izrazi šele v Wolfovi Bibliji in v sodobnem prevodu). Nekatere spremembe so

razvojne (npr. povratnosvojlne oblike zaimkov), nekatere so omejene samo na en prevod (posamezni frazemi v Japljevi Bibliji, pa tudi pri Trubarju in v Wolfovi Bibliji) ali posamezne prevode (enopomenskost leksike v Japljevi in Wolfovi Bibliji nasproti prenesenemu pomenu ostalih treh prevodov).

Za večjo težo zaključkov o besedoslovnih spremembah v psalmih bi bila potrebna primerjava prevodov s predlogami in z izvirnikom ter primerjava pojavitev leksemov v vseh psalmih in v drugih bibličnih besedilih (v drugih kontekstih). To je naloga, ki presega moje diplomsko delo, sem pa z njim skušala nakazati pot v to smer.

6 ZAHVALA

Mentorici hvala za ideje in hitro dopisovanje.

Hvala domačim in prijateljem za spodbude, podporo in potrpežljivost.

Hvala Gospodu iz Ps 148 za vse ostalo.

7 VIRI IN LITERATURA

7. 1 VIRI

Biblia Slovenica. CD-ROM. Ljubljana: Svetopisemska družba Slovenije, 2004.

Sveto pismo Stare in Nove zaveze: Slovenski standardni prevod iz izvirnih jezikov. Ljubljana: Svetopisemska družba Slovenije, 1996.

Zbrana dela Primoža Trubarja IV. Ur. Igor Grdina, Fanika Krajnc-Vrečko, Jonatan Vinkler. Ljubljana: Rokus; Slovensko protestantsko društvo Primož Trubar, 2006.

www.biblija.net

7. 2 LITERATURA

Kozma Ahačič: *Zgodovina misli o jeziku in književnosti na Slovenskem: protestantizem*. Ljubljana: ZRC SAZU, 2007 (Zbirka Linguistica et philologica, 18).

Biblije na Slovenskem: 19. september 1996–5. januar 1997. Ur. Gorazd Kocijančič. Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica, 1996.

Gerhard Giesemann: Die Psalmennachdichtungen von Trubar, Dalmatin und Krelj – Kreativität unter Rahmenbedingungen. *III. Trubarjev zbornik: prispevki z mednarodnega znanstvenega simpozija Reformacija na Slovenskem*. Ljubljana: Slovenska matica, Slovensko protestantsko društvo Primož Trubar, 1996, str. 39–51.

Mihael Glavan: *Biblija in Slovenci. Biblia slovenica*. CD-ROM. Dodatki: študije. Ljubljana: Svetopisemska družba Slovenije, 2004.

Anton Grabner-Haider in Jože Krašovec s sod.: *Biblični leksikon*. Celje: Mohorjeva družba, 1984.

Irena Grickat-Radulović: Nekoliko jezičkih analiza u vezi s Dalmatinovim prevodom psalama. *Razprave. [Razred 2], Razred za filološke in literarne vede*. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 1987 (XI), str. 161–177.

Heinrich Gross in Heinz Reinelt: *Psalmi: Besedilo in razlaga*. Celje: Mohorjeva družba, 1989 (Zbirka Teološki Priročniki, 11).

Franc Jakopin, Majda Merše, France Novak: Karakteristika besedišča slovenskih protestantov. *Reformacija na Slovenskem: III. Trubarjev zbornik*. Ljubljana: Slovenska matica; Slovensko protestantsko društvo Primož Trubar, 1996, str. 293–307.

Helena Jazbec: *Nemške izposojenke pri Trubarju na primeru besedila Ena dolga predgovor*. Ljubljana: ZRC SAZU, 2007 (Zbirka Linguistica et philologica, 17).

Janez Keber: *Frazeološki slovar slovenskega jezika: Poskusni zvezek*. Ljubljana: ZRC SAZU, 2003.

Gorazd Kocijančič: O načelih novega slovenskega prevoda Svetega pisma. *Prevajanje Biblije. Prevajanje filozofije: 16. prevajalski zbornik*. Ljubljana: Društvo slovenskih književnih prevajalcev, 1992, str. 31–36.

Nike Kocijančič Pokorn: *Misliti prevod: Izbrana besedila iz teorije prevajanja od Cicerona do Derridaja*. Ljubljana: Študentska založba, 2003 (Zbirka Scripta).

Jože Krašovec: Dileme v prevajanju hebrejske Biblije. *Prevajanje Biblije. Prevajanje filozofije: 16. prevajalski zbornik*. Ljubljana: Društvo slovenskih književnih prevajalcev, 1992, str. 7–10.

Jože Krašovec: Predstavitev prevoda. *Sveto pismo Stare in Nove zaveze: Slovenski standardni prevod*. Ljubljana: Svetopisemska družba Slovenije, 1996, str. 15–21.

Jože Krašovec: Slovenian Translation of the Bible. *Interpretation of the Bible*. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti; Sheffield: Sheffield Academic Press, 1998, str. 1039–1074.

Jože Krašovec: Splošni uvod v Sveto pismo. *Sveto pismo Stare in Nove zaveze: Slovenski standardni prevod*. Ljubljana: Svetopisemska družba Slovenije, 1996, str. 24–43.

Jože Krašovec: Uvod v Psalme. *Sveto pismo Stare in Nove zaveze: Slovenski standardni prevod*. Ljubljana: Svetopisemska družba Slovenije, 1996, str. 767–771.

Erika Kržišnik: Biblične stalne zveze v Slovarju slovenskega knjižnega jezika in v slovenskem jeziku. *Razprave. [Razred 2], Razred za filološke in literarne vede*. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 2000 (XVII), str. 67–80.

Andreja Legan Ravnikar: Oblikovanje obredne terminologije v okviru normiranja slovenskega knjižnega jezika. *Slovenski knjižni jezik - aktualna vprašanja in zgodovinske izkušnje*. Ljubljana : Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete, 2003 (Obdobja, 20), str. 563–580.

Majda Merše: Glagolski kalki v zgodovini slovenskega knjižnega jezika (prevzemanje, raba in primerjava s stanjem v slovanskih jezikih). *Slavistična revija* LI/Kongresna številka (2003), str. 81–103.

Janko Moder: Ob Trubarjevih »treh rečeh«. *Štiristo let prevajanja na Slovenskem*. Ljubljana: Društvo slovenskih književnih prevajalcev, 1985, str. 33–66.

Leszek Moszynski: Zwei slavische Renaissancepsalterübersetzungen aus dem hebräischen: die slovenische von Primož Trubar 1566 und die polnische von Szymon Budny 1572 (Ähnlichkeiten und Unterschiede ihrer Übersetzungsmethoden). *Interpretation of the Bible*. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti; Sheffield: Sheffield Academic Press, 1998, str. 985–1003.

Jožica Narat: *Semantika samostalnika v jeziku Jurija Dalmatina in Jurija Japlja*. Disertacija. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Oddelek za slovanske jezike in književnosti, 1999.

Jožica Narat: Slovenski knjižni jezik 16. stoletja v luči besedoslovnih raziskav. *Slavistična revija: Trubarjeva številka* LVI–LVII/4,1 (2008, 2009), str. 105–138.

Nemško-slovenski, slovensko-nemški slovar. CD-ROM. Elektronska izdaja v1.0. Žalec: FAMA college, 1996.

France Novak: Pomenske značilnosti besednega zaklada slovenskih protestantskih piscev. *XX. seminar slovenskega jezika, literature in kulture: Zbornik predavanj*. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Oddelek za slovanske jezike in književnosti, 1984, str. 285–304.

France Novak: Razvojne tendence v besedišču slovenskih protestantskih piscev. *16. stoletje v slovenskem jeziku, književnosti in kulturi*. Ljubljana : Filozofska fakulteta, 1986 (Obdobja, 6), str. 389–402.

Irena Orel: Trubarjevo besedje v Pleteršnikovem slovarju. *Slavistična revija: Trubarjeva številka* LVI–LVII/4,1 (2008, 2009), str. 243–252.

Martina Orožen: Gramatična in leksikalna preobrazba Dalmatinovega knjižnega jezika ob Japljevem prevodu Biblije (1584–1784). *Protestantismus bei den Slowenen/Protestantizem pri Slovencih*. Wien : Institut für Slawistik der Universität Wien, 1984, str. 153–179.

Martina Orožen: Razvojne smernice v besedišču Dalmatinovega in Japljevega prevoda Biblije (1584–1784–1791). *XX. seminar slovenskega jezika, literature in kulture: Zbornik predavanj*. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Oddelek za slovanske jezike in književnosti, 1984, str. 249–274.

Martina Orožen: Pomenska in stilistična izraba »Registra« v sobesedilu Dalmatinove Biblije. *16. stoletje v slovenskem jeziku, književnosti in kulturi*. Ljubljana: Filozofska fakulteta, 1986 (Obdobja, 6), str. 403–425.

Maks Pleteršnik: Slovensko-nemški slovar (1894–1895). CD-ROM. Transliterirana izdaja. Ljubljana : ZRC SAZU; Amebis, 2006.

Francka Premk: Leksikološka vprašanja v Davidovem Psaltru pri Primožu Trubarju in Juriju Dalmatinu v odnosu do izvirnika. *Družbena in kulturna podoba slovenske reformacije*. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 1986, str. 78–86.

Francka Premk: Primerjava med Trubarjevim in Dalmatinovim prevodom Davidovega Psaltra v razmerju do hebrejskega izvirnika, latinske Vulgate in nemške Lutrove predloge. *16. stoletje v slovenskem jeziku, književnosti in kulturi*. Ljubljana: Filozofska fakulteta, 1986 (Obdobja, 6), str 529–543.

Francka Premk: Nerazumljena tujka sela v Trubarjevem in Dalmatinovem prevodu Davidovega Psaltra. *Dialogi* XXIII/1 (1987), str. 72–80.

Francka Premk: Trubarjev in Dalmatinov psalter v luči izvirnega besedila: sto devetintrideseti psalm/Ps 139. *Dialogi* XXVI/7–8–9 (1990), str. 84–91.

Francka Premk: Sloveno-hebraica: eksotična poimenovanja dišav in dragocenih oblačil v najstarejših slovenskih psalmskih prevodih (Ps 45). *Jezikoslovni zapiski* št. 1 (1991), str. 47–62.

Francka Premk: *Korenine slovenskih Psalmov*. Ljubljana: Trubarjevo društvo, 1992.

Francka Premk: Globina korenin: Predstavitev in dodatna utemeljitev monografskega dela. *Revija SRP* VI/15–16 (1996), str. 109–131. [Dostopno tudi na internetni povezavi: <http://www.revijasrp.si/knrevsrp/revsrp15/frapr15/globi15.htm>.]

Francka Premk: Primož Trubar – prvi slovenski pesnik psalmov. *Riječ* II/2 (1996), str. 64–88.

Francka Premk: Nekaj frazeoloških zanimivosti iz slovenskega besednjaka 16. stoletja. *Riječ* III/2 (1997), str. 76–86.

Francka Premk: Ključna biblicizma srce in oko v prvih slovenskih prevodih Psalterja: Gourite \$uashim \$ercem (Ps 4, 5), osrednje načelo Trubarjevega mišljenja, ubesedovanja in prevajanja. *Studi in memoria di Neva Godini*. Udine: Forum, 2001, str. 301–313.

Francka Premk: Vrachanje Trubarjeve besede. *Bohorichica*. Ljubljana: Revija SRP, 2001, str. 70–76.

Francka Premk: Leksem ofer. *Riječ* IX/1 (2003), str. 67–81.

Francka Premk: O izvornih biblicizmih v Trubarjevem Katekizmu 1550: Ta prauizhin bode is suye Vere shiu (TC 1550, 88 (52b)): Značilnosti besednjaka prve slovenske knjige. *Slovenski knjižni jezik - aktualna vprašanja in zgodovinske izkušnje*. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete, 2003 (Obdobja, 20), str. 605–616.

Francka Premk: Trubarjeve vidne in nevidne povezave s somišljeniki in vizija sodobne elektronske komunikacije. *Locutio on-line: Prva slovenska literarna on-line revija* XI/42 (30. maj 2008). [Dostopno na internetni povezavi: <http://www.locutio.si/index.php?no=42&clanek=986>.]

Jože Rajhman: Metodologija prevajanja slovenskih protestantov. *Štiristo let prevajanja na Slovenskem*. Ljubljana: Društvo slovenskih književnih prevajalcev, 1985, str. 27–32.

Vincenc Rajšp: Družbene razsežnosti Trubarjevega predgovora v Psalterju. *Grafenauerjev zbornik*. Ljubljana: ZRC SAZU; Filozofska fakulteta v Mariboru: Pedagoška akademija, 1996, str. 461–468.

France Rozman: Prevajanje Svetega pisma na Slovenskem (do leta 1990). *Biblia slovenica*. CD-ROM. Dodatki: študije. Ljubljana: Svetopisemska družba Slovenije, 2004.

Majda Merše, France Novak, Francka Premk: *Slovar jezika slovenskih protestantskih piscev 16. stoletja: Poskusni snopič*. Ljubljana: ZRC SAZU, 2001

Slovar slovenskega knjižnega jezika. CD-ROM. Elektronska izdaja v1.0. Ljubljana: DZS, 2000.

Slovenski pravopis. CD-ROM. Elektronska izdaja v1.0. Ljubljana: ZRC SAZU, 2003.

Slovenski protestantski pisci. Ur. Mirko Rupel. Ljubljana: Tiskovna zadruga, 1934.

Jerica Snoj: *Tipologija slovarske večpomenskosti*. Ljubljana: ZRC SAZU, 2004.

Marko Snoj: *Slovenski etimološki slovar*. Ljubljana: Modrijan, 2003.

Irena Stramljič Breznik: Frazemi s pomenom 'umreti' v SSKJ. *VI. mednarodni slavistički dani*. Sambotel, Pečuh: Hrvatski znanstveni zavod, Visoka nastavniška škola "Berzsényi Dániel", 1998, str. 119-135.

Primož Trubar: *študije k zbranim delom I–IV*. Ur. Igor Grdina. Ljubljana: Nova revija, 2008.

Primož Trubar: *Predgovor zhes Ta Psalter. Ta celi psalter Davidou*. Tübingen, 1566.

Ada Vidovič Muha: *Slovensko leksikalno pomenoslovje. Govorica slovarja*. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete, 2000 (Razprave Filozofske fakultete).

Jonatan Vinkler: *Pred Turki in papežniki nas brani*. Spremna študija k V. knjigi Zbranih del Primoža Trubarja. Ljubljana: Rokus; Slovensko protestantsko društvo Primož Trubar, 2009.

<http://books.google.com/>

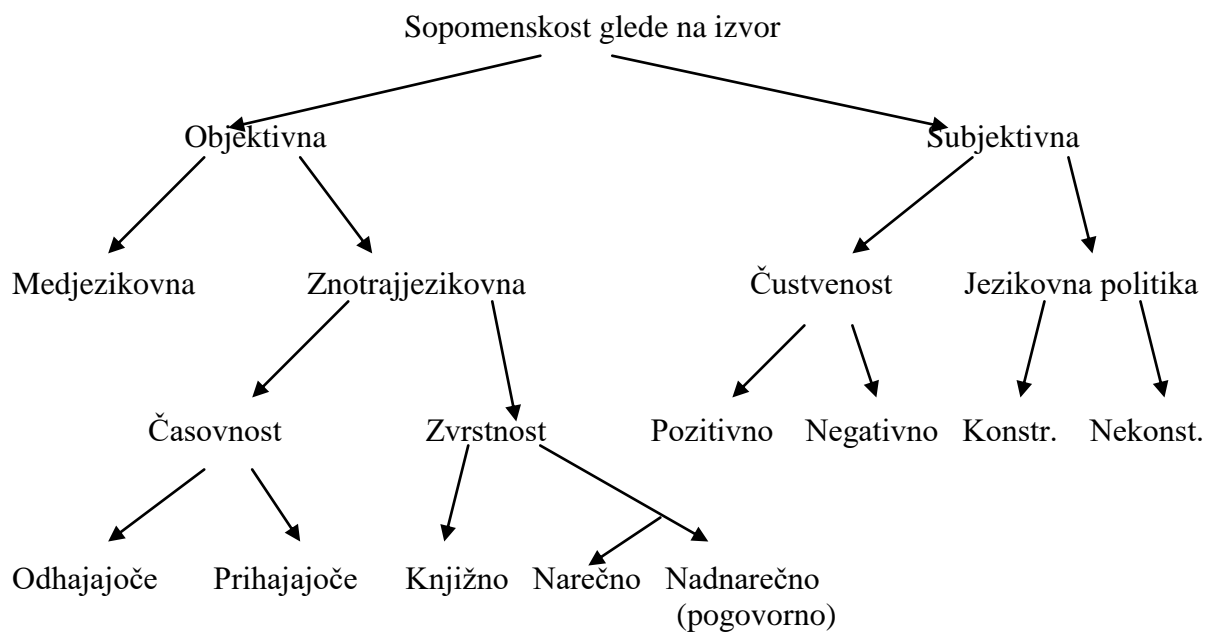
<http://de.wikipedia.org/wiki/Zebaot>

http://en.wikipedia.org/wiki/Bowhead_Whale

www.rtv slo.si/odprtikop/enajsta_sola/parfum/

8 PRILOGE

8. 1 GRAF: SOPOMENSKOST GLEDE NA IZVOR

(Vidovič Muha 2000: 162).

8. 2 BESEDILA PSALMOV

8. 2. 1 PSALM 1

Ta Celi Pfalter Daidou 1 1 Dobru ie letimu Moshu, kateri ne hodi vta fuit tih Neuernikou, inu ne ftoy na tim potu tih greshnikou, Inu na tim ftolu tih Shpotliuceu ne fidy.	DAVIDOV PSALTER. 1 1 DOBRV je temu Moshu, kateri nehodi v'fvit téh Pregréfhnikou: Inu neftopa na pot téh Gréfhnikou, inu nefedy ker Shpotlivci fedé.	BUKVE tih PSALMOV. 1 1 Blógèr zhlovèku, kateri po fvetuvanju tih hudobnih ny hodil, inu na pôti tih grefhnikov ny stál, inu na fèdeshi tih fhpotlivzov ny fèdel:	BUKVE PSALMOV. 1 1 Blagor človeku, kateri ne hódi po svetovanji hudobnih, in ne postaja na potu grešnikov, in ne sedí na stolu kuge;	Psalmi PRVA KNJIGA (Ps 1–41) PSALM 1 Dvoje poti življenja 1 1 Blagor človeku, ki ne hodi po nasvetu krivičnih, ne stopa na pot grešnikov in ne poseda v družbi porogljivcev,
2 Temuzh nega vefelie inu vola ie vti Poftau tiga Gofpudi, Inu od ne·ga Poftaue nuzh inu dan gouori.	2 Temuzh ima shejle h'GOSPODNI Poftavi: Inu govory od njegove Poftave dan inu nuzh.	2 Ampak ima fvojo vólo v' poštávi tiga Gofpóda, inu njegóvo poštávo nózh, inu dan premihlúje.	2 temuč ljubi postavo Gospodovo, ter noč in dan premišljuje njegovo postavo!	2 temveč se veseli v GOSPODOVI postavi in premišljuje njegovo postavo podnevi in ponoči.
3 Inu on ie koker enu driuu, kir ie fafaienu per tih Vodenih potozhizhjih, Kateru da fui Sad per nega zhaffu. Inu nega lyftie ne vuene, Inu kar on dei, tu dobru rata.	3 Ta je kakòr enu drivu, kateru je saffajenu pèr vodenih potozhizhjih: Kateru fvoj fad daje v'fvoim zhaffu: Inu njegovu lyftje neuvene: Inu kar on deje, tu dobru rata.	3 On bó enák enimu sravèn tekózhjih vodá saffajenimu drèvèfsu, kateru fvoj fad pèrnefse ob fvojim zhafsi: Inu kateriga perje fe ne bó oblètelu: inu vfe, kar koli bó pozheł, njemu po frèzhi pójde.	3 In je enak drevesu, ki je zasajeno ob potocih, in daje sad ob svojim času; njegovo perje ne obléta, in vse, kar koli počenja, mu gre po sreči.	3 Tak je kakor drevo, zasajeno ob vodnih strugah, ki daje svoj sad ob svojem času in njegovo listje ne ovne; vse, kar dela, uspeva.
4 Ty Neuerniki pag nekar taku, temuzh koker te pleue, Katero ta Veiter refmezhe.	4 Pregréfhniki pak néfo taku: Temuzh kakòr Pléve, katere vejter resneffe.	4 Ne takú ti hudobni, <i>ne takú</i>: ampak fo kakòr prah, kateriga vejter od semle prozh sneffe.	4 Ne takó, hudobni, ne takó; temuč so ko prah, ki ga veter od zemlje vzdiguje.	4 Ni pa tako s krivičnimi, temveč so kakor pleve, ki jih veter raznaša.
5 Obtú ty Neuerniki vti Praudi ne obftoye, Inu ty Greshniki vti Gmaini tih prauizhnih.	5 Satu pregréfhniki v'fodbi neobftoye: Ni Grefhniki v'Gmajni téh Pravizhnih.	5 Sa tēja vólo ti hudobni ne bódo pèr fodbí (<i>dobru</i>) obftali: tudi ne grefhniki v' sbèralifhi tih pravizhnih.	5 Zatorej hudobni ne bodo obstali v sodbi, in grešniki ne v zboru pravičnih;	5 Zato krivični ne bodo obstali ob sodbi, ne grešniki v zboru pravičnih.
6 Sakai ta Gofpud fna ta pot tih prauizhnih, Ampag ta pot tih Ne·uernikou pogine.	6 Sakaj GOSPVD sna téh Pravizhnih pot: Ampak téh pregréfhnih pot pogine.	6 Sakaj Gofpód posná pôti tih pravizhnih: inu pôti tih hudobnih bó konèz vsèla.	6 zakaj Gospod pozná pot pravičnih; pot hudobnežev pa zgine.	6 Zakaj GOSPOD pozna pot pravičnih, pot krivičnih pa vodi v pogubo.

8. 2. 2 PSALM 17

17 1 <i>Ena Molytou Daidoua.</i> GOfpud vslishi to prauizo, merkai na muie vpyene, fãftopi to muio proshno, Kir is falsh vuft ne gre.	17 1 <i>Ena Davidova Militou.</i> GOSPVD, vflifhi pravizo, poslušhaj na moje vpyenje: Resumej mojo molitou, katera negre is falsh uft.	16 1 Davidova Molitu. Gospód! vflifhi mojo pravizo: męrkaj na mojo profhnjo. Poslušhaj mojo molitu, katera ne pride is golúfnih vuft.	16 (17) 1 Molitev Davidova. Usliši, Gospod! mojo pravico, glej na mojo prošnjo. Poslušaj mojo molitev iz negoljufnih ust.	PSALM 17 (16) Prošnja po nedolžnem preganjanega 17 1 <i>Davidova molitev.</i> Poslušaj, GOSPOD, pravično stvar, prislunni mojemu ječanju; sliši mojo molitev z ustnic brez prevare.
2 Od tuiga oblyzhia nai gre muia prauda naprei, Tuie ozhy nai gledaio na tu kar ie prou.	2 Naj gre od tvojga obrasa moja Prauda naprej, naj tvoje ozhy gledajo na tu kar je prou.	2 Naj pride od tvojga oblizhja moja sodba: naj vidio tvoje ozhy, kar je prav.	2 Spred tvojiga obličja naj pride moja sodba; tvoje oči naj gledajo pravičnost.	2 Od tebe naj pride moja sodba, tvoje oči gledajo na iskrenost.
3 Ti fi iskuřil muie ferce, inu fi ie po nozhi obiskal, inu fi mene fognem zhiřtil, inu nishter ne fi nefshil, Ieft fem fi vřel naprei, de muia vufta nemaio preřtopiti.	3 Ti ifkuřhavařh moje ferce, inu je obyřkavařh po nozhi, ti me s'ognjom zhiřtilřh, inu niřtěr nenajdeřh: Ieft řim fi naprej vseř, de moja ufta nemajo preřtopiti.	3 Ti ři moje řeręę řkuřsil, inu po nozhi pregleđal: ti ři mene v' ognji řkuřsil, inu na meni niři krivize neřhal.	3 Poskuřal si moje sercé, in obiskoval po nõči; z ognjem si me skuřal, in ni se najdla v meni krivica.	3 Preizkuřil si moje srce, obiskal si me ponoči, pretopil si me, ničesar nisi nařel; moje misli ne gređo skozi moja usta.
4 Sa volo tuih beřřed tuih vuft, ieft ře varuiem pred teimi delli tih ludy, Inu pred teimi řteřami tiga rasbuinika.	4 Ieft ře obarujem v'tej Beřředi tvoih uřtni, pred řhloveřhkimi delli, na potu tiga Rasbojnika.	4 Moje vufta nimajo od drugih ludy djanja govoriti: Ię sa volo beřředy tvojih řhnařlov řim jeřt po těrđih põtih hodil.	4 De ne govoré moje usta od řloveřķih děl, řim se derřal terde poti, zavoljo beřředi tvojih ust.	4 Ob řloveřķih deřanjih, po beřředi tvojih ustnic, řem se varoval nařilnikovih poti.
5 Obdershi mui hud na tuih řteřah, De muie řtopine ne řpodpolřneio.	5 Obđershi moje hojenje na tvoih řtesah, de ře moje řtopinje nepodpolsneo.	5 Podpęraj mojo hójó na tvojih řtesah: de moje řtopne ne řpodletę.	5 Poterđi mojo hojo na svojih stezah, de ne řpodleté moje řtopinje.	5 Moji koraki se drřijo tvojih steza, moje noge ne omahujejo.
6 Ieft klyřhem htebi, řakai ti Bug bosh meni odguoril, Perřkloni tuia vusheřfa kmeni, poslušhai muie beřřede.	6 Ieft klizhem h'tebi, řakaj ti Bug mene vřliřhiřh: Nagni tvoja uřheřfa k'meni, poslušhaj moje govorjenje.	6 Jeřt řim vpil, řakaj ti o Bóg bóřh mene vřliřhal: nagni k' meni tvoje uřú, inu poslušhaj moje beřřede.	6 Jez řim klicai, ker me ti, o Bog! uslišiř; nagni mi svoje uřó, ter usliši moje beřřede.	6 Jaz řem te klicai, řaj me boř uslišai, o Bog; nagni k meni svoje uřo, usliši moj izřek.
7 Sturi řhudno tuio milořtiuo đobruto, ti Ořhnanenik tih kir ře na te řeuřpaio, řubper te, Katere ře řubper tuio deřtnizo	7 Iskashi tvojo řhudno đobruto, ti Svelizřar, tēh, kateri na tebe řavupajo, supēr te, kateri ře supēr tvojo	7 * * Hebr v. 7. <i>řkashi řhudnu tvoje vřmilenje ti odręřhenik tēh, kateři v' tebe vupajo, supēr</i>	7 Čudovitno řkaži svoje usmířjenje, ki otévař njé, ki v té upajo.	7 Pokaži svoje řudovite đobrote, řeřitelj tistih, ki se zatekajo pred tvojimi nařprotniki k tvoji

ftauio.	defno roko ftavio.	<i>te, kateri se tvoji defnizi super ftavio.</i> Škashi zhudnu tvoje vfmilenje, ker teifte odręshihš, kateri v' tebe vupajo.		desnici.
8 Obari ti mene koker tu ferklu tiga oka, Pod fenzo tuih perut skry ti mene.	8 Obaruj mene kakòr sèrklu v'ozhęsi, Obrani mene pod fenzo tvoih peruti.	8 * ** Hebr. v. 8. <i>Obvaruj mene, kakòr sèrklu v' ozhęsi: varuj mene pod fenzo tvojih perut pred timi hudobnimi, kateri mene doli tárejo.</i> Obvaruj mene kakor sèrklu v' ozhęsi pred timi, kateri se tvoji defnizi supèftavio.	8 Vári me ko punčico v očesu njih, ki se v bran stávjajo tvoji desnici; brani me pod senco svojih perut	8 Varuj me kakor zenico v očesu, skrij me v senci svojih peruti,
9 Pred teimi Neuerniki, kir mene shaluio, Inu pred muieimi Sourashniki, kir so muio dusho okuli oblegli.	9 Pred témi Nevèrniki, kateri mene resdevajo, pred mojmi šovrashniki, kateri so okuli inu okuli moje Dulho oblegli.	9 Várùj mene pod fęzno tvojih perut: pred timi hudobnimi, kateri mene nadlęgùjejo.	9 hudobnim, ki me nadlęgvajo. Moji sovražniki so moja dušo oblęgli;	9 pred krivičniki, ki počenjajo nasilje nad mano, mojimi smrtnimi sovražniki, ki me obdajajo.
10 Nih debeli vkupe dershe, Oni shnih vufti offertne rizhy gouore.	10 Nyh Tolfti vkup dèrshe, ony fvojemi ufti offèrtnu govore.	10 Moji šovráshniki so mene obstopili, ony nimajo obeniga vfmilenja, njih vufta prevsètnu govoreç.	10 svoje sercé so mi zaperli; njih usta so ošabno govorile.	10 Svoje brezçutno srce so zaprli, njihova usta govorijo prevzetno.
11 Kam mi gremo, taku nas sdaici okuli obdade, Nih ozhy fo tiakai poštauili, de bi nas na ta tla doli vergli.	11 Ker kuli my gremo, tu nas ony obdadé: Ony fvoje ozhy tjakaj obrazhajo, de bi nas na tla doli pahnili.	11 Kateri so mene savèrgli, fo mene sdaj obstopili: ony fo nalash fvoje ozhy tèrdú na semlo obèrnili.	11 Ki so me zavergli, me zdaj obdajajo; sklenili so, svoje oči obraçati v tla.	11 Našim korakom sledijo, zdaj me obkrožajo, svoje oči naprezajo, da bi me vrgli na tla.
12 Glih koker en Leu kir tiga louu shely, Glih koker en mlad Leu, kir na skriunim prebyua.	12 Raunu kakòr en Leu, kateri shely rupati: Kakòr en mlad Leu, kateri v'Berlogi fedy.	12 Ony na mene preshe kakòr en rópa shelni lęv: inu kakòr en mlad lęv, kateri v' lukni tizhy.	12 Popadli so me, ko lev, ki je na rop perpravljen; in ko mlad lev, ki preži v zatišji.	12 Njegova podoba je kakor podoba leva, ki hlepi, da bi trgal, kakor mlad lev, ki preži v skrivališçu.
13 Gofpud vftani gori, preteci ga inu verfi ga doli, Obrani muio dusho pred teim Neuernikò ftuiem mezhom.	13 GOSPVD vftani gori, obladaj njega, inu ga ponishai, odtmi mojo dulho od Nevèrnika ftvoim mezhom.	13 Vftani gori o Gofpód! preheti ga, inu podéri ga: rełhi mojo dulho s' tvojim mézham od tiga hudobniga, od šovrashnikov tvoje roke.	13 Vzdigni se, Gospod! preheti ga, ter ga podéri; odtegni me hudobnimu, svoj meç sovražnikom tvoje roke.	13 Vstani, GOSPOD, stopi pred njegov obraz, spravi ga na kolena, osvobodí me krivičnika s svojim mečem,
14 Od tih mosh, Gofpud, tuie roke, od tih mosh tiga fuita, kir imaiò nih deil vletim shiuotu, katerih tre·buh ti	14 Od Ludy tvoje roke, GOSPVD, od ludy tiga Svitá, kateri imajo fvoj dejl v'fvoim lebni, katerim ti trebuh	14 Gofpód! odlózhi jih vshe pèr njih shivlénji od tih, katerih je malu na semli: s' tvojim škrítim blágam je njih	14 Gospod! lóçi jih v njih življenji od njih, ki jih je malo na zemlji; s tvojimi skritimi zakladi je njih trebuh napolnjen,	14 s svojo roko smrtnikov, o GOSPOD, smrtnikov, katerih delež je v posvetnem

polnish od tuiga Shaza, Katerih otroci fo vřiga fyti, inu puřte kar ořtane nih mladyzhem.	napolnujeřh řtvoim řhazom, kateri imajo otruk obilje, inu kar nym ořtane, tu řvoim mladenizhem puřte.	treřbuh napólnjen. Ony imajo obilnu otrók: inu kar jim ořtane, řvojim mlajřhim řapuřte.	bogáti so z otroci in svojim mlajřem zapuřté ořtalo.	řivljenju. S svojo zalogo jim napolni trebuh; naj se nasitijo njihovi sinovi in puřtijo ořtane in řvojim otrokom.
15 Ieft pag hozho gledati tuie oblyzhie vti prauici, Ieft hozho řyt biti kadar ře tuia Gloria obudi.	15 Ieft pak hozhem tvoj obras gledati v'pravici, jeřt hozhem řit biti, kadar ře ř'budim po řvoim Pildi.	15 Jeřt pak bóm v' pravizi pred tvoje obliřhje priřhal: inu bóm nařiten, kadař ře bó tvoje zhařt pėřkasala.	15 Jez pa se bom v svoji praviřnosti pėřkazal pred tvojim obliřjem; nařiten bom, ko se pėřkaže tvoja slava.	15 Jaz pa bom v praviřnosti gledal tvoje obliřje, ko se prebudim, se bom řitil ob tvoji podobi.

8. 2. 3 PSALM 27

27 1 En Přalm Davidou. TA Gofpud ie muia luzh inu muie ohranene, pred kum bi ře bal? Ta Gofpud ie Muzh muiga Shiuota, pred kum bi ře řtrahil?	27 1 En Davidou Přalm. GOSPOVD je moja Luzh inu Ohranenje, pred kum bi ře jeřt bal? GOSPOVD je mojga lebna muzh, pred kum bi mene grosa bila?	26 1 Davidov Přalm předěn je bil (s' kraljevím óljam) pomasan. Gospód je moja luzh, inu moja pomózh: koga ře bóm bál? Gofpód je váriř mojga řhivlenja, pred kóm ře bóm treřřel?	26 (27) 1 Psalm Davidov, preden je bil maziljen. Gospod je moja luř, in moja pomoř; koga se bom bal? Gospod je varh mojiga řivljenja; pred kom se bom tresel?	PSALM 27 (26) Bog je luř in reřitev 27 1 Davidov psalm. GOSPOD je moja luř in moja reřitev, koga bi se moral bati? GOSPOD je trdnjava mojega řivljenja, pred kom bi moral trepetati?
2 Obtú kadar ty hudobni, kir řo meni řourash inu meni řubper, zhes me naglu pado, inu hote muie meřřu řneřti, Taku ře oni opotakno inu pado.	2 Satu kadar ty hudi, moji Supėřniki inu Sovrašniki, k'meni ře pėřbliřhjujo, de de bi moje meřřu řhėřli, morajo ře opotakniti inu pařti.	2 Kadař řo ře ti hudobni k' meni pėřbliřhali, de bi moje meřřu řhėřli: řo moji pėřganjavzi, inu moji řovrašniki * * Hebr. <i>naletėli</i> ořlabeři, inu pařli.	2 Ako se mi hudobni bliřajo, de bi moje meso řerli; bodo oni, moji řovrašniki, ki me řtiskajo, ořlabeři in pařli.	2 Ko se mi hudobneři pribliřajo, da bi pořřli moje meso, moji nařprotniki in řovrašniki proti meni, se řpotaknejo in padejo.
3 Aku en cel Camp řubper me leřhi, taku ře ne boy muie řerce, kadar en kreg řubper me vřtane, Taku ře ieřt na nega řeuupam.	3 Aku lih ena vojřka supėř mene kamp řřury, taku ře vřaj moje řerce neboji. Kadar boj supėř mene vřtane, taku ře jeřt na njega řapuřtim.	3 Aku ravnu bi (ena vojřka) meni na řřruti řhotorje pořřavila, ře moje řėřzė ne bó bálu. Aku lih bi boj supėř mene vřtal, bóm v' řėmu řavúpal.	3 Ako bi řotoriře meni nařproti řtalo, se moje řerce ne bo balo. Ako bi se boj vzdignil zoper mene, bom pėř tem zaupal.	3 Tudi ře se tabor vojske utabori proti meni, se moje řerce ne boji; tudi ře proti meni izřuhne vojna, jaz pri tem zaupam.
4 Enu řem ieřt prořřil od Gofpudi, tu iřtu bi ieřt rad imel, de bi mogel ořtati vře muie řhiue dni vti řyřhi tiga Gofpudi,	4 Enu prořřim jeřt od GOSPOVDA, tu bi jeřt rad hotil imėti, de bi jeřt mogál v'tiga GOSPOVDA hiřhi ořtati, moje řhivē	4 Eno řamo řėzh řim jeřt Gofpóda prořřil, inu tó ga bóm řhe prořřil: de bi jeřt vře moje řhivē dny v' Gofpódovi hiřhi pėřbival:	4 Eno řim Gofpoda prořřil, to ga bom ře prořřil, de bi pėřbival v Gospodovi hiři vse dni svojiga řivljenja; de bi gledal řladnost Gospodovo, in	4 Za eno prořřim GOSPODA, to řkuřam dořeči: da bi pėřbival v GOSPODOVI hiři vse dni svojega řivljenja,

Reflegdouati te lipé Boshye slushbe, inu obifkouati ta nega Tempel.	dny, de bi gledal te lepe GOSPODNIE Boshje slushbe, inu njegovu Tempel obyfkaval.	De bi lepoto tiga Gospóda ględal, inu njegov tempel obyfkoval:	obiskoval njegov tempelj.	da bi zrl GOSPODOVO mili no, premišljaj v njegovem templju.
5 Sakai on ie mene skrill vtim hudim zhaffu pod nega Vtto, on ie mene skrill vtim sadnim konzú vnega shotori, Inu ie mene pouishal na eni kamenati pezhy.	5 Sakaj on mene sakriva v'fvoji Vtti v'hudim zhaffu, on mene fkrivfhi skriva v'fvoim Shotori, Inu me povifhava na eni fkali.	5 Sakaj on me bó v' hudih dnevh s' fvojim fshotorjam sakrill: on me bó na fkrivnim kraji fvojga fshotorja fkrill.	5 Zakaj on me je skrill v svojim šotoru, me varoval ob hudim dnevu v skrivališu svojiga šotora;	5 Zakaj on mi daje varstvo v svojem zavetišču na dan nesreče, skriva me v skrivališču svojega šotora, na skalo me vzdigne.
6 Inu on bode vshe fđai to muio glauo pouishal zhes muie Sourashnike, kir fo okuli mene, taku iefť hozho te offre tiga vukana offrouati, iefť hozho timu Gospudi peiti inu dati to hualo.	6 Inu on bo sdaj mojo glavo povifhal zhes moje fovrashnike, kateri fo okuli mene: Satu hozhem jefť v'njegovi Vtti hvalo offrati, jefť hozhem pejti inu hvalo dati GOSPV DV.	6 On me bó na vfisko fskalo poftavil: inu vshe sdaj je on povifkhal mojo glavó zhes moje fovrashnike, kateri fo okóli mene. Inu jefť hózhem v' njegovim fshotorji s' velikim gláfsam offre offrúvati: jefť hózhem pejti, inu Gospóda s' pfalmi hvaliti.	6 na visoko skalo me je postavil, in zdaj mi je glavo povzdignil nad moje sovražnike. Okrog sim hodil, in sim daroval dar veselja v njegovim šotoru; prepeval bom, ter hvalo pél Gospodu.	6 In zdaj se dviga moja glava nad mojimi sovražniki, ki me obdajajo; daroval bom v njegovem šotoru daritve ob vzklikanju; peti in igrati hočem GOSPODU.
7 Gospud, vslifhi muio shtymo, skatero iefť vpyem htebi, Bodi meni milofťiu inu vslifhi ti mene.	7 GOSPVD vslifhi mojo fhtimo, kadar jefť klizhem: Bodi meni milofťiu inu me vslifhi.	7 Gospód poslufhaj mój glafs, ker k' tebi vpíjem: vfmili fe zhes mene inu vslifhi me.	7 Usliři, Gospod, moj glas, s katerim v tebe kličem; usmili se me, in usliři me!	7 Poslušaj, GOSPOD, moj glas, s katerim kličem, izkaži mi milost in me usliři!
8 Muie ferce pravi meni od tebe, ifzhyte muiga oblyzhia, Obtú o Gospud iefť ifzhem tuiga oblyzhia.	8 Moje ferce tebi naprej dęshy tvojo beffedo (katera právi) vy imate moj obras yfkati: Satu jefť tudi GOSPVD, tvoj obras yfzhem.	8 K' tebi govory moje fęręę, tebe yfhe moje oblizhje, ja ô Gospód tvoje oblizhje bóm yfkal.	8 Moje serce ti je reklo: Moje obličje te iše; tvojiga obličja išem, o Gospod!	8 Tebi pravi moje srce: »Iščite moje obličje!« Tvoje obličje, GOSPOD, iščem.
9 Ne skriuai tuiga oblyzhia pred meno, inu ne odpehni vtim ferdu tuiga Hlapza, fakai ti fi muia pomuzh, Ne fauerfi ti mene mui Bug inu Ohranenik, inu me ne fapufti.	9 Nelkrivaj tvoja obrasa pred mano, inu nesavęrsi v'ferdu tvojga hlapza: Sakaj ti fi moja pomuzh, nepufti me, inu me nesapufti, ô Bug mojga isvelizhanja.	9 Ne obęrni * * Hebr. <i>Ne fkrivaj pred máno tvoje oblizhje</i> : i. t. d. tvoje oblizhje od mene: ne odstópi v' jęsi od tvojga hlapza. Bódi mój pomozhnik: ne sapufti me, inu ne savęrsi me ô Bóg mój Isvelizhar.	9 Ne obračaj svojiga obličja od mene; ne hodi v jezi od svojiga hlapca. Bodi moj pomočnik; ne zapusti me; in ne zaverzi me, o Bog, zveličar moj!	9 Ne skrivaj svojega obličja pred mano! Ne zavračaj v jezi svojega služabnika! Moja pomoč si postal, ne zavrzi in ne zapusti me, Bog moje rešitve.
10 Sakai mui Ozha inu muia mati fta mene fapuftila, Ampag ta Gospud ie mene gori vfel.	10 Sakaj moj ozha inu moja mati me sapufte: Ampak ti GOSPVD me gorivsamefh.	10 Sakaj mój ozhe, inu moja máti fta mene sapuftila: Gospód pak je mene gori vsęl.	10 Zakaj moj oče in moja mati sta me zapustila; Gospod pa me je sprejel.	10 Zares, moj oče in moja mati sta me zapustila, GOSPOD pa me sprejema.

11 Gofpud vuzhi ti mene tui pot, inu pelai ti mene po prau i steli, Sa volo muh Souurahsnikou×.	11 GOSPVVD, vuzhi ti mene tvoj pot, inu me vodi po pravi stesi, sa volo moih foverashnikou.	11 Gofpód! vúzhi me tvojo pôt, inu vishaj me sa volo mojih foverashnikov po pravi stesi.	11 Daj mi, Gospod! postavo na svoj pot, in pelji me na pravo stezo zavoljo mojih sovražnikov.	11 Úči me, GOSPOD, svojo pot, vodi me po ravni stezi zaradi mojih sovražnikov.
12 Nedai ti mene vto volo tih muh Souurashnikou, fakai fubper me falsh pryzhe vftaieio, Kir zhes me fylo inu kriuu gouore.	12 Nedaj me v'moih foverashnikou volo: Sakaj krive prizhe supèr mene vftajejo, inu meni filo tar krivu delajo.	12 Ne daj me v' mojih preganjavzov vólo: sakaj lãshnive prizhe fo supèr mene gori vftále, inu kriviza je sama sebe oblãgála.	12 Ne izdajaj me željam mojih stiskavcov; zakaj lažnjive priče so se zoper me vzdignile; in hudobija je sama sebi lagala.	12 Ne izročaj me volji mojih nasprotnikov, kajti zoper mene so vstale krive priče, ki besnijo od nasilja.
13 Ampag iefv vfai veruieim, Iefv bom vidil to dobruto tiga Gofpudi vti desheli tih shyuih.	13 Ali jefv vfaj verujem, de bom vidil GOSPODNIO dobruto v'desheli téh shivih.	13 Jefv vèrujem, de bóm v' dèshéli tih shivih dobróte tiga Gofpóda vidil.	13 Vèrujem, de bom vidil Gospodove dobrote v deželi živih.	13 Verujem, da bom videl dobroto GOSPODOVO v deželi živih.
14 Zhakai na tiga Gofpudi, bodi mozhan inu redliga ferza, Inu zhakai na tiga Gofpudi.	14 Zhakaj na GOSPVDA, bodi ferzhan inu nezagliu: Inu zhakaj na GOSPVDA.	14 Zhákaj Gofpóda, bódí mozhèn: bódí fèrzhèn, inu zhakaj Gofpóda.	14 Zaupaj v Gospoda, moško ravnaj; tvoje serce naj omočni, in čakaj Gospoda!	14 Upaj v GOSPODA, bodi močan, tvoje srce naj se opogumi, upaj v GOSPODA.

8. 2. 4 PSALM 45

45 1 Ena Ohzaitna Peifam inu Poduuzhene tik Otruk Korah, od tih Rosh oli lilei hitimu napreipetyu.	45 1 Ena Sakonška Peiffen inu podvuzhenje Korahovih otruk od Rosh, k'naprejpétju.	44 1 H' konzu, sa teifte, katèri imajo premeneni biti, Còretovim synovam sa návük, pejsèm sa tiga lúbiga.	44 (45) 1 K koncu, njim, ki se bodo spremenili, Koretovim sinovam v poduk, pesem za ljubljeniga.	PSALM 45 (44) Kraljevska svatbena pesem 45 1 Zborovodju, po napevu Lilije. Pouk Korahovih sinov. Ljubezenska pesem.
2 MVie ferce tihta eno lipo Peifan, iefv hozho muia Della timu Krallu poueidati, Mui iefik bo ena perut eniga hitriga Piffaria.	2 MOje ferce slaga eno lepo Pejssen, Iefv hozhem pejti od eniga Krajla: Moj jesik je enu peru eniga hitriga Piffarja.	2 Moje fèržè sagánja eno lejpo pejsèm: jefv hózhem moje dèlu krajlu povèdati: Mój jésik je kakòr peru eniga hitriga pifsárja.	2 Iz serca mi vre dobra beseda; svojo pesem pojem kralju.	2 Srce mi prekipeva od dobre besede, s svojo pesmijo se obračam h kralju, moj jezik je pisalo hitrega pisca.
3 Ti fi ta leipshi vmei vfemi zhlo-ueskimi Otruki, ta Gnada ie islyta vtuih vuftih, Obtui ie Bug tebe shegnal vekoma.	3 Ti fi ta ner lepfhi mej zhlovezhkimi otruki, Lubesniva fo tvoja uftna, satu je tebe Bug shegnal vekoma.	3 Ti fi nar leipfhi med zhloveškimi otrózi, lubesnivi fo tvoji shnabli: kèr je Bóg tebe na vèkoma poshegnal.	3 Moj jezik je kakor però pisavca, kateri hitro piše. Lepši si podobe ko človeški otroci, prijetnost je izlita na tvoje ustnice; zatorej te je Bog oblagodaril vekomej.	3 Lep, najboljši si med človeškimi sinovi, s tvojih ustnic lije milina, zato te je Bog blagoslovil na veke.
4 Ti mozhni Iunak	4 Pèrpalhi tvoj	4 Ti nar mozhnéjshi!	4 Prepaši se s svojim	4 Opaši si svoj meč

opashi tui mezh, na to tuio ftran, Stuiem Gospostuum inu ftuio lipoto.	Mezh na tvojo ftran ti Iunak: Sakaj tu je tvoja hvala inu fnaga.	pèr páfhi tvój mezh na tvojo ftran,	mečem okoli ledja, Vsigamogočni!	okoli ledij, o junak, svoje veličastvo in svoj sijaj.
5 Inu vti tui naredbi puidi po frezhi, vleci femkai tei rifnici hdoobrimu, inu de te reune per Praudi obderfish, Inu ta tuia Defniza bode tebi zhudne rizhy iskařala.	5 Pojdi tebi po frezhi v'tvoji fnagi, jésdi femkaj, rifnici h'doobrimu, inu de te reune pèr pravici obdèrshifh, taku bo tvoja defna roka zhudne rizhy fkasala.	5 (Pokáshi fe) v' tvoji lejpoti, inu v' tvoji zhafti, hodi frèzhnu * * Hebr. add. v' tvoji lejpoti. , inu krajlúj Sa volo rèfnize, krotkófti, inu pravize; * ** inu tvoja dèfniza bo tebe strařhne rèzhhy vuzhila. inu tvoja dèfniza bó tebe zhúdnú vodíla.	5 V svoji berhkoti in v svoji lepoti začni, srečno hódi in kraljuy zavoljo resnice, in pohlevnosti, in pravice; in čudovitno te bo vodila tvoja desnica.	5 To je tvoj sijaj, uspevaj. Jezdi za resnico in milino pravičnosti, strařnih del naj te uči tvoja desnica.
6 Oľtre fo tuie ftrele, de ty ludy pred tebo doli padaio, Vřredi vmei Souurashniki tiga Kralla.	6 Tvoje řtrile fo oľtre, de folki pred tabo doli padajo, Vřředi mej Sovrashniki tiga Krajla.	6 Tvoje oľstre pùhíze bódo predèrle řerza krajlèvih řovrášnikov, lúďtva bódo pred tabo doli pádale.	6 Tvoje puřice so oľstre; narodi padajo pred teboj; (puřice gređo) v serca kraljevih sovrařnikov.	6 Tvoje puřice so ostre; ljudstva padejo pod tebe, tisti, ki so v srcu sovrařniki kralja.
7 O Bug tui stol oftane vřelei inu vekoma, Ta Paliza tuiga Kraleuftua ie ena rauna Paliza.	7 Bug, tvoj Stol oftane vřelej tår vekoma, Tvojga Krajľeřtva paliza je ena rauna paliza.	7 Tvój ředesh o Bóg je od vèkoma do vèkoma: tvoja krajlèva pářiza je pářiza tè pravize.	7 Tvoj sedeř, Bog! je od vekomej do vekomej; palica tvojiga kraljества je palica pravice.	7 Tvoj prestol, o Bog, * *Ali Tvoj prestol je (kakor) Bořji. traja na vekov veke, řezlo pravičnosti je řezlo tvojega kraljества.
8 Ti lubish to Prauizo inu fouurafish vřo Neuernoft, obtu ie tebe Bug, tui Bug shalbal řteim vèřelím oliem, Vèzh koker te tuie Touarishe.	8 Ti lubifh pravizo inu řovrashifh hudobnu djanje: Satu je tebe Bug, tvoj Bug, shalbal, s'oljem tiga vèřelja, vèzh kakòr tvoje tovarifhe.	8 Ti lubifh pravizo, inu řovrášifh krivizo: sa tó je tebe o Bóg! tvój Bóg s' oljam tiga vèřelja vèzh kakòr tvoje tovarľhe pomásal.	8 Ti ľubiř pravico in sovrařifh krivico; zatorej te je Bog, tvoj Bog mazilil z oljem vèřelja bolj ko tvoje tovarře.	8 Ljubil si pravičnost in sovrařil krivičnost, zato te je Bog, tvoj Bog, mazilil z oljem vèřelja bolj kakor tvoje vrstnike.
9 Tui guant ie fgul Myra Aloe inu Kezia, ti hodish is tih Elefantouskih kořty hysh, Vkaterih ti imash tuie Vèřelie.	9 Tvoj gvant je sgul Myrra, Aloe, inu Kezia, is Slonovih kořty hifh pèrñelena, od kateriga ti imash tvoje vèřelje.	9 Po myrri, áloe, inu cářii difhe tvoje is řlonokořtenih s-řranb (pèrñeřsene) oblazhila: s' katerimi tebe rasvèřelè	9 Mira in kaplja in kasija s tvojih oblačil iz slonokořenih hiř; ř njimi so te razvèřelile	9 Mira in aloja, kasija so vsa tvoja oblačila, iz slonokořčenih palač te razvèřeljujejo strune.
10 Vmei tuiemi Shlahťniki fo tudi te Szhere tih Kralyz, Ta Neueifta řtoy na tui defnici, fgul vsľa-tei oblyzhena.	10 V'tvoji fnagi hodio teh Krajľeu hzhere, Ta Neveřta řtoji na tvoji defnici, v'sgul shlahťnim slatej.	10 Hzhyre tih krajlov v' tvoji zhafti. Na tvoji dèfnizi řtoy krajľiza v' slátim, inu piřsaním	10 hčere kraljev v tvojim veličastvu. Kraljica stoji na tvoji desnici v zlatim oblačilu, ogernjena s pisano obleko.	10 Kraljevske hčere so med tvojimi dragimi, na tvoji desnici stoji družica z zlatom iz Ofirja.

		oblazhyly.		
11 Poslushai ti Hzhy, gledai gori, inu perkloni tuia Vusheffa, Inu pofabi tuiga folka inu te Hyshe tuiga Ozheta.	11 Poflufhaj Hzhy, pogledaj, inu nagni tvoja usheffa, Posabi tvojga folka inu tvojga ozheta hifhe.	11 Poflúfhaj hzhy, poglej, inu nagni tvoje vuhú: posábi na tvoje ludftvu, inu na hifho tvojga ozheta.	11 Poslušaj, hčí, in glej, in nagni svoje uho, ter pozabi svojiga ljudstva, in hiše svojiga očeta!	11 Poslušaj, hčí, glej, nagni svoje uho, pozabi na svoje ljudstvo in hišo svojega očeta.
12 Taku ta Kral bode na tuie lepote en lusht imel, Sakaj on ie tui Gospud, inu ti ga imash molyti.	12 Taku bo ta Krajl na tvoji lepote lufht imèl: Sakaj on je tvoj GOSPOVD, inu ga imash moliti.	12 Inu krajl bó nad tvojo lèjpoto dopadajénje imel: sakaj on je Gospód tvój Bóg, inu njega bódo * * Hebr. <i>inu njega imash moliti.</i> molili.	12 In kralj bo želel tvoje lepôte; zakaj on je Gospod, tvoj Bog, ter ga bodo molili.	12 Če kralj hrepeni po tvoji lepote, on je vendar tvoj gospod, se mu pokloni.
13 Inu te Szhere is Tira prido shnih Darruui, Ty bogati vmei ludmi bodo pred tebo molyli.	13 Zorova hzhy, bo s'daruvi tukaj, Ty bogati folki bodo pred tabo molili.	13 Inu hzhyre od Tyra bódo s' daróvimi prihle, vfi bogáti tiga ludftva bódo tebe profsili.	13 In hčere s Tira, vsi bogati zmed ljudstva, bodo z darili tvoj obraz prosili.	13 Tirska hčí je tam z darilom, tvoj obraz milujejo bogati iz ljudstva.
14 Vfe Gospoftuu te Szhere tiga Kralla, ie is notra, Ona ie fguantom od slata oblyzhena.	14 Krajleva Hzhy je cillu zhaftita snotraj, Ona je s'slatim gvantom gvantana.	14 Vfa zhaft krajljeve hzhyre je snótrajna, svúnaj je ona s' slátim oblazhílam oblyzhena.	14 Vse veličastvo kraljeve hčere je znotrej, v zlatih robovih,	14 Vsa bleščéča je kraljeva hčí v notranjem prostoru, iz zlatih pletenin je njena obleka.
15 Ona bode vpyflanim guantu htimu Krallu perpellana, Inu fa no bodo tudi te Dezhle, nee Drushyce htebi perpelane.	15 Njo pelajo v'piffanim gvanti h'Krajlu: Inu nje Drushice, te Dézhle, katere sa njo hodio, h'tebi pelajo.	15 V' pífsanim oblazhílu bó h' Krajlu pelána: sa njó bódo tudi divize, nje drúshíze k' tebi pèrpeláne.	15 s pisanim oblačílam je ogernjena. Za njo so device k kralju peljane; nje družice so k tebi peljane;	15 V pisanih oblačílih jo vodijo h kralju, za njo so device, njene družice, pripeljane so k tebi.
16 One bodo perpelane fuesseliem inu fuukanem, Inu one puido vto Kraleuo vesho.	16 One fe pelajo s'veffeljem inu s'vukanjem, Inu gredo v'krajleu palazh.	16 One bódo med vefséljam, inu ukánjam pèrpeláne: one pójdejo nóter v' krájlovu prebiválifhe.	16 peljane so z veseljem in radovanjem; vpeljane so v kraljev tempelj.	16 Vodijo jih z vzkliki veselja in radosti, prihajajo v kraljevo palačo.
17 Na meiftu tuih Ozhetou, bosh imeila Otroke, Te ifte bosh pofta-uila kanim Vyudom po v'fim Suei-tu.	17 Na mejfti tvoiuh ozhetou bosh ti iméla otroke: Te bosh ti k'Viudom ftávila po v'fem Svejti.	17 Sa tvojmi ozhèti bódo tvoji otrozi nastopili: ti jih bósh sa poglavárje zhes vuš svejt poftávil.	17 Namésti tvojih očetov so ti rojeni sinovi; postavil jih boš poglavarje po vsi zemlji.	17 Namesto tvojih očetov bodo tvoji sinovi, postavil jih boš za kneze po vsej deželi.
18 Na tuie Ime hozho iest spumniti od Poroda do poroda, Obtú bodo tebe hualyli vfi Ludy vfelei inu vekoma.	18 Na tvoje Ime hozhem jeft spumniti, od eniga roda do drusiga: Satu bodo tebe sahvalili ty folki vfelej tár vekoma.	18 Ony * * Hebr. <i>Jeft bóm spomin tvojga iména od róda do róda ohránil.</i> i. t. d. bódo spómín tvojga iména od róda do róda ohránili. Sa tó bódo tebe lúdfva vfelej: inu na	18 Spominjali se bodo tvojiga iména od roda do roda.	18 Tvojega imena se bom spominjal v vseh rodovih, zato te bodo ljudstva hvalila na vekov veke.

		vękoma hvalile.		
			19 Zato te bodo narodi hvalili na večno, in od vekomej do vekomej.	

8. 2. 5 PSALM 73

73 1 <i>En Pfalm Afaffou.</i> BVg ie vini dober timu Ifraelu, Tim kir fo eniga zhyftiga ferza.	73 1 <i>En Affaphou Pfalm.</i> ISrael ima vinèr Boga h'troshtu: Kateri je le zhiſtiga ferza.	72 Afaphov Pfalm. 1 V' rëfnizi, Bóg je Israëlu dobèr, tëm, kateri fo zhiſtiga ferzá.	72 (73) 1 Psalm Asafov. Kakó dober je Bog Izraelu, njim, ki so praviga serca!	TRETJA KNJIGA (Ps 73–89) PSALM 73 (72) Navidezna sreča hudobnih 73 1 <i>Asáfov psalm.</i> Zares, dober je Bog do Izraela, do tistih, ki so čisti v srcu.
2 Muie noge pag bi fe bile skorai opoteknile, Inu muie stopyne bi bile skorai ſpopolnile.	2 Ieſt pak bi fe bil ſkoraj ſpodpolnil s'mojemi nogami: Moje ſtopinje bi fe bilé ſkoraj ſpodërknile.	2 Moje nogę pak bi bile ſkoraj ſpodletele: moje ſtopine bi bile ſkoraj ſpoddärknile.	2 Moje noge pa bi se bile kmalo spotaknile; kmalo bi bile spoderknile moje stopinje.	2 Jaz pa – moje noge so se skoraj spotaknile, moji koraki so malodane spodrsnili.
3 Sakai mene ie obdal en Ayffer ſubper te neuumne, Kadar fem vidil de tim Neuernikom taku dobru gre.	3 Sakaj meni je ſhal djalu na te Hvalce, ker ſim vidil, de je Nevernikom taku dobru fhlu.	3 Kęř ſim fe zhes te krivizhne vnęł, kadär vidim, de ti hudobni v' myru ſhiveę.	3 Ker sim se vnęł zoper hudobne, ko sim vidil mir greſnikov.	3 Zakaj ljubosumen sem bil na bahače,* * Gr. na prestopnike; aram. na posmehljivce. ko sem videl mir krivičnikov.
4 Sakai oni ne terpe obene ſmertne fueſi, Inu nih Palashti fo terdni.	4 Sakaj ony néfo v'obeni neshihroſti te ſmerti: Temuzh tãrdnu ſtoje kakõr en Pallazh.	4 Sakaj nizh jih ne ſpomni na njih ſmerti: inu njih nadlóge ne tãrpe dólgu.	4 Ker ne mislijo na smert, in njih nadloge (dolgo) ne terpé.	4 Zakaj nadlog nimajo do svoje smrti, njihovo telo je zdravo.
5 Oni nei fo vneſrezhi koker drugi ludy, Inu ne bodo koker drugi ludy byeni.	5 Ony néfo v'neſrezhi, kakõr drugi ludje, Inu néfo tepeni kakõr drugi zhloveki.	5 Ony nifo v' tãrplenju, kakõr drugi ludję, inu ne bódo kakõr drugi ludję tepeni.	5 Niso v trudu, ko drugi ljudje, in niso tepeni z ljudmi vred.	5 Ni jih, kjer je človeška muka, skupaj z drugimi ljudmi niso tepeni.
6 Obtú ie nee ta offert obdalla, Inu fo ſto hudobo, koker ſanim guantom obdiueni.	6 Satu ony fvojo offert sa eno ſnago dërſhé, inu nyh ſyla mora dërſhana biti, kakõr de bi prou ſturili.	6 Sató jih je napuh prevſęł, ony fo s' fvojo krivizo, inu hudobio pokriti.	6 Zato se jih je napuh polastil; zagernjeni so s svojo krivico in hudobijo.	6 Zato je oſabnost njihova ogrlica, pokriva jih obleka nasilja.
7 Nih ozhy od debbeloſti vunkai ſtoye, Nim gre po misli nih ferza.	7 Nyh ozhy od debeloſti vunkaj ſtoje: Ony ſture kar jim le na miſſël pride.	7 * * Hebr. v. 7. <i>Njih ozhy fo jim od debelóſti vun ſtopile: ony fo vezh dobili,</i>	7 Njih krivica izhaja, kakor iz masti; hodijo za nagnjenjem serca.	7 Njihove oči izstopajo iz zamaſčenosti, domiſljavosti njihovih src

		<i>kakòr fo mifliti.</i> Njih hudobia je kakòr is bogáftva prihlá: ony fo fe shelám fvojga fërza zhęs dali.		prekipevajo.
8 Oni famezhuio vfe rizhy, oni falsh inu hudobnu gouore, Oni is viflokote gouore.	8 Ony vfe sa nizh dèrshé, inu hudu od njega govoré: Inu govore tàr vifloku fëmkej opraulajo.	8 Ony fo hudobío smihlòváli, inu govóрили: ony fo hudobío mogózhnu govóрили.	8 Izmišljujejo in govoré krivico; hudobijo govoré v svoji visokosti.	8 Posmehujejo se in govorijo hudobno, zatirajo, ko govorijo zviška.
9 Oni Vnebeffa nih vufta poštauleio, Inu nih Iefik hodi okuli po femli,	9 Kar ony govore, tu je tulikajn, kakòr de bi is Nebes doli bilu govorjenu: Kar ony rekó, tu mora velati na Semli.	9 Ony fo fvoje vúfta zhes nebeffa vsdignili: inu na sémli ny obedèn njih jesíku odfhál.	9 Svoje usta devajo v nebesa, in njih jezik hodi po zemlji.	9 Svoja usta postavljajo v nebesa, njihov jezik teka po zemlji.
10 Obtú ta nih folk fe k nim obrazha, Inu knim koker ta Voda kmal' lu teko.	10 Satu fe gmajn folk k'nym obrazha, inu k'mallu k'nym teko, kakòr voda.	10 Sató fe bó moje ludftvu fëmkej obèrnili: inu bó pèr njih vřiga obilnu nefhlu.	10 Zato se moje ljudstvo tje obrača, de bi se našli (<i>veselja</i>) polni dni per njih.	10 Zato se njegovo ljudstvo vrača semkaj in zajemajo si obilne vode.* Hebr. nejasno.
11 Inu prauio: Koku hozhe Bug veiditi? Imali tudi ta Vifloki enu veidene?	11 Inu pravio: Kaj bi Bug sa nje maral? Kaj bi ta nar vilhi sa nje vejdil?	11 Inu porézhe: Kakú vej Bóg, inu vej li ta Narviklhi vfe?	11 In pravijo: Kakó Bog vé? Je li znano Narvišimu?	11 Govorijo: »Kako bi Bog mogel vedeti? Mar je vednost pri Najvišjem?«
12 Polle, letu fo ty Neuerniki, ty fo frezhni na tim Sueitu, Inu bodo bogati.	12 Pole, tu fo Neverniki, Ty fo frezhni na Svejti, inu fo bogati.	12 Pole grešniki, inu kateri v' obilnosti na fvejti shive, bogáftvu vkúp spravljajo.	12 Glej! grešniki so, pa imajo obilno, in perdobili so si bogastvo.	12 Glej, takšni so krivičniki, vedno brez skrbi si kopičijo bogastvo.
13 Bode li tedai labfton, kir tu muie ferce zhiftim, Inu vti nedolshnosti te muie roke vmyuam?	13 Bode li tedaj sabftojn, de moje ferce pres tadla shive? Inu de jeft moje roke v'nedolshnosti vmivam?	13 <i>Sató fim jeft rekal:</i> Šim jeft tédaj sapftójn moje fërzë ozhiftil, inu moje rokë s' timi nedólshnimi vmyval?	13 In sim rekel: Ali sim tedaj zastonj opravičeval svoje serce, in med nedolžnimi umival svoje roké?	13 Torej sem zaman prečistil svoje srce in si v nedolžnosti umival roke.
14 Inu bom vfag dan tepen, Inu muia shtraifinga ie vfaku iutru tukai.	14 Inu fim tepen vfak dan, Inu moja fhtraifinga je vfaku jutru tukaj.	14 Pèr tèm fim zël dan tèpën, s' jutram (<i>se sazhe</i>) moje pokorjénje.	14 In sim tepen vsak dan, in pokorjen vsako jutro?	14 Saj sem bil pretepan ves dan, vsako jutro me je zadela kazen.
15 Ieft bi tudi skorai gouuril koker oni, oli polle, Ieft bi bil taku to shlaho tuih otruk fauergal.	15 Ieft bi bil tudi fkoraj taku govuril, kakòr ony: Ali pole, s'tem bi jeft bil ferdamnál vfe tvoje otroke, kateri fo kuli kadaj bily.	15 <i>Ali jeft fim rekal:</i> Aku takú govorym; pole, mórem ród tvojih otrók pogubiti.	15 Ako sim rekel: Takó bom govoril; glej! zavergel bi zarod tvojih otrók!	15 Če bi dejal: »Pripovedoval bom kakor oni,« glej, bi izdal rod tvojih sinov.
16 Inu ieft fem pomishloual aku bi koku tu mogel fastopyti, Ampag meni ie bilu pre	16 Ieft fim resmihlal, aku bi tu mogèl saftopiti: Ali meni je bilu pretelhku.	16 Jeft fim lám pèr febi miflil, kakú bi tó svejdi: ali tó je bilu meni preteshkú.	16 Premišljeval sim, de bi to spoznal, pa bilo mi je težavno,	16 Ko sem premišljeval, da bi to spoznal, je bila v mojih očeh muka,

teshku.				
17 Dotle fem noter shel vto Suetuft tiga Gospudi, Inu fem merkal nan nih konez.	17 Dokler fim fhàl v'Boshjo Svetinjo, Inu fim merkal na nyh konèz.	17 Dokler fim v' fvet Boshji kraj nótèr fhàl, inu njih (grè/hnikov) konèz fposnal.	17 dokler nisim v svetiše Božje stopil, in spoznal njih konca.	17 dokler nisem prispel do Božjega svetišča, spoznal njihovega konca.
18 Ampag ti fi nee na polfnu postauil, Od vnot ti nee doli pahnesht inu konzhash.	18 Ali ti nje stavifh na polsezhe, Inu je doli pahafh.	18 * * Hebr. v' rēfnizi ti fi jih na pòlsnu postávil, inu fi jih v' pogublénje vèrgèl. Ali sa volo goluffe fi jim ti sadèrge naftávil: kër fo fe povsdignili, fi jih podèrl.	18 Pa zaderge si jim nastavil; vergel si jih, ko so se vzdigovali.	18 Zares, na spolzka tla jih postavljáš, podiraš jih v razvaline.
19 O koku naglu knizhemer rataio, oni doli vfamo, Inu vfamo konez fuelykim strahum.	19 O koku ony pazh hitru k'nizhemer postaneo? Ony poginajo, inu ftrafhnu konèz jemlo.	19 Kakú hitru bódo pokonzháni? k' malu bodo ony prozh: ony bodo sa volo fvoje krivize konèz vsèli.	19 Kakó so bili pokončani, hitro so zginili, poginili so zavoljo svoje hudobije!	19 Kako jih v hipu obide groza, končajo, popolnoma preminejo od preplaha.
20 Ti Gospud, nih Pild koker ene fane kadar fe eden obudi, Vtim Meiftu fershmaan sturish.	20 Kakòr en fen, kadar fe edèn prebudy: Taku ti GOSPDV sturifh, de je nyh Pild fershmagán v'Méfti.	20 Kakòr fánje, kadàr fe kdó sbudy, sGINEJO, takú bófh ti o Gospód njih domífhleno frèzho v' tvojim méfti k' nizh ftúril.	20 Kakor sanje njih, ki se prebudé, Gospod! boš v nič storil njih podobo v svojim mestu.	20 Kakor sanje ob prebujenju, o Gospod, ko se zbudiš, zavržeš njihove privide.
21 Ampag muie ferce ie bilu koker fanem rifnim iefsihom obloshenu, Inu ie mene bollu vmuih obyftih.	21 Ali meni tu v'ferci boly, Inu me bodde v'moih obyftih.	21 Moje fèrżè pak fe je v' meni vnèlu: tudi moje obyfti fo nepokójne postale.	21 Ker se je bilo moje serce vnèlo, in so se moje ledvice pretresle,	21 Ko se mi je z grenkobo polnilo srce in me je zbadalo v ledvicah,
22 Inu ieft fem bil en Norez, inu nei fem nishter fastopil, Ieft fem bil ena shiuyna pred tebo.	22 De jeft moram en Norèz biti, kir bi nifhtèr nevejdil, Inu moram kakòr ena shivina biti pred tabo.	22 Inu jeft fim bil nevúmèn, inu nifim vejdil.	22 sim bil tudi jez v nič storjen, in nisim razumél.	22 sem bil neumen in nisem spoznal, živina sem bil pri tebi.
23 Inu ieft fem vfai veden per tebi bil, Ti fi mene dershál per muy defni roki.	23 Inu jeft viner vfelej pèr tebi oftanem: Sakaj ti dèrshifh mene sa mojo defno roko.	23 Jeft fim pred tabo kakòr ena nevúmna shivina postal: vèndèr fim fe tebe vèdnu dèrshal.	23 Kakor žival sim bil pred teboj; vender pa sim bil vedno per tebi.	23 Toda jaz bom vedno s tabo, prijel si me za desno roko.
24 Ti mene vodish ftuiem fuetom, Inu mene gori vfamesh fto zheftio.	24 Ti mene vodifh s'tvoim fvejtom, Inu me h'pullednimu s'zhaftjo gori vsamefh.	24 Ti fi mene sa mojo dèfno roko dèrshal, inu po tvoji vóli vodil: inu ti bófh mene po tèm v' (tvojo) zhaft gori vsèl.	24 Za desno roko si me deržal, in si me vodil po svoji volji, in v veličastvu si me sprejel.	24 S svojim nasvetom me vodi, potem pa me vzemi v slavo. * Gr., lat. s slavo.
25 Kadar le tebe	25 De jeft le tebe	25 Kaj imam jeft v'	25 Kaj imam namreč	25 Koga imam v

imam, Taku fa nishter ne Vnebi ne na Semli ne vprasham.	imam, taku jeft nemaram sa Nebu inu sa Semlo.	nebešsih (<i>bres tebe</i>)? inu kaj fim na sémli od tebe hotèl (<i>kakòr tebe</i>)?	v nebesih, in kaj ljubim na zemlji kakor tebe?	nebesih? Če sem s teboj, si ničesar ne želim na zemlji.
26 Aku glih tu muie meffu inu muie Serce doli iemle, Taku fi ti Bug vfai muiga Serza muzh inu deil vekoma.	26 Aku lih meni moje meffu inu dulha fahne, taku fi vfaj ti Bug vfelej mojga ferza trofht, inu moj dejl.	26 Moje telú, inu moje fèrže je omágalu: ti o Bóg! fi mojga fèrzá Bóg, inu mój dejl na vèkoma.	26 Moje mesó koperni, in moje serce, Bog mojiga serca in delež moj je Bog vekomej.	26 Moje meso in moje srce gresta h koncu, skala mojega srca in moj delež je Bog na veke.
27 Sakai polle, ty kir od tebe odftopaio vfamo konez, Ti pogubish vfe tee, kir preshushtniki nad tebo rataio.	27 Sakaj pole, kateri od tebe odftopio, ty bodo konzhani: Ti pogubish vfe te, kateri supàr tebe kurbajo.	27 Sakaj pole, vfí, katèri od tebe odftópío, bódo poginili: ti pogubish vfe, katèri tebi nesvèfti poštánejo.	27 Ker glej! kateri se tebi odtegnejo, poginejo; vse pokončaš, kateri so ti nezvesti.	27 Zakaj glej, tisti, ki so daleč od tebe, se bodo pogubili, utišaš vsakega, ki z vlačuganjem odpade od tebe.
28 Ampag meni ie dobru dershati fe Hbugi, ieft fem muie vupane na muiga Gofpudi Boga poftauil, De ofnanuieim vfa tuia Della.	28 Ampak letu je moje vèffèlje, de fe jeft h'Bugu dèrshim, Inu moje sanèffenje poštavim na Gospuda GOSPVDA, de jeft osnanujem vfa tvoja della.	28 Sa mene pak je dobru, de fe Bogá dèrshym: inu na Gofpód Bogá moje savúpanje poštávim: de vfe tvoje dèla <i>med vratmi hzhère Šion</i> osnanújèm.	28 Za me pa je dobro, de se Boga deržim, in de stavim v Gospod Boga svoje zaupanje; de oznanujem tvojo hvalo med vratmi sionske hčere.	28 Jaz pa, Božja bližina je dobrina zame, v Gospoda BOGA sem postavil svoje zatočišče, da bi pripovedoval o vseh tvojih delih.

8. 2. 6 PSALM 84

84 1 En Pfalm tih Korauih Otruk, na tim Gititu, knapreipetyu.	84 1 En Pfalm Korahovih otruk, na Gititu, k'naprejpétju.	83 1 H' konzu, sa prešhe, Córetovim f'ynóvam.	83 (84) 1 K koncu, za tlačivnice, Koretovim sinovam, psalm.	PSALM 84 (83) Veselite nad svetiščem 84 1 Zborovodju, po »Gitit«. Psalm Korahovih sinov.
2 O Gofpud te Voiske, Koku lubefnyua fo tuia prebyualishzha.	2 KOKu fo pazh lubesniva tvoja prebivalifzha, ò GOSPVD, Zebaot.	2 Kakú lubesnive fo tvoje prebivalifha o Gofpód tēh vojlká!	2 Kako ljube so mi tvoje prebivališa, Gospod vojskinih trum!	2 Kako ljuba so tvoja prebivališča, GOSPOD nad vojskami!
3 Muia Dusha pegeruie inu sylnu shely po tih Veshah tiga Gofpudi, Muie ferce inu muie meffu fe vèffeli htimu shyuimu Bogu.	3 Moja dulha shely inu vsdihuje po veshah tiga GOSPVDA, Moje tellu inu moja dulha fe vèffele v'tém shivim Bogu.	3 Moja dulha shely, inu omèdlúje po hífhi tiga Gofpóda. Moje fèrže, inu moje meffú fe vèffely v' shivim Bógu.	3 Moja duša hrepení in koperní po lopah Gospodovih. Moje serce, in moje meso se veselí v živim Bogu;	3 Moja duša hrepení, celo medli po GOSPODOVIH dvorih, moje srce in moje meso vriskata k živemu Bogu.
4 Sakai ta Vrabez naide to hysho, inu ta Laftouiza febi gnefdu, gdi fuie	4 Sakaj Ptiza je eno hílho nafhla, inu Laftoviza fvoje gnesdu, ker fvoje	4 Grábèz fí najde f'tanòvánje: inu garliza gñesdu, kjēr fvoje mladízhe	4 vrabec si namreč najde híšo in gerlica svoje gnezdo, ker izvali svoje mladice;	4 Celó ptica si najde dom, lastovka gnezdo zase, kamor položi svoje

mlade poloshi, Tuie Altarie Gospud te Voiske, ti mui Kral inu Bug mui.	mlade sleshe, slafti tvoje Altarje, GOSPVD Zebaot, moj Krajl inu moj Bug.	isvaly. (O de bi tudi jeft pozhival) pèr tvojih altarjih o Gospód tèt vojká: mój krajl, inu mój Bóg.	(Jez pa naj najdem) tvoje altarje, Gospod vojskinih trum, moj kralj in moj Bog!	mladiče, pri tvojih oltarjih, GOSPOD nad vojskami, moj Kralj in moj Bog.
5 Dobru ie tim kir vtui hyshi prebyuaio, Oni tebe vedan hualio.	5 Blagur je tém, kateri v'tvoji hišhi prebivajo, Tijfti tebe vfelej hvalio, Sela.	5 Šrèžhni fo, kateri v' tvoji hišhi o Gospód prebivajo: ony te bódo na vèkoma hvalili.	5 Blagor jim, kateri prebivajo v tvoji hiši, o Gospod! vekomej in vekomej te bodo hvalili.	5 Blagor njim, ki stanujejo v tvoji hiši: še te bodo smeli hvaliti.* * Gr., lat. <i>na veke vekov</i> <i>te bodo hvalili.</i> Sela.
6 Dobru ie tim zhlouekom, katerih muzh ie vtebi, Inu ty kir is ferza po tebi hodio.	6 Blagur je tém ludem, kateri tebe sa fvojo muzh dèrshe, Inu is ferza sa tabo hodio.	6 Blógèr zhloveku, kateri od tebe pomózh zháka: kateri k' tebi pridti is fèrza shely.	6 Blagor človeku, kateri ima pomoč od tebe; v svojim sercu si napravlja stopnjice	6 Blagor človeku, čigar moč je v tebi, v njegovem srcu so ceste.* * Hebr. v <i>njihovem</i> <i>srcu;</i> gr., lat. v <i>njegovem srcu.</i>
7 Kateri skufi ta folsni dul hodio, inu vundukai ftudence delaio, Inu ty Vuzhenyki bodo fuelykim Shegnom kronani.	7 Kateri po tém folsnim dolu hodio, inu tukaj Studence delajo, Inu vuzheniki bodo s'mnogim shegnom fnasheni.	7 Kèr je v' dolíni tèt fóls, v' tim kraji, kámèr je njega (Bóg) poftávil.	7 po dolini solz k kraju, ki si ga je odločil.	7 Ko hodijo po dolini joka, jo spreminjajo v kraj s studencem, tudi zgodnji dež jo pokriva z blagoslovi.
8 Oni od ene mozhy do druge gredo, Ta Bug tih Bogou fe bo vtím Sionu vidil.	8 Ony obdèrshe enu obladanje sa drugim, De fe mora viditi, de je v'Zioni ta pravi Bug.	8 Sakaj poftávo- dajávèz jih bó shègnal, ony bódo v' zhèdnoftih gori jemáli: ony bódo Bogá tih bogóv v' Šioni glèdali.	8 Zakaj postavodajavec daje blagodar; hodijo od čednosti do čednosti; vidi se Bog bogov na Sionu.	8 Hodijo od hrabrosti do hrabrosti, Bog bogov se pokaže na Sionu.
9 O Bug inu Gospud te Voiske, vslyshi muio proshno, Saftopi ti Bug Iacopou. Sela.	9 O GOSPVD Bug Zebaot posluhaj mojo molitou, resumej ti Iacobou Bug, Sela.	9 Gospód Bóg tèt vojká vlišhi mojo molitu: posluhaj Jakobov Bóg.	9 Gospod Bog vojskinih trum, usliši mojo molitev; poslušaj, Bog Jakopov!	9 GOSPOD, Bog nad vojskami, usliši mojo molitev, poslušaj, o Bog Jakobov! Sela.
10 Ti Bug nash Szhyt pogledai v'fai, Refgledai tu oblyzhie tuiga Shalbaniga.	10 Ti Bug nash Szhit, pogledaj v'faj, Inu pogledaj na obras tvoja Shalbaniga.	10 OBóg! kateri fi nash várih, poglej: inu vèrsi tvoje ozhy na oblzhje tvoja Kriřtuřa.	10 Ozri se, Bog, naš varh, in poglej na obličje svojiga maziljeniga;	10 Naš ščit, glej, o Bog, ozri se na obraz svojega maziljenca!
11 Sakai vtuih Veshah ie bulshe en dan biti, koker fice taushent, ieft hozho raishi per pragu biti vti Hyshi muiga Boga, Koker dolgu prebyuati vtih Shotarih tih Neuernikou.	11 Sakaj en dan v'tvoih veshah je bulshi, kakòr ficer taushent: Iéft hozhem rajlhi pèr pragu ftati v'mojga Boga hišhi, kakòr dolgu prebivati v'tèt nevèrnikou uttah.	12 Sakaj en dan v' tvoji véshi je vezh vrèdèn, kakòr fízèr távshènt. Rájshhi hózhem ta narmajnlhi v' hišhi mojga Bogá biti: kakòr v' fhotorjih tih grèřhnikov prebivati.	11 zakaj bolji je en dan v tvojih lopah, kakor tavžent. Raji sim nar manjši v hiši svojiga Boga, kakor de bi stanoval v šotorih grešnikov.	11 Da, en dan v tvojih dvorih je boljši kakor tisoč drugih; raje ostanem na pragu hiše svojega Boga, kakor da bi stanoval v šotorih krivičnosti.
12 Saki ta Gospud Bug ie tu Sonce, inu ta Szhyt, ta	12 Sakaj GOSPVD Bug je Sonce inu Szhit, GOSPVD	12 * * Hebr. v. 12. <i>Sakaj</i>	12 Ker usmiljenje in resnico ljubi Bog;	12 Zares, sonce in ščit je GOSPOD Bog, milost in slavo daje

Gospud daie Gnado inu zhaft, On ne odpouei dobriga, tim kir vti nedolshnosti hodio.	daje gnado, inu zhaft, On nebo odpovedal obeniga dobriga tém brumnim.	<i>Gospód Bóg je nafhe fónze, inu bránba: Gospód bó gnado inu zhaft dál.</i> Sakaj Bóg lubi vfmilenje, inu rèfnizo: Gospód bó gnado, inu zhaft dál.	Gospod bo milost in slavo dal.	GOSPOD, ne odreka dobrine tistim, ki hodijo v popolnosti.
13 O Bug te Voiske, dobru ie timu zhloueku, Kateri fe na te fanefse.	13 O GOSPVD Zebaot, dobru je timu zhlovèku, kateri fe na tebe sanefse.	13 On fvoje dobróte tém ne bó odvsël, kateri nedólshnu shive; blógèr zhlovèku, kateri v' tebe o Gospód tèh vojkâ savúpa.	13 Dobrot ne bo kratil njim, ki živé nedolžno; Gospod vojskinih trum, blagor mu, kdor v te zaupa.	13 GOSPOD nad vojskami, blagor človeku, ki zaupa vate.

8. 2. 7 PSALM 100

100 1 En Sahualeshni Pfalm. VVkaite timu Gospudi vse Deshele,	100 1 En Sahvalni Pfalm. VVkajte GOSPVDV vus Svejt:	99 1 Sahválni Pfalm.	99 1 Sahválni Pfalm.	PSALM 100 (99) Poziv k hvalnici 100 1 Psalm v zahvalo. Vzklikajte GOSPODU, vsa zemlja,
2 slushyte timu Gospudi fuelfeliem, Prydite pred nega oblyzhie fcelim veffeliem.	2 Slushite GOSPVDV s'veffeljem: Pridite pred njegou obras s'vukanjem.	2 Vúkaj Bogú zèla sèmla: flúshite Gpfpodu× s' vefséljam. Pridite pred njega s' vefsèlim pejtjam.	2 Vúkaj Bogú zèla sèmla: flúshite Gpfpodu× s' vefséljam. Pridite pred njega s' vefsèlim pejtjam.	2 služite GOSPODU z veseljem, pridite predenj z vriskanjem!
3 Spofnaite, de ta Gospud ie on ta Bug, on ie nas fturil, inu nekar mi fami sebe, Htimu nega Folku inu htim Ouzom te nega Pashe.	3 Sposnajte de GOSPVD je Bug: Inu on je nas fturil, inu nikar fami sebe, k'njegovimu folku, inu k'Ouzam njegove pashe.	3 Šposnájte, de je fam Gospód Bóg: on je nafs ftváril, inu my fe nífmo fami (ftvarili.) My fmo njegóvu ludftvu, inu ovzè njegóve páfhe.	3 Šposnájte, de je fam Gospód Bóg: on je nafs ftváril, inu my fe nífmo fami (ftvarili.) My fmo njegóvu ludftvu, inu ovzè njegóve páfhe.	3 Spoznajte, da je GOSPOD Bog: on nas je naredil in mi smo njegovi,* *njegovo ljudstvo, čreda njegove paše.
4 Puidyte skufi ta nega Vrata fto hualo, vto nega Vesho fto zheftio, Hualyte ga, zheftyte tu nega Ime.	4 Pojdite notâr lkusi njegova vrata s'hvalenjem, v'njegove Loupe s'hvaleshnimi pejñi: Sahvalite njega, inu hvalite njegovu Ime.	4 Pójdite s' sahvalo lkusi njegóve vrâta, pójdite s' pejñmi v' njegóve lópe: sahvalite ga. Hvalite njegóvu ime.	4 Pójdite s' sahvalo lkusi njegóve vrâta, pójdite s' pejñmi v' njegóve lópe: sahvalite ga. Hvalite njegóvu ime.	4 Pridite k njegovim vratom z zahvalo, v njegove dvore s hvalnico! Zahvaljajte se mu, slavite njegovo ime!
5 Sakai ta Gospud ie dober, inu nega Miloft terpi vekoma, Inu nega Rifnyza od eniga Poroda do drugiga.	5 Sakaj GOSPVD je dobrutliu, Inu njegova milošt vekoma tèrpy, Inu njegova rifniza prejd inu prejd.	5 Sakaj Gospód je dobrótliv, njegovu vfmilenje tèrpy na vèkoma: inu njegóva rèfniza od róda do róda.	5 Sakaj Gospód je dobrótliv, njegovu vfmilenje tèrpy na vèkoma: inu njegóva rèfniza od róda do róda.	5 Zakaj GOSPOD je dober, na veke traja njegova dobrotâ, od roda do roda njegova zvestoba.

8. 2. 8 PSALM 133

133 1 <i>Ena Peifam vtim Vishim Cori.</i> POle koku ie dobru inu lubefniuu, Kadar ty Bratie vkupe fmyrom prebiuaio.	133 1 <i>Ena Davidova Pejffen, v'tem vifhim Kori.</i> POle, koku je lipu inu lubesnivu, kadar Bratje v'myru vkup prebivajo.	132 Davidova Pejfëm tësh fhtabël. 1 Pole, kakú dobru, inu kakú vefšëlu je, kadâr brátje saftópnu vkúpej prebivajo!	132 Davidova Pejfëm tësh fhtabël. 1 Pole, kakú dobru, inu kakú vefšëlu je, kadâr brátje saftópnu vkúpej prebivajo!	PSALM 133 (132) Blagoslov bratske sloge 133 1 <i>Davidova stopniška pesem.</i> Glejte, kako dobro in kako prijetno je, če bratje složno prebivajo skupaj!
2 Koker ta shlahtni Balsam, kateri od te Aaronoue glaue doli vto nega brado tezhe, ia vto nega celo brado, Kateri doli tezhe na kraye nega guanta.	2 Kakòr je ta dragi Balsham, kateri is Aaronove glave doli tezhe, po vfej njegovi bradi, kateri doli tezhe na njegou gvant.	2 (Letó je) kakòr drágu masílu na glávi, katëru doli tézhe po vfi Aaronovi brádi, Katëru doli tézhe na rôb njegovíga oblazhíla:	2 (Letó je) kakòr drágu masílu na glávi, katëru doli tézhe po vfi Aaronovi brádi, Katëru doli tézhe na rôb njegovíga oblazhíla:	2 Je kakor najboljše olje na glavi, ki teče na brado, Aronovo brado, ki teče na ovratnik njegove obleke.
3 Koker ta rošfa kir pade od tiga Hermona zhes te Hrybe Sionske, Sakai vundukai ta Gofpud fapoueda ta Shegen inu ta Leben vfelei inu vekoma.	3 Kakòr ta rošfa, katera od Hermona doli pada, na Zionlke Gorre: Sakaj ondi je GOSPVD oblubil, shegen inu leben vfelej tår vekoma.	3 Kakòr rošfa gorre Hermon, katëra na hrib Šion doli páda. Sakaj ondi je Gofpód shegèn oblúbil, inu shivlénje na vëkoma.	3 Kakòr rošfa gorre Hermon, katëra na hrib Šion doli páda. Sakaj ondi je Gofpód shegèn oblúbil, inu shivlénje na vëkoma.	3 Je kakor rosa s Hermona, ki pada na sionske gore. Zakaj tam je GOSPOD zapovedal blagoslov, življenje na veke.

8. 2. 9 PSALM 148

148 1 <i>Alleluia.</i> HValyte tiga Gofpudi od Nebes, Hualyte ga vti vifšokoti.	148 1 <i>Hallelula.</i> HValite vy Nebesfa GOSPVDA: Hvalite njega v'tej vifšokoti.	148 Alleluja. 1 Hvalite Gofpóda vy, katëri ste v' nebešsih, hvalite ga v' vifšokófti.	148 1 Aleluja! Hvalite Gospoda z nebes; hvalite ga na višavah!	PSALM 148 Hvalnica vesolja 148 1 Aleluja! Hvalite GOSPODA z nebes, hvalite ga na višavah!
2 Hualyte ga vfi nega Angeli, Hualyte ga vse nega voiske.	2 Hvalite njega vfi njegovi Angeli: Hvalite njega vfa njegova vojka.	2 Hvalite ga vfi njegoví angeli: hvalite ga vse njegové vojke.	2 Hvalite ga vsi njegovi angelji; hvalite ga, vse njegove vojskine trume!	2 Hvalite ga, vsi njegovi angeli, hvalite ga, vse njegove vojske!
3 Hualyte ga Sonce inu Luna, Hualyte ga vse fuitle fueifde.	3 Hvalite njega Sonce inu Luna: Hvalite njega vse	3 Hvalite ga fónze inu mejfëz: hvalite ga vse svëšde inu lúzhi.	3 Hvalite ga, solnce ino luna; hvalite ga, vse zvezde ino luč!	3 Hvalita ga, sonce in luna, hvalite ga, vse

	fvitle Svesde.			svetle zvezde!
4 Hualyte ga vfa Nebessa, inu te vode, Kir fo odsgorai na Nebefsih	4 Hvalite vy nebessa povfod: Inu te Vodé, katere fo osgoraj nad Nebefsih.	4 Hvalite ga gorne nebessa: inu vse vode, katere fo nad nebam, naj hválio ime tiga Gofpóda.	4 Hvalite ga, nebes nebesa, in vse vodé, ki so nad nebesi!	4 Hvalite ga, nebes nebesa, ve vode, ki ste nad nebom!
5 Lety imaio hualyti tu ime tiga Gofpudi, Sakai on ie fapouedal, inu oni fo ftuarieni.	5 Teifte imajo hvaliti tiga GOSPVDA Ime: Sakaj kadar on sapovej, taku je ftvarjenu.	5 Sakaj on je rëkàl, inu je bilú fturjenu: on je sapovëdal, inu je bilú ftvárjenu.	5 Naj hvalijo ime Gospodovo; zakaj on je rekel, in bile so storjene; on je ukazal, in bile so vstvarjene.	5 Naj hvalijo ime GOSPODOVO, zakaj on je ukazal, in bili so ustvarjeni.
6 On ie nee poterdil, de vfelei inu vekoma oftano, on ie eno Ordningo fturil, Katera fe ne preftopi.	6 On nje dërshy vfelej tår vekoma: On je nym eno Sapuvid dal, de nefmejo drugazhi pojti.	6 On jih je sa vfelej, inu sa vëkoma postavil: on je (njim) eno sapovëd dál, inu ne bó prefhla.	6 Postavil jih je za vselej in na večne čase; dal je postavo, in ne bo prešla.	6 Postavil jih je za vselej, na veke, dal je zakon, ki ne preide.
7 Hualyte tiga Gofpudi od te Sële, vi Balene, Inu vse Globofzhine	7 Hvalite GOSPVDA na Semli: Vy Balene, inu vse Globofzhine.	7 Hvalite Gofpóda (vë ftvary) na semli: morfki fomi, inu vfi brësní:	7 Hvalite Gospoda na zemlji, zmaji in vsi brezni!	7 Hvalite GOSPODA z zemlje, morske pošasti in vse globine;
8 Ogen, tozha, Sneeg, leed, pysh, Kateri to nega Belfedo oprauio.	8 Ogin, Tozha, Snég, Megla, Vihar, kateri njegovo belfedo opraulajo.	8 Ogin, tózha, inëg, lëd, pífh: kateri njegóvu povélje ispólnio:	8 Ogenj, toča, sneg, led, vihar, ki njega povelje spolnujejo!	8 ogenj in toča, sneg in megla, vihari veter, ki izpolnjuje njegovo besedo;
9 Gorre inu vfi hrybi, Ta rodouyta driueffa inu ty cedri.	9 Gorre inu vfi Hribi: Rodovita driveffa inu vfi Cedri.	9 Gorre, inu vfi grizhi: rodovitne drëvëffa, inu vfi zëdri:	9 Hribi in vsi griči, rodno drevje in vsi cedri!	9 gore in vsi griči, sadno drevje in vse cedre;
10 Suiryna inu vfa Shiuyna, Zheruye inu Ptyce.	10 Svirina inu vfa shivina: Zhërvje inu vse Ptice.	10 Sverine, inu vfa shivina: kar lási, inu letëzhe ptize:	10 Zverine in vsa živina, laznina in perutnina!	10 zveri in vsa živina, laznina in krilate ptice;
11 Vi Krali na Semli inu vfi ludyé, Vyudi inu vfi Rihtary na Semli.	11 Vy Krajli na Semli inu vfi Ludje: Viudi inu vfi Rihtarji na Semli.	11 Krajli të semle, inu vse ludtva: poglavárji, inu vfi fodníki të semle:	11 Kralji zemlje in vse ljudstva; poglavarji in vsi sodniki zemlje!	11 kralji zemlje in vsa ljudstva, knezi in vsi vladarji na zemlji;
12 Vi Hlapzhizhi inu Deklice, Vi ftari fred fteimi mladimi.	12 Hlapzhizhi inu Dezhle: Stari inu Mladi.	12 Mladënzhi, inu divize: ftári inu mládi naj hválio ime tiga Gofpóda:	12 Mladenči in device, stari in mladi naj hvalijo ime Gospodovo!	12 mladeniči in mladenke, starčki in dečki!
13 Lety hualyte tu Ime tiga Gofpudi, fakai nega Ime ie famu viffo·ku, Nega zhaft ie zhes to Semlo inu zhes tu Nebu.	13 Imajo hvaliti tiga GOSPVDA Ime: Sakaj le famu njegovu Ime je viffoku: Njegova hvala gre, kakòr je fhroku Nebu inu Semla.	13 Sakaj famu njegovu ime je vifsoku.	13 ker njegovo ime samó je visoko.	13 Naj hvalijo ime GOSPODOVO, zakaj le njegovo ime je vzvišeno, njegovo veličastvo je nad zemljo in nebom.
14 Inu on ie ta Rug fuiga Folka po·uishal, vfi nega Suetniki hualyte ga,	14 Inu on povifhuje ta Rug fvojga folka: Vfi njegovi Svetniki imajo hvaliti:	14 Njegóva hvala je zhes nebessa, inu semlo: inu on je obláft fvojga ludtva	14 Njegova slava (seže) nad nebesa ino zemljo; saj je povišal rog svojimu ljudstvu.	14 Vzdignil je rog svojemu ljudstvu, hvalnico za vse njegove zveste,

Ty Ifraelski Otroci, ta folk, kir nemu slushi. Alleluia.	Israelfki otroci: ta folk, kateri njemu slushi, Halleluja.	povikfal. Vfi njegóvi svetniki, Israélfki otrozi: ludftvu, katëru fe njemu përblishúje, imajo hvalo pejti. Alleluja.	Hvala vsim njegovim svetim, sinovim Izraelovim, ljudstvu, ki se njemu bliža. Aleluja!	za Izraelove sinove, za ljudstvo, ki mu je blizu. Aleluja!

IZJAVA

Podpisana Aleša Majster, rojena 17. 07. 1981 v Novem mestu, stanujoča v Novem mestu, Ulica Slavka Gruma 8, izjavljam, da je pričujoča diploma moje izvirno delo. Vse uporabljene vire in navezave sem navedla v sprotnih opombah in v poglavju 7 Viri in literatura. Dovoljujem objavo diplomskega dela na spletnih straneh Filozofske fakultete v Ljubljani.

Datum:

Podpis:
